Наш Лемко

РІК IV. Ч. 7 (79)

Львів, 1-го квітня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Американці присилайте передплату!

Пошта також для Українців.

Хиби, які треба направити.

Др. Степан Біляк, український посол, виголосив 13. лютого на повному засіданні Сойму промову. У цій промові крім засадничих справ звернув увагу відповідним чинникам на те, що на Лемківщину не доходять, **зокрема останніми часами просто масово пропадають пересилки леґальних** (цензурованих — інших ніхто не посилає) **ґазет і часописів, видаваних у Львові, та адресованих** (виразно! **до сільських відборців на Лемківщині.**

Така самовільна конфіската почтових пересилок є просто присвоюванням чужого майна, а водночас нарушенням листової тайни — й тому повинна бути заборонена. Вкорочення цих практик лежить в інтересі сільського українського населення як і держави. Самородні цензори дуже помиляються, коли думають, що в цей спосіб роблять якусь прислугу державі — бо забувають, що своїми практиками збуджують недовіря населення до державних уладжень та до пошанування державними чиниками права, бо йде про часописи леґальні, попередньо цензуровані компетентною до того владою.

На це не треба окремих доказів, що поштові уряди якнайточніше доручують всі посилки до громадських скринок і не можуть брати на себе відповідальности за те, яка доля стрічає ґазети й листи в дорозі між самою поштою та адресатом.

Рівнож помиляються деякі панове, що переслідують селян і грозять їм карою, криміналами за те лише, що селянин хоче (і повинен!) читати дозволені владою часописи, бо забиранням леґальних часописів і ревізіями викликують негодування серед селян і чинять велику шкоду державі, підриваючи довіря до державних урядів. Богові дяка — сьогодні вже двадцяте сторіччя — тож не годиться трактувати селян як у добі панщини!

НОВА ЕНЦИКЛІКА ПАПИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Чітта Дель Ватікано 18. II.

Св. Отець вислав усім Епископам світу енцикліку з гострим осудом комунізму, що заперечує всі духові вартости і підважує всі авторитети. Папа підкреслив свої симпатії (прихильність і любов) до пещасних народів С. С. С. Р. і протиставив погубній доктрині комунізму відвічні правди Католицької Церкви. Папа поручає державам і поодиноким католикам, у першу чергу Духовенству, далі поглиблювати ці спасенні правди і боронити їх усіми силами перед підбурюючою та руйнуючою акціею комуністів.

Вкінці Папа підкреслив, що з огляду на постійну страшну комуністичну небезпеку вважає за відповідне звернути на неї увагу цілого світу.

Як побороти кризу на З. У. З.

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОНГРЕС ЯК ВСТУП ДО ПЛЯНОВОЇ АКЦІЇ.

Зі всіх сторін світа подає господарська статистика, що криза минає, що оживає промисл і торговля, що вертають часи добробуту. Також польські господарські чинники стараються виказати цифрами, що і в Польщі криза у відвороті, та що наступила вже значна поправа. Може воно і правда, сдначе цього не бачимо. На українських землях поправи не слідно. Перед нашим населенням все ще стоїть настирливе питання, коли вже нарешті прийде поправа і в нас, коли наша молодь знайде відповідне заняття, наш робітник працю, а селянин зможе випростувати свою спину від тягарів, які його гнетуть.

Щоб дати відповідь на це питання, треба розглянути причини, які викликали у нас кризу.

Криза на наших землях має малощо спільного зі світовою. Вона є вислідом нашого політичного положення та в неменшій мірі господарської структури нашого народу. Політичних причин обговорювати не будемо; вони є головно засадничого характеру. Тут звернемо увагу на чисто господарські причини. Українське населення під Польщею це в більшости рільники, без відповідної скількости рілі. Життєва стопа нашого населення низька. До війни перед нами стояли отворомдва шляхи: еміграція й державні посади. Кому надоїла біда дома, ішов у світ (до Америки, Канади, Німеччини) шукати кращої долі, або, хоч з трудом допливав до спокійної пристані — державної служби. Вистарчило замкнути ці два втерті шляхи, щоб у нас настала криза; саме з тим моментом починається вона в нас. Сталося це недовго ще перед світовою сумотохою.

Безсумнівву, наше населення відчуло й удар світової кризи, але головно тому, що якзар в тім часі уряд прикрутив з усієї сили податкову шрубу, не зменшив рільникам податку, ані не дав жадних полекш у сплаті, а противно зачав витискати ще й залеглий податок. Також ані рільники, ані віритслі не були вдоволені з полагодження справи віддовження.

З повищого бачимо, що для поборення кризи на наших землях треба або дати селянам землю, або змінити господарську структуру нашого населення. Перша можливість відпадає, бо наш селянин на тлі сучасної політичної дійсности землі не дістане; тому остає друга. Здоровий інстинкт нації пхнув у бажаному напрямі. Ми повернули в напрямі до торговлі і промислу. Закладенню наших кооператив товаришив великий запал, — а ще більші надії Та надії не могли відразу сповнитися, а брак доразового успіху ослабив той запал. Цілий тягар і відповідальність за дальшу долю нашого промислу і торговлі звалено на плечі піонірів нашого господарського відродження, кооперативних діячів та приватників.

Вони з подиву гідною витревалістю та послідовністю двигають цей тягар. Та цього замало. Тут йде про надто велику ставку, щоби загал міг спокійно з боку придивлятися, **саме йде про визволення нашого села з господарської неволі.** Ми мусимо здобутися на міцну, послідовну, всенаціональну акцію і вести її так довго, аж осягнемо повний успіх.

В чому мала би полягати суть цієї акції та від чого її зачинати?

Вихідною точкою в тому напрямі повинно бути скликання „Господарського Зїзду Західньо-українських Земель".

Йде про те, щоб опрацювати напрямні нашої господарської політики, дальше, щоб на Зїзді розділити працю між усі діючі сили української нації та щоб в опертю на авторитет Зїзду справа наш господарського відродження зн шла належний відгук серед на ления.

Напрямні нашої господарсь політики повинні дати відпов на два підставові питання:

1) Як здобути капітал потр ний до розбудування нашого п мислу і торговлі?

2) Як запевнити співпрацю н шого населення над поширенн нашого промислу та торговлі?

Чекати, аж саме життя побо кризу ми не смімо. Сьогодні н народи за приміром Німеччини Америки станули до чинної б ротьби з кризою. На цей шл вступила останньо й Польща. М не смімо дати себе випередити н кому на наших землях. Памята мо, що крім політичного напо може прийти внедовзі і немен загрозливий для нас економічни і тому **бємо на зрив.**

Кінцева замітка.

Питанням перенаселення наш го села й зубожіння та вихідньо точкою з цього жахливого поло ження повинні негайно занятися в наші промислово-торговельні пі приємства та економічні інституці головне завдання за української пресою, яка в цій справі повинн забрати голос, щоб сцементувати всі сили до рішучої противаги н загроженому полі господарсько політики.

— На сов. Україні відбуваються масові арештування. Українське населення протестує проти нечуваного визиску червоної Москви, через що Україні знов загрожує голод. Ціла Україна кипить і грозить революцією проти комуни.

—o—

— Між Лежайськом і Ярославом повстав на Сяні величезний запір на просторі 23 км. Його не вдалос зрушити ні динамітом ні бомбардуванням з гармат і літаків. Під Ярославом Сян вилив і затопив багато сіл і тисячі моргів поля.

—o—

Замовляйте у Видавництві „Наш Лемко" такі книжки „БІБЛІОТЕКИ ЛЕМКІВЩИНА":
Ч. 1. **„ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ"**,
Ч. 2. **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"**,
Ч. 3. **„СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ".**
Всі три книжки багато ілюстровані разом з поштовою пересилкою тільки 5 зл. Спішіться з замовленням, бо наклад на вичерпанні. Гроші посилайте розрахунковим переказом ч. 141. на адресу:
„НАШ ЛЕМКО", Львів, Зіморовича 2.

Читальня Качковського -- осередком бандитської комунарської шайки.

Поборюйте лихо в зародку, щоб пізно не було.

Пригадайте собі, любі Читачі, скільки раз ів писали ми про загрозу комуністичної пропаганди для нашого села на Лемківщині. Окреме поміщували ми багато вісток, в яких насвітлювали ми кожночасно, хто розбиває єдність між нашим народом у Лемківщині; згадували ми теж і пятнували всіх тих, що розсівають незгоду й большевицьку заразу в наших селах, піддержують москвофільство та попирають діяльність т. зв. читалень Качковського. На кожному кроці старалися ми вказати нашому народові на Лемківщині, де він має шукати правдиві, нам рідні, всенародні, українські шляхи. І не можемо замовчувати того, щоб наша армія з дня-на-день не дужчала; наші Брати на Лемківщині гуртувались у наших рядах, прозрівали, ставали радо до культурної праці над національним освідомленням й економічним розвитком нашого досі зле веденого господарства.

Аж нараз, наче грім з ясного неба — паде заборона поширювання, передплачування й читання нашого часопису. Авторам цієї заборони ми дуже вдячні за безплатну рекляму, бо це для нас найкраща запорука про необхідність і конечність нашої дальшої праці.

Так, ми признаємо отверто, що дальше вперто, аж до повної побіди будемо боротися і всіх ідейних та здорово думаючих Синів Лемківських Гір будемо закликувати до безпощадної боротьби з комуною та її посестрою москвофільством. Комуна й москвофільство — це два найгірші боляки на здоровому організмі Лемківщини.

Та, щоб так званим „апостолам“ з „устроня“ ясно було, до чого веде їхня „місійна“ праця, подаємо до відома вістки про події, що найкраще характеризують і висвітлюють стан, до якого їхня політика довела москвофільських явно комунізуючих осібняків у Лемківщині. Виразно заявляємо, що ціла вина по боці різних „оншоддянсько-устроняцьких апостолів“, які йдуть від першого свого кроку отверто і рішуче на помилковому шляху, саме на шляху несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним осередком, та явної боротьби зі загальними національними стремліннями українського народу.

Отож завдяки цій опіці скомунізовані люди в селі Щавнику, Злоцькім і Милику в дні 14. березня ц. р. у сиропустну неділю гучно забавлялися під фірмою Качковського.

Коли між розбавлену юрбу увійшов завідатель Милика, Впр. о. Дамян Дзяма і просив, благав танцюристів, щоб у заказаному часі не робили забав і розійшлися до хат, тоді один темняк-комунар скочив до Отця завідателя та тяжко поранив його боксером у голову. Другі парохіяни станули в обороні тяжко потурбованого Отця Душпастиря й від себе просили успокоїтись, звертаючи нерозважним увагу, чого слухають большевицьких підшептів та невинно проливають братню кров. Щойно полиція з Мушини й пограничча сторожа розігнала кровожадних комунарів. Та замісць покарати їх, зараз таки другого дня в понеділок 15. III. ц. р. люди мали бачити котрогось з постерункових з Мушини, які з тими самими поплечниками розбишацької шайки з читальні Качковського, що покалічили Отця Дзяму — попивав собі в шинку в Мушині. Так, це жалюгідний факт, який краще насвітлює, варто буде знати вищій владі, може тоді прийде прозріння, чи Лемківщині поруці з комунарськими читальнями Качковського — чи відповідніша тут ідейна, культурна й дозволена, легальна праця в читальнях „Просвіти“, дальше чи комунізуюча „Земля і Воля“, їй побратим криницький „Лемко“, православне московське „Воскресеніе“ та „Русскій Голос“ потрібні Лемківщині — чи здорове українське католицьке дурковане слово.

Так, радуйтеся „господинове отці“ з „устроня“ й ваші поплечники бартки, костаровецький подвижнику та вороблицький недопечений Ванцю! Але кара Божа нікого не мине! Бог є на небі, все бачить та терпеливо жде кінця. Підтягайте мури вавилонської вежі, бо тут буде вам гріб.

Зновже до вас, збаламучені большевицькими обіцянками зі Щавника, Злоцького і Милика, звертаємося з гарячим проханням: **Пробудіться, ми до вас на колінах підемо; ми не віримо, щоб ви не мали Бога в серці. Найсвятішу Матінку будемо молити, щоб подала вам сили встати й очиститися з неволі гріха й большевицької облуди.**

Не відкидайте нашої помішньої руки — ми ваші брати. Ходіть з нами, бо з нами Бог і Його свята воля.

Нам не лячні земські страхіття, ми одинокого Божого гніву боїмося.

—o—

Дуже важна справа.

Усі знаємо, хто сьогодні вчить наші діти на Лемківщині. Доволі багато писалося вже про те, з яких букварів учиться наша дитина. Та покищо не було відповідного ліку, щоб наша дитина не мусіла в так жахливий спосіб покутувати й навчатися якоїсь то чудернацької немови-говору. Правда — свідомі одиниці на Лемківщині обстоювали за права нашої шкільної молоді, але чомусь не було зорганізованої постави, щоб позбутися небажаних і ніким не апробованих букварів з наших шкіл.

Сьогодні, коли міністерство освіти в Варшаві дозволило українських дитячий журналик „Світ Дитини“ до шкільних бібліотек — рескриптом з 15. II. 1937. до ч. II. Пр. 14938/37, повинні шкільні комітети, або Батьківські Кружки, де й таких не було би, тоді всі батьки шкільної молоді повинні негайно таки по появі нашої вістки зійтися в школі та домагатися від пп. учителів, щоб негайно закуплено зі шкільного буджету відповідну до числа шкільної дітвори скількість „Світа Дитини“ та дати дитині можність навчитися потрібної матірної мови.

Зокрема повинні теж самі батьки на спілку — двох-трьох або чотирьох зложитися та передплатити своїм дітям цей виховний журналик, що буде вести нашу молодь до пізнання потрібної кожній культурній людині на Лемківщині літературної української мови.

Наші Брати за океаном повинні рівнож прийти з поміччю своїм Рідням та передплачувати для них „Світ Дитини“.

До праці українська молодь!

БЕРІТЬСЯ ДО ШОВКІВНИЦТВА!

Зближається весна — використовуймо всі наші неужитки.

Перед кількома роками наші українські часописи заговорили уперше про нову галузь домашнього промислу, що гарно може у нас розвинутися — саме про **шовківництво.**

До недавня люди думали, що шовківництво може розвиватися лише в гарячих краях, тимчасом практика виказала, що наш край цілком до того пригожий, бо й почва відповідна і клімат підхожий! Батьківщиною шовківництва це Китай (Хіни), де воно розвинулося ще 3000 років перед Христом. Відтак перейшло до Японії, де цілий нарід ним займається, згодом перейшло до Індій, до Персії, відтак до Греції, Риму, опісля до Італії, Франції, перед війною розвивалося гарно на Україні, а по війні зачали пробувати чехи, поляки, тільки ми до цього забралися на самому кінці...

За сім років праці довели ми до того, що нині маємо у своїм посіданні до 8 міліонів морвових деревець, яких листям можемо годувати шовкопрядку.

Шовкопрядка це маленька гусениця, що викльовується з таких маленьких яєчок, так що від маку ті яєчка, звані ґрепою, тяжко розріжнити.

Яєчка ті спроваджується з кооперативи „Шовк" у Самборі (вул. Замойського 7.). В однім ґрамі таких яєчок буде від 1500—1600 і це коштує 1 зол. — два ґрами 1.50 зол. На весні, як морвові дерева зачнуть пукати і зачне розвиватися листя, тоді виносимо ті яєчка з зимної комори, де переховуємо їх, розложимо їх на кусник флянелі або полотні, в теплій кімнаті, де мусить бути на стіні тепломір (термомерт), що показує 16° Р. або 20° Ц. При такій теплоті по 6-ох днях зачнуть ті яєчка пукати і з них вилазять малі гусенички цілком чорні, а довгі на 5 мм. Їх треба зараз накрити кусочком орґантини, на орґантину накраяти кілька морвових листків і вони (ті гусенички) попереходять через дірочки орґантини і зачнуть їсти морвові листочки.

Гусенички кормити треба що 4 години від 6 рано до 10 вечором. Вони ростуть через 33 до 36 днів і виростуть такі великі, як вказуючий палець. Тоді перестають їсти і зачинають завиватись. Кожна стелить собі гніздечко, снує зі свого пищка густу теч, яка на воздусі засихає і це є шовкова ниточка, котрою то ниточкою гусеничка себе обмотує. Ниточка ця має довгости від 800—1.400 метрів і ними обмотається гусениця цілком. Тоді називається куклою, або з китайська коконом. В тім коконі живе ще гусениця 10 днів і там в середині переображується в мотиля. Як мотиль пережирає всі нитки і виходить на світ як самець і самиця, на те, щоби лучитися разом і видавати на світ знову яєчка для продовження свого істнування. Щоби не допустити до подіравлення кокона і через це зіпсування нитки, годівельник мусить коконі забити в гарячій парі, відтак висушити і продати до фабрики шовку, за що фабрика платить до місяця гроші.

Як наші селяни навчилися сіяти морвове насіння, що виглядає так як зерно проса, і з цього морвового насіння повиростали морвові деревця та зачали від кількох років годувати шовкопрядку. По вигодуванні коконів, зачали їх продавати. Щоби праця наших селян не пішла в чужі руки, наші передові люди оснували свою кооперативу „Шовк" і зачали скуповувати коконі від наших людей, по ціні риночній, як всюди на світі. Скупивши більшу скількість коконів, зачали їх розмотувати і з розмотаної пряжі зачали ткати шовкову матерію, звану українським **сирим шовком**. Матерія ця незвичайно сильна, сила її рівна силі стали! Матерію цю ткає кооп. „Шовк" на простому ткацькому варстаті, бо на механічний варстат ще не може спромогтися. Матерія ця пригожа на мужеські і жіночі літні костюми, а також на церковні фелони. Ціна цієї матерії від 8—15 зол. за метер широкий на 80 цм. З цієї матерії вишито українськими взорами дотепер 2 церковні фелони, один для церкви в Самборі, другий для церкви в Лаврівському Манастирі. В костюмах з нашого українського шовку ходять вже деякі наші громадяни. Ця матерія незвичайно міцна, дається легко прати. Кооп. „Шовк" звертається до вас браття Лемки. Не оставайте позаді, а беріться до шовківництва!

Хай кожний з вас замовить собі в копп. „Шовк" зараз тепер бодай 1 деко морвового насіння за 50 грошів, і хай посіє його в травні (маю) на грядочці, як буряки. Насіння зійде до кількох тижнів, відтак його пересадити як пересаджується розсаду, і за 3 роки повиростають вам деревця високі під паху. Тоді, хто таких деревець буде мати бодай 50, зробить собі з них живопліт, тоді і може вже годувати 1 ґрам яєчок і заробить собі кількадесять золотих в найбільші доновинки перед жнивами. Годівля шовкопрядки триває всього 6 тижнів: від початку червня до половини липня кожного року. Відтак продасть свої коконі кооп. „Шовк", яка до 1-го місяця платись гроші. Годівлі вести не можна без книжки-підручника „Шовківництва" дра Богдана Гнатевича, де є багато образків, як годувати шовкопрядку. Ціна підручника 1.50 зол. Хто вже з вас має морвові деревця, хай запише собі в коопер. „Шовк" бодай 1 ґрам яєчок (ґрени) до годівлі шовкопрядки за 1 зол. і хай з початком червня ,або тоді, як зачнуть розвиватися листя морвових дерев, зачне годувати шовкопрядку. **Горніться всі до шовківництва, засаджуйте свої неужитки морвовими деревцями, а рубайте верби, бо верба не дає жадної користи, а приносить нам ганьбу. З нас культурні народи сміються, що ми мешкаємо в царстві верб і вільх!** Проч з вербою, садіть морву!

Морва, як виросте та має вже 6—7 років ,родить тоді багато овочів, які подібні до наших малин, або черниць. Ягоди морви мають смак нудно-солодкий, як люкреція. З морвових ягід робиться знамените вино, а також ріжні конфітури і соки, можна варити з них вареники, як з черниць. Зі старого морвового дерева будуть прекрасні меблі, яких уживали в давніх часах французькі королі. Морвове дерево буде жити до 150 років. Морвове листя, яким живиться шовкопрядка подібне до листя липи, а цвіт морвового дерева дає пчолам тільки пожитку, що й липа!

От бачите, який великий хосен з морвових дерев. Тому рубайте вербу, а садіть морву, — і розвивайте шовківництво.

Проф. Ів. Филипчак

Голова Надзірної Ради
Кооп.. „Шовк" у Самборі.

З життя наших Братів за океаном.

Відділ Союзу Українок у Джерзі Ситі призначив на своїх зборах пять ам. долярів на просвітні цілі Лемківщини. Цей гарний примір повинні взяти під увагу й інші українські товариства та причинитись по змозі своїми жертвами до акції відродження Лемківщини.

В Ню-Йорку відбулась заходом першого відділу Орґанізації Оборони Лемківщини в Українськім Народнім Домі в дні 24. січня ц. р. вистава п. н. „Під ніч першого листопада", пера О. Котанського. Оце перша правдиво лемківська вистава з питомим лемківським виговором в Українськім Народнім Домі в Ню-Йорку й тому кожний був цікавий побачити її. Сама вистава, хоч коротка, зробила незвичайно гарне враження на глядачів. Треба признати, що нюйорські Українці з Лемківщини виявились дуже добрими аматорами (це впрочім і в самій Лемківщині дуже відрадне й похвальне явище!) і свої ролі віддали дуже вміло. По виставі відбувся баль до пізної ночі. Дохід призначено на культурні потреби Лемківщини.

Українське Товариство Горожан у Філядельфії влаштувало в Українськім Народнім Домі „День Просвіти" в дні 17. І. ц. р. (На цьому місці подаємо малу замітку, що не годиться народні імпрези, торжества, тощо важніші національні події підтягати під загальну рубрику „свято", бо під святом розуміємо релігійні торжества та для звеличання вказаних імпрез вистане назва — приміром — День Національної Єдности, День Просвіти, День Матері, День Української Книжки, День або Роковини Шевченка і т. д., врешті окремий заказ, щоб не надуживати назви „свято" для просвітянських цілей видали всі українські греко-католицькі Ординаріяти). Обширний реферат про значіння „Просвіти", про її дотеперішню працю та заслуги (гляди „**Ілюстрована історія Лемківщини**" Юліяна Тарновича стор. 224—245), як також про її завдання під теперішню пору виголосив громадянин Михайло Дудра. Окремий короткий реферат про „Просвіту" в англійській мові виголосив др. В. Ґалан. На закінчення концерту і промов відбулася з гарним успіхом вистава „Ой, та Просвіта", виведена Михайлом Рибаком. В часі концерту переведено збірку на ювілейний „Дар Просвіти".

Не позістали позаді **Українці з Лемківщини в Єлизабеті,** що також уладили „День Просвіти" в дні 24. І. ц. р. в салі Українського Народнього Дому. Концертову частину виконав місцевий хор під управою Михайла Ядловського. Співав цей хор прекрасно загально-українські та українські пісні з Лемківщини. Музичні точки виконав молодий дуже талановитий скрипак українець-лемко, син п-ва Левчиків. Гарну просвітянську деклямацію виголосив молоденький хлопець, Галущак. Властиву програму дня відчинив громадянин **Василь Левчик,** голова комітету О. О. Л. Вступне слово виголосив Впр. о. Совітник Й. Чаплинський. Окремий просвітянський реферат дуже відповідно подуманий й опрацьований виголосив деєгат Товариства „Просвіта" громадянин Михайло Дудра. Слід лише згадати, що в дні 18. січня ц. р. Їх Ексцеленція. український греко-католик. Епископ Богачевський приняв на авдієнції відпоручника „Просвіти" Михайла Дудру та виявив велике заінтересування рідно-краєвими справами, зокрема дуже прихильно поставився до орґанізаційної праці Українців з Лемківщини. Пишуть нам врешті з Америки, що орґанізатор Михайло Дудра об'їжджає всі місцевости в Америці, де живуть наші Брати з Лемківщини та виголошує відчити й реферати про завдання орґанізованого життя між нашою великою українською еміґрацією та про пекучу потребу культурної помочі Лемківщині в її повному відродженні.

„Український Голос" у Вінніпеґу (Канада) помістив у лютневих числах дві обширні статті про Лемківщину написані громадянином В. Гривнаком з Едмонту. Автор статтей запізнає канадійських українців з обставинами на Лемківщині, пояснює завдання та напрямні на майбутнє. Статті ще й тим цінні та цікаві, що автор спирається на історичних згадках і виясніює походження українського племени — лемків та їх приналежність до українського матірного пня.

„Українські Вісти" в Едмонтоні з 2. ІІ. ц. р. поміщують світлину Впр. о. Івана Тилявського і статтю п. н. **„Вираз пошани й любови до душпастиря в Ріджайні".** У статті читаємо, що день Христового Різдва дав нагоду парохіянам української греко-катол. церкви св. Василія Великого в Ріджайні також висловити пошану і привязання до свого пароха о. Івана Тилявського. По св. Службі Божій зійшлися всі вірні до салі під церквою і тут привітали свого душпастиря відповідними піснями, бажаннями та гарним дарунком.

Дальше поданий в статті короткий життепис о. Тилявського, та для нас найцінніше, що впродовж короткого часу душпастирської праці вірні у Канаді пізнавалися на його. як самі називають, „золотім серці", ціло віддалися його проводові. Отже бачимо, що Впр. о. Іван Тилявський тішиться не меншим поводженням у своїх парохіян тепер у Канаді, як недавно ще на українській Лемківщині.

Цінне письмо з Америки.

Хвальна Редакціє „Нашого Лемка".

Дуже Вам дякую за точне пересилання на мою адресу „Нашого Лемка. По перечитанні лежить той часопис на бюрку в канцелярії, де приходять наші парохіяни й мають нагоду побачити світлини з дорогої їм української Лемківщини. Дуже похвальне діло, що поміщуєте гарні знимки наших українських греко-катол. церков у часописі, бо часто доводиться мені бачити, як то наші парохіяни пильно переглядають сторінки „Нашого Лемка" та на вид церковці, яку вони бачуть на світлині, неодному тиснеться сльоза з очей, бо в ту хвилину вони нагадують собі свої молоді літа та з цим Рідний Край, який довелося неодному покидати тому вже 40 до 50 літ. Треба теж знати, що наші Лемки, це найстарші Українці-еміґранти в Америці.

Зокрема повідомляю Вас, Пане Редакторе, що я перечитала Вашу цінну історію Лемківщини, богато цікавого й корисного довідалась з цеї книжки, тому поручаю Всім історію, хто цікавиться Лемківщиною, що є невідривною частиною українського народу.

Пересилаю щирий привіт Рідній Землі й бажання в дальшій культурній праці. — Гаразд.

Карпеґіє, Па, **Юлія Кучерова.**

——o——

Наша відповідь.

ЧИ Т. ЗВ. „ВІСТИ АПОСТОЛЬСКОЙ АДМИНИСТРАЦІИ ЛЕМКОВЩИНИ“, Ч. XI. ОБОВЯЗУЮТЬ У СОВІСТИ?

Щоб якийсь церковний розпорядок, або взагалі якийнебудь закон міг обовязувати в совісти, то мусить відповідати таким трьом умовинам, а саме: а) мусить відноситися до доброї й морально дозволеної матерії; б) мусить бути видачий через законну, компетентну власть; в) мусить бути формально виданий і проголошений.

Коли йде про наведені вгорі „Вісти“, **то перша передумовина по найбільшій части відпадає!..** Чому? Тому, що поза деякими, безспірними, засадничими справами, як прим. про метрикальні копії й конкурсові іспити, **криють у собі морально недозволений мотив і предмет.** Тим мотивом — це партійна, аж надто слідна та виразна ненависть до українців, а тим предметом є прим. заборона таких річей, які є морально добрі, чесні, дозволені та похвальні, як співання гимну-молитви „Боже Великий...“, прикраса церков лентами і ручниками, або читання католицьких часописів.

Колиж знову йде про другу і третю умовину, **то „Вісти“ не відповідають приписаній, канонічній формі церковних розпорядків.** І так не є тут зазначене, що „Вісти“ видає законна, компетентна, церковна власть. Вправді видніє під „Вістями печатка з написом: „Апостольскій Администраторъ Лемковщины“, **одначе нема зазначеного ні імени, ні прізвища урядуючого апостольського адміністратора.** А тимчасом до важности кожного церковного закону, чи розпорядку — власноручний підпис компетентного церковного законодавця є — попри печатку — безумовно вимаганий і потрібний!... А такого якраз підпису на „Вістях“ немає...

Уміщений вправді на тихже „Вістях“ повний підпис „канцлера“ якоїсь неістнуючої „курії“. **Одначе цей т. зв. „канцлер“ не є прецінь ніяким номінальним апостольським адміністратором Лемківщини** (хоча з позиції, на якій умістив він свій підпис, слідує, що хотів би ним формально бути!..), та приложена через когось на „Вістях“ печатка ніяк до нього не відноситься!.. Тимчасом ніякий канцлер не може ніколи сам власновільно видавати ніяких, канонічно-важних розпоряджків, приписів і законів!.. **Отже тимсамим і згадані „Вісти“ в цілости, хочби тільки лише з самих формальних причин, є неважні і нікого в совісти не обовязують!..** Зрештою ми були би дуже вдячні, якщо славні „русскіе“ юристи і каноністи на „Устроню“ збили би це наше заключення та висказали свій „золотий“ погляд на цю справу!..

Редакція.

Новий протиукраїнський виступ московських фанатиків.

(„Указ“ за „указом“ сиплеться проти Українців. — Заборона часописів: „Нашого Лемка“ й „Українського Бескиду“ на Лемківщині!...)

На днях появилися писані етимольогічним архаїзмом т. зв. „Вѣсти Апостольской Администраціи Лемковщини“, ч. XI., а радше „урядовий“ орган нового, „великого канцлєра“ неістнуючої фактично „курії“ Лемківщини. У цих „Вістях“ аж роїться від протиукраїнського фанатизму!... Сиплеться тут „указ“ за „указом“, та кожний майже з них аж дише яркою ненавистю проти українців... Можна це вичитати і вичути з кожного речення тих „указів“, з котрих аж малощо не точиться піна крайної, протиукраїнської злости й тенденції авторів!...

Вершком знову кацапської безличности є тим разом виразна вже заборона співати в українських греко-кат. церквах апробований Католицькими Церковними Властями український гинм-молитву: „Боже Великий“, відтак заборона українських, національних лент і прикрас по церквах, та вкінці заборона передплачувати, читати і поширювати українські часописи: „Наш Лемко“ й „Український Бескид“! Мовляв тому, що вони буцімто ширять роздор між населенням?!...

Хто ширив і ширить роздор, ненависть і незгоду між українським населенням Лемківщини, ми це аж надто добре і докладно знаємо!... **Вистарчить згадати про 1926—1929 роки, а побачимо, скільки лайок, клевет й очернень, скільки то підбурювань, зоольогічної ненависти і злости вилято тоді на Св. Отця, Католицьку Церкву, католицьку віру і релігію, на Унію, на Католицьких Епископів — з боку тих кругів, котрі видали тепер свої такі озлоблені тоном, а такі вбогі формою і дурненькі змістом „Вісти“,** та котрі гуртуються довкруги лемківського, т. зв. „Устроня“!... А тепер ще забороняють ті католицькі й українські часописи, котрі виступали, виступають і будуть виступати проти їх кацапсько-схизматицької кирині!...

Розуміється, що **ціла ця заборона ані під канонічно-правним ані під річево-моральним оглядом нікого не обовязує** і ці, легально видавані, українсько-католицькі часописи будуть поширюватися ще більше після повищого „указу“, як перед забороною!.. І то навіть тоді, хочби „великий“ устроняцький Васьо змобілізував проти нас, українців усіх агентів Г. П. У., всіх „русскіх“ шпіцлів“ і доносчиків цілого світу, а не тільки тих, що зачаїлися по ріжних Оншодах, Волях, Криницях, Кроснах і т. д.!.. Устроняцький Васьо ще трохи за слабий, а від своєї табаки ще таки добре засмаркатий, щоби міг своїми дурненькими виступами знищити, або хоч на хвилю спинити **непоборну, українську, національну стихію на Лемківщині!...** Кінчимо: Сором московським лайдакам!..

Українці-лемки.

ДО СКЛАДУ І ПРИКЛАДУ.

Три роки вже минуло,
Щасливий, четвертий настав —
Як у Карпати рідне слово
„Наш Лемко“ зі Львова завитав.
Збудився народ, наче з гробого сну;
Начали Лемчи очі протирати
І всі як-стій в родину одну
Сталися дружньо гуртувати.
Один в одного питав:
Чиї ми сини, якого роду?
„Наш Лемко“ відповідь давав:
Українського славного народу!
Відрізнили правду від облуди,
Пізнали, хто їм добра бажа;
Всі каються й бються в груди,
Бо правда неправду перемогла.

Так, три роки вже минуло,
Скоро як один день —
Лемківщина пізнала:
Де матірний її пень.
„Наш Лемко“, український часопис
Щирий приятель і друг —
Він ясні лучі у села приніс,
Розвіяв хмари московських слуг.
Тож усі його читаймо —
Одиноку нашу добру ґазету;
Разом усі його попираймо
Збірно посилаючи переплату.
А хто під ним ямку ме копати,
Того за чуб візьме

Ваш Юрко Бородатий.

НОВИНКИ.

На днях вислали ми нашим передплатникам чергову книжку Бібліотеки Лемківщини п. н. „Східніми межами Лемківщини", тому просимо вислати нам належність за книжку 1 зл.

— **Помер у Сайре Па (Америка)** Данько Новак із Загутиня, пов. Сянік, дня 15. XII. 1936 р. В. Й. П.

— **Повідомлення про пошести** вільні від поштової оплати. Щоб улекшити акцію поборювання заразливих недуг, міністерство пошт і телеграфів признало полекші для листування у звязку з протиділанням пошестям. Повідомлення про пошестні недуги, пересилані від громадських урядів, є вільні від поштових оплат.

— **Перегляд коней і возів в цілій державі.** Міністерство краєвої політики разом з міністерством хліборобських справ розпорядили, щоби між 1. квітня та 1. травня переведено перегляд усіх коней і возів. До перегляду треба буде привести коней, уроджених в 1933. р. і старші, що ще не мають „доводів", дальше коні 9 і 12-літні, А, Л або Т. Вкінці покличуть до перегляду 4-літні коні й інші, які не були в останніх роках оглянені. Перегляд возів відбудеться в місцевостях, визначених через військові влади.

— **Смерть сестри міністра.** Перед пів роком арештували Ванду Паралєвіч, сестру вбитого міністра Перацького, а жінку президента апеляційного суду в Кракові. Арештували за хабарництво і за вироблювання протекції при обсаді високих посад. Була це дуже погана й замотана справа. В слідстві викрили багато співвинних і то не будького. Польські ґазети широко розмазували справу, головно протиправительственні ґазети. Всі нетерпеливо ждали, чим та справа закінчиться. А тимчасом майже напередодні процесу Паралєвічова тяжко занедужала та померла. Довкруги її смерти витворилися ріжні сплетні та підозріння.

— **До молочарні кооперативи** в Гарті, березівського повіту, дісталися злодії і розпороли касу, в якій було 2.000 зол. Одначе злодії сполошились і втікли, не забравши грошей.

— **Українські селяни Закарпаття організуються.** Дня 15. лютого у великім селі Бичкові на Закарпатській Україні відбулося загальне зібрання тамошньої організації „Українська Селянська Партія". На зібрання прибуло 700 селян і сільських робітників та рішили всі згуртуватися разом в одну орґанізацію, що стане до боротьби за кращу долю українських селян по тамтой бік Карпат.

— **Кооперативна гарбарня в Яворові.** Одинока не тільки українська, але й на терені Польщі, кооперативна гарбарня в Яворові осягнула в 1936 р. 10 років свого існування. За цей час кооператива зробила великий крок вперед. Вона має тепер власні доми вартости 7.500 зл. та машини вартости 5.250 зл. Вироби гарбарні мають вже свою устійнену марку. В 1936 р. оборот гарбарні виносив 163.694 зл. Кооператива стоїть на добрих основах і дає запоруку дальшого розвитку.

— **Скажений пес** покусав пять надцятеро шкільних дітей у Команчі. Перший поміч уділив лікар негайно. Ще раз звертаємо увагу, щоби псів держати на ланцюгу та в разі нещастя зараз повідомити відповідний уряд.

— **Робітники на тартаку** в селі Репедь (команецька округа) страйкували за підвишкою платні. Страйк скінчився успішно для робітників. Одна лише біда, що робітники українці вписалися до Звйонзку Роботнікуф та платять по 20 ґрошів тижнево вкладки на якусь оборону. В кожному разі гроші йдуть у несвої руки та більше як певне, що використають їх на знищення всего, що нам дороге.

— **Важна пригадка.** Соймова комісія ухвалила привернути ренту (засілок) низько-процентовим інвалідам, які нездібні до праці 15 процент. Цим признають нездібність на 25 процент, отже такі інваліди можуть старатися про ренту, яка їм належиться. Прохання треба писати через окремі староства до Скарбової Палати (для Лемківщини в Кракові). Але це відноситься до таких інвалідів, що скінчили 55 рік життя.

— **Весняна поміч на засіви.** Центральна адміністраційна влада видала своїм терєновим органам зарядження в справі весняної помочі на засіви для рільників, особливо тих, що в минулому році потерпіли від граду, пожеж, повені, неврожаю і т. д. і не можуть засіяти своїх піль власними засобами.

Бідний, хто грає на чужій сопілці.

Лемківські Кооперативи!

Найкорисніше обезпечення товарів від крадежі-влому заключите тільки в

Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

— **Жертви денатурату.** У сел Лібухора, турчанського повіту на Бойківщині на весіллі у Луця Цитрина давали гостям пити приправлений денатурат. Наслідки були страшні: 80-літній господар Гафиц помер, а 35-літній Гатун осліп. Справою занялася самбірська прокураторія. Якби то добре було, щоб сяніцька прокураторія вглянула, що діється у ріжних риманівських покутних шинках, де на келюшки розпродують денатурат і троять несвідомий народ і то без ріжниці, чи українець чи поляк. Те саме діється в Буківську, Короснім, Балигороді та других зажидівлених місточках.

— **Повісився у вязниці** городського суду в Горлицях на віконній краті Сидір Сембратович з Новиці, спільник бандита Вондоловського, що згинув підчас поліційної погоні в Ропиці Пільній.

— **Кари за знущання над звірятами.** Міністерство внутрішніх справ у Варшаві вислало до воєводів і старостів обіжник у справі карання наглими карними наказами за знущання над звірятами. Міністерство пригадало, що ще в квітні 1934 р. поручило, щоб адміністраційна влада використала, прислуґуючі їй управнення розпорядку про карно-адміністраційне поступування. Вони можуть поручити властивим державним і самоуправним функціонарям, щоб накладали карними наказами гривни за проступки проти декрету з 1928 р. про охорону звірят. Отже не вільно бити коней і других домашніх тварин, перевантажувати фір і возів, морити голодом, уживати невідповідної упряжі, копати або каміннам навертати тварину на пасовищі і т. д., бо за це — цілком слушно — буде кара. З твариною теж треба поводитись людяно!

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави **„ЛУНА"**, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

Молитва за свій нарід

(Не тільки можна, але таки є моральним обовязком кожної людини молитися за свій нарід!...)

Молитва за свій нарід має своє моральне і теольогічне обоснування в четвертій заповіді декальогу, та в основній заповіді любови ближнього. Бо коли маємо любити своє родинне гніздо, та його шанувати, коли ми є обовязані любити ближніх, то ця наша любов мусить ь якімсь звершеннішім ступні обіймати теж і тих, котрі в особливший спосіб злучені з нами, а це вузлами крови, спільного походження, спільної мови, спільної, історичної традиції і спільного, збірного життя. А цею людською збірнотою є якраз свій власний нарід. **Знову одним з обявів любови цього народу є саме молитва — і то так приватна, як і прилюдна молитва!...**

Молитва за свій нарід стала невідрубною частиною св. книг Старого Завіту. З них довідуємося, що **за свій нарід молилися пророки, молилися богоугодні мужі, молився особливо св. Пророк і Псальмотворець Давид!...** А провідник ізраїльського народу, **Мойсей,** вставляючися за своїм тяжко упавшим народом на горі Синай, навколішках, зі сльозами в очах молився, **щоби Бог вимазав радше його імя з книги життя, як мав би не пощадити і не помилувати його народу!...** І всемогучий Бог, як пише біблія, прихилився до цеї молитви Мойсея, та простив тяжкий гріх його народові...

Опісля в Новому Завіті, **Ісус Христос, Божий Син, шукав першзавсе погибших овець ізраїльського дому (народу), молився за них, а навіть плакав над недолею столичного міста Єрусалиму... Так само і** Апостоли — і ділом і молитвою любили свій нарід, та у своїх місійних працях давали завжди першенство свому народові. Св. Апостол Павло, цей великий і незрівнаний Апостол поганських народів, і в праці і в молитві свій рідний нарід, як перший і найдорожчий собі, мав всегда на серці...

Молитися за свій нарід — це ніяка не політика, але це взнесла релігійна правда і потреба, котра виразно випливає з науки Католицької Церкви... Як у практиці повинно виглядати виконання цього релігійного обовязку, дають нам красний примір хочби таки наші найближчі сусіди, поляки. Хто мав нагоду перед війною чути, як вони по своїх католицьких костелах співали зворушаючо свій гимн-молитву: „Боже, цось Польскен...", цей мав тим самим нагоду наглядно переконатися, **яку величню, будуючу, релігійну красу, яку потужню, моральну силу, який благородній, освячуючий вплив має на вірних молитва за свій нарід!...** Ця молитва — це справді молитва, не тільки зворушуюча душу і потрясаюча серце, але теж прошибаюча облаки і небеса!... Поляки співали, просили, благали і молилися і випросили те, чого бажали!...

І чи знайшовся би був тоді, в часах займанщини, якийсь польський Єпископ, який з якихсь партійних мотивів і зглядів мав би відвагу заборонити полякам цей гимн?!... **Ні! Рішучо, ні! Такого Епископа були би вони сейчас гідно і безпощадно напятнували, та як національного зрадника і шкідника, виключили були би його поза скобки свого народнього життя!**

І зівсім слушно!... Одначе такий Єрарх між поляками не знайшовся, бо вони знають належно цінити та гідно боронити свою національну честь і повагу!...

Тільки — на жаль — у нас знайшлися між кацапськими недобитками такі.

Одначе дарма!... **Від дозволеної, легальної, апробованої молитви за свій нарід не спинить нас рішучо ніхто,** а тих мерзенних виродків, чи то з лемківського „Устроня", чи зпоза нього, проклене, напятнує, та гідно осудить нарід та історія!..

Українці-лемки.

Прочитайте, а не пожалуєте!

Цими днями появилася нова дуже цікава книжечка про нашу Лемківщину. Написав її Др. Франц Коковський, що довгі літа прожив поміж лемками, як суддя в місті Сяніку та цілим серцем полюбив ту українську землю та її чесних, привязаних до своєї віри та народности мешканців. Свою книжку Др. Коковський назвав „Східніми межами Лемківщини", бо пише так, начеб їхав границею Лемківщини від сходу та описує село за селом, усе, що де є цікаве та гідне уваги. В другій частині цеї книжки описує, як то вперто треба було боротися за свою церкву в селі Кремяній, в третій знову звичаї рибаків у Сяніччині, а нарешті в четвертій частині — щоденне життя лемківського села.

Для нас, лемків, найцікавіша буде перша частина, бо там описане майже кожне село від Сяніка аж по Динів. А кожному хіба цікаво довідатися, що про його село пише чужа людина, або знов порівняти життя свого села з життям інших сіл. Цікава також друга частина, бо вона вчить нас, як треба боротися за своє право й ніколи не уступати, хочби здавалося, що вже нема ніякої надії на перемогу.

Дві останні частині призначені вже більше для тих, що нашої Лемківщини не знають. Ми самі знаємо дуже добре, як наші рибалки імають рибу, або як називаються по-нашому частини плуга, чи іншого господарського знаряддя або як будується „хижу". Зате для чужих людей, а навіть для українців, але таких, що не були на Лемківщині, то таке цікаве, як наприклд для нас оповідння про Америку, або про якісь інші незнані землі.

Власне тому повинні цю книжку прочитати всі, — не тільки лемки, але й ті наші брати-українці, котрі не знають нашого життя. З цеї книжечки вони довідаються, чим є Лемківщина для цілої Української Землі, на які небезпеки вона наражена та як дуже мусимо нею дорожити й напружувати всі свої сили, щоб її для нас зберегти.

Думаємо, що невеличкий наклад дуже скоро люди розкуплять, тому спішіться з замовленнями, щоб не було запізно. Ціна цеї вартісної книжки всього один зл., а замовлення треба надсилати до Адміністрації „Нашого Лемка". Ю. Р.

—o—

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЕКСПОРТУЄ
збіжжя
бекони
дріб
яйця
клоччя

ПРОДУКУЄ
мило
мясні вироби
навиває нитки

Правне відношення Апост. Адміністрації

до Перемиської Єпархії та до Галицької Церковної Провінції.

Ерекційні акти Апостольської Адміністрації для Лемківщини. — Апостольська Адміністрація і конкордат. — Апост. Адміністрація і гр.-кат. Перемиська Дієцезія та Галицька Церковна Провінція. — Помилкові шляхи Апост. Адміністрації та марні вигляди на будуче.

Канонічно - цивільно - правне існування Апостольської Адміністрації на території Лемківщини спирається на двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) На конвенції Апостольської Столиці з урядом Польщі з 1934 р., і 2) на декреті Св. Конґрегації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934. року.

Щодо першого акту, то це заключений на 10 років (себто до 1944. р. включно) договір між Апостольською Столицею й урядом Польщі, на основі якого уряд годиться виділити з гр.-кат. Перемиської Єпархії її девять західних деканатів, а саме буківський, горлицький, грибівський, динівський, дуклянський, короснянський, мушинський, риманівський і сяніцький та ерiґувати на цій території окрему Апостольську Адміністрацію для т. зв. Лемківщини. Цією територіяльною, церковною областю має управляти залежний безпосередньо від Апостольської Столиці апостольський адміністратор. На основі окремої точки конвенції уряд дає йому дотацію з державного скарбу. Крім того апостольський адміністратор матиме до помочі трьох членів курії, теж оплачуваних урядом. Ця конвенція, що її не опубліковано ні не ратифікував сойм, обовязуватиме 10 років (себто до 1944. р. включно) з тим застереженням, що якщоб ні одна з договірних сторін не виповіла її по 10-ох роках, тоді вона обовязуватиме автоматично дальше на такий самий протяг часу. Отже тим самим з таким мовчаливим збереженням цієї останньої кінцевої клявзулі вище згаданої конвенції продовжилось би на такий сам період часу і прилюдно-правне існування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Виконанням цієї конвенції з боку Апостольської Столиці був декрет Св. Конґрегації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934. р., що починається від слів: „Кво апціюс конзулярет...“, що ним на вище згаданій території Лемківщини ерeговано канонічно-правно і фактично Апостольську Адміністрацію. Одночасно в особі о. д-ра Н. Нагорянського призначено першого апостольського адміністратора для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Іменування другого і третього апостольського адміністратора для Лемківщини — в особах бл. п. о. д-ра Василя Масцюха й о. д-ра Якова Медвецького — спирається вже на цім першім, основнім, ерекційнім акті, як на правній основі.

Насувається тепер питання, яке є відношення обох вище названих, прилюдно-правних актів до конкордату, заключеного дня 10. лютого 1925. р. між Апостольською Столицею і Польщею, що з днем 23. квітня 1925. р. після ратифікації соймом і сенатом набрав сили державного закону?... Слід відразу відповісти, що оба вище згадані акти, себто і конвенція з 1934. р. і декрет Св. Конґрегації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934. р., в нічому ненарушують, неослаблюють, ні не зміняють обовязуючих у Польщі постанов згаданого церковно-державного конкордату. Це тому, що оба ці прилюдно-правні акти, на яких спирається канонічно- і цивільно-правно Апостольська Адміністрація для Лемківщини, мають лише переходовий, тимчасовий характер і в нічому не зміняють установленого конкордатом і санкціонованого державним законом з дня 23. квітня 1925 р. (Д. З. Р. П. ч. 47, поз. 324 з 11. травня 1925) основного церковно-територіяльного поділу держави (себто поділу на церковні провінції і дієцезії). Вслід за тим і сам апостольський адміністратор для Лемківщини є призначений лише „ад нутум Санктае Седіс“, себто до довільної, часової безпосередньої розпорядимости Апостольської Столиці, котра може його — на випадок потреби — кожної хвилини відкликати, зложити з уряду й усунути.

З цього льогічний і правний висновок такий, **що канонічно- та цивільно-правну, територіяльну й ерархічну єдність і неподільність Галицької Церковної Провінції, а в її складі і гр.-кат. Перемиської Дієцезії, установлену точкою б). девятої статті (IX. арт.) конкордату з дня 10. лютого 1925. р., вище згадані два акти, про створення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, не скасували, ні не обмежили, ні не нарушили!...** Цю обставину підкреслює теж і Його Ексцеленція Кардинал Мармаджі, б. апост. нунцій у Польщі, у своїм листі до Ексц. Митрополита Андрея з дня 12. лютого 1934., ч. 12564. Отже не зважаючи на ерiґування на девятьох західніх деканатах гр.-кат. Перемиської Дієцезії т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — **ці деканати становлять дальше нерозривну частину гр.-кат. Перемиської Дієцезії і заразом таку саму складову частину Галицької Церковної Провінції.** Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — не є ніякою окремою, самостійною дієцезією, чи єпархією, а тимбільше ніякою, окремою, церковною провінціею — і то ані під церковно-правним, ані під цивільно-правним оглядом!...

А чим-же є в такому випадку? **Є це тільки церковна, територіяльна область гр.-кат. Перемиської Дієцезії, виділена часово й провізорично зпід дієцезальної юрисдикції, гр.-кат. Перемиського Ординарія**, (а не з нерозривного, територіяльно-правного складу Перемиської Дієцезії!...) **і підчинена безпосередньо юрисдкції Святішого Отця Римського Папи, який її виконує через спеціяльного, підчиненого Собі безпосередньо Ординарія,** званого апостольським адміністратором Лемківщини. Далі з цього виходить, що: право до виконування дієцезальної юрисдикції Перемиського Ординарія на цій церковно-територіяльній области гр.-кат. Перемиської Дієцезії **не є ні відкликане, ні знесене, ні скасоване, а є лише часово припинене** з тим канонічно-правним наслідком, що церковно-духовну юрисдикцію на цій области перебрав безпосередньо Св. Отець та доручив її виконування т. зв. апостольському адміністраторові для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Таким

чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — це тільки своєрідний **правний виймок** (ексцепціо юріс), що основного, територіяльного стану гр.-кат. Перемиської Дієцезії, ні теж правної непорушности та ерархічної єдности Галицької Церковної Провінції в нічому незміняє ні не обмежує!..

На цій канонічно-правній основі **гр.-кат. Перемиський Ординарій має і дальше право титулувати себе сяніцьким єпископом**; себто єпископом Лемківщини, над якою від і з уповажнення Апостольської Столиці виконує часово (після конвенції з 1934. р. на 10 літ) юрисдикцію покликаний ад гок спеціяльно апостольський адміністратор. А якщо так, **то імя гр.-кат. Перемиського Ординарія**, якому св. Апостольський Престол, — не еригувавши на Лемківщині окремої самостійної дієцезії, а лише часову, Апостольську Адміністрацію, — полишив і надальше потенціяльне право до виконування в будучности церковно-духовної юрисдикції над Лемківщиною, **слід виголошувати в літургічних і богослужебних текстах на території Апост. Адміністрації Лемківщини** — так, як виголошується імя Митрополита Галицької Церковної Провінції. Боколи гр.-кат. Перемиський Ординарій має слушну, канонічно-правну основу титулувати себе сяніцьким епископом, отже епископом Лемківщини, точомуж би він не мав права дотого, щоб на области, що є нерозривною частиною підчиненої йому церковної, епархіяльної території не згадувано його імени підчас Богослужень?!...

Тому то **викинення** розпорядком Апостольської Адміністрації Лемківщини з дня 25. лютого 1935 р. ч. 28/35 **імени Перемиського Ординарія** а **заразом і сяніцького епископа** в одній особі **з богослужебних текстів на території Лемківщини**, є не тільки грубим нетактом, та ознакою поганого наставлення, під яким ця Апостольська Адміністрація через своїх нерозважних і розполітикованих керманичів почала своє фактичне істнування, **але теж правним нонсенсом і нарушенням!...** Цього різкого нетакту і нарушення не спішиться якось направити теперішній, „новий“ апост. адміністратор Лемківщини!... Чому? Це вже глибока, окутана тайною тактика засади москвофільської каноністики і літургіки у відношенню до українців!... А тимчасом на лемківській церковній области слід виголошувати підчас Богослужень по іменах св. Отця і Митрополита Шептицького також імена **сяніцького** єпископа й апостольського адміністратора Лемківщини. А слід церобити не лише з огляду на приличність і такт, але теж і з огляду на літургічно-канонічну поправність та консеквенції!

Подрібні точки взаїмного відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до гр.-кат. Перемиської Дієцезії і навпаки, точки, що уніфікують обопільну дисципліну клиру, нормують взаїмний обсяг таїнственної юрисдикції священників на обох церковно-територіяльних областях, управильнюють спільні, маєткові і спірні справи та питання обсади душпастирських станиць в Апост. Адміністрації — з огляду на недостачу духовної семінарії на Лемківщині, **устійнює окремий договір, заключений літом 1935. р. у Варшаві між Лемківським і Перемиським Ординарієм** — під патронатом Апостольської Нунціятури у Польщі. Але цього договору або т. зв. модус аґенді, що для українців є своїм змістом розмірно корисний, не введено ще дотепер у життя лише з вини керманичів Апостольської Адміністрації ні навіть не опубліковано.

При кінці слід підкреслити такий факт: Цій обставині, що Апостольська Адміністрація Лемківщини зараз від першої хвилини свого фактичного істнування вступила отверто і рішуче на помилковий шлях, яким вона вперто йде і досі, а це на шлях несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним центром, та явної боротьби зі загальними, національними аспіраціями своїх власних вірних, **цьому не винувата ні Апостольська Столиця, ні католицьке церковне право!** Цьому винні — і то на цілих 100% — фактичні керманичі Апост. Адміністрації. Вони — замісць щиро й льояльно реалізувати **чисті, виключно релігійні інтенції Апостольської Столиці щодо Лемківщини** і поступати згідно з буквою і духом католицького церковного права та добрими і коректними, міжепархіяльними звичаями — поставились відразу бундючно й ворожо і до дотеперішніх гр.-кат. церковних кругів, і до національних почувань та змагань тих своїх вірних, які признаються до української національної ідеольогії. Тимчасом саме лемки українці творять величезну більшість населення Лемківщини. Тому то Апостольська Адміністрація Лемківщини принесла для Катод. Церкви більше шкоди, ніж користи, а **радше саму тільки шкоду і ніякої користи**, бо Кат. Церква не лише не приєднала нікого з православних до католицизму, але ще зразила до Катол. Церкви і тих, які до цього часу були серцем і душею до неї привязані!

Тому то не лише українці-лемки повинні домагатись і дбати про те, щоб Апостольська Адміністрація Лемківщини, яка в очах вірних є основно скомпромітована і зненавиджена, або відразу (не ждучи на скінчення свого 10-ліття), перестала у своїй теперішній формі істнувати та вернулась під юрисдикцію свого правного, сяніцького єпископа і перемиського ординарія або, щоб управляв нею, як апост. адміністратор, ідейний, второпний, розумний і працьовитий **український священник!** Такий священник, який мав би за собою повне і беззастережне довіря усього духовенства і загалу вірних, та який — попри свою чисто релігійну і церковну працю — **ішов би назустріч національним і культурним змаганням свого власного народу!** У противежньому випадку, якщо в короткому часі не дійде до радикальної зміни в Апостольській Адміністрації теперішнього стану, духа і наставлення, і до того згідно з національною честю та з національно-культурними аспіраціями українського народу на Лемківщині, — то Лемківщина готова ще — серед істнуючих і до крайности задразнених і напружених обставин — перемінитися під релігійно-церковним оглядом на запропащений, справді місійний терен, що буде вже підлягати не Св. Конґреґації для Східної Церкви, але Св. Конґреґації для Поширення Віри (Де пропаганда фіде!...), так, що це вже було і давніше!... Тому кавеант конзулес...

Лемки-українці.

Присилайте належність за книжки і передплату!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 2.

Як горнеться до української книжки

українська дитина на Лемківщині?

(Краса й стиль рідного українського слова й висока добірність тягне лемківську дитину до рідної, української книжки.)

Перетомлена і зражена шкідливою троханівщиною в школі, українська дитина на Лемківщині **жадібно й охочо горнеться до свойого рідного, друкованого, українського слова.** Ця жадоба є зовсім слушна й природна, як природною є у дитини склонність до пізнання, вивчення і вживання своєї матірної мови — і то можливо у її найзвершенішій і нйадоскональшій формі. Українська дитина на Лемківщині вже сама відрухово відчуває, що подавана їй насильно, штучна троханівщина замикає їй прямо доступ до правдивого й чистого, національного образування, до здорової, національної освіти й культури.

Відси кожну, до свойого інтелектуального рівня примінену, українську читанку, чи книжку **бере вона охочо до рук та з зацікавленням і з користю її читає.** Що до самої техніки читання такої книжки, то найцікавіше тут те, що наша лемківська дитина бажає, особливо, коли подана їй книжка походить зі зразкової бібліотеки наших високопоставлених, діточих видавництв, **перечитати її відразу,** т. зн. від вступу, безперервно аж до кінця.

Щож то так тягне українську, лемківську дитину до української книжки й українського друкованого слова?

Першзавсе, коли йде про форму і стиль, **чистота й краса рідної мови, та легкість вислову,** яких ця дитина не може рішучо знайти у криничанських читанках і букварях. Щойно зі згаданої книжки вчиться вона практично властивої й поправної азбуки і граматики поневіряного й понижуваного троханівщиною, рідного слова. Тому — для вивчення своєї рідної, матірної мови — подати негайно український, лемківській дитині до рук відповідну, українську книжку є річчю необхідною й конечною!...

Дальше!... Другим моментом, котрий потягає згадану нашу дитину до читання української добірної книжки, **це її цікавий, пожиточний і будуючий зміст.** Тут українська дитина знайде всьо, що вона для свойого образування, збудування, хосенного поучення і здорового зацікавлення потребує й хоче!... Саме: байки й казки і цікаві оповідання й красні, уяву заспокоюючі образки і забохочуючі приміри й історичні оповідання з рідної бувальщини і національно освідомлюючі й поучаючі елементи і здорову, релігійну дидактику й будуючі приміри для практичного життя... Словом, **вона знайде тут все, що в стані приспособити її ум до пізнання рідної, української, словесної й національної культури, та розбудити у ній благородні чувства щирої любови до свойого власного, українського народу й Батьківщини...**

Тому й не дивниця, що після перечитання одної, такої книжки розпитується лемківська дитина сейчас за другою, а відтак за третьою й четвертою — так, що її ум, стремління духа й цікавість не можуть вже обійтися без здорової книжкової національної лектури... Відси й практичний висновок, що **закладання українських, діточих бібліотек по наших селах на Лемківщині є, особливо в теперішніх умовинах, безумовно вказане, пожиточне й конечне.** В противному разі ця дитина готова підупасти шкідливим, арелігійно-аморальним і чужонаціональним впливам, а у вислідї звиродніти, для нашої Нації пропасти й перейти у чужий табор!... А що ця небезпека, особливо на Лемківщині істнує, це це злишним є тут доказувати. То-ж ми, старша, українська ґенерація, **возьмімся солідарно, як один муж, до подання здорової, української книжки для української дитини на Лемківщині!...**

Андрей Березюк.

гарний блеск і добру консервацію шкіри дасть Вам ПАСТА ЕЛЄҐАНТ з фабрики: „Зоря", Львів, Кордецького 51

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО купуємо тільки з правдиво української фабрики „ФОРТУНА НОВА"

Віджила історія передпотопового Хама

(Або „фіолетовий" вистріл проти Впр. ОО. Радників-Українців на Лемківщині.)

Які фіолетові відзнаки мають право та яких не мають права носити два Впр. ОО. Радники-Українці на Лемківщині ЇЇ МАЮТЬ ВОНИ ДОКЛАДНО ОЗНАЧЕНЕ У ВИСТАВЛЕНИХ ЧЕРЕЗ БЛ. П. О. Д-РА ВАСИЛЯ МАСЦЮХА, НОМІНАЦІЙНИХ ГРАМОТАХ З ДНЯ 25. ЧЕРВНЯ 1935 Р. Ч. 1433, завершених відтак інсталяційною присягою в дні 16. липня 1935 р. Так самі номінації, як теж і реальні та почесні права тих Впр. ОО. Радників Ап. Адм. — Українців, надані їм згідно з приписами церковного права (Кодекс Кан. Права, Кн. II., ч. I., Тит. VIII., Гл. VI., Кан. 423—428), ЗІСТАЛИ ще в місяці травні 1935 р. ЗАТВЕРДЖЕНІ ЧЕРЕЗ СВ. АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТОЛ В РИМІ. Рівнож один Ординаріятський Радник-Українець на Лемківщині зістав у своїх почесних правах затверджений у травні 1936 р. через Апостольську Нунціятуру у Варшаві.

Інша річ, що ЦІ НАШІ КАНОНІЧНО ПОСТАВЛЕНІ Й ІНСТИТУОВАНІ ВПР. ОО. РАДНИКИ НЕ МАЮТЬ НІКОЛИ НІЯКОЇ НАГОДИ ВИКОАТИ — ЗГІДНО З ПРИПИСАМИ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА — СВОЇХ КАНОНІЧНИХ УПРАВНЕНЬ, БО ІХ РІШУЧО НІКОЛИ НЕ СКЛИКУЄТЬСЯ НА НІЯКІ ЗАСІДАННЯ, НІ НА НАРАДИ!... Бо і на що скликувати, коли тих канонічно-правних речників і представників Українського Духовенства в Курії — ріжні, заздрісні і самозванчі „канцлєри" і „коронні дзекани" дуже добре і справно ВИРУЧАЮТЬ! (?) Здавалося, що ці „русскіе достойники" вже таки досхочу наситяться і вдоволяться фактом безправного партійного ВИКЛЮЧЕННЯ НАШИХ ВПР. ОО. РАДНИКІВ-УКРАЇНЦІВ ВІД УСЯКОЇ УЧАСТИ В ПРАЦЯХ „КУРІЇ"... Тимчасом показалося, що ні!.. Їх апетит іде ще дальше!...

Саме опубліковано недавно „указ" яким — у дипльоматичній, викрутній формі, під ріжними позорами, ЗБОРОНЕНО безправно „ДЕЯКИМ" — І ТО ЛИШЕ „ДЕЯКИМ", ОТЖЕ ТІЛЬКИ НАШИМ ВПР. ОО. РАДНИКАМ-УКРАЇНЦЯМ, КОРИСТАТИ І З ІХ ПОЧЕСНИХ КАНОНІЧНИХ ПРАВ!... Зате „русскіе" можуть собі навіть ходити в мітрах і в пурпурі, то це вже нікого на т. зв. „устроню" не болить, ні в очі не коле!... Тільки — не дай Боже, — аби котрийсь з наших відзначених, українських священників на Лемківщині скористав з наданих і прислугуючих собі законно-канонічно-церковних прав і відзначень!.. НАВІТЬ РОЗПОРЯДКИ І ПОВНОВЛАСТИ У СПОВІДИ НА ВЕЛИКИЙ ПІСТ ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА ОСТАВЛЯЄТЬСЯ АБИ ТІЛЬКИ „ФІОЛЄТОВИМИ УКАЗАМИ" ДОПЕЧИ І ДАТИ ПОЛИЧНИК УКРАЇНЦЯМ!... Щож це властиво за „курія", котра провадить слідства і видає „укази" проти своїх власних, найближчих членів?... І то ще прилюдні, публічні „укази"!...

ВІДАЙ ВІДЖИЛА НА „УСТРОНЮ" ІСТОРІЯ ПЕРЕДПОТОПОВОГО ХАМА!.. Бо інакше годі собі ці дивовижні явища пояснити!... Подаємо це до відома Найвищим Церковним Властям...

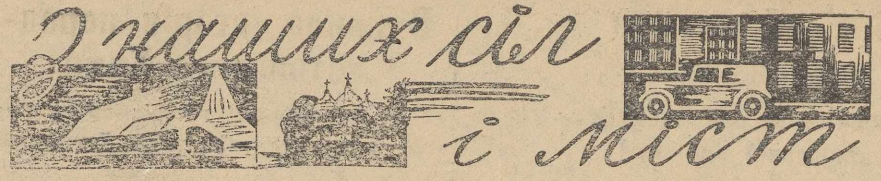

ПЕЛЬНЯ, ПОВ. СЯНІК.

І в нашім селі молодь не дірмувала цеї зими. В листопаді загостив до Пельні п. Сидір Рицар, абс. гімн. В нашій читальні „Просвіти“ ожившилась освітня праця. В грудні уладжено виставу св. о. Николая з роздачею даруночків чемним дітям; у січні приїхали до нас члени К. О. С-у зі Сянокі та дали виставу „Мати“, котра своєю тенденцією викликала помітне враження на присутніх. Дійсно велика вдяка належиться академикам зі Сянока, котрі погрудилися з виставою піхотою зі Сянока в найбільш тріскучі морози, щоби цим способом заохотити і меншого брата до пріці для народу. Підчас Різдвяних Свят хор читальні „Просвіти“ в Пельні співав під вікнами українських громадян гарні колядки під проводом п. С. Рицаря та заколядував 16 золотих на Рідну Школу. Уродливих хористок і хористів бачимо на першій сторінці нашого часопису; посередині диріґент хору Сидір Рицір. Дня 12. лютня ц. р. відбулися Загальні Збори читальні „Просвіти“, на котрих вибрано новий Виділ, який дає запоруку, що в слідуючому році ще кращими успіхами увінчається праця в читальні. Першим виступом у цьому році буде вистава „Неон“ або „Мученики з катакомб“, до якої вже готуємося. Кожного четверга й неділі відбувається голосне читання в читальні та один з Виділових виголошує освітній реферат, на кому прислухується около 30—50 членів. Вступайте, браття, всі як один у члени нашої читальні, не дайте біламутитись темним духам, котрі по ріжних „канцеляріях“ запиваються до безтями та в горівці бачать ціле своє щастя. Прийде час, що й вони пізнають: хто їм ворог, а хто приятель, й опамятаються, прозріють і завернуть з хибної дороги. Коби це якнайскорше сталося!

СЕМУШЕВА — ПИЛИ.

Невеличке українське село в Сяніччині, доч. Тиряви Волоської. Читальню „Просвіти“ засновано в селі щойно з початком 1936 р. До цього часу дуже тяжко було свідомій молоді започаткувати якунебудь культурно-освітню працю, тому, що вічно повставали в селі між старшим громадянством якісь міжусобиці. Також різні застрашували село тим, що за „Просвіту“ підуть члени до тюрми та посипаються на них різні грошеві кари. Але звичайно з чорної хмари малий дощ, так і з тими страхами скінчилося. Завдяки впертій, успішній праці молоді ,сьогодні читальня „Просвіти“ має поверх 40 членів (слід згадати, що в селі є ще 7 польських хат і дві жидівські рудери). Було теж раз мале непорозуміння, бо до читальні зайшов Іван Стад. та зачав авантуруватись. Одначе свідомі члени „Просвіти“ знаючи, що за бійки або авантури влада може припинити діяльність читальні, випросили нечлена з домівки, де заразо мміститься кооператива. Завдяки своїй кооперативі село не ходить до жидів (дуже похвально!) ані на закупно ані на роботу. Не пястуком ані не каменем проганяти жида зо села, лише оминати його, зорґанізувати культурно село, піднести освіту та виробити село належно до народньої праці — оце найкращий лік, як визбутись жидів і сати самовистарчальними.

Свій.

—o—

ЛОСЄ КОЛО ЛАБОВОЇ.

У дні 21. II. ц. р. аматорський гуртск з Лабової відограв при співучасти моолді з Лосього виставу в Лосьому п. н. „Страшна пімста“. Головну ролю мав Михайло Ревак, усі актори вивязалися зо своїх завдань якнайкраще. Слід би лише подбати, щоб такі вистави відбувалися частіше, та щоб за лабовянами й лосянами пішли дооколичні села й також у себе вчилися, читали й уряджували вистави.

—o—

ОПАРІВКА В СТРИЖІВЩИНІ.

Читальня „Просвіти“ в селі Опарівка, пов. Коросно, вшанувала в неділю 31. І. „Свято Крут“. Промову виголосив Михайло Барна, потім були співи й деклямації „Тіням Героїв“, „Вкраїно мати, кат сконав“, „Крути“, „Ой у Лузі“, „Сповнилась міра“ і багато інших. Реферат виголосив голова читальні Павло Осолінський. Закінчено свято відспіванням національного гимну. Свято відбулося гарно й бадьоро. Тільки частина молоді блукає ще досі самопас і волить виспівувати по вулицях чужі „кавалки“, чим зайти до читальні. Але ми боремося з цею байдужністю і маємо надію, що скоро зєднаємо всіх здорових і розбудимо в них приспані в душі сили.

—o—

ЛІСЬКА ОКРУГА.

Загальні Збори кооперативи **„Народній Дім“ у Ліську** ухвалили при розділі чистого зиску квоту 120 зл. виплатити за посвятну й жертвенну працю справникові цеї кооперативи д-рові Орестові Ярославичеві. Та цей ідейний працівник зрікся цеї квоти, а розділив її на добродійні цілі для свого народу.

Ось взірець гідний наслідування.

Читальня „Просвіти“ в **Чорній** улаштувала в дні 14. лютня ц. р. аматорську висаву п. н. „Украдене щастя“, драму в 5-ох діях зі співами й танцями.

Знову читальня в **Гошові** відограла дня 15. лютня комедію в 3. діях п. н. „Гапка Бушовничка“, а читальня в **Устріках долішніх** висівтлила в дні 21. лютня ц. р. пєсу в 4. діях п. н. „Ми йдемо в бій“.

—o—

БАРІВНОК БІЛЯ ДУКЛІ.

В селі Барвінку є жидівський тартак фірми „Вестрайх і син“, який ріже вже роками день і ніч кльоци, також з дооколичніх і жидівських лісів. Рік-річно повстають нові зруби, що спричинюють наглі зливи, котрі нищать майже щороку засіви, зносять землю до потоків, полишаючи за собою камениcтий спід ґрунту. До цего тартаку возять трьоми зиндранівчани, барвінчани та тилявяни за пів-дурно, бо жиди як всюди так і тут добре вміють визискувати незорґанізованого селянина. І ось в січні ц. р. прийшло межи господарями Барвінка й господарями Тиляви до

ЯК КУРИМО — ТО ЛИШЕ НАЙЛІПШІ
папєрці і тутки
(повноватки)
Української фабрики Кооперативи „Будучність“ в Тернополі
КАЛИНА“

ЧУДА ПРИРОДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

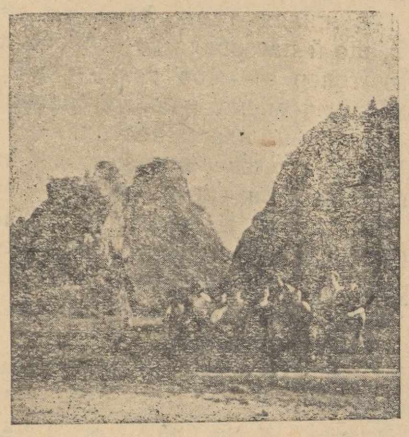

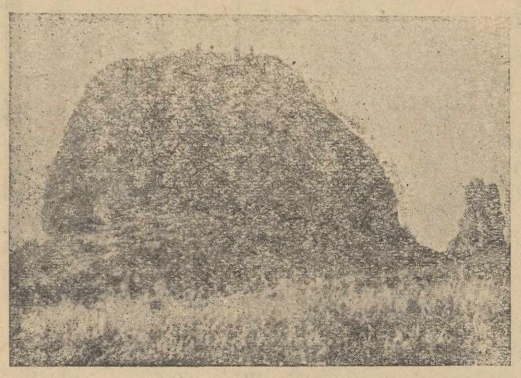

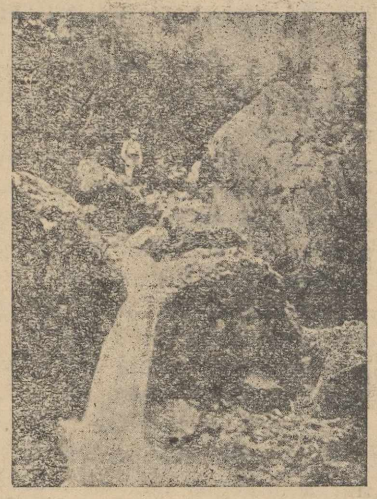

бійки в лісі, на відтанку Тиляви, в т. зв. Блудній. Барвінчани виїхали до ліса як звичайно, та тут тилявяни напали на них з сокирами і колами, що таки трохи потурбували солтиса з Барвінка та декотрих господарів, мовляв: ви не маєте тут права, то наш ліс.

Лагодженням непорозуміння занялась поліція з Барвінка й передала спрдаву до суду, де суд засудив шістьох господарів з Тиляви від 3—6 тижнів арешту.

Чи не ганьба провадити братовбійчу боротьбу на жидівських тромах, замість спільно протиставитись всяким жидівським визискам, що від віків ріжними шахрайствами, визиском і спекуляціями тягнуть послідні соки з несвідомого та незорганізованого робітника? Як до вас писати, щоб ви вже раз перестали бути жидівськими наймитами? Чи невинна кров пролята за несвої рахунки вийде вам на добро? Схаменіться — будьте людьми! Просимо вас і приказуємо вам!

—o—

КАМЕНЕЦЬКА ОКРУГА.

Репедь. Дня 21. II. ц. р. загостив до нашого села організатор філії „Сільського Господаря", Іван Ковальський та в дуже змістовний і заохочуючий спосіб представив нашому громадянству конечність кружка С. Г. в селі. По його промові-рефераті зголосилося 40 селян у члени кружка та зложили заразже свої вкладки. При цьому вивязалася гарна довша дискусія про господарські обставини наших сіл у горах. На закінчення забрав голос громадянин Сухоставський, що зясував культурне життя в селі та побажав, щоб за рік читальня „Просвіти", кооператива й Сільський Господар засіли спільно як три сестри до святочної просфори. Щасти Боже в культурній праці!

Радошиці записались в хроніці Справді більшість села — свідомі громадяни, одначе деякі слухають ще досі комунарського Лубкова. ліна" та проповідують свою науку Так засілися приятелі „вождя Сталовсько-комунарську. Під впливом цих вожак воював у Радошицях „герой" Юрко Казьо, якого Бог покарав за безбожницькі вичини; на весіллі провалив себе ножем і так по собачому скінчив своє марно ведене життя. Ще перед цим хотів забити невинного Івана Шапочку. На похорон масово явились московсько-большевицькі недобитки з Ославиці й Лубкова та (що за сміх!) на вінках понаписували, що Казьо помер „за віру" — шкода, що не додали, як хулив Богові, ломав св. хрести деморалізував молодь. Памятайте лубківські „паничі", що вина за цього й інших паде на вас!

Щавне. Суд у Буківську покарав Впр. о. М. Гробельського гривною 5 зл. за те, що він ідучи в урядових справах зо Щавного до Лубкова мав образити постерункового в часі легітимування. Дивне, що й священиків уже зачинають легітимувати та відав без причини подавати до суду. Чей Впр. о. М. Гробельський вже поверх 30 літ ревно душпастирює та почесно сповняє свій священичий обовязок! Тут якась — мабуть — інша причина мнимої образи.

—o—

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Нові книжки

Василь Баричко: ЗА КРАЩЕ ЗАВТРА УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА. Львів, 1937. Розм. 17×12; стор. 40. Накладом автора. Ціна 40 гр.

Автор цеї книжечки сам з фаху аґрономнамалював нам немов чарівний образ такого села, яке в нас повинно бути і може, дасть Бог, колись і буде. Бо всі ті чудові уладження, що їх у селі Райському бачив видуманий Степанюк, не є такі цілком видумані, чи виссані з пальця. Все те автор певно десь бачив за границею, або хоч читав у ріжних описах заграничних поступових господарств. Книжечка „За краще завтра" не є строго господарською книжкою. Це легонька вступна читанка, що неодного заохотить до читання господарських книжок, і до думання, як поправити своє господарство, щоби поправити життя своє і своїх найблизших. Такі книжки тепер на часі.

Г. Н. Кассон: ТВОЄ ЩАСТЯ В ТВОЇХ РУКАХ. Видання „Українського Видавничого Інституту" — сторін 104. Ціна 1.40 зл. — „Цю книжку можемо найбільше поручити нашим сільським хлопцям і дівчатам. Книжочка подає 13 рад для людини, в який спосіб поконати життєві труднощі і вибитися. Ця книжка якраз тепер на часі для українського молодого покоління, яке мусить через тяжкі обставини боротися за краще завтра". Український нарід мусить перевиховатися по думці вказівок цеї книжки."

Ю. Шкрумеляк: ПРОСВІТА СИЛИ НАШОЇ ОСНОВА. Оповідання для кожного цікаве з 16 обр. Накладом Т-ва „Просвіти", Львів, 1937.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник, ч. 1. 2, 3, видає „Просвіта" г. Львів, Ринок 10. За редакцію відповідає Д-р І. Брик.

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКИ В АМЕРИЦІ

обезпечуйте життя Ваших Родин **в одинокому українському Товаристві обезпечень на життя**

„КАРПАТІЯ"

Львів, Ринок ч. 38.; там пишіть по всі потрібні інформації.

Стрільці кличуть.

(Оповідання).

Його називали — Лесь. Він нічим не ріжнився від інших сільських хлопців. Літом пас худобу, косив траву, збіжжа, як треба було то і за плугом ходив й їздив, де випало. А зимою, він молотив, різав дрова, води приніс, а як не було роботи, тоді волочився поміж хати. Еге, він вже немалий, йому девятнадцят літ. — Їздити конем — він страх як любив. Бувало візьме коня за віжки, тай тільки поцмокує й їде... їде...

Була осінь. Кругом сіріли пусті поля; а з дерев падали жовті листки і стелилися під ноги. — Дорогою тиркотів віз. Це Лесь і його батько Василь їхали до ліса по нерівній дорозі. Та Лесеві байдуже. Він підсвистував весело та гнав конем щосили. Сонце було ще не високо, як вони в їхали до ліса.

Лесь швидко побіг лісом, шукаючи пригожого дерева, а Василь з возом та конем зістав на долині при дорозі.

Вже з годину ходив Лесь по лісі. Праворуч вже й ліса не було, лише простягалася поляна, заросла густими корчами. Ціла гора була порита, що кілька кроків глибокі яруги і всюди повно поздовж виритих ям. Лесь ходив по горі, залазив до ям і там знаходив: крісові кульки, бляшані пушки з консерв, кусні заліза, ремені, та декуди ще й людські кости, черепи... Крісові кульки ховав до кишені, ремінні паси пробував торчати в руках, але вони зараз переривалися, — мов паперові.

— Вже перегнили. — подумав. Ще добру хвилю лазив по ямах, аж зирк — і в одному місці побачив з землі вистаючий черевик.

— Як новий... придасться... треба взяти. — майнула в голові думка і він окочив, шарпнув і витягнув черевик зо землі. З черевиком витягнув зо землі цілу ногу — кістяк.

Лесь не був боягузом, але в тумить йому зробилося так страшно і ніяково, що він наче задеревів на хвилю. А відтак кинув черевик, скочив і що сили почав утікати. За ним гнав привид.

Йому здавалося, що з під землі підвелася постать вояка та великанськими кроками зближається до нього, костисті руки хватають його за горло а лісом котиться могутній крик:

— Ти на що забрав мені ногу! У-у-у, не подарую! Не подарую! У-у-у!...

Блідий прискакав до воза.

— А тобі що? — запитав Василь.

— Нічого. — відказав Лесь, а губи затряслися в нього і ноги задрожали. — На всі батькові питання він нічого не відповідав, наче не його вони торкалися. Василь аж розлютився. Трохи поворкотів сердито, але відтак змовчав, мов води в рот набрав. — За хвилю наладували дров і виїхали з ліса.

Під вечір вернули до хати. В хаті Лесь повечеряв, трохи покрутився по хаті, пішов спати. Він скоро заснув.

Темна і глуха ніч огорнула село. Ніхто ніде ні не чичиркнув. А в Лесевій хаті дивні-дива діялися цеї ночі.

Ось відчинилися двері і на порозі хтось станув.

— Це я! — впали гострі слова.

— Хто... — хотів крикнути Лесь, та жах здавив його за горло. Він пізнав. А-а-а, це той... у сірій стрілецькій блюзі, з крісом на рамени і без черевика на правій нозі.

За ним сунули, вже інші постаті: одна, друга, десята... Вже цілі сотні їх.

По хаті понісся гомін:

— Це ми, що наші кости бачив ти порозкидані по горах. Чи знаєш, за що ми впали? Лесь мовчав.

...Ми кров свою лили і життя не пожаліли, за те, щоб волю здобути для грядучих поколінь. Ми вірили, що на землі зрошеній нашою кровю, виросте воля, або — коли нам не доведеться її здобути, то на місце кожного з нас, що впав — стане сотня нових бранців, де впаде сотня, там стануть — тисячі і мільони.

А ти, що робиш? — Ти син народу і в жилах твоїх тече та сама кров, що й нас рвала до великих діл, а ти тепер — мов звір дикий — плюндруєш місця нашого спочинку, та топтаєш по наших костях.

Га-а-а, а може в тебе вже інші ідеї впоїли і яничаром зробили? Може ти скоро, зі зневагою станеш копати наші кости і плювати по них? А тоді... Бачиш кілько нас тут? Гляди, щоб з наших уст не вирвалося:

— Проклятий будь!

Всі грізно зморщили чола і насупили брови.

— Ні-ні... я не знав... — простогнав Лесь.

— Ми віримо і тому лишаємо тобі заповідь:

— Готовий будь, як прийдуть великі дні!

А в руки твої вкладаємо ось це: кріс, залізний кріс кровю скупаний. Від того по хаті понісся брязкіт. — Постаті в сірих однострояхтихо виходили з хати.

І тепер, що ночі приходить він... у сірій стрілецькій блюзі, з крісом на рамени і без черевика на правій нозі. Стане коло дверей, моргне на Леся і якось так ніжно-ласкаво всміхається до нього.

Еге ж, всміхається. Він тепер вже не супить бровів, не морщить грізно чола, лише: кив... кив... киває пальцем до нього, та кличе кудись за собою. Іноді він здіймає зброю, бере в руку та простягає її Лесеві, мов би хотів сказати:

— На маєш.

І знов всміхається, так мило, любо...

А як Лесь встане і хоче дотулитися зброї чи його, тоді він зараз у нічній тьмі ховається. А в Леся живіше стукоче серце: Так-так, так-так, так!!!

Так, Лесь знає! Він кличе його... І зброю простягає.

— Так — міркує Лесь, — як запалиться вогонь — піду, напевно піду!

І других покличу.

Петро Попередній.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЕКСПОРТУЄ

збіжжя
бекони
дріб
яйця
клоччя

ПРОДУКУЄ

мило
мясні вироби
навиває нитки

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Українська родина в народніх строях у Білій Воді, к. Н. Торгу.

Вороблик Королівський.

Дня 10. березня ц. р. в домівці Кружка „Сільский Господар" у Вороблику корол. устроєно Шевченківський День для членів обох Товариств.

Влаштовано діточу виставу з інсценізаціями віршів Великого Тараса. Найбільше захоплення викликали серед приявних виступи 5-ти літньої Славці Папочко і 6-ти літньої Олі Копчак, котрі деклямували по кілька віршиків, м. ін. „Заповіт".

На закінчення хор під умілою диригентурою п. Н. Саламона відспівав „Заповіт" Т. Шевченка.

Впр. о. І. Тилявський в Канаді: Оцим посвідчаємо відбір 3 ам. дол. з призначенням 1 дол. за передплату, 1 дол. за календарі Рідній Школі та 1 дол. на передплату 1937 „Христос Наша Сила". Окремо пересилаємо братній привіт і бажання кращої долі.

Вп. Іван Левчик з Полян С.: Заплачеео по кінець вересня ц. р. Привіт.

Вп. Андрій Ланда з Вороблика: Передплата вирівнана по кінець вересня ц. р. Щиро поздоровляємо.

ВП. Марія Лейцуш та Андрій Грозьо з Нантивок Па: Мають заплачено по кінець 1938 р. Сердечно дякуємо.

Вп. Андрій Сухорський, Вілька: Одержав від брата Михайла з Америки 1 дол. на передплату. Також Ваш брат щиро Вас здоровить. Гаразд.

——o——

ЖЕРТВИ.

Громадянин Іван Саракун у Ренеді зібрав на христинах у господаря Івана Майковича на українських інвалідів 2 зл. Гроші передано через адм. Н. Л. на вказану ціль. Помагай Бог!

Присутні на христинах у Антона Цеплого (Гаґали) в Боську, зложили добровільно на Рідну Школу 2.30 зл. Спаси Біг!

Добровільна збірка на веселлі Лешки Левка в Бонарівці, переведена Тимком Хомяком у квоті 3.90 зл. на добродійні цілі. Гаразд.

Замісць вінка на могилу бл. п. професора В. Чайківського, зложив 5 зл. Ю. Тарнович на добродійні цілі.

З нагоди вінчання Вікторії та Івана Хрущa в Лосю, збірка на Рідну Школу 2.81 зл. Щасти Боже!

На авесіллі Марії й Василя Вахна в Лосю, збірка на українських інвалідів 4.03 зл. чеерз Адм. Н. Л. Боже заплать!

Юлян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Судові записки з XV. століття в Сяніцькій землі вказують на те, що так звані Сяніцькі доли були вже відповідно заселені та чільніші громадяни були ось такі: Микола з Тарнави (1437), Іван з Тиряви (1439), Петро з Велиполя (1447), Микола з Пеллі (1463), Іван зі Семушової (1453), Юрко з Букової (1448), Анна з Долини (1491), Петро з Ячмиря (1444), Микола з Прусіка (1467), Михайло з Дубрівки (1486). Одначе властивий оселяницький рух не лише у Сяніцькі землі, але у всенські західні Карпати збільшується між 1500—1650 роках. В тому часі масово втікає населення з північніх і західніх сторін, саме аж від живецького ключа — або шлеського промежжя та долинами рік і потоків переходить у підгірські землі, найрадше в залісені околиці та тут поселюється. Стрічає воно вже оселі оселенців із півдня і сходу, одначе кольонізаторська акція не бере цього під огляд, лише пре вперед, щоби визискати кожний кусок управної землі та лісні багацтва. Слід згадати, що ті нові люди в заіхдніх Карпатах краще почувалися, бо тут не було того гнету, перед яким вони втекли зі заходу та господарські обставини далеко були догідніші, як у північніх польських землях і пісках. Тут саме треба між іншими шукати причин зможеної кольонізаторської акції чужостороннім напливовим елєментом у західні Карпати.

Джерела:

Барановський: У підніжжя Білої Гори. (Істор. перегляд). 1916.

Длуґопольський: Причинки до волоського осельництва в Карпатах, Краків 1915.

Буяк: Історія осельництва польських земель в короткому нарисі, Варшава 1920.

Казимир Добровольський: Ворожнеча й поєднання в судівництві полыських бескидських осель XVI. і XVII. ст., Львів 1924.

Деляво: Бескидські верховинці, Краків 1851.

Гроїцький: Артикули магдебурського права, Перемишль 1760.

В. Лозінський: Правом і безправством, Львів 1913.

Моравський: Сандеччина, Краків 1863.

Березневі ради для пасічників.

Восені минулого року матки скоро перестали червити. Була слота ,зимно, тому на зимівлю пішла стара муха, що значно податніша на запереження й великий відсоток осипу.

Декуди пчоли мали ще й малий запас меду на зиму, зима була досить морозна, то й більше спотребувала їжі, щоб удержати теплоту. Кожний пасічниї, особливо початкуючий, повинен бодай 2 рази в тижні навідатися до зимуючих пчіл; приложити вухо й послухати сторожно, чи чути тихий шум. Якщо не чути, тоді застукати нагло: відозвуться пчоли і затихнуть згодом, це знак, що все в порядку, ідемо далі. Відозвутьсз незразу або протяжно і шипеляво, знак, що бракує меду і такий пень, якщо на дворі зимно — треба принести до хати і підгодувати цукровим сиропом. Буває й таке, що пчоли цілком не відозвуться. Тоді негайно взяти пень до теплої хати, вийняти рямки, стусити пчолу на решето та огріти обережно коло печі. Перед тим легко скропити теплою водою з цукром. На рямки полляти сиропу й як пчоли оживляться, всипати до огрітого горячою цеглою у шмати вулика і утеплити. Зісавити вхаті через ніч та щойно рано винести до стебника.

Якщо потепліє до + 14 степенів Ц. винести всі пні на тічок, щоб облетілися, при чому добре вважати, бо з облету пізнаємо силу пня.

По облеті, хочби було й зимніше — не шкодить.

Одначе кожний початкуючий пасічник мусить знати, що навіть найбільш засібних у мед пнів, **підгодовується на весні штучно сиропом.** Від весняної штучної підгодівлі пчіл, залежить сила пня і добрий пожиток у літі.

Підгодовувати треба найменше впродовж 2 тижнів, по пів склянки рідкого сиропу на пень денно.

Такої підгодівлі треба тимбільше цього року, коли стара муха гине, а молодої мало. Сіяти з весною шведську (білу) конюшину, бо вона дає багато меду і збільшує видайність паші, особливо, коли мішати зі звичайною червоною.

Степан Вархоляк.

—o—

Перепони в акції Т-ва „Відродження“.

Перепони в акції Т-ва „Відроджен

Місяць лютий — це міжнародній місяць протиалкогольної боротьби, признаний у цілому культурному світі. Польща також бере участь у загальній міжнародній боротьбі з отрутами та всіми силами поборює вживання алькогольних напитків при помочі своїх абстинентськи хтовариств. У цьому році на запрошення Польського Уряду під протекторатом Президента Р. П. проф. І. Мосьціцкого відбудеться у Варшаві в днях від 12.—18. вересня 21-ий з черги Міжнародній Протиалкогольний Конгрес. До цього Конгресу польські абстинентські товариства при активній підмозі Уряду приготовляються вже від довшого часу. Тимчасом, як то звичайно буває, йдуть перепони для українського протиалкогольного руху. З канцелярії Т-ва „Відродження“ дістаємо такий документ, який містимо в цілості:

Starosta Powiatowy Nowo Sądecki. Nowy Sącz, dnia 23. września 1936. Do Założycieli Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Wtdrodżennia“ w Składzistem.

Na zgłoszenie z dnia 29. 8. b. r. wniesione do tut. Starostwa 31. 8. 1936 na zasadzie art. 13, 14 t 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. 10. 1933. Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 808 zakazuję założenia w Składzistem Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodżennia“, ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie spokoju i porządku publicznego. W szczególności stwierdzono, że ogół mieszkańców gromady Składziste sprzeciwia się założeniu tego Kółka, przedkładając dane, że Kółko to przez swą działalność będzie zakłócało spokój i porzadek publiczny. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pana Wojewody w Krakowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następującego po dnin doręczenia ego orzeczenia. — Starosta.

(підпис нечиткий).

А тепер лист голови й секретаря Кружка „Відродження“ в Складистім:

Слава Ісусу Христу!

Хвальна Рада „Відродження“ у Львові.

Дякую Вам дуже прихильно за лист дуже мені цінний, який я дістав 22. XII. 1936 р., але, на жаль, розпечатаний солтисом у Складистім Павлом Копилчаком, який найбільше шкодить Кружкові. Солтис наш всьо мусить цензурувати і всьо переходить через його руки... На жаль, оказового числа „Відродження“, як ми сте писали в листі, як і інші мої часописи, як Місіонар, Наш Лемко, Народня Справа, Дзвіночок, котрі йдуть на мою адресу, ледво же ледво одно прийде, а двох нема, бо якаси мара забирає, хоч і заплачене. Тілько без перерви йде криницкий юда „Лемко“, якого солтис роздає задармо, бо то „руске“.

В справі кружка ми на отсе письмо писали рекурс до пана воєводи. І як ми післали той рекурс до Кракова через Повітове Староство, то ще до нині нема жадної відповіди і не знаємо, чи позволять чи ні і коли. А щодо того письма зі Староства, то є так: з громадян ніхто ся не спротивляв заложенню Кружка, тілько солтис наш, бо ми належимо до польської збірної гміни Навайова (7 км. від Санча), то солтис був противний, бо на него вийт і всі, а навіть наш научитель так само. Дякуємо дуже, що Товариство „Відродження“ довідувалося за нас і за нашу працю. Перепрошую дуже, що може щось не так написано, як має бути, але ліпше не вмію...“ — Підписи.

На нашу думку й не треба ліпше писати, бо ці прості, але щирі слова самі за себе говорять. Цей маркантний приклад нехай послужить як доказ, на які перепони натрапляє відродженецька акція не лише на Лемківщині, але також у цілому краю, бо таких і подібних випадків можна навести цілими десятками.

„Народна Торгівля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
поживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

ФЕЛОНИ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ
та всяку одежу хемічно чистить,
відновляє і красить
одинока українська
МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ
„АТА“
З провінції просимо посилати
поштою.
у Львові, ул. Зелена 31.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 3. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 7 (79)

Львів, 1-го квітня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріч но 1·80 зол., Чвертьр чно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Американці присилайте передплату!

НОВА ЕНЦИКЛІКА ПАПИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Чітта Дель Ватікао, 18. II.

Св. Отець вислав усім Епископам світу енцикліку з гострим осудом комунізму, що заперечує всі духові вартости і підважує всі авторитети. Папа підкреслив свої симпатії (прихильність і любов) до нещасних народів С. С. С. Р. і протиставив погубній доктрині комунізму відвічні правди Католицької Церкви. Папа поручає державам і поодиноким католикам, у першу чергу Духовенству, далі поглиблювати ці спасенні правди і боронити їх усіми силами перед підбурюючою та руйнуючою акцією комуністів.

Вкінці Папа підкреслив, що з огляду на постійну страшну комуністичну небезпеку вважає за відповідне звернути на неї увагу цілого світу.

Пошта також для Українців.

Хиби ,які треба направити.

Др. Степан Біляк, український посол, виголосив 13. лютого на повному засіданні Сойму промову. У цій прмові крім засадничих справ звернув увагу відповідним чинника мна те, що на Лемківщину недоходять **зокрема останніми часами просто масово пропадають пересилки леґальних** (цензурованих — інакших ніхто не посилає) **ґазет і часописів, видаваних у Львові, а адресованих** (виразно! **до сільських відборців на Лемківщині.**

Така самовільна конфіската почтових пересилок є просто присвоюванням чужого майна, а водночас нарушенням листової тайни — й тому повинна бути заборонена. Вкорочення цих практик лежить в інтересі сільського українського населення як і держави. Самородні цензори дуже помиляються, коли думають, що в цей спосіб роблять якусь прислугу державі — бо забувають, що своїми практиками збуджують недовіря населення до державних уладжень та до пошанування державними чиниками права, бо йде про часописи леґальні, попередньо цензуровані компетентною до того владою.

На це не треба окремих доказів, що поштові уряди якнайточніше доручують всі посилки до громадських скринок і не можуть брати на себе відповідальности за те, яка доля стрічає ґазеті й листи в дорозі між самою поштою та адресатом.

Рівнож помиляються деякі панове, що переслідують селян і грозять їм карою, криміналами за те лише, що селянин хоче (і повинен!) читати дозволені владою часописи, бо забиранням леґальних часописів і ревізіями викликують негодування серед селян і чинять велику шкоду державі, підриваючи довіря до державних урядів. Богові дяка — сьогодні вже двадцяте сторіччя — тож не годиться трактувати селян як у добі панщини!

Як побороти крізу на З. У. З.

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОНҐРЕС ЯК ВСТУП ДО ПЛЯНОВОЇ АКЦІЇ.

Зі всіх сторін світа паднє господарська статистика, що кріза минає, що оживає промисл і торговля, що вертають часи добробуту. Також польські господарські чинники сараються виказати цифрами, що і в Польщі кріза у відвороті, та що наступила вже значна поправа. Може воно і правда, одначе цього не бачимо, на українських землях поправи не слідно. Перед нашим населенням все ще стоїть настирливе питання, коли вже нарешті прийде поправа і в нас, коли наша молодь знайде відповідне заняття, наш робітник працю, а селянин зможе випростувати свою спину від тягарів, які його гнетуть.

Щоб дати відповідь на це питання, треба перш за все розглянути причини, які викликали у нас крізу.

Кріза на наших землях має малощо спільного зі світовою. Вона є вислідом нашого політичного положення, ва в неменшій мірі господарської свруктури нашого народу. Політичних причин обговорювати не будемо; вони є головно засадничого характеру. Тут звернемо увагу на чисто господарські причини. Українське населення під Польщею це в більшости рільники, без відповідної скількости рілі. Життєва стопа нашого населення низька. Але тоді перед нами стояли отвором два шляхи: еміґрація й державні поаски. Кому надоїла біда дома, ішов у світ (до Америки, Канади, Німеччини) шукати кращої долі, або, хоч з трудом допливав до спокійної пристані — державної служби. Вистарчило замкнути ці два утерті шляхи, щоб у нас настала кріза; саме з тим моментом починається вона в нас. Сталося це недовго ще перед світовою суматохою.

Безсумніву, наше населення відчуло й удар світової крізи, але головно тому, що якзар в тім часі уряд прикрутив з усієї сили податкову шрубу, не зменшив рільникам податку, ані не дав жадних полекш у сплаті, а противно зачав витискати ще й залеглий податок. Також ані рільники, ані вірителі не були вдоволені з полагодження справи віддовження.

З повищого бачимо, що для поборення крізи на наших землях треба або дати селянам землю, або змінити господарську структуру нашого населення. Перша можливість відпадає, бо наш селянин на тлі сучасної політичної дійсности землі не дістане; тому остає друга. Здоровий інстинкт нації пхнув у бажаному напрямі. Ми повернули в напрямі доторговлі і промислу. Закладенню наших кооператив товаришив великий запал, — а ще більші надії Та надії не могли відразу сповнитися, а брак доразового успіху ослабив той запал. Цілйи тяагр і відповідальність за дальшу долю нашого промпслу і торговлі звалено на плечі піонірів нашого господарського відродження, кооперативних діячів та приватників.

Вони з подиву гідною витреваліст та послідовністю двигають цей тягар. Та цього замало. Тут йде про надто велику ставку, щоби загал міг спокійно з боку придивлятися, **саме йде про визволення нашого села з господарської неволі.** Ми мусимо здобутися на міцну, послідовну, всенаціональну акцію і вести її так довго, аж осягнемо повний успіх.

В чому мала би полягати суть цієї акції та від чого її зачинати?

Вихідною точкою в тому напрямі повинно бути скликання „Господарського Зїзду Західно-український Земель“.

Йде про те, щоб опрацювати напрямні нашої господарської політики, дальше, щоб на Зїзді розділити працю між усі діючі сили української акції та щоб в опертю на авторитет Зїзду справа нашого господарського відродження знайшла належний відгук серед населення.

Напрямні нашої господарської політики повинні перш за все дати відповідь на два підстасові питання:

1) Як здобути капітал потрібний до розбудування нашого промислу і торговлі?

2) Як запевнити співпрацю нашого населення над поширенням нашого промислу та торговлі?

Чекати, аж саме життя поборе кріза ми не сміємо. Сьогодні всі народи за приміром Німеччини й Америки станули до чинної боротьби з крізою. На цей шлях вступила останньо й Польща. Ми не смієио дати себе випередити нікому на наших землях. Памятаймо, що крім політичного напору може прийти внедовзі і неменш загрозливий для нас економічний і тому **бємо на зрив.**

Кінчева замітка.

Питанням перенаселення нашого села й зубожіння та вихідною точкою з цього жахливого положення повинні негайно занятися всі наші промислово-торговельні підприємства та економічні інституції; головне завдання за українською пресою, яка в цій справі повинна зобрати голос, щоб зцементувати всі сили до рішучої противаги на загроженому полі господарської політики.

— **На сов. Україні** відбуваються масові арештування. Українське населення протестує проти нечуваного визиску червоної Москви, черз що Україні знов загрожує голод. Ціла Україна кипить і грозить революцією проти комуни.

—o—

— **Між Лежайськом і Яроспавом** повсав на Сяні величезний запір на просторі 23 км. Його не вдалося зрушити ні динамітом ні бомбардуванням з гармат і літаків. Під Ярославом Сян вилив і затопив багато сіл і тисячі морґів управлено-

—o—

Замовляйте у Видавництві „Наш Лемко“ такі книжки
„БІБЛІОТЕКИ ЛЕМКІВЩИНА“:
Ч 1. „ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ“,
Ч. 2. „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“,
Ч. 3 „СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ“.
Всі тоні книжки багато ілюстровані разом з поштовою пересилкою тільки 5 зл. Спішіть сю замовленням бо наклад на вичерпанні. Гроші посилайте розрахунковим переказом ч. 141. на адресу:
„НАШ ЛЕМКО“, Львів, Зіморовича 2.

Читальня Качковського — осередком бандитської комунарської шайки.

Поборюйте лихо в зародку, щоб пізно не було.

Пригадайте собі, любі читачі, скільки раз ів писали ми про загрозу комуністичної пропаганди для нашого села на Лемківщині. Окремо поміщували ми багато вісток, в яких насвітлювали ми кожночасно хто розбиває едність між нашим народом у Лемківщині; згадували ми теж і пятнували всіх тих, що розсівають незгоду й большевицьку зару в наших селах, піддержують москвофільство та попирають діяльність т. зв. читалень Качковського. На кожному кроці старалися ми вказати нашому народові на Лемківщині, де він має шукати правдиві, нам рідні, всенародні, українські шляхи. І не можемо замовчувати того, щоб наша армія з дня-на-день не дужчала; наші Брати на Лемківщині гуртувались у наших рядах, прозрівали, ставали радо докультурної праці над національним освідомленням й економічним розвитком нашого досі невідповідно веденого господар-

Аж нараз, наче грім з ясного неба — паде заборона поширювання, передплачування й читання нашого часопису. Авторам цеї заборони ми дуже вдячні за безплатну рекляму, бо це для нас найкраща запорука про необхідність і конечність нашої дальшої культур-

Так, ми признаємо отверто, що дальше вперто, аж до повної побіди будемо боротися з всіх ідей-Лемківських Гір будемо закликуних та здорово думаючих Синів вати до безпощадної боротьби з комуною та її посестрою москвофільством. Комуна й москвофільство — це два найгірші боляки на здоровому орґанізмі нашої укра-

Та, щоб так званим „апостолам“ з „устроня“ ясно було, до чого веде їхня „місійна“ праця, подаємо до відома вістки про події, що найкраще характеризують і висвітлюють стан, до якого їхня політика довела москвофільських явно комунізуючих осібняків у Лемківщині. Виразно заявляємо, що ціла вина по боці різних „оншоддянсько-устроняцьких апостолів“, які йдуть ві дпершого свого кроку отверто і рішуче на помилковому шляху, саме на шляху несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним осередком, та явної боротьби зі загальними національними стремліннями всего українського

Отож завдяки цій опіці скомунізовані люди в селі Щавнику, Злоцькім і Милику в дні 14. березня ц. р. у сиропустну неділю

Коли між розбавлену юрбу увійшов завідатель Милика, Впр. о. Дамян Дзяма і просив, благав танцюристів, щоб у заказаному часі не робили забав і розійшлися до хат, тоді один темник-комунар скочив до Отця завідателя та тяжко поранив його боксером у голову. Другі пархіяни станули в обороні тяжко потурбованого Отця Душпастиря й від себе просили успоїтись, звертаючи нерозважним увагу, чого слухають большевицьких підшептів та невинно проливають братню кров. Щойно поліція з Мушини й погранична сторожа розігнала кровожадних комунарів. Та замість покарати їх, зараз таки другого дня в понеділок 15. III. ц. р. люди мали бачити котрогось з постерункових з Мишини, який з тими самими поплечниками розбишацької шайки з читальні Качковського, що покалічили Отця Дзяму — попивав собі в шинку в Мушині. Так, це жалюгідний факт, який ще краще насвітлює — хто за ким і з ким — варто це буде знати вищій владі, може тоді прийде прозріння, чи Лемківщині поруці з комунарськими читальнями Качковського — чи відповідніша тут ідейна, культурна й дозволена, легальна праця в читальнях „Просвіти“, дальше чи комунізуюча „Земля і Воля“, їй побратим криницький „Лемко“, православне московське „Воскресеніе“ та „Русскій Голос“ потрібні Лемківщині — чи здорове українське католицьке дурковане слово.

Так, радуйтеся „господинове отці“ з „устроня“ й ваші поплечники бартки, костаровецький подвижнику та вороблицький недопечений Ванцю! Але кара Божа нікого не мине! Бог є на небі, все бачить та терпеливо жде кінця. Підтягайте мури вавилонської вежі, бо тут буде вам гріб.

Зновже до вас, збаламучені большевицькими обіцянками зі Щавника, Злоцького і Милика, звертаємося з гарячим проханням: **Пробудіться, ми до вас на колінах підемо; ми не віримо, щоб ви не мали Бога в серці. Найсвятішу Матінку будемо молити, щоб подала вам сили встати й очиститися з неволі гріха.**

Не відкидайте нашої помічньої руки — ми ваші брати. Ходіть з нами, бо з нами Бог і Його свята воля.

Нам не лячні земські страхіття, ми одинокого Божого гніву боїмося.

——o——

Дуже важна справа.

Усі знаємо, хто сьогодні вчить наші діти на Лемківщині. Доволі багато писалося вже про те, з яких букварів учиться наша дитина. Та покищо не було відповідного ліку, щоб наша дитина не мусіла в так жахливи йспосіб покутувати й навчатися якоїсь то чудернацької немови-говору. Правда — свідомі одиниці н аЛемківщині обстоювали за права нашої шкільної молоді, але чомусь не було зорґанізованої постави, щоб позбутися небажаних і ніким не апробованих букварів з наших шкіл.

Сьогодні, коли міністерство освіти в Варшаві дозволило українських дитячий журналик „Світ Дитини“ до шкільних біліотек — рескриптом з 15. II. 1937. до ч. II. Пр. 14938/37, повинні шкільні комітети, або Батьківські Кружки, де й таких небуло би, тоді всі батьки шкільної молоді повинні негайно таки по появі нашої вістки зійтися в школі та домагатися від пп. учителів, щоб негайно закуплено зі шкільног буджету відпвідну до числа шкільної дітвори скількість ність навчитися потрібної матірної „Світ Дитини“ та дати дитині можмови.

Зокрема повинні теж самі батьки на спілку — двох-трьох або чотирьох зложитися та передплатити своїм дітям цей виховний журналик, що буде вести нашу молодь до пізнання потрібної кожній культурній людині на Лемківщині літературної української мови.

Наші Брати за океаном повинні рівно жприйти з поміччю своїм рідним та передплачувати для них „Світ Дитини“.

До праці українська молодь!

ЛЕМКИ! БЕРІТЬСЯ ДО ШОВКІВНИЦТВА!

Зближається весна — використовуймо всі наші неужитки.

Перед кількома роками наші українські часописи заговорили в перше про нову галузь домашнього промислу, що гарно може у нас розвинутися — а то про **шовківництво.**

До недавна люди думали, що шовківництво може розвиватися лише в горячих краях, тимчасом практика виказала, що наш край цілком до того пригожий, бой почва відповідна і клімат підхожий! Батьківщиною шовківництва це Китай (Хіни), де воно розвинулося ще 3000 років перед Христом. Відтак перейшло до Японії, де цілий нарід ним займається, згодом перейшло до Індий, до Персії, відтак до Греції, Риму, опісля до Італії, Франції, перед війною розвивалося гарно на Україні, а по війні зачали пробувати чехи, поляки, тильки ми до цього забралися на самому кінці...

За сім років праці довели ми до того, що нині маємо у своїм посіданні до 8 міліонів морвових деревець, яких листям можемо годувати шовкопрядку.

Шовкопрядка це маленька гусениця, що викльовується з таких маленьких яєчок, так що від маку ті яєчка, звані ґрепою, тяжко розріжнити.

Яєчка ті спроваджується з кооперативи „Шовк“ в Самборі (вул. Замойського 7.). В однім ґрамі таких яєчок буде від 1500—1600 і це коштує 1 зол. — два ґрами 1.50 зол. На весні, як морвові дерева зачнуть пукати і зачне розвиватися листя, тоді виносимо ті яєчка з димної комори, де переховуємо їх, розложимо їх на куснику флянелі або полотні, в теплій кімнаті, де мусить бути на стіні тепломір (термомерт), що показує 16° Р. або 20° Ц. При такій теплоті по 6-ох днях зачнуть ті яєчка пукати і з них вилазять малі гусенички цілком чорні, а довгі на 5 мм. Їх треба зараз накрити кусочком орґантини, на орґантину накраяти килька морвових листків і вони (ті гусенички) попереходять через дірочки орґантини і зічнуть їсти морвові листочки.

Гусенички кормити треба що 4 години від 6 рано до 10 вечером. Вони ростуть через 33 до 36 днів і виростуть та кі великі, як вказуючий палець. Тоді перестають їсти і зачинають завиватить. Кожна стелить собі гніздочко, снує зі свого пищка густу теч, яка на воздусі засигає і це є шовкова ниточка, котрою то ниточкою гусеничка себе обмотує. Ниточка ця має довгости від 800—1.400 метрів і ними обмотається гусениця цілком. Тоді називається куклою, або з китайська коконом. В тім коконі живе ще гусениця 10 днів і там в середині переображується в мотиля. Як мотиль пережирає всі нитки і виходить на світ як самець і самиця, на те, щоби лучитися разом і видавати на світ знову яєчка для продовження свого істнування. Щоби не допустити до подіравлення кокона і чороз це зіпсування нитки, годівельник мусить коконі забити в гарячій парі, відтак висушити і продати до фабрики шовку, за що фабрика платить до місяця гроші.

Як наші селяни навчилися сіяти морвове насіння, що виглядає так як зерно проса, і з цього морвового насіння повиростали морвові деревця та зачали від кількох років годувати шовкопрядку. По вигодуванні коконів, зачали їх продавати. Щоби праця наших селян не пішла в чужі руки, наші передові люди оснували свою кооперативу „Шовк“ і зачали скуповувати коконі від наших людей, по ціні риночній, як всюди на світі. Скупивши більшу скількість коконів зачали їх розмотувати і з розмотаної пряжі зачали ткати шовкову матерію, звану українським **сирим шовком**. Матерія ця незвичайно сильна, сила її рівна силі стали! Матерію цю ткає кооп. „Шовк“ на простому ткацькому варстаті, бо ні механічний варстат ще не може спромогтися. Матерія ця пригожа на мужеські і жіночі літні костюми, а також на церковні фелони. Ціна цієї матерії від 8—15 зол. за метер широкий на 80 цм. З цієї матерії вишито українськими взорами дотепер 2 церковні фелони, один для церкви в Самборі, другий для церкви в Лаврівському Манастирі. В костюмах з нашого українського шовку ходять вже деякі наші громадяни. Ця матерія незвичайно міцна, дається легко прати. Кооп. „Шовк“ звертається до вас браття Лемки. Не оставайте позаді, а беріться до шовківництва!

Хай кожний з вас замовить собі в копп. „Шовк“ зараз тепер бодай 1 деко морвового насіння за 50 грошів, і хай посіє його в травні (маю) на грядочці, як буряки. Насіння зійде до кількох тижнів, відтак його пересадити як пересаджується розсаду, і за 3 роки повиростають вам деревця високі під паху. Тоді, хто таких деревець буде мати бодай 50, зробить собі з них живопліт, тоді і може вже годувати 1 ґрам яєчок і заробить собі кількадесять золотих в найбільші доновинки перед жнивами. Годівля шовкопрядки триває всього 6 тижнів: від початку червня до половини липня кожного року. Відтак продасть свої коконі кооп. „Шовк“, яка до 1-го місяця платись гроші. Годівлі вести не можна без книжки-підручника „Шовківництва“ дра Богдана Гнатевича, де є багато образків, як годувати шовкопрядку. Ціна підручника 1.50 зол. Хто вже з вас має морвові деревця, хай запише собі в коопер. „Шовк“ бодай 1 ґрам яєчок (ґрени) до годівлі шовкпрядки за 1 зол і хай з початком червня ,або тоді, як зачнуть розвиватися листя морвових дерев, зачне годувати шовкопрядку. **Горніться всі до шовківництва, засаджуйте свої неужитки морвовими деревцями, а рубайте верби, бо верба не дає жадної користи, а приносить нам ганьбу. З нас культурні народи сміються, що ми мешкаємо в царстві верб і вільх!** Проч з вербою, а садіть морву.

Морва, як виросте та має вже 6—7 років, родить тодібагато овочів, які подібні до наших малин, або черниць. Ягоди морви мають смак нудно-солодкий, як люкреція. З морвових ягід робиться знамените вино, а також ріжні конфітури і соки, можна варити з них вареники, як з черниць. Зі старого морвового дерева будуть прекрасні меблі, яких уживали в давних часах французькі королі. Морвове дерево буде жити до 150 років. Морвове листя, яким живиться шовкопрядка подібне до листя липи, а цвіт морвового дерева дає пчолам тільки пожитку, що й липа!

От бачите, який великий хосен з морвових дерев. Тому рубайте вербу, а садіть морву, — і розвивайте шовківництво.

Проф. Ів. Филипчак
Голова Надзірної Ради
Кооп. „Шовк“ в Самборі.

З життя наших братів за океаном.

Відділ Союзу Українок у Джерзі Сіті призначив на своїх зборах пять ам. долярів на просвітні цілі Лемківщини. Цей гарний примір повинні взяти під увагу й інші українські товариства та причинитись по змозі своїми жертвами до акції відродження Лемківщини.

В Ню-Йорку відбулась заходом першого відділу Орґанізації Оборони Лемківщини в Українськім Народнім Домі в дні 24. січня ц. р. вистава п. н. „Під ніч першого листопада“, пера О. Котанського. Оце перша правдиво лемківська вистава з питомим лемківським виговором в Українськім Народнім Домі в Ню-Йорку й тому кожний був цікавий побачити її. Сама вистава, хоч коротка, зробила незвичайно гарне враження на глядачів. Треба признати, що нюйорські Українці з Лемківщини виявились дуже добрими аматорами (це впрочім і в самій Лемківщині дуже відрадне й похвальне явище!) і свої ролі віддали дуже вміло. По виставі відбувся баль до пізної ночі. Дохід призначено на культурні потреби Лемківщини.

Українське Товариство Горожан у Філядельфії влаштувало в Українськім Народнім Домі „День Просвіти“ в дні 17. І. ц. р. (На цьому місці подаємо малу замітку, що не годиться народні імпрези, торжества, тощо важніші національні події підтягати під загальну рубрику „свято“, бо під святом розуміємо релігійні торжества та для звеличання вказаних імпрез вистане назва — приміром — День Національної Єдности, День Просвіти, День Матері, День Української Книжки, День або Роковини Шевченка і т. д., врешті окремий заказ, щоб не надуживати назви „свято“ для просвітянських цілей видали всі українські греко-католицькі ординаріяти). Обширний реферат про значіння „Просвіти“, про її дотеперішню працю та заслуги (гляди **„Ілюстрована історія Лемківщини“** Юліяна Тарновича стор. 224—245), як також про її завдання під теперішню пору виголосив громадянин Михайло Дудра. Окремий короткий реферат про „Просвіту“ в англійській мові виголосив др. В. Ґалан. На закінчення концерту і промов відбулася з гарним успіхом вистава „Ой, та Просвіта“, виведена Михайлом Рибаком. В часі концерту переведено збірку на ювілейний „Дар Просвіті“.

Не позістали позаді **Українці з Лемківщини в Єлизабеті,** що також уладили „День Просвіти“ в дні 24. І. ц. р. в салі Українського Народнього Дому. Концертову частину виконав місцевий хор під управою Михайла Ядловського. Співав цей хор прекрасно загально-українські та українські пісні з Лемківщини. Музичні точки виконав молодий дуже талановитий скрипак українець-лемко, син п-ва Левчиків. Гарну просвітянську дклямацію виголосив молоденький хлопець, Галущак. Властиву програму дня відчинив громадянин **Василь Левчик,** голова комітету О. О. Л. Вступне слово виголосив Впр. о. Совітник Й. Чаплинський. Окремий просвітянський реферат дуже відповідно подуманий й опрацьований виголосив деєґат Товариства „Просвіта“ громадянин Михайло Дудра. Слід ще згадати, що в дні 18. січня ц. р. Їх Ексцеленція, український греко-катол. Епископ Богачевський приняв на авдієнції відпоручника „Просвіти“ Михайла Дудру та виявив велике заінтересування рідно-краєвими справами, зокрема дуже прихильно поставився до орґанізаційної праці Українців з Лемківщини. Пишуть нам врешті з Америки, що орґанізатор Михайло Дудра об'їжджає всі місцевости в Америці, де живуть наші Брати з Лемківщини та виголошує відчити й реферати про завдання орґанізованого життя між нашою великою українською еміґрацією та про пекучу потребу культурної помочі Лемківщині в її повному відродженні.

„Український Голос“ у Вінніпеґу (Канада) помістив у лютневих числах дві обширні статті про Лемківщину написані громадянином В. Гривнаком з Едмонту. Автор статтей запізнає канадійських українців з обставинами на Лемківщині, пояснює завдання та напрямні на майбутнє. Статті ще й тим цінні та цікаві, що автор спирається на історичних згадках і виясню є походження українського племени — лемків та їх приналежність до українського матірного пня.

„Українські Вісти“ в Едмонтоні з 2. ІІ. ц. р. поміщують світлину Впр. о. Івана Тилявського і статтю п. н. **„Вираз пошани й любови до душпастиря в Ріджайні“.** У статті читаємо, що день Христового Різдва дав нагоду парохіянам української греко-катол. церкви св. Василія Великого в Ріджайні також висловити пошану і привязання до свого пароха о. Івана Тилявського. По св. Службі Божій зійшлися всі вірні до салі під церквою і тут привітали свого душпастиря відповідними піснями, бажаннями та гарним дарунком.

Дальше поданий в статті короткий життепис о. Тилявського, та для нас найцінніше, що впродовж короткого часу душпастирської праці вірні у Канаді пізнавалися на йсго, як самі називають, „золотім серці“, ціло віддалися його проводові. Отже бачимо, що Впр. о. Іван Тилявський тішиться не меншим поводженням у своїх парохіян тепер у Канаді, як недавно ще на українській Лемківщині.

Цінне письмо з Америки.

Хвальна Редакція „Нашого Лемка“.

Дуже Вам дякую за точне пересилання на мою адресу „Нашого Лемка. По перечитанні лежить той часопис на бюрку в канцелярії, де приходять наші парохіяни й мають нагоду побачити світлини з дорогої їм української Лемківщини. Дуже похвальне діло, що поміщуєте гарні знимки наших українських греко-катол. церков у часописі, бо часто доводиться мені бачити, як то наші парохіяни пильно переглядають сторінки „Нашого Лемка“ та на вид церковці, яку вони бачуть на світлині, неодному тиснеться сльоза з очей, бо в ту хвилину вони нагадують собі свої молоді літа та з цим Рідний Край, який довелося неодному покидати тому вже 40 до 50 літь Треба теж знати, що наші Лемки, це найстарші Українці-еміґранти в Америці.

Зокрема повідомляю Вас, Пане Редакторе, що я перечитала Вашу цінну історію Лемківщини, богато цікавого й корисного довідалась з цеї книжки, тому поручаю Всім історію, хто цікавиться Лемківщиною, що є невідривною частиною українського народу.

Пересилаю щирий привіт Рідній Землі й бажання в дальшій культурній праці. — Гаразд.

Карпеґіє, Па, **Юлія Кучерова.**

——o——

Наша відповідь.

ЧИ Т. ЗВ. „ВІСТИ АПОСТОЛЬСЬКОЙ АДМИНИСТРАЦІИ ЛЕМКОВЩИНИ", Ч. XII. ОБОВЯЗУЮТЬ У СОВІСТИ?

Щоб якийсь церковний розпорядок, або взагалі якийнебудь закон міг обовязувати в совісти, то мусить відповідати таким трьом умовинам, а саме: а) мусить відноситися до доброї й морально дозволеної матерії; б) мусить бути виданий через законну, компетентну власть; в) мусить бути оформально виданий і проголошений.

Коли йде про наведені вгорі „Вісти", **то перша передумовина по найбільшій части відпадає!..** Чому? Тому, що поза деякими, безспірними, засадничими справами, як прим. про метрикальні копії й конкурсові іспити, **криють у собі морально недозволений мотив і предмет.** Тим мотивом — це партійна, аж надто слідна та виразна ненависть до українців, а тим предметом є прим. заборона таких річей, які є моральнодобрі, чесні, дозволені та похвальні, як співання гимну-молитви „Боже Великий...", прикраса церков лентами і ручниками, або читання католицьких часописів.

Колиж знову йде про другу і третю умовину, **то „Вісти" не відповідають приписаній, канонічній формі церковних розпорядків.** І так не є тут зазначене, що „Вісти" видає законна, компетентна, церковна влість. Вправді видніє під „Вістями печатка з написом: „Апостольскій Администраторъ Лемковщины", **одначе нема зазначеного ні імени, ні прізвища урядуючого апостольського адміністратора.** А тимчасом до важности кожного церковного закону, чи розпорядку — власноручний підпис компетентного церковного законодавця є — попри печатку — безумовно вимаганий і потрібний!... А такого якраз підпису на „Вістях" немає...

Уміщений вправді на тихже „Вістях" повний підпис „канцлера" якоїсь неістнуючої „курії". **Одначе цей т. зв. „канцлер" не є прецінь ніяким номінальним апостольським адміністратором Лемківщини** (хоча з позиції, на якій умістив він свій підпис, слідує, що хотів би ним формально бути!..), та приложена через когось на „Вістях" печатка ніяк до нього не відноситься!.. Тимчасом ніякий канцлер не може ніколи сам власновільно видавати ніяких, канонічно-важних розпорядків, приписів і законів!.. **Отже тимсамим і згадані „Вісти" в цілости, хочби тільки лише з самих формальних причин, є неважні і нікого в совісти не обовязують!..** Зрештою ми були би дуже вдячні, якщо славні „русскіе" юристи і каноністи на „Устроню" збили би це наше заключення та висказали свій „золотий" погляд на цю справу!..

Редакція.

Новий протиукраїнський виступ посковських фанатиків.

(„Указ" за „указом" сиплеться проти українців. — Заборона часописів: „Нашого Лемка" й „Українського Бескиду" на Лемківщині!...)

На днях появилися писані етимольогічним архаїзмом т. зв. „Вѣсти Апостольской Администраціи Лемковщини", ч. XI., а радше „урядовий" орган нового, „великого канцлєра" неістнуючої фактично „курії" Лемківщини. У цих „Вістях" аж роїться від протиукраїнського фанатизму!... Сиплеться тут „указ" за „указом", та кожний майже з них аж дише яркою ненавистю проти українців... Можна це вичитати і вичути з кожного речення тих „указів", з котрих аж малощо не точиться піна крайної, протиукраїнської злости й тенденції авторів!...

Вершком знову кацапської безличности є тим разом виразна вже заборона співати в українських греко-кат. церквах апробований Католицькими Церковними Властями український гимн-молитву: „Боже Великий", відтак заборона українських, національних лент і прикрас по церквах, та вкінці заборона передплачувати, читати і поширювати українські часописи: „Наш Лемко" й „Український Бескид"! Мовляв тому, що вони буцімто ширять роздор між населенням?!...

Хто ширив і ширить роздор, ненависть і незгоду між українським населенням Лемківщини, ми це аж надто добре і докладно знаємо!... **Вистарчить згадати за 1926—1929 роки, а побачимо, скільки лайок, клевет й очернень, скільки то підбурювань, зоольогічної ненависти і злости вилято тоді на Св. Отця, Католицьку Церкву, католицьку віру і релігію, на Унію, на Католицьких Епископів — з боку тих кругів, котрі видали тепер свої такі озлоблені тоном, а такі вбогі формою і дурненькі змістом „Вісти"**, та котрі гуртуються довкруги лемківського, т. зв. „Устроня"!... А тепер ще забороняють ті католицькі й українські часописи, котрі виступали, виступають і будуть виступати проти їх кацапсько-схизматицької кирині!...

Розуміється, що **ціла ця заборона ані під канонічно-правним ані під річево-моральним оглядом нікого не обовязує** і ці, легально видавані, українсько-католицькі часописи будуть поширюватися ще більше після повищого „указу", як перед забороною!.. І то навіть тоді, хочби „великий" устроняцький Васьо змобілізував проти нас, українців усіх агентів Г. П. У., всіх „русскіх" шпіцлів" і доношників цілого світу, а не тільки тих, що зачаїлися по ріжних Оншодах, Волях, Криницях, Короснах і т. д.!.. Устроняцький Васьо ще трохи за слабий, а від своєї табаки ще таки добре засмаркатий, щоби міг своїми дурненькими виступами знищити, або хоч на хвилю спинити **непоборну, українську, національну стихію на Лемківщині!..**

Кінчимо: Сором московським лайдакам!..

Українці-лемки.

ДО СКЛАДУ І ПРИКЛАДУ.

Три роки вж еминуло,
Щасливий, четвертий настав —
Як у Карпати рідне слово
„Наш Лемко" зі Львова завитав.
Збудився народ, наче з гробого сну;
Начали Лемчи очі протирати
І всі як-стій в родину одну
Сталися дружньо гуртувати.
Один в одного питав:
Чиї ми сини, якого роду?
„Наш Лемко" відповідь давав:
Українського славного народу!
Відрізнили правду від облуди,
Пізнали, хто їм добра бажа;
Всі каються й бються в груди,
Бо правда неправду перемогла.
Так, три роки вже минуло,
Скоро як один день —
Лемківщина пізнала:
Де матірний рідний пень.
„Наш Лемко", український часопис
Щирий приятель і друг —
Він ясні лучі у села приніс,
Розвіяв хмари московських слуг.
Тож усі його читаймо —
Одиноку нашу добру газету;
Разом усі його попираймо
Збірно посилаючи переплату.
А хто під ним ямку ме копати,
Того за чуб івзьме

Ваш Юрко Бородатий.

НОВИНКИ.

На днях вислали ми нашим передплатникам чергову книжку Бібліотека Лемківщини п. н. „Східніми межами Лемківщини“, тому просимо вислати нам належність за книжку 1 зл.

— Помер у Сайре Па (Америка) Данько Новак із Залутиня, пов. Сянік, дня 15. XII. 1936 р. В. Й. П.

— Повідомлення про пошести вільні від поштової оплати. Щоб улекшити акцію поборювання заразливих недуг, міністерство пошт і телеграфів признало полекші для листування у звязку з протиділанням пошестям. Повідомлення про пошестні недуги, пересилані під громадських урядів, є вільні від поштових оплат.

— Перегляд коней і возів в цілій державі. Міністерство краєвої політики разом з міністерством хліборобських справ розпорядили, щоби між 1. квітня а 1. травня переведено перегляд усіх коней і возів. До перегляду треба буде привести коней, уроджених в 1933. р. і старші, що ще не мають „довідів“, дальш коні 9 і 12-літні, А, Л або Т. Вкінці покличуть до переглядів 4-літні коні і інші, які не були в останніх роках оглянені. Перегляд возів відбудеться в місцевостях, визначених через військові влади.

— Смерть сестри міністра. Перед пів роком арештували Ванду Паралевіч, сестру вбитого міністра Перацького, а жінку президента апеляційного суду в Кракові. Арештували за хабарництво і за вироблювання протекції при обсаді високих посад. Була це дуже погана й замотана справа. В слідстві викрили багато співвинних і то не будького. Польські ґазети широко розмазували справу, головно протиправительственні ґазети. Всі нетерпеливо ждали, чим та справа закінчиться. А тимчасом майже напередодні процесу Паралевічова тяжко занедужала та померла. Довкруги її смерти витворилися ріжні сплетні та підозріння.

— До молочарні кооперативи в Гарті, березівського повіту, дісталися злодії і розпороли касу, в якій було 2.000 зол. Одначе злодії сполошились і втікли, не забравши грошей.

— Українські селяни Закарпаття орґанізуються. Дня 15. лютого у великім селі Бичкові на Закарпатській Україні відбулося загальне зібрання тамошньої орґанізації „Українська Селянська Партія“. На зібрання прибуло 700 селян і сільських робітників та рішили всі згуртуватися разом в одну орґанізацію, що стане до боротьби за кращу долю українських селян по тамтой бік Карпат.

— Кооперативна ґарбарня в Яворові. Одинока не тільки українська, але й на терені Польщі, кооперативна ґарбарня в Яворові осягнула в 1936 р. 10 років свого існування. За цей час кооператива зробила великий крок вперед. Вона має тепер власні доми вартости 7.500 зл. та машини вартости 5.250 зл. Вироби ґарбарні мають вже свою устійнену марку. В 1936 р. оборот ґарбарні виносив 163.694 зл. Кооператива стоїть на добрих основах і дає запоруку дальшого розвитку.

— Скажений пес покусав пять надцятеро шкільних дітей у Команчі. Першу поміч уділив лікар негайно. Ще раз звертаємо увагу, щоби псів держати на ланцюгу та в разі нещастя зараз повідомити відповідний уряд.

— Робітники на тартаку в сел Репедь (команецька округа) страйкували за підвишкою платні. Страйк скінчився успішно для робітників. Одна лише біда, що робітники українці вписалися до Звйонзку Роботнікуф та платять по 20 ґрошів тижнево вкладки на якусь оборону. В кожному разі ґроші йдуть у несвої руки та більше як певне, що використають їх на знищення всего, що нам дороге.

— Важна пригадка. Соймова комісія ухвалила привернути ренту (засілок) низько-процентовим інвалідам, які нездібні до праці 15 процент. Цим признають нездібність на 25 процент, отже такі інваліди можуть старатися про ренту, яка їм належиться. Прохання треба писати через окремі староства до Скарбової Палати (для Лемківщини в Кракові). Але це відноситься до таких інвалідів, що скінчили 55 рік життя.

— Весняна поміч на засіви. Центральна адміністраційна влада видала своїм терєновим орґанам зарядження в справі весняної помочі на засіви для рільників, особливо тих, що в минулому році потерпіли від граду, пожеж, повені, неврожаю і т. д. і не можуть засіяти своїх піль власними засобами.

Бідний, хто грає на чужій сопілці.

Лемківські Кооперативи!

Найкорисніше обезпечення товарів від крадежі-влому заключите тільки в Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

— Жертви денатурату. У сел Лібухора, турчанського повіту на Лемківщині на весіллі у Луця Цитрина давали гостям пити приправлений денатурат. Наслідки були страшні: 80-літній господар Гафин помер, а 35-літній Гатун осліп. Справою занялася самбірська прокураторія. Якби то добре було, щоб сяніцька прокураторія вглянула, що діється у ріжних риманівських покутних шинках, де на келюшки розпродують денатурат і троять несвідомий народ і то без ріжниці, чи українець чи поляк. Те саме діється в Буківську, Коросні, Балигороді та других зажидівлених місточках.

— Повісився у вязниці городського суду в Горлицях на віконній краті Сидір Себратович з Новиці, спільник бандита Вондоловського, що згинув підчас поліційної погоні в Ропиці Пільній.

— Кари за знущання над звірятами. Міністерство внутрішніх справ у Варшаві вислало до воєвод і старостів обіжник у справі карання наглими карними наказами за знущання над звірятами. Міністерство пригадало, що ще в квітні 1934 р. поручило, щоб адміністраційна влада використала прислуґуючі їй управнення розпорядку про карно-адміністраційне поступування. Вони можуть поручити властивим державним і самоуправним функціонарям, щоб накладали карними наказами ґривни за проступки проти декрету з 1928 р. про охорону звірят. Отже не вільно бити коней і других домашніх тварин, перевантажувати фір і возів, морити голодом, уживати невідповідної упряжі, копати або камінням навертати тваринчу на пасовище і т. д., бо за це — цілком слушно — буде кара. З твариною теж треба поводитись людяно!

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА“**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“** і солодової кави „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

Львів XV., вул. Церковна 2.

Молитва за свій нарід

(Не тільки можні, але таки є моральним обовязком кожної людини молитися за свій нарід!...)

Молитва за свій нарід має своє моральне і теольогічне обоснування в четвертій заповіди декальогу, та в основній заповіді любови ближнього. Бо коли маємо любити своє родинне гніздо, та його шанувати, коли ми є обовязані любити ближніх, то ця наша любов мусить ь якімсь звершеннішім ступні обіймати теж і тих, котрі в особливший спосіб злучені з нами, а це вузлами крови, спільного походження, спільної мови, спільної, історичної традиції і спільного, збірного життя. А цею людською збірнотою є якраз свій власний нарід. **Знову одним з обявів любови цього народу є саме молитва — і то так приватна, як і прилюдна молитва!..**

Молитва за свій нарід стала невідрубною частиною св. книг Старого Завіту. З них довідуємося, що **за свій нарід молилися пророки, молилися богоугодні мужі, молився особливо св. Пророк і Псальмотворець Давид!...** А провідник ізраїльського народу, **Мойсей,** вставляючися за своїм тяжко упавшим народом на горі Синай, навколішках, зі сльозами в очах молився, **щоби Бог вимазів радше його імя з книги життя, як мав би не пощадити і не помилувати його народу!..** І всемогучий Бог, як пише біблія, прихилився до цеї молитви Мойсея, та простив тяжкий гріх його народові...

Опісля в Новому Завіті, **Ісус Христос, Божий Син, шукав першзавсе погибших овець ізраїльського дому (народу), молився за них, а навіть плакав над недолею столичного місті Єрусалиму...** Так само і Апостоли — і ділом і молитвою любили свій нарід, та у своїх місійних працях давали завжди першенство свому народові. Св. Апостол Павло, цей великий і незрівнаний Апостол поганських народів, і в праці і в молитві свій рідний нарід, як перший і найдорожчий собі, мав всегда на серцю...

Молитися за свій нарід — це ніяка не політика, але це взнесла релігійна правда і потреба, котра виразно випливає з науки Католицької Церкви... Як у практиці повинно виглядати виконання цього релігійного обовязку, дають нам красний примір хочби таки наші найближчі сусіди, поляки. Хто мав нагоду перед війною чути, як вони по своїх католицьких костелах співали зворушаючо свій гимн-молитву: „Боже, цось Польскен...“, цей мав тим самим нагоду наглядно переконатися, **яку величню, будуючу, релігійну красу, яку потужню, моральну силу, який благородний, освячуючий вплив має на вірних молитві за свій нарід!...** Ця молитва — це справді молитва, не тільки зворушуюча душу і потрясаюча серце, але теж прошибаюча облаки і небеса!... Поляки співали, просили, благали і молилися і випросили те, чого бажали!...

І чи знайшовся би був тоді, в часах займанщини, якийсь польський Епископ, який з якихсь партійних мотивів і зглядів мав би відвагу заборонити полякам цей гимн?!... **Ні! Рішучо, ні! Такого Епископа були би вони сейчас гідно і безпощадно напятнували, та як національного зрадника і шкідника, виключили були би його поза скобки свого народнього життя!** Вони сказалиб: „Шубравець не має місця між нами!...“ І зівсім слушно!... Одначе такий Єрарх між поляками не знайшовся, бо вони знають належно цінити та гідно боронити свою національну честь і повагу!...

Тільки — на жаль — у нас знайшлися між кацапськими недобитками такі ординарні, огидні і безличні виродки, котрі мають відвагу бити нас по лиці, плювати на нас, та кнеблювати нам уста тоді, колиб ми хотіли прилюдно у наших святинях молитися за свій нарід і Батьківщину!... Одначе дарма!... **Від дозволеної, легальної, апробованої молитви за свій нарід не спинить нас рішучо ніхто,** а тих мерзенних виродків, чи то з лемківського „Устроня“, чи зпоза нього, проклене, напятнує, та гідно осудить нарід та історія!..

Українці-лемки.

——o——

Прочитайте, а не пожалуєте!

Цими днями появилася нова дуже цікава книжечка про нашу Лемківщину. Написав її Др. Франц Коковський, що довгі літа прожив поміж лемками, як суддя в місті Сяніку та цілим серцем полюбив ту українську землю та її чесних, привязаних до своєї віри та народности мешканців. Свою книжку Др. Коковський назвав „Східніми межами Лемківщини“, бо пише так, начеб їхав границею Лемківщини від сходу та описує село за селож, уса, що де є цікаве та гідне уваги. В другій частині цеї книжки описує, як то вперто треба було боротися за свою церкву в селі Кремяній, в третій знову звичаї рибаків у Сяніччині, а нарешті в четвертій частині — щоденне життя лемківського села.

Для нас, лемків, найцікавіша буде перша частина, бо там описане майже кожне село від Сяніка аж по Динів. А кожному хіба цікаво довідатися, що про його село пише чужа людина, або знов порівняти життя свого села з життям інших сіл. Цікава також друга частина, бо вона вчить нас, як треба боротися за своє право й ніколи не уступати, хочби здавалося, що вже нема ніякої надії на перемогу.

Дві останні частині призначені вже більше для тих, що нашої Лемківщини не знають. Ми самі знаємо дуже добре, як наші рибалки імають рибу, або як називаються по-нашому частини плуга, чи іншого господарського знаряддя або як будується „хижу“. Зате для чужих людей, а навіть для українців, але таких, що не були на Лемківщині, то таке цікаве, як наприклд для нас оповідння про Америку, або про якісь інші незнані землі.

Власне тому повинні цю книжку прочитати всі, — не тільки лемки, але й ті наші брати-українці, котрі не знають нашого життя. З цеї книжечки вони довідаються, чим є Лемківщина для цілої України, на які небезпеки вона наражена та як дуже мусимо нею дорожити й напружувати всі свої сили, щоб її для нас зберегти.

Думаємо, що невеличкий наклад дуже скоро люди розкуплять, томя спішіться з замовленнями, щоб не було запізно. Ціна цеї вартісної книжки всього один зл., а замовлення треба надсилати до Адміністрації „Нашого Лемка“.

Ю. Р.

——o——

Присилайте передплату!

Правне відношення Апост. Адміністрації

до Перемиської Єпархії та до Галицької Церковної Провінції.

Ерекційні акти Апостольської Адміністрації для Лемківщини. — Апостольська Адміністрація і конкордат. — Апост. Адміністрація і гр.-кат. Перемиська Дієцезія та Галицька Церковна Провінція. — Помилкові шляхи Апост. Адміністрації та марні вигляди на будуче.

Канонічно - цивільно - правне істнування Апостольської Адміністрації на території Лемківщини спирається на двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) На конвенції Апостольської Столиці з урядом Польщі з 1934 р., і 2) на декреті Св. Конґреґації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934. року.

Щодо першого акту, то це заключений на 10 років (себто до 1944. р. включно) договір між Апостольською Столицею й урядом Польщі, на основі якого уряд годиться виділити з гр.-кат. Перемиської Єпархії її девять західних деканатів, а саме буківський, горлицький, грибівський, динівський, дуклянський, короснянський, мушинський, риманівський і сяніцький та еригувати на цій території окрему Апостольську Адміністрацію для т. зв. Лемківщини. Цією територіяльною, церковною областю має управляти залежний безпосередньо від Апостольської Столиці апостольський адміністратор. На основі окремої точки конвенції уряд дає йому дотацію з державного скарбу. Крім того апостольський адміністратор матиме до помочі трьох членів курії, теж оплачуваних урядом. Ця конвенція, що її не опубліковано ні не ратифікував сойм, обовязуватиме 10 років (себто до 1944. р. включно) з тим застереженням, що якщоб ні одна з договірних сторін не виповіла її по 10-ох роках, тоді вона обовязуватиме автоматично дальше на такий самий протяг часу. Отже тим самим з таким мовчаливим збереженням цієї останньої кінцевої клявзулі вище згаданої конвенції продовжилось би на такий сам період часу і прилюдно-правне істнування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Виконанням цієї конвенції з боку Апостольської Столиці був декрет Св. Конґреґації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934. р., що починається від слів: „Кво апцюс конзулярет...", що ним на вище згаданій території Лемківщини ериговано канонічно-правно і фактично Апостольську Адміністрацію. Одночасно в особі о. д-ра Н. Нагорянського призначено першого апостольського адміністратора для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Іменування другого і третього апостольського адміністратора для Лемківщини — в особах бл. п. о. д-ра Василя Масцюха й о. д-ра Якова Медвецького — спирається вже на цім першім, основнім, ерекційнім акті, як на правній основі.

Насувається тепер питання, яке є відношення обох вище названих, прилюдно-правних актів до конкордату, заключеного дня 10. лютого 1925. р. між Апостольською Столицею і Польщею, що з днем 23. квітня 1925. р. після ратифікації соймом і сенатом набрав сили державного закону?... Слід відразу відповісти, що оба вище згадані акти, себто і конвенція з 1934. р. і декрет Св. Конґреґації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934. р., в нічому ненарушують, неослаблюють, ні не змінюють обовязуючих у Польщі постанов згаданого церковно-державного конкордату. Це тому, що оба ці прилюдно-правні акти, на яких спирається канонічно- і цивільно-правно Апостольська Адміністрація для Лемківщини, мають лише переходовий, тимчасовий характер і в нічому не змінюють установленого конкордатом і санкціонованого державним законом з дня 23. квітня 1925 р. (Д. З. Р. П. ч. 47, поз. 324 з 11. травня 1925) основного церковно-територіяльного поділу держави (себто поділу на церковні провінції і дієцезії). Вслід за тим і сам апостольський адміністратор для Лемківщини є призначений лише „ад нутум Санктае Седіс", себто до довільної, часової безпосередньої розпорядимости Апостольської Столиці, котра може його — на випадок потреби — кожної хвилини відкликати, зложити з уряду й усунути.

З цього льогічний і правний висновок такий, **що канонічно- та цивільно-правну, територіяльну й єрархічну єдність і неподільність Галицької Церковної Провінції, а в її складі і гр.-кат. Перемиської Дієцезії, установлену точкою б). девятої статті (IX. арт.) конкордату з дня 10. лютого 1925. р., вище згадані два акти, про створення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, не скасували, ні не обмежили, ні не нарушили!...** Цю обставину підкреслює теж і Його Ексцеленція Кардинал Мармаджі, б. апост. нунцій у Польщі, у своїм листі до Ексц. Митрополита Андрея з дня 12. лютого 1934., ч. 12564. Отже не зважаючи на еригування на девятьох західніх деканатах гр.-кат. Перемиської Дієцезії т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — **ці деканати становлять дальше нерозривну частину гр.-кат. Перемиської Дієцезії і заразом таку саму складову частину Галицької Церковної Провінції.** Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — не є ніякою окремою, самостійною дієцезією, чи єпархією, а тимбільше ніякою, окремою, церковною провінцією — і то ані під церковно-правним, ані під цивільно-правним оглядом!...

А чим-же є в такому випадку? **Є це тільки церковна, територіяльна область гр.-кат. Перемиської Дієцезії, виділена часово й провізорично зпід дієцезальної юрисдикції, гр.-кат. Перемиського Ординарія**, (а не з нерозривного, територіяльно-правного складу Перемиської Дієцезії!...), **і підчинена безпосередньо юрисдикції Святішого Отця Римського Папи, який її виконує через спеціяльного, підчиненого Собі безпосередньо Ординарія,** званого апостольським адміністратором Лемківщини. Далі з цього виходить, що: право до виконування дієцезальної юрисдикції Перемиського Ординарія на цій церковно-територіяльній области гр.-кат. Перемиської Дієцезії **не є ні відкликане, ні знесене, ні скасоване, а є лише часово припинене** з тим канонічно-правним наслідком, що церковно-духовну юрисдикцію на цій области перебрав безпосередньо Св. Отець та доручив її виконування т. зв. апостольському адміністраторові для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Таким

чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — це тільки своєрідний **правний виїмок** (ексцепціо юріс), що основного, територіяльного стану гр.-кат. Перемиської Дієцезії, ні теж правної непорушности та ерархічної єдности Галицької Церковної Провінції в нічому не зміняє ні не обмежує!...

На цій канонічно-правній основі **гр.-кат. Перемиський Ординарій має і дальше право титулувати себе Сяніцьким Єпископом,** себто епископом Лемківщини, над якою від і з уповажнення Апостольської Столиці виконує часово (після конвенції з 1934. р. на 10 літ) юрисдикцію покликаний ад гок спеціяльно апостольський адміністратор. А якщо так, **то імя гр.-кат. Перемиського Ординарія,** якому св. Апостольський Престол, — не еригувавши на Лемківщині окремої самостійної дієцезії, а лише часову, Апостольську Адміністрацію, — полишив і надальше потенціяльне право до виконування в будучности церковно-духовної юрисдикції над Лемківщиною, **слід виголошувати в літургічних і богослужебних текстах на території Апост. Адміністрації Лемківщини** — так, як виголошується імя Митрополита Галицької Церковної Провінції. Бо коли гр.-кат. Перемиський Ординарій має слушну, канонічно-правну основу титулувати себе сяніцьким епископом, отже епископом Лемківщини, то чомуж би він не мав права до того, щоб на области, що є нерозривною частиною підчиненої йому церковної, епархіяльної території не згадувано його імени підчас Богослужень?!...

Тому то **викинення** розпорядком Апостольської Адміністрації Лемківщини з дня 25. лютого 1935 р. ч. 28/35 **імени Перемиського Ординарія** а **заразом і сяніцького епископа** в одній особі **з богослужебних текстів на території Лемківщини,** є не тільки грубим нетактом, та ознакою поганого наставлення, під яким ця Апостольська Адміністрація через своїх нерозважних і розполітикованих керманичів почала своє фактичне істнування, **але теж правним нонсенсом і нарушенням!...** Цього різкого нетакту і нарушення не спішиться якось направити теперішній, „новий“ апост. адміністратор Лемківщини!... Чому? Це вже глибока, окутана тайною тактика засади москвофільської каноністики і літургіки у відношенню до українців!... А тимчасом на лемківській церковній области слід виголошувати підчас Богослужень по іменах св. Отця і Митрополита Шептицького також імена **сяніцького** епископа й апостольського адміністратора Лемківщини. А слід це робити не лише з огляду на приличність і такт, але теж і з огляду на літургічно-канонічну поправність та консеквенції!

Подрібні точки взаїмного відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до гр.-кат. Перемиської Дієцезії і навпаки, точки, що уніфікують обопільну дисципліну клиру, нормують взаїмний обсяг таїнственної юрисдикції священників на обох церковно-територіяльних областях, управильнюють спільні, маєткові і спірні справи та питання обсади душпастирських станиць в Апост. Адміністрації — з огляду на недостачу духовної семінарії на Лемківщині, **устійнює окремий договір, заключений літом 1935. р. у Варшаві між Лемківським і Перемиським Ординарієм** — під патронатом Апостольської Нунціятури у Польщі. Але цього договору або т. зв. модус аґенді, що для українців є своїм змістом розмірно корисний, не введено ще дотепер у життя лише з вини керманичів Апостольської Адміністрації, ні навіть не опубліковано.

При кінці слід підкреслити такий факт: Цій обставині, що Апостольська Адміністрація Лемківщини зараз від першої хвилини свого фактичного істнування вступила отверто і рішуче на помилковий шлях, яким вона вперто йде і досі, а це на шлях несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним центром, та явної боротьби зі загальними, національними аспіраціями своїх власних вірних, **цьому не винувата ні Апостольська Столиця, ні католицьке церковне право!** Цьому винні — і то на цілих 100% — фактичні керманичі Апост. Адміністрації. Вони — замісць щиро й льояльно реалізувати **чисті, виключно релігійні інтенції Апостольської Столиці щодо Лемківщини** і поступати згідно з буквою і духом католицького церковного права та добрими і коректними, міжепархіяльними звичаями — поставились відразу бундючно й ворожо і до дотеперішніх гр.-кат. церковних кругів, і до національних почувань та змагань тих своїх вірних, які признаються до української національної ідеольоґії. Тимчасом саме лемки українці творять величезну більшість населення Лемківщини. Тому то Апостольська Адміністрація Лемківщини принесла для Катол. Церкви більше шкоди, ніж користи, а **радше саму тільки шкоду і** ніякої користи, бо ця Адміністрація не лише не приєднала нікого з православних до католицизму, але вразила до Катол. Церкви і тих, які до цього часу були серцем і душею до неї привязані!

Тому то не лише українці-лемки повинні домагатись і дбати про те, щоб Апостольська Адміністрація Лемківщини, яка в очах вірних є основно скомпромітована і зненавиджена, або відразу (не ждучи на скінчення свого 10-ліття), перестала у своїй теперішній формі істнувати та вернулась під юрисдикцію свого правного, сяніцького епископа і перемиського ординарія або, щоб управляв нею, як апост. адміністратор, ідейний, второпний, розумний і працьовитий **український священник!** Такий священник, який мав би за собою повне і беззастережне довіря усього духовенства і загалу вірних, та який — попри свою чисто релігійну і церковну працю — **ішов би назустріч національним і культурним змаганням свого власного народу!** У противежньому випадку, якщо в короткому часі не дійде до радикальної зміни в Апостольській Адміністрації теперішнього стану, духа і наставлення, і до того згідно з національною честю та з національно-культурними аспіраціями українського народу на Лемківщині, — то Лемківщина готова ще — серед істнуючих і до крайности задразнених і напружених обставин — перемінитися під релігійно-церковним оглядом на запропащений, справді місійний терен, що буде вже підлягати не Св. Конґреґації для Східної Церкви, але Св. Конґреґації для Поширення Віри (Де пропаганда фіде!...), так, як це вже було і давніше!... Тому час очі протерти!

Лемки-українці.

Присилайте належність за книжки і передплату!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 2.

Як горнеться до української книжки

українська дитина на Лемківщині?

(Краса й стиль рідного українського слова й висока добірність тягне лемківську дитину до рідної, української книжки.)

Перетомлена і зражена шкідливою троханівщиною в школі, українська дитина на Лемківщині **жадібно й охоче горнеться до свойого рідного, друкованого, українського слова.** Ця жадоба є зовсім слушна й природна, як природною є у дитини склонність до пізнання, вивчення і вживання своєї матірної мови — і то можливо в її найзвершеннішій і найдосконалішій формі. Українська дитина на Лемківщині вже сама відрухово відчуває, що подавана їй насильно, штучна троханівщина замикає їй прямо доступ до правдивого й чистого, національного образування, до здорової, національної освіти й культури.

Відсі кожну, до свойого інтелектуального рівня примінену, українську читанку, чи книжку **бере вона охоче до рук та з зацікавленням і з користю її читає.** Що до самої техніки читання такої книжки, то найцікавіше тут те, що наша лемківська дитина бажає, особливо, коли подана їй книжка походить зі зразкової бібліотеки наших високопоставлених, дитячих видавництв **перечитати її відразу,** т. зн. від вступу, безпереривно аж до кінця.

Щож то так тягне українську, лемківську дитину до української книжки й українського друкованого слова?

Першзавсе, коли йде про форму і стиль, **чистота й краса рідної мови, та легкість вислову,** яких ця дитина не може рішучо знайти у криничанських читанках і букварях. Щойно зі згаданої книжки вчиться вона практично властивої й поправної азбуки і граматики поневіряного й понижуваного троханівщиною, рідного слова. Тому — для вивчення своєї рідної, матірної мови — подати негайно український, лемківській дитині до рук відповідну, українську книжку є річчю необхідною й конечною!...

Дальше!... Другим моментом, котрий потягає згадану нашу дитину до читання української добірної книжки, **це її цікавий, пожиточний і будуючий зміст.** Тут українська дитина знайде все, що вона для свойого образування, збудування, хосенного поучення і здорового зацікавлення потребує й хоче!... Саме: байки й казки і цікаві оповідання й красні, уяву заспокоюючі образки і заохочуючі приміри й історичні оповідання з рідної бувальщини і національно освідомлюючі й поучаючі елементи і здорову, релігійну дидактику й будуючі приміри для практичного життя... Словом, **вона знайде тут все, що в стані приспособити її ум до пізнання рідної, української, словесної й національної культури, та розбудити у ній благородні чувства щирої любови до свойого власного, українського народу й Батьківщини...**

Тому й не дивниця, що після перечитання одної, такої книжки розпитується лемківська дитина сейчас за другою, а відтак за третьою й четвертою — так, що її ум, стремління духа й цікавість не можуть вже обійтися без здорової книжкової національної лектури... Відсі й практичний висновок, що **закладання українських, діточих бібліотек по наших селах на Лемківщині є, особливо в теперішніх умовинах, безумовно вказане, пожиточне й конечне.** В противному разі ця дитина готова підупасти шкідливим, арелігійно-аморальним і чужонаціональним впливам, а у висліді звиродніти, для нашої Нації пропасти й перейти у чужий табор!... А що ця небезпека, особливо на Лемківщині істнує, це злишним є тут доказувати. То-ж ми, старша, українська ґенерація, **возьмімся солідарно, як один муж, до подання здорової, української книжки для української дитини на Лемківщині!...**

Андрій Березюк.

Віджила історія передпотопового Хама

(Або „фіолєтовий“ вистріл проти Впр. ОО. Радників-Українців на Лемківщині.)

Які фіолєтові відзнаки мають право та яких не мають права носити два Впр. ОО. Радники-Українці на Лемківщині це МАЮТЬ ВОНИ ДОКЛАДНО ОЗНАЧЕНЕ У ВИСТАВЛЕНИХ ЧЕРЕЗ БЛ. П. О Д-РА ВАСИЛЯ МАСЦЮХА, НОМІНАЦІЙНИХ ГРАМОТАХ З ДНЯ 25. ЧЕРВНЯ 1935 Р. Ч. 1433, завершених відтак інсталяційною присягою в дні 16. липня 1935 р. Так самі номінації, як теж і реальні та почесні права тих Впр. ОО. Радників Ап. Адм. — Українців, надані їм згідно з приписами церковного права (Кодекс Кан. Права. Кн. II., ч. I., Тит. VIII., Гл. VI., Кан. 423—428). ЗІСТАЛИ ще в місяці травні 1935 р. ЗАТВЕРДЖЕНІ ЧЕРЕЗ СВ. АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТОЛ В РИМІ. Рівнож один Ординаріятський Радник-Українець на Лемківщині зістав у своїх почесних правах затверджений у травні 1936 р. через Апостольську Нунціятуру у Варшаві.

Інша річ, що ЦІ НАШІ КАНОНІЧНО ПОСТАВЛЕНІ Й ІНСТИТУОВАНІ ВПР. ОО. РАДНИКИ НЕ МАЮТЬ НІКОЛИ НІЯКОЇ НАГОДИ ВИКОНАТИ — ЗГІДНО З ПРИПИСАМИ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА — СВОЇХ КАНОНІЧНИХ УПРАВНЕНЬ, БО ЇХ РІШУЧО НІКОЛИ НЕ СКЛИКУЄТЬСЯ НА НІЯКІ ЗАСІДАННЯ, НІ НА НАРАДИ!... Бо і на що скликувати, коли тих канонічно-правних речників і представників Українського Духовенства в Курії — ріжні, заздрісні і самозванчі „канцлєри“ і „коронні дзєкани“ дуже добре і справно ВИРУЧАЮТЬ! (?) Здавалося, що ці „русскіе достойники“ вже таки досхочу наситяться і вдоволяться фактом безправного партійного ВИКЛЮЧЕННЯ НАШИХ ВПР. ОО. РАДНИКІВ-УКРАЇНЦІВ ВІД УСЯКОЇ УЧАСТИ В ПРАЦЯХ „КУРІЇ“... Тимчасом показалося, що ні!.. Їх апетит іде ще дальше!...

Саме опубліковано недавно „указ“ яким — у дипльоматичній, викрутній формі, під ріжними позорами, ЗАБОРОНЕНО безправно „ДЕЯКИМ“ — І ТО ЛИШЕ „ДЕЯКИМ“, ОТЖЕ ТІЛЬКИ НАШИМ ВПР. ОО. РАДНИКАМ-УКРАЇНЦЯМ КОРИСТАТИ І З ЇХ ПОЧЕСНИХ КАНОНІЧНИХ ПРАВ!... Зате „русскіе“ можуть собі навіть ходити в мітрах і в пурпурі, то це вже нікого на т. зв. „устроню“ не болить, ні в очі не коле!... Тільки — не дай Боже, — аби котрійсь з наших відзначених, українських священиків на Лемківщині скористав з наданих і прислугуючих собі законно-канонічно-церковних прав і відзначень!.. НАВІТЬ РОЗПОРЯДКИ І ПОВНОВЛАСТИ У СПОВІДИ НА ВЕЛИКИЙ ПІСТ ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА ОСТАВЛЯЄТЬСЯ, АБИ ТІЛЬКИ „ФІОЛЄТОВИМИ УКАЗАМИ“ ДОПЕЧИ І ДАТИ ПОЛИЧНИК УКРАЇНЦЯМ!... Шож це властиво за „курія“, котра провадить слідства і видає „укази“ проти своїх власних, найближчих членів?... І то ще прилюдні, публичні „укази“!...

ВІДАЙ ВІДЖИЛА НА „УСТРОНЮ“ ІСТОРІЯ ПЕРЕДПОТОПОВОГО ХАМА!.. Бо інакше годі собі ці дивовижні явища пояснити!... Подаємо це до відома Найвищим Церковним Властям...

гарний блеск і добру консервацію шкіри дасть Вам ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

з фабрики:

„Зоря“, Львів, Кордецького 51

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ПЕЛЬНЯ, ПОВ. СЯНІК.

І в нашім селі молодь не дармувала цеї зими. В листопаді загостив до Пельні п. Сидір Рицар, абс. гімн. В нашій читальні „Просвіти“ оживилась освітня праця. В грудні уладжено виставу св. о. Николая з роздачею даруночків чемним дітям; у січні приїхали до нас члени К. О. С-у зі Сянокі та дали виставу „Мати“, котра своєю тенденцією викликала помітне враження на присутніх. Дійсно велика вдяка належиться академикам зі Сянока, котрі погрудилися з виставою піхотою зі Сянока в найбільш тріскучі морози, щоби цим способом заохотити і меншого брата до праці для народу. Підчас Різдвяних Свят хор читальні „Просвіти“ в Пельні співав під вікнами українських громадян гарні колядки під проводом п. С. Рицаря та заколядував 16 золотих на Рідну Школу. Уродливих хористок і хористів бачимо на першій сторінці нашого часопису; посередині диригент хору Сидір Рицар. Дня 12 лютня ц. р. відбулися Загальні Збори читальні „Просвіти“, на котрих вибрано новий Виділ, який дає запоруку, що в слідуючому році ще кращими успіхами увінчається праця в читальні. Першим виступом у цьому році буде вистава „Неон“ або „Мученики з катакомб“, до якої вже готуємося. Кожного четверга й неділі відбувається голосне читання в читальні та один з Виділових виголошує освітній реферат, якому прислухується около 30—50 членів. Вступайте, браття, всі як один у члени нашої читальні, не дайте баламутитись темним духам, котрі по ріжних „канцеляріях“ запиваються до безтями та в горівці бачать ціле своє щастя. Прийде час, що й вони пізнають: хто їм ворог, а хто приятель, й опамятаються, прозріють і завернуть з хибної дороги. Коби це якнайскорше сталося!

СЕМУШЕВА — ПИЛИ.

Невеличке українське село в Сяніччині, доч. Тиряви Волоської. Читальню „Просвіти“ засновано в селі щойно з початком 1936 р. До цього часу дуже тяжко було свідомій молоді започаткувати якунебудь культурно-освітню працю, тому, що вічно повставали в селі між старшим громадянством якісь міжусобиці. Також різні застрашували село тим, що за „Просвіту“ підуть члени до тюрми та посипаються на них різні грошеві кари. Але звичайно з чорної хмари малий дощ, так і з тими страхами скінчилося. Завдяки впертій, успішній праці молоді ,сьогодні читальня „Просвіти“ має поверх 40 членів (слід згадати, що в селі є ще 7 польських хат і дві жидівські рудери). Було теж раз мале непорозуміння, бо до читальні зайшов Іван Стад. та зачав авантуруватись. Одначе свідомі члени „Просвіти“ знаючи, що за бійки або авантури влада може припинити діяльність читальні, випросили нечлена з домівки, де заразом міститься кооператива. Завдяки своїй кооперативі село не ходить до жидів (дуже похвально!) ані на закупно ані на роботу. Не пястуком ані не каменем проганяти жида зо села, лише оминати його, зорганізувати культурно село, піднести освіту та виробити село належно до народньої праці — оце найкращий лік, як визбутись жидів і стати самовистарчальними.

Свій.

—o—

ЛОСЄ КОЛО ЛАБОВОЇ.

У дні 21. II. ц. р. аматорський гуртск з Лабової відограв при співучасти молоді з Лосього виставу в Лосьому п. н. „Страшна пімста“. Головну ролю мав Михайло Ревак усі актори вивязалися зо своїх завдань якнайкраще. Слід би лише подбати, щоб такі вистави відбувалися частіше, та щоб за лабовянами й лосянами пішли дооколичні села й також у себе вчилися, читали й уряджували вистави.

—o—

ОПАРІВКА В СТРИЖІВЩИНІ.

Читальня „Просвіти“ в селі Опарівка, пов. Коросно, вшанувала в неділю 31. І. „День Крут“. Промову виголосив Михайло Барна, потім були співи й деклямації „Тіням Героїв“, „Вкраїно мати, кат сконав“, „Крути“, „Ой у Лузі“, „Сповнилась міра“ і багато інших. Реферат виголосив голова читальні Павло Осолінський. Закінчено свято відспіванням національного гимну. Свято відбулося гарно й бадьоро. Тільки частина молоді блукає ще досі самопас і волить виспівувати по вулицях чужі „кавалки“, чим зайти до читальні. Але ми боремося з цею байдужністю і маємо надію, що скоро зєднаємо всіх здорових і розбудимо в них приспані в душі сили.

—o—

ЛІСЬКА ОКРУГА.

Загальні Збори кооперативи **„Народній Дім“ у Ліську** ухвалили при розділі чистого зиску квоту 120 зл. виплатити за посвятну й жертвенну працю справникові цеї кооперативи д-рові Орестові Ярославичеві. Та цей ідейний працівник зрікся цеї квоти, а розділив її на добродійні цілі для свого народу.

Ось взірець гідний наслідування.

Читальня „Просвіти“ в **Чорній** улаштувала в дні 14. лютня ц. р. аматорську висаву п. н. „Украдене щастя“, драму в 5-ох діях зі співами й танцями.

Знову читальня в **Гошові** відограла дня 15. лютня комедію в 3. діях п. н. „Гапка Большевичка“, а читальня в **Устріках долішніх** висвітлила в дні 21. лютня ц. р. песу в 4. діях п. н. „Ми йдемо в бій“.

—o—

БАРВІНОК БІЛ ДУКЛІ.

В селі Барвінку є жидівський тартак фірми „Вестрайх і син“, який ріже вже роками день і ніч кльоци, також з дооколичніх і жидівських лісів. Рік-річно повстають нові зруби, що спричинюють наглі зливи, котрі нищать майже щороку засіви, зносять землю до потоків, полишаючи за собою каменистий спід ґрунту. До цего тартаку возять трами зиндранівчани, барвінчани та тилявяни за пів-дурно, бо жиди як всюди так і тут добре вміють визискувати незорганізованого селянина. І ось в січні ц. р. прийшло межи господарями Барвінка й господарями Тиляви до

Як куримо — то лише найліпші
папериці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА“
Української фабрики Кооперативи „Будучність“ в Тернополі

ЧУДА ПРИРОДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

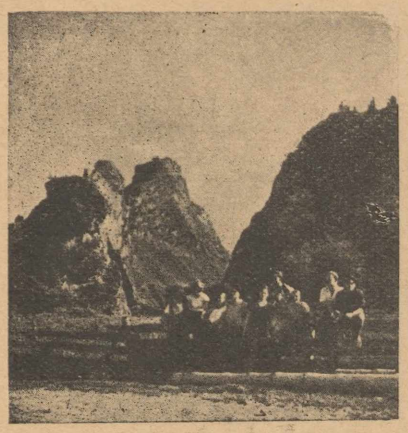

Малі Пеніни, Шляхтова.

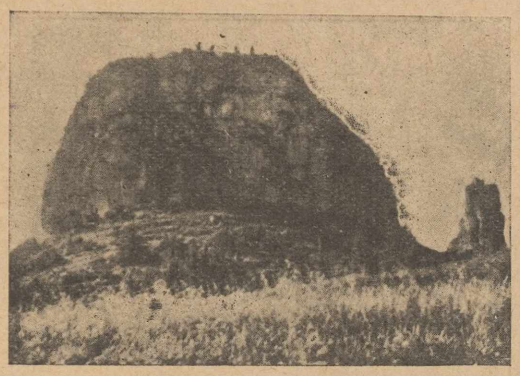

Гора „Баба" між Явірками і Шляхтовою.

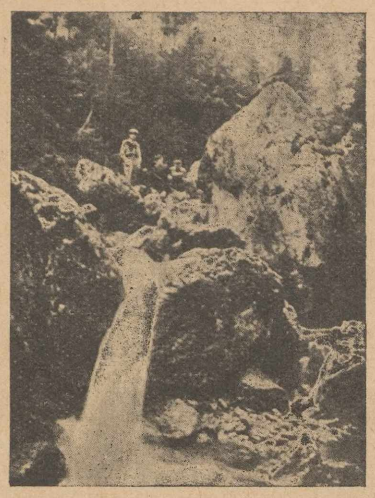

Малі Пеніни в Явірках.

бійки в лісі, на відтанку Тиляви, в т. зв. Блудній. Барвінчани виїхали до ліса як звичайно, та тут тилявяни напали на них з сокирами і колами, що таки трохи потурбували солтиса з Барвінка та декотрих господарів, мовляв: ви не маєте тут права, то наш ліс.

Лагодженням непорозуміння занялась поліція з Барвінка й передала справу до суду, де суд засудив шістьох господарів з Тиляви від 3—6 тижнів арешту.

Чи не ганьба провадити братовбійчу боротьбу на жидівських трамах, замість спільно протиставитись всяким жидівським визискам, що від віків ріжними шахрайствами, визиском і спекуляціями тягнуть послідні соки з несвідомого та незорганізованого робітника? Як до вас писати, щоб ви вже раз перестали бути жидівськими наймитами? Чи невинна кров пролята за несвої рахунки вийде вам на добрю? Схаменіться — будьте людьми! Просимо вас і приказуємо вам!

——o——

КОМАНЕЦЬКА ОКРУГА.

Репедь. Дня 21. II. ц. р. загостив до нашого села організатор філії „Сільського Господаря", Іван Ковальський та в дуже змістовний і заохочуючий спосіб представив нашому громадянству конечність кружка С. Г. в селі. По його промові-рефераті зголосилося 40 селян у члени кружка та зложили заразже свої вкладки. При цьому вивязалася гарна довша дискусія про господарські обставини наших сіл у горах. На закінчення забрав голос громадянин Сухоставський, що зясував культурне життя в селі та побажав, щоб за рік читальня „Просвіти", кооператива й Сільський Господар засіли спільно як три сестри до святочної просфори. Щасти Боже в культурній праці!

Радошиці сумно записались в хроніці. Справді більшість села — свідомі громадяни, одначе деякі слухають ще досі комунарського Лубкова. Там засілися приятелі „вождя Сталіна та проповідують свою науку московсько-комунарську. Під впливом цих вожак воював у Радошицях „герой" Юрко Казьо, якого Бог покарав за безбожницькі вичини; на весіллі провалив себе ножем і так по собачому скінчив своє марно ведене життя. Ще перед цим хотів забити невинного Івана Шапочку. На похорон масово явились московсько-большевицькі недобитки з Ославиці й Лубкова та (що за сміх!) на вінках понаписували, що Казьо помер „за віру" — шкода, що не додали, як хулив Богові, ломав св. хрести, деморалізував молодь. Памятайте лубківські „панічі", що вина за цього й інших паде на вас!

Щавне. Суд у Буківську покарав Впр. о. М. Гробельського гривною 5 зл. за те, що він ідучи в урядових справах зо Щавного до Лубкова мав образити постерункового в часі леґітимування. Дивне, що й священиків уже зачинають леґітимувати та відав без причини подавати до суду. Чей Впр. о. М. Гробельський вже поверх 30 літ ревно душпастирює та почесно сповняє свій священичий обовязок! Тут якась — мабуть — інша причина мнимої образи.

——o——

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Нові книжки

Василь Баричко: ЗА КРАЩЕ ЗАВТРА УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА. Львів, 1937. Розм. 17×12; стор. 40. Накладом автора. Ціна 40 гр.

Автор цеї книжечки сам з фаху аґрономом намалював нам немов чарівний образ такого села, яке в нас повинно бути і може, дасть Бог, колись і буде. Бо всі ті чудові уладження, що їх у селі Райському бачив видуманий Степанюк, не є такі цілком видумані, чи виссані з пальця. Все те автор певно десь бачив за границею, або хоч читав у ріжних описах заграничних поступових господарств. Книжечка „За краще завтра" не є строго господарською книжкою. Це легонька вступна читанка, що неодного заохотить до читання господарських книжок, і до думання, як поправити своє господарство, щоби поправити життя своє і своїх найблизших. Такі книжки тепер на часі.

Г. Н. Кассон: ТВОЄ ЩАСТЯ В ТВОЇХ РУКАХ. Видання „Українського Видавничого Інституту" — сторін 104. Ціна 1.40 зл. — „Цю книжку можемо найбільше поручити нашим сільським хлопцям і дівчатам. Книжочка подає 13 рад для людини, в який спосіб поконати життєв труднощі і вибитися. Ця книжка якраз тепер на часі для українського молодого покоління, яке мусить через тяжкі обставини боротися за краще завтра". Український нарід мусить перевиховатися по думці вказівок цеї книжки.

Ю. Шкрумеляк: ПРОСВІТА СИЛИ НАШОЇ ОСНОВА. Оповідання для кожного цікаве з 16 обр. Накладом Т-ва „Просвіти", Львів, 1937.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник, ч. 1. 2, 3, видає „Просвіта". Львів, Ринок 10. За редакцію відповідає Д-р І. Брик.

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКИ В АМЕРИЦІ

обезпечуйте життя Ваших Родин **в одинокому українському Товаристві обезпечень на життя**

„КАРПАТІЯ"

Львів, Ринок ч. 38.; там пишіть по всі потрібні інформації.

Стрільці кличуть.

(Оповідання).

Його називали — Лесь. Він нічим не ріжнився від інших сільських хлопців. Літом пас худобу, косив траву, збіжжя, як треба було то і за плугом ходив й їздив, де випало. А зимою, він молотив, різав дрова, воду приніс, а як не було роботи, тоді волочився поміж хати. Еге, він вже немалий, йому девятнадцят літ. — Їздити конем — він страх як любив. Бувало візьме коня за віжки, тай тільки поцмокує й їде... їде...

Була осінь. Кругом сіріли пусті поля; а з дерев падали жовті листки і стелилися під ноги. — Дорогою тиркотів віз. Це Лесь і його батько Василь їхав до ліса по нерівній дорозі. Та Лесеві байдуже. Він підсвистував весело та гнав конем щосили. Сонце було ще не високо, як вони віхали до ліса.

Лесь швидко побіг лісом, шукаючи пригожого дерева, а Василь з возом та конем зістав на долині при дорозі.

Вже з годину ходив Лесь по лісі. Праворуч вже й ліса не було, лише простягалася поляна, заросла густими корчами. Ціла гора була порита, що кілька кроків глибокі яруги і всюди повно поздовж виритих ям. Лесь ходив по горі, залазив до ям і там знаходив: крісові кульки, бляшані пушки з консерв, кусні заліза, ремені, та декуди ще й людські кости, черепи... Крісові кульки ховав до кишені, ремінні паси пробував торчати в руках, але вони зараз переривалися, — мов паперові.

— Вже перегнили. — подумав. Ще добру хвилю лазив по ямах, аж зирк — і в одному місці побачив з землі вистаючий черевик.

— Як новий... придасться... треба взяти. — майнула в голові думка і він скочив, шарпнув і витягнув черевик зо землі. З черевиком витягнув зо землі цілу ногу — кістяк.

Лесь не був боягузом, але в ту мить йому зробилося так страшно і ніяково, що він наче задеревів на

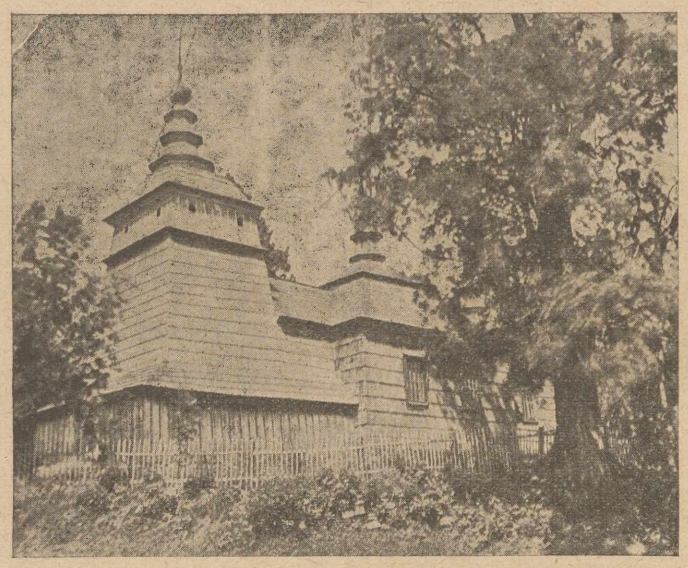

Гр. кат. церква в Бортнім, коло Ропиці Руської.

хвилю. А відтак кинув черевик, скочив і що сили почав утікати. За ним гнав привид.

Йому здавалося, що з під землі підвелася постать вояка та великанськими кроками зближається до нього, костисті руки хватають його за горло а лісом котиться могутній крик:

— Ти на що забрав мені ногу! У-у-у, не подарую! Не подарую! У-у-у!...

Блідий прискакав до воза.

— А тобі що? — запитав Василь.

— Нічого. — відказав Лесь, а губи затряслися в нього і ноги задрожали. — На всі батькові питання він нічого не відповідав, наче не його вони торкалися. Василь аж розлютився. Трохи поворкотів сердито, але відтак змовчав, мов води в рот набрав. — За хвилю наладували дров і виїхали з ліса.

Під вечір вернули до хати. В хаті Лесь повечеряв, трохи покрутився по хаті, пішов спати. Він скоро заснув.

Темна і глуха ніч огорнула село. Ніхто ніде ні не чичиркнув. А в Лесевій хаті дивні-дива діялися цеї ночі.

Ось відчинилися двері і на порозі хтось станув.

— Це я! — впали гострі слова.

— Хто... — хотів крикнути Лесь, та жах здавив його за горло. Він пізнав. А-а-а, це той... у сірій стрілецькій блюзі, з крісом на рамени і без черевика на правій нозі.

За ним сунули, вже інші постаті: одна, друга, десята... Вже цілі сотні їх.

По хаті понісся гомін:

— Це ми, що наші кости бачив ти порозкидані по горах. Чи знаєш, за що ми впали? Лесь мовчав.

...Ми кров свою лили і життя не пожаліли, за те, щоб волю здобути для грядучих поколінь. Ми вірили, іцо на землі зрошеній нашою кровю, виросте воля, або — коли нам не доведеться її здобути, то на місце кожного з нас, що впав — стане сотня нових бранців, де впаде сотня, там стануть — тисячі і міліони.

А ти, що робиш? — Ти син народу і в жилах твоїх тече та сама кров, що й нас рвала до великих діл, а ти тепер — мов звір дикий — плюндруєш місця нашого спочинку, та топтаєш по наших костях.

Га—а—а. Може ти скоро, зі зневагою станеш копати наші кости і плювати по них? А тоді... Бачиш кілько нас тут? Гляди, щоб з наших уст не вирвалося:

— Проклятий будь!

Всі грізно зморщили чола і насупили брови.

— Ні-ні... я не знав... — простогнав Лесь.

— Ми віримо

Петро Попередній.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Українська родина в народніх строях у Білій Воді, к. Н. Торгу.

Вороблик Королівський.

Дня 10. березня ц. р. в домівці Кружка „Сільский Господар" у Вороблику корол. устроєно Шевченківський День для членів обох Товариств.

Влаштовано діточу виставу з інсценізаціями віршів Великого Тараса. Найбільше захоплення викликали серед приявних виступи 5-ти літньої Славці Паночко і 6-ти літньої Олі Копчак, котрі деклямували по кілька віршиків, м. ін. „Заповіт".

На закінчення хор під умілою диригентурою п. Н. Саламона відспівав „Заповіт" Т. Шевченка.

ЛИСТУВАННЯ

Впр. о. І. Тилявський в Канад: Оцим посвідчаємо відбір 3 ам. дол. з призначенням 1 дол. за передплату, 1 дол. за календарі Рідній Школі та 1 дол. на передплату 1937 „Христос Наша Сила" Окремо пересилаємо братній привіт і бажання кращої долі.

Вп. Іван Левчик з Полян С.: Заплачено по кінець вересня ц. р. Привіт.

Вп. Андрій Ланда з Вороблика: Передплата вирівнана по кінець вересня ц. р. Щиро поздоровляємо.

ВП. Марія Лейцуш та Андрій Грозьо з Нантикок Па: Мають заплачено по кінець 1938 р. Сердечно дякуємо.

Вп. Андрій Сухорський, Вілька: Одержав від брата Михайла з Америки 1 дол. на передплату. Також Ваш брат щиро Вас здоровить. Гаразд.

—o—

ЖЕРТВИ.

Громадянин Іван Саракун у Ренделі зібрав на христинах у господаря Івана Майковича на українських інвалідів 2 зл Гроші передано через адм. Н. Л. на вказану ціль. Помагай Бог!

Присутні на христинах у Антона Цеплого (Гатали) в Боську, зложили добровільно на Рідну Школу 2.30 зл. Спаси Біг!

Добровільна збірка на весіллі Лешка Левка в Бонарівці, переведена Тимком Хомяком у квоті 3.90 зл. на добродійні цілі. Гаразд.

Замісць вінка на могилу бл. п. професора В. Чайківського, зложив 5 зл. Ю. Тарнович на добродійні цілі.

З нагоди вінчання Вікторії та Івана Хруща в Лосю, збірка на Рідну Школу 2.81 зл. Щасти Боже!

На весіллі Марії й Василя Вахна в Лосю, збірка на українських Інвалідів 4.03 зл. через Адм. Н. Л. Боже заплать!

Юлян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Судові записки з XV. сторіччя в Сяніцькій землі вказують на те, що так звані Сяніцькі доли були вже відповідно заселені та чільніші громадяни були ось такі: Микола з Тарнави (1437), Іван з Тиряви (1439), Петро з Велиполя (1447), Микола з Пеллі (1463), Іван зі Семушової (1453), Юрко з Букової (1448), Анна з Долини (1491), Петро з Ячмиря (1444), Микола з Прусіка (1467), Михайло з Дубрівки (1486). Одначе властивий осельницький рух не лише у Сяніцькі землі, але у всенські західні Карпати збільшується між 1500—1650 роками. В тім часі масово втікає населення з північніх і західніх сторін, саме аж від живецького ключа — або шлеського промежжя та долинами рік і потоків переходить у підгірські землі, найрадше в залісені околиці та тут поселюється. Стрічає воно вже оселі автохтонів із півдня і сходу, але кольонізаторська акція не бере цього під огляд, лише пре вперед, щоби визискати кожний кусок управної землі та лісні багацтва. Слід згадати, що ті нові люди в західніх Карпатах краще почувалися, бо тут не було того гнету, перед яким вони втекли зі заходу та господарські обставини далеко були догідніші, як у північніх польських землях і пісках. Тут саме треба між іншими шукати причин зможеної кольонізаторської акції чужостороннім напливовим елементом у західні Карпати.

Джерела:

Барановський: У підніжжя Білої Гори. (Істор. перегляд). 1916.

Длуґопольський: Причинки до волоського осельництва в Карпатах, Краків 1915.

Буяк: Історія осельництва польських земель в короткому нарисі, Варшава 1920.

Казимир Добровольський: Ворожнеча й поєднання в судівництві польських бескидських осель XVI. і XVII. ст., Львів 1924.

Деляво: Бескидські верховинці, Краків 1851.

Гроїцький: Артикули магдебурського права, Перемишль 1760.

В. Лозінський: Правом і безправством, Львів 1913.

Моравський: Сандеччина, Краків 1863.

Березневі ради для пасічників.

Восені минулого року матки скоро перестали червити. Була слота ,зимно, тому на зимівлю пішла стара муха, що значно податніша на запереження й великий відсоток осипу.

Декуди пчоли мали ще й малий запас меду на зиму, зима була досить морозна, то й більше спотребували їжі, щоб удержати теплоту. Кожний пасічник, особливо початкуючий, повинен бодай 2 рази в тижні навідатися до зимуючих пчіл; приложити вухо й послухати осторожно, чи чути тихий шум. Якщо не чути, тоді застукати нагло: відозвуться пчоли і затихнуть згодом, це знак, що все в порядку, ідемо далі. Відозвуться незразу або протяжно і шипеляво, знак, що бракує меду і такий пень, якщо на дворі зимно — треба принести до хати і підгодувати цукровим сиропом. Буває й таке, що пчоли цілком не відозвуться. Тоді негайно взяти пень до теплої хати, вийняти рямки, струсити пчолу на решето та огріти обережно коло печі. Перед тим легко скропити теплою водою з цукром. На рямки полляти сиропу й як пчоли оживляться, всипати до огрітого горячою цеглою у шмати вулика й утеплити. Зіставити в хаті через ніч га щойно рано винести до стебника.

Якщо потепліє до + 14 степенів Ц. винести всі пні на тічок, щоб облетілися, при чому добре вважати, бо з облету пізнаємо силу пня.

По облеті, хочби було й зимніше — не шкодить.

Одначе кожний початкуючий пасічник мусить знати, що навіть найбільш засібних у мед пнів, **підгодовується на весні штучно сиропом.** Від весняної штучної підгодівлі пчіл, залежить сила пня і добрий пожиток у літі.

Підгодовувати треба найменше впродовж 2 тижнів, по пів склянки рідкого сиропу на пень денно.

Такої підгодівлі треба тимбільше цього року, коли стара муха гине, а молодої мало. Сіяти з весною шведську (білу) конюшину, бо вона дає багато меду і збільшує видайність паші, особливо, коли мішати зі звичайною червоною.

Степан Вархоляк.

—o—

Перепони в акції Т-ва „Відродження”.

Перепони в акції Т-ва „Відроження“.

Місяць лютий — це міжнародній місяць протиалкогольної боротьби, признаний у цілому культурному світі. Польща також бере участь у загальній міжнародній боротьбі з отрутами та всіми силами поборює вживання алькогольних напитків при помочі своїх абстинентськи хтовариств. У цьому році на запрошення Польського Уряду під протекторатом Президента Р. П. проф. І. Мосьціцкого відбудеться у Варшаві в днях від 12.—18. вересня 21-ий з черги Міжнародній Протиалкогольний Конгрес. До цього Конгресу польські абстинентські товариства при активній підмозі Уряду приготовляються вже від довшого часу. Тимчасом, як то звичайно буває, йдуть перепони для українського протиалкогольного руху. З канцелярії Т-ва „Відродження“ дістаємо такий документ, який містимо в цілості:

Starosta Powiatowy Nowo Sądecki. Nowy Sącz, dnia 23. września 1936. Do Założycieli Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodżennia“ w Składzistem.

Na zgłoszenie z dnia 29. 8. b. r. wniesione do tut. Starostwa 31. 8. 1936 na zasadzie art. 13, 14 t 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. 10. 1933. Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 808 zakazuję założenia w Składzistem Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodżennia“, ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie spokoju i porządku publicznego. W szczególności stwierdzono, że ogół mieszkańców gromady Składziste sprzeciwia się założeniu tego Kółka, przedkładając dane, że Kółko to przez swą działalność będzie zakłócało spokój i porzadek publiczny. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pana Wojewody w Krakowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następującego po dnin doręczenia tego orzeczenia. — Starosta.

(підпис нечиткий).

А тепер лист голови й секретаря Кружка „Відродження“ в Складистім:

Слава Ісусу Христу!

Хвальна Радо „Відродження“ у Львові.

Дякую Вам дуже прихильно за лист дуже мені цінний, який я дістав 22. XII. 1936 р., але, на жаль, розпечатаний солтисом у Складистім Павлом Копилчаком, який найбільше шкодить Кружкові. Солтис наш усе мусить цензурувати і все переходить через його руки... На жаль, оказового числа „Відродження“, як Ви ста писали в листі, як й інші мої часописи, як Місіонар, Наш Лемко, Народня Справа, Дзвіночок, котрі йдуть на мою адресу, ледво же ледво одно прийде, а двох нема, бо якаси мара забирає, хоч і заплачене. Тілько без перерви йде криницкий юда „Лемко“, якого солтис роздає задармо, бо то „руске“.

В справі кружка ми на отсе письмо писали рекурс до пана воєводи. І як ми післали той рекурс до Кракова через Повітове Староство, то ще до нині нема жадної відповіди не знаємо, чи позволять чи ні та коли. А щодо того письма зі Старостваа, то є так: з громадян ніхто ся не спротивляв заложенню Кружка, тілько солтис наш, бо ми належимо до польської збірної гміни Навойова (7 км. від Санча), то солтис був противний, бо на него війт і всі, а навіть наш научитель так само. Дякуємо дуже, що Товариство „Відродження“ довідувалося за нас і за нашу працю. Перепрошую дуже, що може щось не так написано, як має бути, але ліпше не вмію...“ — Підписи.

На нашу думку й не треба ліпше писати, бо ці прості, але щирі слова самі за себе говорять. Цей маркантний приклад нехай послужить як доказ, на які перепони натрапляє відродженецька акція не лише на Лемківщині, але також у цілому краю, бо таких і подібних випадків можна навести цілими десятками.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

ФЕЛОНИ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ
та всяку одежу хемічно чистить, відновляє і красить
одинока українська
МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ „АТА“
З провінції просимо посилати **поштою.**
у Львові, ул. Зелена 31.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 8 (80)

Львів, 15-го квітня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Учасники фахової весняної конференції Кооператорів у Сяноці, дня 29. III. 1937 р.

Фахові весняні конференції кооператорів в Устріках Дол. і в Сяноці.

Ці конференції відбулися з тою самою програмою доповідів і при тих самих референтах дня 28. березня ц. р. в Устріках Дол. й 29. березня ц. р. у Сяноці з ось такою програмою:

I) Виклад ревізора Р. С. У. К. п. А. Гаврилка „Обовязки управ, над. ради і службовиків кооп., та як ці обовязки виконують у нас".

II) Виклад інспектора Н. Торговлі у Львові п. Олександра Сандовича: „Як улаштувати крамницю та укладати і в порядку держати товари в склепі".

III) Виклад службовця Р. С. У. К. у Львові Др. Бречка: „Завідуючі орґани кооп. та інших господарських і культурних установ в обовязуючім праві".

IV) На зразково уложених товарах в склепі Н. Т. у Сяноці показав начальник місцевої станиці Н. Т. п. Волод. Мрихін: у якім порядку утримувати товари в крамниці; оповів теж про походження оригінальне опакування і про питомености при продажі кожного роду товарів.

Крім цих точок, на одній і на другій конференції був ще реферат про музейництво, зокрема про українські обласні музеї в Самборі в Сяноці. На цю тему популярно і дуже ясно викладав в Устріках Дол. наш письменник професор Іван Филипчак, а в Сяноці мрґ. Бажалук. Учасники конференції в Сяноці звиділи теж місцевий музей „Лемківщина".

Помимо того, що ніччю перед конференціями впали в околиці такі сніги, що підводами ніяк не можна було порушуватися, люди брили пішки в півметровій верстві снігу, явилося в Устріках Дол. на конференцію понад 70 осіб кооператорів і членів культурно-освітніх установ (там скликували спільну конференцію), а в Сяноці на зазив „Лемківського Кооперативного Союзу" явилося понад 130 учасників, самих кооперативних робітників, отже був це найбільше величавий зїзд кооператорів, який колинебудь тут відбувся.

Зїздами проводили в Устріках Дол. голова Філії „Просвіти" Др. Гринь Винницький, а в Сяноці почесним провідником був о. декан Іван Цегелик, а фактичним Др. В. Блавацький.

Найбільшу увагу, крім викладів про музейництво, притягнули реферати про право і про улаштовання крамниці та упорядкованння в ній товарів. Всі референти подали виклади хоч на сухі, чисто фахові теми, цікаво, з життям, та вдержали слухачів у напруженні впродовж цілогодинних доповідей на кожний реферат.

Словами Дра Винчицького „Йдіть поширюйте всюди те високе, моральне і світле, що Ви тут його набули, поширюйте по Ваших хатах, селах і всіх установах" — закінчено ці весняні конференції.

Учасник.

Як здобути капітал потрібний до розбудування нашого промислу і торговлі.

Промисл і торговля при своїм народженні та в перших початках свого існування потребують гроша й опіки. Зчасом вони стають на власні ноги, і тоді щойно починають звертати в многократному побільшенні вклади та стають одним з бастіонів національної сили.

Наш український промисл і торговля ставляють перші свої смілі та певні кроки. Наші приятелі й вороги завидують нам, а ми гордимося. Одначе ми не сміємо ані на хвилину забувати, що наш промисл і торговля наразі тільки в стадії народин; український промисл і торговля потребують гроша та дбайливої опіки — ще раз кажемо. Тому, щоб запевнити для них одне і друге, не вагаймося піднятися навіть найбільшого труду — якщо треба — то й жертв, бо живучість і розмах промислу й торговлі дають найкращу запоруку, що вклад національної енергії не змарнується, але дасть бажаний успіх.

Перед нами питання: Чи можемо власними силами здобути, потрібний на ту ціль, гріш?

Заки дамо відповідь, приглянемося господарській функції гроша. Гріш посередничить при виміні господарських дібр між людьми. Сам він безпосередньо не заспокоює наших потреб (ніхто в гроші не вдягається, не їсть гроша), та лише своїм обігом побуджує гріш господарську діяльність людей. Його менша, або більша вартість заохочує до кращого (збільшеного) використовування (експльоатації) природніх багацтв, уможливлює скорший їх розподіл по відповідній перерібці між консументів (відборців), споживачів, ужитковців, потребуючих).

Отжеж перша, основна чинність (функція) гроша — це його обіг й оборот. (Тут варто пригадати чудову притчу Христа про таланти, як саме один чоловік дістав один талант і його загребав, другий одержав три і по короткому часі приспорив другі три і т. д.). Так саме як протиприродним є закопання талантів, так теж і гроші через невживання і невикористання марнуються. Сам Господь, беручи за примір до притчі оці гроші-таланти, вказав на їх природу.

Тому не ділайте ніколи проти природи гроша, не утруднюйте його обігу! Гріш мусить кружляти, як кружляє кров у організмі.

Це перший і головний для нас наказ. Одночасно памятаймо, що так, як уплив крови ослаблює організм одиниці, так теж відплив гроша ослаблює господарську силу нації. Відсі другий для нас наказ: **Не пустити ані сотика в чужі руки!**

Якщо послідовно будемо придержуватися оцих наказів, у скорому часі змобілізуємо потрібний гріш для нашого господарського відродження.

Тому не гаймося, але приступаймо до діла під такими кличами:

1) Не держати гроша вдома. Також всі впливаймо на наше окруження, зокрема на всіх наших службовиків, щоб вони складали гроші до наших кредитових установ. (Які це установи, про те окремо напишемо).

2) Не передержувати гроша ані в церковних касах, ані брацьких скарбонках, ані теж у товариствах, зате всі гроші та дрібні ощадности слати до **Кооперативного Банку „Дністер“, Львів, ул. Руська 20.**

3) Переводити послідовно збірку та дрібну ощадність у всіх українських хатах, установах і товариствах!

4) Купувати виключно в наших крамницях!

5) Жадати й домагатися всюди наших промислових продуктів! (Адже маємо вже українського виробу каву „Луна“, кілки „Дендра“, мило, нитки „Центросоюзу“, пасту, шварц, віск „Зоря“, паперці, тутки „Калина“, найкращі вироби „Маслоюзу“, крейди, чорнило, папір і т. д. і т. д.).

Кличі не нові. За те справа все свіжа й нова. Йде про те, щоб тим кличам запевнити належний успіх. Ці кличі повинні стати дійсністю, а не тільки кличами. Мусимо основно змінити методи, що ведуть до здійснювання намічених кличів. Про це слідуючим разом.

Замітка: Українські часописи прохаємо висказувати свою цінну думку, щоб всебічно піддати цю справу під увагу нашим господарникам. — Редакція.

——o——

Прекрасний примір.

Дня 28. лютого ц. р. відбулося в Кракові весілля голови Самоосвітньої Секції п. Голея Юрка з п. Надяківною Мартою, свідомих громадян і членів філії „Відродження“ та філії „Просвіти“ в Кракові. Шлюб відбувся в краківській, парохіяльній гр.-кат. церкві і стягнув численні маси прошених і не прошних гостей, переважно поляків голодних сенсації. До звеличення шлюбного обряду причинився у великій мірі краківський український церковний хор, який дуже гарно співав, за що цею дорогою пп. Голеї всім Вп. Хористам складають широ-сердечне Спаси-Біг

Весілля відбулося без алькоголю, серед веселого, теплого та милого настрою. При кінці весілля присутний гість Михайло Сквіртнянський, скарбник філії Т-ва „Відродження“ в Кракові, звернувся до весільних гостей з зазивом зложити добровільні датки на пресовий фонд „Відродження“. Зібрані з великою охотою зложили на його руки 7.10 зл., які Михайло Сквіртнянський переслав до одинокого українського Т-ва „Відродження“ у Львові. Це друга з ряду збірка при такій нагоді в Кракові, тому треба з цього похвального діла радіти, бо якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно мусимо піддержувати рідні установи. Тому взиваємо всіх відроджінців і всіх свідомих громадян на Лемківщині, щоби при кожній нагоді памятали зложити гріш на народні цілі, а в першій мірі на піддержку одинокого українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження“ у Львові, яке взяло на себе тяжкий та відповідальний обовязок, двигнути Український Нарід з вікової неволі алькоголю і нікотини.

Слід ще зазначити, що обоє пп. Молоді походять з Лемківщини, тому ставляємо їх спеціяльно нашим Братам Лемкам за взір.

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА“,** здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“,**
і солодової кави **„ЛУНА“,** виробу
Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV., вул. Церковна 2

Тісне споріднення москвофільства з комунізмом

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

На виявлення тісного звязку москвофільства з комунізмом можна навести численні, доказові факти з дійсного, суспільно-віроісповідного стану, який заістнував тепер на Лемківщині. І так прим. парохія **Зиндранова,** дуклянського деканату, була до недавня тою, в якій до 1931 року було сильно, всевладно і глибоко вкорінене москвофільство. Тут дійствувала читальня ім. Мих. Качковського, тут фунґувала „русска“ кооператива „Віра“ ,тут поширювали свої впливи такі „русскіе діятели“, як місцевий вчитель, та парох, бл. п. о. Корнило Копистянський. Українська, національна свідомість і думка не поважилася тут навіть заглянути, бо їм старанно і скрупулятно загороджено вступ **до парохії!..** І що з того вийшло?... Те, що при кінці життя бл. п. о. Корнили Копистянського **комуна відважно загніздилася і сильно поширилася в парохії!...** В горішній части Зиндранової бушували й агітували вже зівсім отверто **здецидовані комуністи й атеїсти!...**

Одначе положення в парохії змінилося під тим оглядом радикально з обняттям при кінці 1931. року її управи через Впр. о. Дра Йосафата Кабарівського, Українця. Цей ревний, примірний і працьовитий душпастир змінив за короткий час до непізнання парохію. Розбудив й оживив у ній релігійного духа, підніс до цілковитої повноти участь вірних у Богослуженнях, а **заразом розтопив в парохії ці леди незнання й упереджень, які припинювали тут відродження здорової, української, національної свідомости й ідеї... Цеї ідеї, яка помагає зберегти парохію і на відповідній висоті духа релігійної віри і на належнім рівні морального удосконалення вірних...** Та однак за ревну і позитивну, душпастирську і національну працю постигла наперід Впр. о. Дра Кабарівського з боку москвофілів, та їх партійної екзекутиви на „устроню“ баніція з парохії, а відтак, ще тірша пімста в роді припинення в уряді і чині!... З його відходом **так безбожництво, як і комуна повернули за якийсь час знова повним руслом до парохії!..** Тепер там майже ніхто ані релігії не практикує, ані до церкви не ходить!... А допровадила до цього москвофільська політика „устроня“, та москвофільська кириня в самій парохії!...

Дальше!... В сусідній **Тилявій,** де в сферах місцевих москвофільських діячів, згуртованих в читальнях комунофільських Качковського, витворився був перед війною один з найсильніших осередків москвофільства, а після війни схизматицького руху на Лемківщині, **повстала тепер сильна база крайного безбожництва і комунізму на цілу околицю!...** Декотрі з тилявських комунарів, котрі зівсім навіть не криються з захвалюванням суспільних „порядків“ і „гараздів“ в теперішній Московщині, **знаходяться вже таки в большевицькій Россії!...** До них належать: Гриць Дохняк, що то здезертерував з війська і з цілим приладдям втік до большевії, якийсь Хавик, котрий вже просив листівно свого батька в Тилявій, щоб йому прислав гроші на „карпці“, бо немає в чім в большевії ходити; та Пахомій Паньцьо, котрий вже там перебуває від давна, та в своїх листах дуже большевію захвалював! **Отже москвофільство, та москвофільська, проти-католицька і проти-українська агітація і кириня знищили в Тилявій віру, та допровадили парохію до цілковитої релігійно - духової руїни!...** В посіві і поширенню цеї застрашаючої руїни брали теж живу і визначну участь і декотрі „господинове“, що тепер в ролі доносщиків і шпіцлів стоять ближче т. зв. „устроня“, котрих одначе здемаскуємо і напятнуємо опісля!...

Дальше!... Ходім до **Мшанної,** парохії приналежної номінально до дуклянського деканату, а в дійсности розложеної москвофільством, схизмою і **комуною!...** Тут теж дійствувала і дійствує читальня Качковського, та „русскій кооператив „Надежда“!... Відси походить москвофіл Кушвара, який на передвиборчім „русскім“ вічу в Шклярах, відбутім в 1911 р. у місцевого „газди“ бл. п. Теодора Земляського, **брутально атакував і понижував гр.-кат. Церковну Єрархію!..** Тут „душпастирював“ відомий „русскій діятель“, бл. п. о. Кирило Чайковський, **один з творців тилявської комуно-схизми на Лемківщині!...** Тут вкінці бушував знаний в цілій околиці москво-комуністичний вожака й агітатор В., **який скрито по лісах організував в 1929—1390 р. р. зібрання, сходини і наради дооколичних комунарів!...** Його то навіть поліція, — мимо кількакратних облав — не могла тоді схопити!... Аж случайно зимою 1931 р. попав він в Яслі в руки цивільної справедливости!...

Колиж з приходом в 1935 р. до Мшанної діяльного українського священника, Всеч. о. Карла Саля зачала собі тут промощувати шлях українська національна ідея, а то і надія навернення відпавших до **Унії, тоді озлоблений таким оборотом справи устроняцько-вербелицький Ванцьо, улягаючи цілковито впливам московських вожак, прогнав насильно цього ревного і працьовитого душпастиря-Українця з парохії, та позбавив його місячної дотації!...**

Приходимо вкінці до **Дальової!** Це рівнож бувша сильна домена москвофільства і довголітнє „обиталище“ відомого, т. зв. „Коронного Дзекана Лемківщини“! Небуденного, „русского“ світла!... А якжеж?!... Перед війною, десь в 1910 р. стукали тут з церковних хорів кацапи на тодішнього, місц. сотрудника-Українця, Всеч. о. Петра Середу (що тепер в Америці), за те, що голосив проповідь про св. священномуч. Йосафата!... Вони теж на „Вірую“ співали демонстраційно по схизматицьки: „іже от Отца исходящаго“ — без „і от Сина“!... Москвофільство гуляло!... **Після війни прийшла, як наслідок цього, комуна!...** Навіть самому „коронному“ перешкаджають вже з хорів москво-комунярі!... Один з них, інж. Крупей, провадить в 1928 р. в селі вже **отверту, передвиборчу, комуністичну агітацію за „Сель-Робом“!...** Відтак іде до большевії а незабаром стягає вже там і свого брата з Дальової до раю!... Згодом комуністичний дурман зачинає вже на добре усадовлюватися в парохії!... І хто знає, чи не прийшлоб було тут до цього, що і в Тилявій, як був би не перенісся звідси на час старий „коронний“ демон до Оншору, а не прийшов український священник і не заложив читальні „Просвіти“ в громаді!...

Словом, куди тільки глянути, то всюди чинить погубний посів братньої ненависти і незгоди, релігійного занепаду і моральної руїни, всюди підриває основи католицької віри й Унії, **всюди стелить шлях для безбожництва і комунізму!.. І доки буде товчися москвофільство, доти буде тут і схизма і безбожництво і комуна!...**

Новинки

— Заборона великодної стріляннини. Підчас Великодніх Свят не вільно стріляти; виновників будуть карати гривною до 500 злотих, або 14-днєвним арештом. За малолітніх відповідають їх родичі або опікуни.

— Хто має платити мешканевий додаток учителям? Міністерство внутрішніх справ у Варшаві рішило засадничу справу мешканевого додатку для вчителів уселюдних шкіл. Міністерство вирішило, що громада мусить виплачувати додаток лише тоді, коли учитель дійсно сповняє свої вчительські обовязки на просторі даної громади.

— 25 господарств згоріло в Короснянщині. Дня 21-го березня ц. р. в саме полудне вибухла в Мейсцу Пястовім пожежа, що під впливом великого вихру незвичайно скоро поширилася. Вогонь знищив 25 господарств з 80 будинками, з живим і мертвим інвентарем. Втрата, спричинена пожежою, є около пів міліона злотих. Підчас пожежі 5 осіб попарилося та один стражник зломив собі руку. В рятунковій акції брали участь 22 пожежні сторожі коротненського, ясельського й сяніцького повіту.

——o——

Оцею дорогою прохаємо Поштовий Уряд у Мушині перевести доходження в справі недоручення „Нашого Лемка“ ч. 7 (79) з дня 1. IV. 1937. адресатам-передплатникам у Злоцькому, Лелюхові, Щавнику. Про вислід доходження прохаємо ласкаво повідомити Адміністрацію „Нашого Лемка“.

——o——

— Конфіската часописів на Закарпатті. В звязку з останніми подіями закарпатської автономії, на Закарпатті примінено дуже гостру цензуру преси, що висловлювалася би бодай трошки незадоволено проти чеської політики супроти Закарпаття. Від кількох тижнів „вибілений“ часопис на Закарпатті є вже буденним явищем. І так, сконфісковано з посліднього числа орґану Української Селянської Партії „Народньої Сили“ аж дві сторони, потім останне число урядового орґану українських учителів „Учительського Голосу“, кілька чисел націоналістичного „Нашого Путя“ і багато інших часописів.

— Українці в Канаді добули нагороду за добру господарку. Альбертійські фармєри добули на недавній інтернаціональній виставі сіна та збіжжя в Шікаґо 26 нагород за пшеницю й овес. Світове першенство за виплекання найліпшої пшениці та вівса добув Герман Трелле з Вемблі. З українців добули нагороди за знамениту пшеницю Іван Ластівка з Вилинґдону та Юрко Топольницький зі Снятина. Першу нагороду за овес дістав Трелле. Пяту нагороду за овес добув Михайло Колесар з Калагу, Алта. Також українці А. Ластівка з Виллиндону та Юрко Топольницький дістали нагороди за овес.

— Бережіться вогню Дня 23. III ц. р. пополудні в Криниці - селі коло приходства повстала пожежа у домі господаря Михайла Тиліщака. Згоріли два господарства. Вогонь так скоро обхопив будинки, що не далося нічого вирятувати з мертвого інвентаря. Шкоди доходять до 20 тисяч зл.

— Новий скарб нашої землі. Коло самого міста Ліська викрито 6 джерел з лікувально-мінеральними водами. Джерела лежать на терені міста Ліська, яке думає їх виарендувати. Думають, що з огляду на велику лікувальну силу цих джерел, Ліську стане зчасом визначним купелево-лікувальним місцем.

— Зачинені двері й рукавички. Недавно в селі Перунка, біля Криниці невідомі люди добилися до шкільної салі, познимали зі стін портрети й поукладали їх на долівці. Шкільну печатку викинули на вулицю. Цікаве, що двері й вікна у школі були потому щільно позачинювані. Переведене слідство нічого певного не виказало; хіба стільки, що образами маніпулював хтось у рукавичках. Отже позачинювані вікна і двері, дальше рукавички вказували би на те, що тут хтось урудував дуже близький.

— Волосні поштарі. У звязку з недавнім розпорядком установлено вже по деяких громадах волосних листарів, які будуть усім адресатам доручувати поштові посилки. — З Лабової в Новосандеччині повідомляють нас, що в тому селі установлено волосним поштарем чужого чоловіка, хоч у селі 90% українського населення та неодин чесний громадянин міг би у селі сповняти цей уряд. Дивне, що не береться під огляд цих жахливих обставин і біди перенаселеного села, де повно бзробітніх, а призначується чужосторонній елемент до нашого крайно бідного та без праці села.

— Карають за гимн - молитву. Перед Окр. Судом у Ряшеві потягнули до відповідальности о. Марка й дяка Степана за співання в церкві в Володжі гимну „Боже Великий Єдиний“. Прокуратор доглянув у цьому гимні „звороти, що відємно висловлюються про Польщу“. Суддя Ясінскі засудив дяка на 10 зл. гривни, а о. Марка звільнив від вини й кари.

Кожний Лемко як свідомий Українець

обезпечує своє майно від огню й від крадежі - влому тільки в одинокому українському

Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ФЕЛОНИ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ

та всяку одежу хемічно чистить, відновляє і красить

одинока українська

МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ „АТА“

З провінції просимо посилати **поштою.**

у Львові, ул. Зелена 31.

ПРИСИЛАЙТЕ НАЛЕЖНІСТЬ ЗА КНИЖКИ І ПЕРЕДПЛАТУ.

— Осторога. Еміґраційний Синдикат подає до прилюдного відома, що всяка рекрутація робітників до Франції, Бельгії і до інших европейських, як і заморських країв, ведена приватними особами й установами, є заборонена. Еміґраційні власти повідомляють, що за наслідки нелеґального вербування для осіб евентуально пошкодованих, які всупереч осторогам у пресі навязують взаємини з нелеґально ділаючими еміґраційними аґентами, або вплачують їм якісь суми на рахунок обіцяних контрактів праці чи полагодження формальностей **— не відповідають** і тільки започатковують карні доходження проти нарушуючих еміґраційний закон.

— Перенесення домівки РСУК. В днях 30. і 31. березня ц. р. перенїс Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові свої бюра з дотеперішньої домівки при вул. Міцкевича 12, до нової власної домівки при вул. Технічній 1.

— **Важне для тих, що їдуть до Бразилії.** Всі еміґранти, що їдуть до Бразилії, згідно з бразилійським іміґраційним законом мусять уміти писати. Є це згідне з бразилійським законом з 1934 р., який каже, що чужинці, які не вміють читати ні писати, не мають права висідати у бразилійських пристанях.

— **Приспішення затвердження контрактів праці.** Щоб приспішити полагодження дозволів на виїзд до Франції і до Бельгії на основі контрактів праці, Міністерство Суспільної Опіки рішило затверджувати предложений контракт праці, не вимагаючи долучування до нього всіх особистих документів особи, зазначеної в контракті. Цим способом затвердження контракту праці буде прискорене, бо буде незалежне від часу, потрібного на вироблення особистих документів.

— **Нові поштові марки.** В Німеччині і в Польщі вийшли нові поштові значки — в Німеччині з портретом Гітлера, у Польщі Ридза-Сміґлого.

— **Чи це має бути ревізія?** Дня 13. березня ц. р. на пробу хору членів кружка „Рідної Школи" в Лішні, пов. Лісько, впали поліцаї зі станиці в Унятичах, приказали присутнім встати і стали переводити ось таку „ревізію": по одному хористові виводили до сіней, казали здіймати взуття, опісля босих випускали на двір. За чим шукали, невідомо, лише в „ревідованих" позабирали годинники, електричні лямпочки та палиці. На запит о. Канди, голови кружка, на якій основі переводять ревізію, відповіли, що „ксендза то не обходзі". Дівчат „ревідувала" наймичка зі станиці поліції, яка у присутности поліцаїв розщіпала дівчатам сороччи, блюзки та піднімала спідниці („Діло" ч. 69).

— **Нова поштова аґенція.** У поштовій аґенції в Небещанах, біля Буківська в сяніцькому повіті завели телеґрафічну й телефоничну службу в означених годинах.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

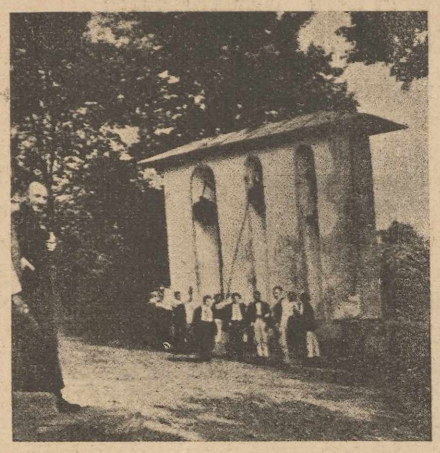

Мурована дзвіниця в Зиндрановій.

— **Золоті великодні писанки.** У Льондоні виставили на показ серед ріжних дорогоцінностей російської царської родини золоті писанки, які щороку діставала в дарунку цариця від свого придворного ювеліра. Деякі з тих писанок залишилися й досі. Одна з них є з гірського кришталу у формі чарівного замку, де на педесталі стоїть пава, що ходить і кланяється. Є там моделі лебедів та ріжних фантастичних потвор. В одному яєчку є портрет цариці на червоному діямантї з корони Петра І. Знавці твердять, що червоний діямант у природі не істнує і його створив якийсь великий мистець-хемік. Сам цей діямант варт — 15.000 фунтів штерлінґів!

— **Носив вовк, понесли вовка.** У селі Лодині солтисував довший час Михайло Филип. Люди казали що він впродовж свого урядування бував дуже „сиромудрий". Ніхто нічим не міг йому догодити. Тож на щастя всім громадянам сяніцьке староство призначило на солтиса громадянина Івана Фика і з того приводу Лодиняни висказують свої надії, що новий солтис не піде манівцями і буде чесно сповняти свій уряд, та що віддасть Богові, що Боже, та цісареві, що цісарське.

— **Вистерігаймося знахорів.** Господар Іван Тимцьо у Волі Крецівській мав лише одну корову. Корова до того тільна, тому він дуже тішився, що як вона отелиться, буде мати телятко; за телятко візьме гроші й купить собі чоботи, а корова буде доїтися та Іванова жінка прискладає діжочку сира на Великдень. Але Іван не пішов до свого зятя Юрка Ярчинського у Пилі, що має ветеринарну книжку, за порадою, лише запросив собі на біду знахорку з Крецова й вона так лікувала корову по отеленні, що корова витягнула ноги й бідний Іван лишився дальше бідувати. Мимохіть насувається думка, скільки то вже біди накоїли знахорі нашим господарям та годі їм зрозуміти, що знахор партач, нероб-видригріш. Може б так багатіші ґазди в дооколичніх селах скинулись по сотикові та купили для Івана яке коровеня, щоб він так не бідував і вже більше не ходин по знахорах. Громада по нитці, Іванові буде сорочина.

— **Самі підшукайте** у Вашому селі таких, що треба би їм читати „Нашого Лемка". Чейже краще, як усі будемо свідомі й культурні; тому посилайте дописи, подавайте нам адреси нових передплатників нашого часопису.

— **Через незгоду в родині.** В селі Нижній Мохначці коло Мушини зять Анни Ґарбеґа в сварці зі своєю жінкою, копнув свою тещу так нещасливо в живіт, що вона внаслідок внутренної кровотечі померла в дорозі до лічниці. Покайтеся люди, чого себе взаїмно мордуєте?

— **Багато комуністів, переважно жидів, арештували** в останніх днях у Польщі. Це доказ, хто в нас веде розкладову комуністичну роботу. Жидо-комуні треба протиставити християнську і національну свідомість.

— **Нові багацтва.** Поклади камінного вугля відкрили на терені громади Відачів біля вузькошляхової залізниці Переворськ—Динів. Недавно знайшли поклади камінного вугля в осаді Йодлівка ярославського повіту.

— **Хтось відкрутив шруби шин.** На лінії Львів—Самбір, коло стації Коропуж хтось відкрутив зі залізничих шин кілька шруб. Залізничники скоро завважили брак шруб й направили шини, тому не було ніякої катастрофи. За спеціялістами від залізничих шруб шукає поліція. Памятайте, що тяжка кара жде кожного, як важився би відкручувати шруби зі шин.

Не вільно нам забувати,
що всілякі **ЦУКОРКИ**
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

Повний занепад москвофільських кооператив.

„Кооперативний Вістник“ (ч. 2) орган „Русского Ревізійного Союзу“, подає огляд білянсів москвофільських кооператив для закупу і збуту за 1935. р. З нього довідуємося, що москвофіли мали всіх кооператив для закупу і збуту при кінці грудня 1935 р. 119, а в 1934. р. 123 кооперативи. Отже в 1935. р. число москвофільських кооператив **зменшилося на 4.** Щоби підбадьорити „русских“ на дусі, автор статті, сам директор „Р. Р. С.“ К. Ганасевіч, запевняє, що „русскій народ в організації не слабне і то найлучше доказательство для тих, котрі твердят, що рускій рух есть на вимертю“. Доказує це тим, що — мовляв — тепер є москвофільських кооперативних діячів 37 разів більше, як у тих передвоєнних часах, коли „русских“ кооператив було лише 3. Найбільше москвофільських кооператив є у львівськім воєвідстві, бо 83, у тернопільськім воєвідстві — 27, у станиславівськім — 9. Згадані кооперативи мали в 1935. р. усіх членів 6.653; хоч їм прибуло 176 нових членів, зате виступило аж 311 членів, себто і число членів **зменшилося на 135 осіб.** Таким чином зменшилося теж пересічне число членів на одну кооперативу, бо коли в 1934 р. було пересічно 55 членів на одну кооперативу, то з кінцем 1935. р. було вже їх пересічно 54 на одну кооперативу. **В 1935. р. зменшилося теж число кооперативних працівників зі 130 на 115,** так, що разом з членами управ було їх 470. Пересічна винагорода крамарів сягала 21 зол. місячно. Автор нарікає, що ні крамарі ні члени управ не читають „русских газет, ізданій і т. п.“, хоч дістають „заплату з общественних жерел“.

Торги в 101 кооперативах у 1935. р. сягали 1,135.575 зол. і зросли в порівнанні з 1934 р. на 1%. Пересічно одна кооператива торгувала річно 11.240 зол., але 51 кооператив мало торги нижче 8.000 зол. **Загальні оборотові фонди в 473.000 зол. Зате самі товарові борги у москвофільських кооперативах 1935. р. зменшилися з 498.000 на сягають 198.639 зол.** До того приходять „інші довжники“ на 33.671 так, **що 101 москвофільських кооператив мало на довжниках аж 232.310 зол. тоді, як їх уділи сягали лише 40.634 зол. Слід додати, що ревізії виявили в 101 москвофільських кооперативах кругло 8.000 зол. манка. Отже москвофільські кооперативи розборгували більше ніж 8 разів у порівнанні до призбираних уділів.** І так пересічно одна москвофільська кооператива має самих товарових боргів на 1.805 зол., запасу товарів на 545 зол. та уділового фонду на 369 зол. **Ось так на одного члена припадає 34 зол. боргу і лише 6 зол. уділу!** Слід теж згадати, що уділи членів зменшилися в 1935 р. з **43.031 зол.** до **40.634 зол.** так, що на одну одну кооперативу випадає 369 зол. уділового фонду. Далі товарові, готівкові та інші віритслі у москвофільських кооперативах сягають понад 207.522 зол. Вкінці автор подає дипльоматично тільки суму білянсових надвишок за 1935. р. в сумі 17.754 зол., не подаючи при тім білянсових страт (в 1934. р. надвишки сягали 15.506 зол., а страти 18.999 зол.!).

Не зважаючи на цілковиту мізерію й упадок москвофільських кооператив, автор запевняє, що „рускі“ кооперативи доходять до буджетової рівноваги, бо відбувається „чистка“ на рахунку довжників, боргів і т. п. Чи це не глум над здоровим розумом читачів? („Діло“ ч. 69).

Памяти Великого Громадянина.

Дня 8 березня ц. р. в Лукавиці, п. Лісько, закрив на віки очі Андрій Шевчик, котрий через 72 літ боровся з темнотою і нуждою в українських селах на промежжі Лемківщини та Бойківщини.

Та хоч він сам був неписьменний, одначе для добра народу зробив він більше як сотки письменних та десятки освічених.

Пригадаймо собі передвоєнні часи на нашому Підкарпатті, та ще до того в ліському повіті, де в селах крім „хлопа і попа” не стрінеш нікого більше, хиба жидів - арендарів, які вели секретарки поодиноких громад і були дорадниками наших батьків — коли то на ціле село ледви 2—3 перечитати дещо вміли, а московська наволоч за рублі купувала душі нашого села — тоді саме живе бідний, денний зарібник бл. п. Андрій Шевчик у селі Лукавиці. Живе з жінкою і 6 дітьми з праці рук! Часто кривавий піт змиває його змарніле але черстве лице, руки попухли від праці, та все таки в йому родиться шляхотна думка звільнити бодай своїх дітей від такої тяжкої праці. Він перший доконує великого діла, саме — він перший, денний зарібник-бідняга, — посилає своїх синів до української гімназії в Перемишлі, помимо того, що під носом в Сяноці була інша гімназія та всі й то дослівно всі! з нього сміялись!

„Виховав дітей і дав їм все, що тільки батько дитині дати може і пустив їх у світ, як вартісних і пожиточних громадян українського народу, хоч сподівався бодай на старі літа мати їх при собі. — Одначе лукава доля, воєнна хуртовина розкинула їх, та все таки всі вони працюють для добра України” — говорив о. Стеранка над могилою бл. п. Андрія.

Він був стовпом українського життя у Ліщині — бо вибори всіх наших послів до австрійського парляменту і галицького сойму з лісської округи — залежали від його!

За це діждався похорону цей Великий Громадянин, як ніхто перед ним у Манастиреччині. Читальняний хор відпровадив його до місця вічного спокою, а народ — зрозумів вагу життя покійника — відпровадив з належною пошаною, його на цвинтар.

Хай земля буде пером Великому Громадянинові!

ПРАКТИКИ „ПЕДАҐОҐІВ“ НА ДУШАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДІТВОРИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В щоденнику „Українські Вісти“ з дня 3 ц. м. ч. 73 находимо таку новину:

„Дивні „практики“ управляє учительська пара в селі Семушовій, у Сяніччині. В цьому селі живе 800 українців. Їхні діти — як годиться — ходять до місцевої школи, до речі теж української. Наука йшла ввесь час правильним шляхом.

Та ось тутешній учительській парі поляків захотілося знечевя познущатись над українською дітворою. Після науки веліли вони дітям молитися по-польськи. А діти — ні чичирк!

Розлоблений мовчанкою дітей шовіністичний учитель тримав хлопців у клясі аж до шестої години вечором. Очевидно, що діти й далі не молилися по-польськи, хоч як були вони голодні. І був би отой шовініст хто зна, як довго ще тримав дітей у школі, однак мабуть й він зголоднів. Діти заплакані пізно вечором вернули зі школи домів.

Цей нечуваний садистичний акт шовініста подаємо до прилюдного відома“.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Досі ніхто не завдав собі крихітки труду, щоб подати загалові нашого громадянства в приступний спосіб цілий — так сказати би — образ нашої тіснішої батьківщини Лемківщини. Знаємо вправді, що за межами нашого рідного села є друге село, знаємо теж його назву й наше містечко, де ходимо на торги або поладнати наші суспільні справи; дехто врешті з нас виїздить поза межі нашого окремого повіту, одначе точно, у подробицях не всі могли б ми відповісти на питання, скільки приміром усіх сіл у нашій батьківщині, яке найбільше наше місто, в якому повіті це село, чи далеко тут до залізниці; тому вважаємо необхідною річчю коротко поазбучно зібрати всі місцевости у Лемківщині в один інформативний підручний словничок.

Абрамова, присілок віддалений 1 км. від матірного села Риманівська Завадка, між Ясльськами й Дуклею, в Риманівській окрузі. Відомий присілок з того, що тут основано та ведено в 1929—31 рр. першу на Лемківщині школу Рідної Школи.

Андреївка, українське село віддалене від Милика 4 км. у Новосандеччині, з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1876. році. Село повстало в половині XIV. сторіччя, цебто в часі загального заселювання Мушинської округи. В андреївській церкві досі знаходиться залізна штаба, що її вживають від непамятних часів замісць дзвона[1]). Дехто виводить початок села від назви св. Апостола Андрія, який на Україні проповідував Христову віру. Одначе більше правдоподібне, що перший поселенець, який тут прийшов зі сходу та перший поселився в теперішній Андреївці, звався Андрій і від нього село переназвалося. Найближче містечко Мушина.

Андрушківці, село віддалене 3 км. від Пеллі, у Сяніччині. Залізниця в Новосіляцях-Гневош.

Балутянка, гірське село з деревляною церквою Пресв. Богородиці, збудованою 1820. р., віддалене 3 км. від Дошна в Риманівській окрузі; повстало в першій половині 15. сторіччя, як дочірне село Дошна.

Бажанівка, село положене на так званих Сяніцьких долах, відоме вже в 1443. р. як власність Петра Смолицького[2]), що походив з українського роду.

Баниця, віддалена 2 км. від парохії в Кривій, Горлицької землі, повстала при кінці 16. сторіччя, місто Горлиці.

Баниця, село в Грибівській окрузі, з гр.-кат. церквою під покровом св. Косми й Дамяна, збуд. 1798. р., відоме вже в 15. сторіччі; залізниця у Грибові, пошта Снітниця.

Баране, віддалене 6 км. від Ольхівця в Дуклянській окрузі, повстало в 16. сторіччі як дочірне Ольхівця.

Барвінок, велике українське село віддалене 2½ км. від матірної Зиндранової з гр.-кат. церквою, збуд. 1821. р.; давня церква згоріла в 1790. р. Як самостійна парохія Барвінок перетривав до 1815. р. Назва села мабуть від цвіту барвінок, що його тамошні жінки залюбки плекають. Записки й метрикальні книги заведені в Барвінку від 1745. р. Залізниця в Івоничі.

Барнівець, невеличке село віддалене 6 км. від Матієвої в Новосандеччині, відоме історично щойно в 18. сторіччі.

Барич, златинізоване сільце в 16. сторіччі, віддалене 3 км. від Глудна в Березівщині[3]).

Баричка, мале село віддалене 4 км. від Близянки в Стрижівській окрузі, відоме біля 1630. р. зі судових документів.

Бартківка, віддалена 2 км. від Павлокомої біля Динова, взяла свою назву від оселенця Вартоломея.

Бахір, село в Березівщині з гр.-кат. мурованою церквою, збуд. 1846. р., оселене в 14. сторіччі, якому надано німецьке право в 15. сторіччі, одначе вже в XVI. стор. Катериною Ваповською перетягнене на латинське.

Бахірець, село в Березівщині, що до 1794. р. було самостійною парохією, тепер златинізоване.

Белхівка, сільце віддалене 6 км. від Волиці коло Буківська з гр.-кат. мурованою каплицею, збуд. 1901. р.

Бережанка, златинізоване село, віддалене 3 км. від Бонарівки, що ще в 15. сторіччі було українське[4]). Заселене мабуть взятими до неволі козаками.

Березів, місто, українців мала скількість.

Берест, село в Грибівській окрузі, відоме вже з 1368. р., коли то дідич Шимбарку й Береста — Іван Гладиш, українець, поміняв Берест за якісь посілости коло Бохні. Гр.-кат. церква збудована в Бересті 1842. р. В 1866. та 1873. рр. навістили село голод і холера, тут також засновано перше братство тверезости вже в 1844. р.

Биківці, село віддалене 3 км. від Вільховець, або 6 км. від Сянока; колись було тут гр.-кат. приходство. Село мішане від часу приходу до місцевого двора мазурів як двірської служби в 18. сторіччі. Книги й метрики заведені в Биківцях від 1784. р.

Біла Вода, українське село віддалене 3 км. від матірного Явірки, назване так від потічка тої самої назви. Найближче містечко Коростенко над Дунайцем, недалечко теж відома лічнича місцевість у Щавниці.

Білична, українське село віддалене від матірних Ізб 4 км. у Грибівській окрузі, відоме вже в 16. сторіччі з контрактів поділу приходства в Ізбах приналежними добрами. Пошта у Снітниці, місто Грибів.

Більцарева, українське село в Грибівщині з греко-католицькою церквою, збудованою в 1760. році. Село відоме з різних судових і королівських актів у 16. сторіччі. До Грибова 10 км., до Нового Санча 30 км.

Білянка, дочірне село Ліщин, у Горлицькій окрузі, до міста Горлиць 6 км. Колись належало до парохії в Климківці; церква в селі греко-католицька, побудована в 1773. році.

---

[1]) А. Шнайдер: До краєзнавства Галичини, Львів 1868.

[2]) Др. П. Домбковський: Начерки з життя сяніцької шляхти, Львів 1923.

[3]) Ф. Коковський, Східніми межами Лемківщини, Львів 1937.

[4]) Денис Зубрицький: Границі між українським (в оригінальним руським) і польським населенням Галичини, Львів 1849.

Біч (Бич), колись наша оселя, віддалена 13 км. від парохії в Розділлі біля Липинок, залізниця в Либуші.

Блажова, село в Березівській землі, залізниця в Динові. Число українців греко-католиків у селі невелике.

Близне, сільце віддалене 15 км. від Іздебок, у Березівській окрузі, місто Динів.

Близянка, українське село в Стрижівській окрузі, з греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1865. році; відоме з ерекційних документів у 16. сторіччі (1630. рік). Місто Стрижів, староство в Ряшеві 35 км.

Блихнарка, дочірне село Висової в Грибівській окрузі з греко-католицькою українською церквою збудованою в 1801. році. До Висової 2 км. Село основане в перших початках 16. сторіччя, колись самостійна парохія.

Бодаки, невеличке гарне сільце, дочірне Бортного в Горлицькій окрузі; пошта Руська Ропиця.

Богуша, мале українське село в Новосандецькій землі, віддалене від Руської Королевої 4 км. з греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудов. 1858. р. Найближче містечко Грибів.

Боднарка, українське село (число українців 775) з греко-католицькою церквою під покровом Пресвятої Богородиці, мурованою в 1900. р.; належало давніше до деканату в Бічі. Пошта й залізниця в Липинках коло Біча, 7 км.

Бонарівка, одне з найкращих сіл у Лемківщині під кожним оглядом, з українською греко-католицькою церквою під покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1841. році. Відоме вже біля 1439. року та поселене українськими козаками, забраними в полон, які оснували це велике село. Найближче містечко Стрижів над Вислоком, 14 км. У селі є всі українські культурно-освітні та економічні товариства.

Бортне, українське село (число греко-католиків українців 270) з греко-католицькою церквою св. Косми й Дамяна, збудованою в 1842. році. Місто Горлиці 21 км., пошта Руська Ропиця 12 км. Село поселене в 16. сторіччі, славне тим, що з Бортного вийшли два українські епископи, саме епископ Д-р Тома Полянський (1796—1869) й епископ Д-р Юліян Пелеш (1843—1896).

Боську над Вислоком, велике село з присілком Грабинь і Поріччя. Церква в Боську греко-католицька збудована в 1881. році (за Вислоком у латинській частині є костел). Село основане в 16. сторіччі. До Сянока 21 км., до Риманова 7 км., залізниця в місці. Українців греко-католиків у селі 1874. З Боська родом Впр. о. д-р Микола Денько, професор Духовної Семинарії в Перемишлі.

Братківка в Короснянській окрузі, біля Фриштаку. (Далі буде).

Андрій Вірлиний.

Пісня весняних гір.

Лупайте ви скалу темряви, що давить ваші груди. День і ніч!

Аж розчавите її в марний пісок. Тоді... Тоді розсміяним теплом дихнете всі. Ви всі! Ваш крок значитиме залізом всі сліди давніх шляхів. І відгомоном плистиме понад зеленими верхами. Тоді...

Ви чуєте? Тоді!

Для вас нема межі, й дикі стовбурі наїжених тинів, перегород мусітимуть щезати й розпливатись ген перед здоровим вашим кроком.

Такий був зов.

Одні не мали вух, а другі йшли на ясний шлях. Вони орли, сини блакитних гір. І йшли. Ішли і вмивались потом, засмалювали сонцем груди, і гартували болем свої коряві руки. Топилось перед ними зло й їдке насильство заверталось. Бо скрита думка, що мріяла про домовину синів зелених гір невсилі була покласти гать їх бистрому святому розгонові.

У своїй синяві співали гори лунко про їх завзяття. Синів своїх. Зелених гір. І про їх бистрий гарт.

* * *

Було село. Цвило в садах. Ні, це сади лиш зацвітали. Під квітом їх гули чмелі. І жив Степан. І раз сказав Максим: „Пора у похід нам! Правдиве слово треба нам!“

На те Степан скривав душею, і пошепки стискав правицю зла. Таким ще був Іван, Петро, Богдан, що утікав, коли мостити треба було шлях і тайком позирав, коли Максимів було більше.

А він, Максим, лиш сіяв зерно. І ждав, коли всміхнеться золотистий свіжий лан. Пашної ярої пшениці, довгі й чисті загони.

І раз сходило зерно. А другий раз почва родила кукіль. Далеко ще не колосився повний довгий лан. Пшеницею й повним зерном. Було й зерно й широкими плаями пишався гордий квітом, мов розперезаний збідований Іван — кукіль.

А той Максим ніраз не вгавав.

Зелені гори співали раз-у-раз про ясний шлях і впертий гарт. І сонце черленню щоранку й вечора погладило Максимів лан і пригрівало...

І виріс повний лан. Зазолотилася свята пшениця. І дала добре зерно. Й весною вже, коли сховалось старе стерня й справлена здоровим кормом весняна чорна скиба вже кликала до себе яре зерно, уже Максим не сіяв сам.

За ним вгиналися під тягарем здорових міхів зерна, давний Степан і заборонював отой Іван, Петро, Богдан...

Зацвило село. Й сади цвіли, бреніли бжоли, і золотистий лан.

* * *

Вмираючи сказав Степан і боягуз давний Іван:

О! Вже не змиршавіє наш пшеничний лан. Правдивим словом, засіяні загони й плаї кукілю уже заглушені на віки там.

І гори, що давніш сміялися крізь биті мряки, вітали оброблені давні загони крізь ясну синяву й співали пісню:

Вже ясний шлях і чути кроки там. Марний пісок колись могучої скали злиняв. На тому місці пишається довжезний, золотистий, гордий — пшеничний лан.

Господарська сторінка.

НОВІТНЯ, ВИПРОБУВАНА КАПУСТА ДЛЯ ГІР.

Ану, вгадайте, чому наші гори не родять капусти та наші господарі їздять тому нераз по кільканайцять миль за копою головок до квашення.

Той, що знає як тяжко в горах вдається капуста, відповість коротко: **У горах не родиться капуста тому, що за коротке літо** так, що лише зачне звивати головки, а тут вже й зима. Ця відповідь правильна. В горах є справді за коротке літо, щоби капуста груншвіцька могла доспіти. На долах вона вдається дуже добре, але в гори зовсім не підходить. Тому, що господарі в горах хотіли від долиняків перенять управу капусти, то звичайно брали з долів і насіння, яке їм не вдавалося. Згодом деякі гірські села закинули управу капусти зовсім, бо зневірилися у добрий вислід. Якби хтось занявся був випробуванням ріжних ґатунків росади, то може би наші гори знали, як називається їх капуста і мали би вже своє насіння. А то стоїмо безрадно до нині і не знаємо, що робити. На щастя появився прекрасний ґатунок капусти під назвою **„Чудо гір"**, яку продає інж. **Василь Созанський, Стрий, Новий Світ 34.** в ціні 1.50 зол. за одно деко (10 ґр.) з пересилкою. Ця капуста вдається дуже добре навіть у 1000 метрових горах і є в нас вже гаразд випробувана. Росаду треба сіяти в городі біля хати, де є затишно та садити на 40 цм. в квадрат, у добре вигноєну й политу гноївкою землю. Найліпше росте ця капуста по конюшині, де паслися вівці або як дамо в ямку **перетлілого** гною. Свіжий гній під капусту „чудо гір" не добрий. Тому радимо всюди давати лише гній перележалий, чорний (маєний) а ніколи соломистого.

Хто спробує цього року і спровадить собі бодай одне деко (гроші слати наперід), той певно дочекається у своїх горах своєї гарної капусти.

Якщо кожне гірське село закупило би одне деко, то на другий рік були би й випадки, з яких вродиться насіння для цілого села. Треба зазначити, що „Чудо гір" вдається і на долах, де приходить за два місяці після садження. Сіяти росаду можна ще цілий квітень у глибоких горах.

БІЛУ ЧИ ЧЕРВОНУ КОНЮШИНУ СІЯТИ?

Кожний господар знає, що найкращою пашею для худоби і кожей є конюшина. Але чи вона вродиться, чи ні, на це складається кілька чинників. Перший чинник, це чиста конюшина, без усяких домішок інших ростин, головно канянки „вилюбу". Друга справа, що відповідно виправлена, вироблена земля і так само справлена штучним, або природнім навозом. Найкращим штучним навозом на лемківські землі є бельгійська томасина, крайова супертомасина і другі.

Засадничо є два роди конюшини: біла й червона. Одначе найкраща паша з червоної конюшини. Обі конюшини є медодайними рослинами; з червоної пчоли дуже мало користають, зате збирають дуже багато меду з білої. Тому хто має пасіку і залежить йому на меді, повинен сіяти білу конюшину.

Торговці конюшиною, купують насіння занечищене, та опісля доперва дають його до відчищення в слідуючий спосіб. Перше чищення від канянки „вилюбу" відбувається на відповідно до того уладженому млинку, що називається він від своєї марки „Кускута". Обслуговує його один чоловік. Переплинковане насіння само сиплеться до мішків. Канянка натомість паде під млинок, пересіяна відповідними ситами (решетами) З боків відходить брудна конюшина з піском.

Чиста конюшина від канянки йде тепер на так зв. трієр, котрий обслуговує рівнож одна особа. Обі ті машини є порушувані електрикою.

Тут переводиться основне чищення конюшини від всяких інших домішок. Чиста під ґваранцією конюшина, сиплеться сама до мішка. Опісля береться всі мішки на вагу, щоб кожний важив 100 кґ., а відтак прібку такої конюшини дається фахівцеви до прослідження, чи вона чиста від канянки. Він потверджує це на письмі, та щойно тоді пльомбується мішки і конюшина готова до гуртової, чи подрібної розпродажі.

Всі відпадки, котрі називаються „вітер, бабка, з під сит, боки" і т. д. купують як відпадки за півдармо жиди, які те все ще трохи відчищують, мішають з доброю і продають за добру. І на такій конюшині роблять добрий інтерес, бо 100 кґ. коштує около 150 зол. А наш бідний селянин дивується чому то конюшина не посходила, або каже, що вимерзла, а то неправда, бо як купив у жида й посіяв пісок, то що мало сходити? Тому час отямитись і вже оглянутись за доброю конюшиною, а можете купити дешево і добрий товар в нашій фірмі **„Центросоюз"**. Тут можете дістати також штучні навози. Тому чим скорше шліть замовлення через кооперативи у ваших селах, або Сянік, а можете бути певні, що конюшина буде чиста і вся зійде.

Адреса „Центросоюзу": Львів, ул. Зіморовича 20. Тут посилайте свої замовлення на конюшину, штучні погної, рільничі машини, бо тут товар найкращий і по біржевих цінах.

Практикант.

ПОХВАЛЬНЕ ДІЛО.

При Кружку „Сільського Господаря" у Корол. Вороблику з ініціятиви представника Філії С. Г. в Сяноці, І. Ковальського й при діяльній співучасті заінтересованих — засновано Жіночу Секцію Хліборобського Вишколу Молоді.

З огляду на те, що досі жінки більше цікавилися сільськими новинками, а доріст мало інтересувався поступовим хліборобством (може гарними грушками та яблоками у... чужому саді!) — зорганізовання Філією обох Секцій слід вважати за корисний початок дуже корисної праці (краще пізно, як ніколи!).

До новозаснованих Секцій треба ставитися з глибокою вірою в корисний успіх праці, тоді — дасть Бог — дочекаємося і на тому полі реальних і бажаних наслідків А як там зі шкілкою овочевих дерев? (!) Час її заложити.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЕКСПОРТУЄ
збіжжя
бекони
дріб
яйця
клоччя

ПРОДУКУЄ
мило
мясні вироби
навиває нитки

ЛОДИНА, КОЛО МРИГОЛОДУ.

Читальня „Просвіти" в Лодині знову одержала заборону на членську танкову забаву. Послідня забава відбулася ще в дні 2. лютого 1936 р. та й за це секретар читальні ходив кілька разів на розправи. Дивне також, що домівка читальні якслід викінчена, крита бляхою та все ще найдеться якась причина, через яку годі добитися дозволу на культурну забаву. Відай — чи це все ще не справки солтиса, який таки обстоює при своїму, що не дасть Українцям ширше розгорнути крила до культурної праці. Виділ читальні „Просвіти" повинен таки старатися виявнити цю справу.

——o——

ВИСОЧАНИ, КОЛО ЩАВНОГО.

У цьому селі завішено в урядованні солтиса Дмитра Гайдаша за незгідне з правдою видання свідоцтва убожества.

——o——

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА.

Дня 18. березня ц. р. прийшов до секретаря читальні „Просвіти" в Тиряві Волоській місцевий солтис з припорученням вивісити державний прапор на домівці, де приміщена читальня. При цьому солтис грозив, що голова читальні піде на 6 місяців до тюрми, якщо не сповнить його приказу. Те саме діялося в селі Голучкові, де на приказ солтиса вивішено на домівці читальні державний прапор з одного боку та український з другого.

——o——

СЕМУШЕВА БІЛЯ ТИРЯВИ ВОЛ.

Кружок „Сільського Господаря" в Семушевій розпочав свої праці дня 20. лютого ц. р. Членів досі вписалося 33. Кружок приміщено в домівці Українського Народнього Дому. На голову кружка вибрано громадянина Михайла Ядчишина, на заступника Семена Шпака, на секретаря Івана Волянського та на скарбника Михайла Стадника. Одночасно основано при Кружку пасічничу Секцію та намічено відчинити сметанкову станицю, яка буде доставляти сметану до Районової Молочарні в Сяноці. Зновже під осінь задумують свідомі члени Кружка зложити допомоговий шпихлір зі збіжжям, щоб менше заможні господарі могли порятуватися в часі передновку та на засіви. Щасти Боже в праці!

——o——

БОНАРІВКА, КОЛО СТРИЖЕВА.

У запустну неділю відограв Аматорський Гурток при читальні „Просвіти" в Бонарівці виставу п. н. „Депутати до Відня" і „Данило чарівник". Чистий дохід призначено на побільшення біліотеки та на культурні цілі „Просвіти". По розв'язанні кружка „Союзу Українок" удалося тепер відновити його діяльність та оживити працю серед місцевого українського жіноцтва. Тому що серед сходяться деякі українські жінки й дівчата до читальні „Просвіти" на вечірки і всі прядуть, а одна голосно читає книжки та жіночі часописи, як „Жіноча Воля", „Жіноча Доля" та **„Український город і дріб"**. Також місцеве українське Т-во „Луг" висилає одного підстаршину на луговий курс до Львова.

Бонарівку відвідав 28. III. ц. р. делегат українських фабрик і промислових інституцій п. Мазурак та виголосив змістовний реферат про український промисл і його вироби, які слід всюди попирати та домагатися у всіх кооперативах і крамницях. Цього, на жаль, досі ще не зрозуміли Ванівчани, та воліють — собі на ганьбу й сором — чужі, жидівські товари. Час і вам прозріти і станути в рідні організаційні ряди — та не слухати ворогів нашого села, бо вони лише про власну користь дбають. Їм байдужа доля нашого селянина.

Ванівчани зрозумійте вже раз — хто ви, хто ваш брат і хто добра вам бажає!

——o——

ПИЛИ КОЛО СЕМУШЕВОЇ

Місцева читальня „Просвіти" ім Маркіяна Шашкевича внесла до сяніцького староства прохання на виставу п. н. „Цісарська медаля" на день 7. березня ц. р. Та хоч у поданні виразно подали, що львівське староство дозволило цю штуку до вистав і точно навели число й дату дозволу, одначе війт у Мриголоді так ствердив це прохання що він не знає (який тоді з його урядовець — якщо він не знає ще досі, що читальня „Просвіти" ім М. Шашкевича від 7. місяців веде свою дозволену та леґальну культурно-освітню діяльність?!), чи існує така установа; тому староство не дало дозволу на цю виставу. Щоб такі події не повторювалися Виділ читальні повинен показати затверджені статути вкраз та ще раз домагатися дозволу на виставу.

Туга за рідним краєм

О, Ти Рідна Земле Моя,
Як Тебе я полюбив,
Тії гори і долини,
Де колись безжурно жив.

Там, де Бескид, де Карпати,
Там моя Батьківщина,
Там спочили отець, мати,
Вся родина дорога.

Тут не милі на чужині
Ні розкоші, ні вигоди,
Все на думці гай зелений
І в криницях чисті води.

Там то гори ті високі
Гордо споглядають,
Там пташата безупинно
Прекрасно співають.

Які милі, які любі
Рідний Край і люди, —
Як згадаю, що в життю вже
Того більш не буде...

Петро Банковський
(Америка).

КРЕЦІВСЬКА ВОЛЯ.

Це невеличке сільце теж біля Семушевої донедавна, бо до 1936 р. не мало своєї школи. До церкви ходять воляни до Крецова, добромильського повіту. Хат у селі около 60, майже всі ще українські. Годі замовчувати, що мриголодський війт подбав за старанням громадян, що дітвора в селі нарешті буде вчитися, бо до села вже призначили вчительку. Під теперішню пору ходить до школи 60 українських дітей та 5 польських. Від дітей повинні навчатися читати й писати рівнож старші громадяни, бо сьогодні дуже тяжко жити неграмотному. Вчитися ніколи не запізно, навпаки наука нікому не приносить сорому, лише честь і пошану. Тож волянська молодь і старші господарі разом беріться до книжки та скоро ставайте грамотні. У наших українських селах не сміє бути ані один неграмотний.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Члени Театральної Секції при Філії „Просвіти“ в Сяноці, в часі поїздки з виставою до українських сіл у Сяніччині.

ГОЛОС НАШИХ ЧИТАЧІВ.

Очевидець, що був на виставі „Мати“, яку Театральна Секція К. О. С. у Сяніку відограла в Загутині, не бачить, щоби згадана вистава була перестаріла та деморалізуюча, як твердить автор допису „Театральна вистава у Сяноці“ у 1-шому числі „Нашого Лемка“.

Хоч згадана вистава представляє життя піяка і зі сцени майже не сходить чарка й горівка, то провідна думка вистави „Мати“ є виховна й будуюча. Пияк Іван пропиває ґрунт і продає хату жидові хоч присягнув перед громадою, що того не зробить. Одна мати тільки не стратила віри в сина й вірить що він навернеться. Задушевне бажання матері сповнюється. В кінцевій дії вистави Іван після повороту з вязниці кається під хрістом. Виховну думку вистави „Мати“ зрозуміла теж добре приявна публика, що живо оплескувала виконавців. Тому не зле булоб, якби цю влучно підібрану Театральною Секцією КОС виставу відограв кожний аматорський гурток у своїому селі. Багато є на нашій Лемківщині сіл, де на жаль „шпіритайка“ є ще досі дуже в моді. Тим зокрема згадана вистава „Мати“ й інші подібні до неї змістом повинні бути виставлені на сцені. Тоді наш Лемко наглядно побачив би, який погубний і шкідливий вплив має алкоголь не лише на родинне, але й громадське життя нашого народу.

М. Ц.

ПАСТА ДО ПІДЛОГИ

„Французька маса“

фротеруюча і фарбуюча

вдоволяє найвибагливішу господиню

фабрики

„Зоря“, Львів, Кордецького 51

КРАКІВ.

Шевченкові роковини у Кракові.

Українська краківська й дооколична кольонія щороку з великим пієтизмом святкує Шевченківські роковини. Цього року відбулися вже два такі свята, оба з одною програмою: 14. березня в 12. год. у салі „Багателі“, друге того самого дня у „Просвіті“ в 19. год. Програма: I. 1) Шевченко-Вербицький: „Заповіт“ — міш. хор; 2) Слово — Богдан Кравців; 3) Роздольський: „Сонце заходить“ — міш. хор; 4) Шевченко-Безкоровайний: „Минають дні“ — мельорецитація лектора Ю. Геника-Березовського. II. 5) Живий образ; 6) а) Людкевич: „Чорна ріля ізорана“, б) Лисенко: „Ой сів пугач“ — міш. хор; 7) Бандура: О. Яремчук; 8) Кашубинський: „І світає і смеркає“ — міш. хор. Хорами проводили інж. Менцінський і студ. А. Білинський. Найбільше признання зібрав бандурист Яремчук. Публики оба рази досить. Третє Шевченківське свято підготовляє рідношкільна дітвора.

—o—

ЗАГУТИНЬ, БІЛЯ СЯНОКА.

Концерт у честь Тараса Шевченка.

Заходом читальні „Просвіти“ в Загутині дня 21. березня ц. р. уладжено концерт у честь Тараса Шевченка. Хорові точки, котрі підготовив місцевий дяк Оринич Дмитро й Рось Богдан, були слідуючі: Заповіт, Ой видно село, Гей у лузі червона калина, Ой на горі пшениченька, Вязанка народніх пісень, Реве та стогне Дніпро широкий, і дві музичні точки під проводом Рося Богдана.

Хорові точки переплітано деклямаціями: „До Основяненка“ деклямував Бердик Івась, „Тополя“ — Щудликівна Маруся, „Гамалія“ — Гиряк Теодорко.

Найкраще вражіння на присутніх зробили деклямації 5-літніх дівчат: Марусі Бедзик, що віддеклямувала вірш п. н. „Для свого краю“ і Іванки Онуфер деклямація з „Дзвіночка“ „Пророче Неньки України“.

Ціла програма вийшла дуже гарно, тільки реферат про „Життя й діяльність Тараса Шевченка“ сяніцьке староство заборонило виголосити, а то з причини (як у заборонi дослівно): „Заказує сен виґлошеня реферату о праци Тараса Шевченкі, уміешчонеґо в програме поз. 2 з увагі, жа реферат тен не удольне сконструовани, всьруд мейсцовей людносці неналежиче освецоней може виволаць з поводу незрозуменя непотжебни непокуй і розгорічене, а то зе взґленду на незрозумяли і скомпліковани текст реферату“. На закінчення концерту гості на салі відспівали національний гимн.

Дня 31. березня ц. р. перевела поліція із Сянока ревізію в Загутині в багатьох громадян, шукаючи якихсь нелеґальних книжок і писем, забираючи такі книжки, як „Золотий Колос“ календар, Історію України Крипякевича й видання „Дешевої Книжки“. По перегляданню віддали книжки; очевидно нічого нелеґального не знайшли. Це перша ревізія в нашому селі, яка здивувала людей, що за просвітну працю може така діятися.

—o—

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ З ГУЦУЛЬЩИНИ РОВЕСНИКАМ У ЛЕМКІВЩИНІ.

Видавництво „Світ Дитини“ одержало від Ірусі Збудовської з Гуцульщини посилку гарних українських дитячих книжечок призначених для пильних українських школярик в у Лемківщині. Частину книжечок зложила Тетяна Цибрівська, а решту передплатниця „Світика“ Іруся Збудовська. Щиренько дякуємо за культурний даруночок.

—o—

— **Не слухати спекулянтів.** Осінніми часами люди, що дістають від свояків з Америки гроші в листах, не знають, що з ними робити. Різні спекулянти лякають їх немов би на основі обовязуючих девізових приписів не було вільно переховувати долярі вдома. Це неправда. Нема ніякої заборони переховувати валюти, одержані леґальним шляхом, а тільки не вільно їх продавати. Хто має доляри та хоче їх розміняти на польські гроші, мусить зголоситися до кредитової, чи банкової інституції, що має право на оборот девізами.

Життєва обезпека

хоронить сироти від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні. — Життеві обезпеки заключує Товариство взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Поширюйте ідею життевих обезпек! Пишить за інформаціями!

Лемківське дзеркало.

Уже й весняну маємо днину, але ти брате тягну з кута теплу кожушину.

Не маєш кожуха, вдягай верету, але бач, щоб не заліз у непотрібну халепу.

Дбай теж брате за рідну землицю, жени з нивки червону птицю, щоб з твого хліба, не творила комунаря-дармоїда.

Тебе, брате з землі ніхто не скине, слава про Україну також не загине; не здушив Її Сибір, ні Соловки, геть пропадуть всі червоні вовки.

Хоч іздив би самоходом, хоч був би із пекла родом, з антипком за кум-брата — не мине його смертиця ще й кострубата.

Там безженний завів гарем, комуніст став його паламарем, шару гусь на вождя взяли... і так дальше — щоб вони пропали!

Вже весна, птиці співають, у водичці риби плавають — а той „лемек“ зняв червону юбку, підлизується до устроня хоче цілувати...

Таких, що їм в очах тьмиться, або впав на голову, слухати не годиться, хай на вітер дме полову.

А ти сестро, брате дружньо за роботу, не зважай на червону голоту; бо жидмоскаль репетує за червоні рублі чи „сталіна“ — при брате все вперед, а побачиш, що настане краща зміна.

Пробудиться життя нове, усне цуценя Каїнове; вже у лісі пробудився бурмило —

Щастя у праці дай вам Боже! — так всім на розраду каже кум Чмелик Гаврило.

Нові книжки

ПРОПАМЯТНА КНИГА видана з нагоди Сороклітнього Ювилею Українського Народнього Союзу, зредагував Др. Лука Мишуга. Джерзі Сити, Ню Дзерзі. Накладом Українського Народнього Союзу 1936 р. Сторінок 1—752, великої вісімки, на прекрасному вибагливому папері.

У тій на пречуд гарно зредагованій книжці, запізнаємося в подробицях про життя українського еміґранта в Америці Статті писані визначними нашими українськими письменниками-ученими як **Др Лука Мишуга,** Остап Грицай, Василь Щурат, Степан Мусійчук, Матвій Костишин, Микола Мурашко, Роман Слободян Сава Чарнецький, Дмитро Захарчук, Евген Ляхович, о. Петро Понятишин, Омелян Ревюк, Богдан Лепкий, Осип Стетькевич, Лев Ясінчук, Дмитро Дорошенко, О. Колесса, Василь Галич, Степан Мамчур і т. д. і т. д.

Серед безлічі віршів і начерків находимо статті на тему: Як формувався світогляд Українського Іміґранта в Америці, Запомогові Орґанізації в давнину і тепер, Український Народний Союз, У. Н. Союз у мові чисел, Моральний вклад У. Н. Союзу, Стара Іміґрація в живих спомінах: пера наших братів українців з Лемківщини **Дениса Голода, Дмитра Капітули, Т. Талпаша, Дениса Пирча;** дальше стаття про Розвій політичного світогляду Українського Іміґранта, Українське шкільництво в Америці, Наші літературні й мистецькі надбання в Америці, Орґанізація наших господарських сил в Америці, „Американізація“ й Українізація, Рідня Пісня і Рідний Театр, Розміщення Української Іміґраці в З. Д., Культурні переміни серед американських українців, У Н. Союз — як його бачить молодь, Чому нам належати до У. Н. Союзу (Остап Патроник) та другі статті, що разом насвітлюють всебічно українського Іміґранта в Америці. До того ще книжка оживлена безлічю знимок — між цими бачимо наших громадян **Василя Левчика, Дмитра Капітулу, Семена Ядловського, Івана Ардана, Василя Гришки, Івана Каштанюка;** при кінці великі світлини українських Брацтв, Товариств та Орґанізацій в різних місцевостях Америки. Ця пропамятна книга повинна находитися на почесному місці в кожній хаті наших Братів за Океаном. (Ю. Т.).

Ф. Коковський, ДВІ СИЛИ, драма на 4 дії, Львів, 1937. Ціна 1.50 зл., стор. 1—32

—o—

— „Поджеґаче всьруд льояльних лемкуф“. Під таким наголовком приніс „Ілюстр. Курієр Цодз.“ вістку, що мешканці села Сквірного, в громаді Устя Руське не хотіли впустити новоіменованого управителя школи Владислава Житковіча, якого призначили на місце дотеперішнього управителя Миколи Юрковського. Учителя Юрковського перенесли зі службових причин. „Підбурені Українцями — так пише „Курієрок — льояльні лемки домагалися, щоб Юрковського повернули на давнє місце. Коли їх домагання не мали ніякого успіху, мешканці села перестали посилати своїх дітей до школи, так що новий управитель звернувся до свого начальства по інструкції“ „Курієрок“ робить з цього приводу вітер, мовляв „льояльних лемкуф“ бунтують українці“.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Михайло Цап: Про працю і звіт діяльности Самоосвіт. Гуртка прохаємо писати, але не надто довго, бо самі бачите, що не маємо багато місця. Гарно й розумно пишете. Гаразд.

Вп. Семен Дзюрбель у Щавнику: Реклямовані числа вислано. Хто є волосним лоштарем? Привіт.

Збірка на „Рідну Школу“ з нагоди Різдва у Вірхомлі Малій: Степан Дзюбінський 2 зл., Антін Дзюбінський 2 зл., Віктор Круляк 1 зл., Семен Дзюбінський 0.50 зл., Микола Щавинський 0.50 зл., Анна Бендик 0.50 зл. Разом 6.50 зл. переслано до Централі. Боже заплать.

Впр. М. Г.: Щиро дякуємо, використали та переслали Музеєві „Лемківщина“.

Вп. Інж. Ш. М. на Захоронку в Боську прислав 2 зл. Хто черговий?

Вп. Теодор Завійський в Королику має заплачений 1937 рік від Вп. Р. А. К. Приєднайте нам за це передплатників у Вашому селі. Привіт.

Хв. Читальня „Просвіти“ у Волі, Лодині, Семумовій: Передплата заплачена по кінець 1937 р. Шлемо всім членам читалень наш просвітянський привіт.

Щурі нищить РАТИНА і РАТИНІНА
Миші пільні нищить МИШИНА
Застосування в цілому світі

„SEROVAC“

СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телєфон 201-07.
- ПЕРЕПРОВАДЖУЄ ВІДЩУРЕННЯ. -
На бажання інформації.

— **Вартісна книжка для наших жінок,** або **„Безмясна Кухня“** М. Горбачевої вже видрукувана. Один примірник коштує лише 3 зол. з поштовою пересилкою. Треба замовляти негайно, бо наклад обмежений. Висилає: Г. Гануляк, Львів Ольшевського 11. (За післяплатою на 1 зол. дорожче.).

Важне для господарів!

Микола Пилип у Синеві направляє й переробляє старі млинки до чищення зерна — на нові солідно й по дешевих цінах.

Адреса: **МИКОЛА ПИЛИП**
село Синів, п. Риманів.

Як куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА“
Української фабрики Кооперативи „Будучність“ в Тернополі

Видавець і відп. ред. Михайло Гаранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Святочне число

Наш Ґемко

РІК IV. Ч. 9 (81)

Львів, 15-го квітня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Юра Шкрумеляк.

НАСТАНЕ ТРЕТІЙ ДЕНЬ...

(Що було писано в Письмі, звершилось...)
Ісуса зрадив Юда й передав
На ложний суд лукавих фарисеїв, —
На глум і муки Господа продав.

Христа вінцем терновим увінчали,
Перед Пилата люті привели —
І в дикій ярости юрба кричала:
„Вараву випусти! Христа розпни!“

І взяв Свій хрест Господній Син і двигав —
І на Голгофті, на страшній горі,
Поміж двома злочинцями грішними
Кати розпяли Правду на хресті.

І вість пішла у світ: „Умер Син Божий...
Пропала, вмерла Правда і Любов...“
І праві душі ревно заридали —
І плач і стогін по землі пішов.

Та слушний час прийшов — і Син Господній
Воскрес і встав із гробу в Третій День...
Воскресла Правда у великій славі,
Під звук ангельських радісних пісень.

Горі серця, усі, що прагнем Правди,
Усі, що в імя Правди терпимо!
Вірю, й для нас ще Третій День настане, —
Бо від віків так писано було...

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„В цей день, що його створив Господь, зрадіймо й розвеселімся у нім.!..“

Святкуємо величне, релігійне торжество! Мило-мельодійно дзвони гомонять, як ніколи педеше у церковному році!... Підіймається тріюмфальний спів веселої пісні: **„Христос воскрес із мертвих, смертію смерть поправ“...** Розливається небуденна радість по всему християнському світу, голубить кожне віруюче серце, підносить і поривае у якісь надземські царини щастя, мира і супокою... **Це пригадка, що воскрес Христос!...** Це торжество побіди справедливости, правди і життя!... Це празник їхньої перемоги над найданами і смертю, над неволею й насильством, над неправдою й сатаною, над несправедливістю і призирством, над глумом, над ворогом, над гріхом!... Перемоги, якої вже не встані завернути ані лож, ані смерть, ані діявол, ані зло!... Цеї перемоги світлої і блискучої, **що будить віру в безсмертність, що кріпить надію у прийдешнє, що дає певність будучого воскресення й життя!...**

Уже знівечена і збурена сила гріха, духової смерти й ада! На її місце з животворчого гробу Христа **засіяло нам Сонце!...**

Тож мимо наших буденніх злиднів, мимо приниження, турбот, тяжкої журби за майбутнє, мимо гірких противностей життя дочасного, важкої боротьби й недолі — **радісно, повні віри та підйому, повні бадьорости і нафії, повні незломаого гарту волі й духа святкуємо черговий, цьогорічний Великдень!...**

Здіймається, потужніє і несеться радісний гомін великодньої пісні з наших рідних святинь по наших веселих і розлогих, подільських ланах і рівнинах, по наших розкішних, лемківських горах, закутинах і долинах!... А співають її і **тут і там ті самі українські уста, ті самі українські груди, те саме українське серце й душа!...**

Святкують цей Великдень і наші обездолені Браття над Дніпром! Святкують, хоч чорна невесела картина їхнього дня змережана рясною кровю й сльозами!... Святкують, знесилені неволею, окутані кайданами, зморені голодом і жаждою, вкриті призирством і наругою, краяні батогом і побоями червоних катів!... Святкують, бо знають, що як Христос воскрес, **так і їх правда і воля воскресне!...** Святкують, рідіють духом і серцем гомонять, бо непохитно надіються й вірять, що таки, таки розпадеться колись домовина, а з під неї, — як сказав Тарас Шевченко:

„Встане Україна...
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти“!...

Нашим Дорогим Сестрам і Братам

в Америці, Канаді, Аргентині, Бразилії, Франції, Німеччині, Підкарпатті та тим у Рідній Лемківщині шлемо з нагоди Святого Празника Христового Воскресення щирі братні бажання кращої долі **Адміністрація й Редакція „Нашого Лемка“.**

Слово ВПреосв. Митрополита Андрея.

В Празник Благовіщення, дня 7. квітня 1937 р. львівське радіо передало Службу Божу з Успенської церкви і слово ВПреосв. Митрополита Андрея. Наш Великий Архієрей могутніми словами схарактеризував празник Благовіщення та велику тайну Воплочення Сина Божого, а вкінці звернув увагу вірних на любов і милосердя Божої Матери для всіх людей. Зокрема згадав ВПресв. Митрополит також наших братів на Великій Україні, там, де тепер під большевицьким ярмом „не вільно молитися, де молитва злочином, де на смерть наражується той, хто Бога хоче любити й Богові служити християнським життям“. ВПреосв. Митрополит візвав усіх молитися за наших нещасних братів. Слово нашого Князя Церкви зробило велике враження на десятки тисяч українських вірних, які вислухали його через радіо.

— **Шкільні кураторії** завели полекші для шкільної молоді, що не може ходити правильно до народньої школи. У всіх більших місцевостях зорганізують весною іспити для екстерністів з 7-клясових народніх шкіл. Усі діти зі свідоцтвами з таких іспитів будуть мати нормальний доступ до шкіл середніх і професійних. На це треба скрізь звертати увагу нашим людям.

Христос Воскрес
ЮВИЛЕЙНА КРАШАНКА
— українським католицьким родинам —
опис Христового Воскресення
словами св. Евангелія з ілюстраціями
зладив о. Михайло Дороцький.
Накладом В-ва „КРИНИЦЯ“, Перемишль,
Водна ч. 10/II.

Шкідливість алькоголю й пиячення.

Алькоголь нищить людину духово, фзично, матеріяльно і суспільно. Ширім ідеї Товариства „Відродження" на Лемківщині!

Дуже хосенну і пожиточну діяльність веде у нас товариство „Відродження", що поборює алькоголізм і пиячення між народом, та пропагує здорову свідомість і тверезість. Бо справді **алькоголь і пиячення це великий ворог так одиниці, як і суспільности, як теж і цілого народу.** Небезпека цього налогу тимбільша, що останніми часами пиячення обняло теж і денатур, відтак т. зв. „кропку", та інші одурманюючі напитки. Буває, наші люди не оминають ніякої нагоди, ні похорону, ані хрестин, ані весілля, або праздників, щоб не заливатися денатуром, котрого зажиавння, мов пошесть, шириться, по наших селах.

Тимчасом пиття алькоголю, та інших, упоганюючих напитків, зокрема денатурату, під кожним оглядом нищить і руйнує людину.

Нищить її першзавсе духово!... Задурманює її ум, відбирає свідомість, забиває здоровий осудок, ослаблює відпорність на злі впливи, вкорочує память, звихає рівновагу духа, побуджує до авантур, галабурд і напастей ,словом, обдирає її зі всего, що тільки належить до поняття нормально розвиненої, зрівноваженої і розумної та здороводумаючої й ділаючої людини...

Що більше?... Алькоголь шкодить не лише самий дотичній одиниці, котра віддається цьому налогові, **але теж її потомству наносить він великі духові спустошення і шкоди!...** Діти розпиячених родичів тумановаті, духово обмежені, карловаті і звироднілі, та неспосібні до якої поважної, наукової праці і студій...

З черги **алькоголь нищить теж людину і фізично,** що на основі медичних дослідів признають і стверджують лікарі... І так алькоголь ослаблює людину нервово, відбирає їй відпорність на всякі пошести і недуги... У такої людини ослаблюється серце, мозок, нерви, покармовий апарат, та взагалі весь її тілесний організм! Що більше? Декотрі аматори денатурату та інших споріднених з ним напитків **тратять** навіть зір і сліпнуть, або затроюються до цього ступня, що тратять уже прямо відразу і саме життя!

Дальше. **Алькоголь нищить і пустошить теж людину і матеріяльно.** На алькоголь видає і витрачує неодин тяжко запрацьований, чи заощаджений гріш. Пропиває свій заробіток, пропиває гріш, потрібний на ріжні, конечні, життєві цілі, пропиває навіть і ціле своє майно, а сам — бувало — наражується на жебрачий кий і на ношення жебрачої торби між людьми!...

Вкінці **алькоголь нищить таксамо людину і суспільно!...** Людина, віддана пияченню, стає неспосібна до будьякої позитивної, суспільної праці й життя. Навпаки! Вона стає тягарем для суспільности, котра для забезпечення себе перед нею мусить удержувати сторожів прилюдної безпеки, кримінали, лічниці та суди!...

Родина, в котрій є один, або більше пияків, розпадається!... Там нема ні мира, ні любови, ні єдности, ні згоди. Там лише неустанні бійки, сварня, колотнеча, авантури, забійства, крики і незгода! Там алькоголь видає такі погубні овочі, що жінка тратить мужа, котрий через алькоголь перемінюється для неї на божевільного ката, діти тратять батька, родичі сина, немічні опікуна і т. д. Там крайне горе, матеріяльна руїна, голод і недостаток, пожар і вогонь, та вічний плач, зойк і нещастя. А все те чинить алькоголь, або яка інша отрута, що робить людину неспосібною ані до приватного, ані до родинного, ані до суспільного життя!...

Вкінці **сама суспільність занемагає на тяжку недугу,** якщощ значні її сфери віддаються налоговому пияченню й алькоголевій сваволі... Вона неспосібна тоді до якогось замітного, або таки до ніякого, культурного розвитку, поступу і життя!... Хтож тоді має піднести у ній духа, рзбудити охоту до збірної, організованої й хосенної, та продуктивної праці, коли до ніякої, здорової гадки, чи почину не допускає її чарковий ворог людини, алькоголь, та інша, йому подібна отрута!... І так, напр. великий і численний китайський нарід розбитий, поділений, ослаблений, а то і частинно поневолений, та одна з головних причин цього стану — це наліг, щожене його до споживання трійливих напитків, а тимчасом і до вбивання, та нищення самого себе...

Тому вистерігаймося алькоголю та споріднених з ним, отруйних напитків, як грізного і небезпечного, так приватного і родинного, як теж і національного ворога, котрий уже раз намагався знищити наш нарід, а це в часах після знесення у нас кріпацтва і панщини.

Навпаки, **зберігаймо конечну повздержність від гарячих напитків і здорову тверезість!...** Попираймо церковні Брацтва Тверезости, та наше протиалькогольне товариство „Відродження", щоб їх пожиточні кличі та ідеї добули належне собі право горожанства **також і в нас на Лемківщині!...**

Відродженець.

Хочуть польщити церкву.

Є такий місячний польський часопис, що зветься „Грекокатолік". У тім часописі появилася така відозва нібито наших людей, що говорять польською мовою, або як вони кажуть „Полякуф греко-католікуф". У тій відозві пишуть: „І-мением півміліонової польської групи греко-католиків дієцезій перемиської, львівської, станиславівської та Апостольської Адміністрації Лемківщини, звертаємося до наших Високопреосвященних Епископів, а в першу чергу до Його Ексцеленції Митрополита графа Андрея Шептицького з гарячою просьбою і петицією о ласкаве поручення підчиненим собі отцям парохам, щоби схотіли примінитися до бажань своїх парохіян польської народности, зокрема, щоб негайно усунули наше національне (народове) і мовне упосліджения в церкві, говорили точно по народостевому відсотку (згідно зі статистикою) польські проповіді в церквах тих парохій, де є більшість греко-католиків Поляків. А там де польсько-мовне населення є в меншості, щоби для нього хоч кілька разів у місяць (себто також усе — прим. Ред. „Пр.") голошено в церкві проповіді й додаткові богослуження, як також (щоб завели) польське урядування в гр.-кат. парохіяльних урядах".

Цікаво, що людовці в своїм часописі „Пяст" називають те становище слушним. Отже нехай наші селяни знають тепер, хто такі ті „приятелі" зпід польського „зеленого прапору".

——o——

Якими способами москвофільство промощує шлях для безбожництва і комунізму

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

(Через нищення основ католицької віри і релігії в народі. — Через розбуджування симпатій до комуністичної Росії! — Через ширення ненависти до Українців).

Москвофільство веде збаламучені й несвідомі одиниці і круги на Лемківщині до отвертого безбожякої реальну правдивість і наявництва й комунізму, це дійсність ність стверджують наявні факти, якої отже ні заперечити, ні заслонити, ні промовчати не дасться!... Насувається питання, якими то дорогами москвофільство промощує собі на Лемківщині шлях до релігійно-національної анархії і ренеґатства, та до комуністичного атеїзму?

Першим засобом москвофільства до осягнення цеї мети — це підривання самих основ католицької віри і католицького релігійного духа в народі! І так в 1926—1930 рр. розвивали і провадили москвофіли на Лемківщині шалену і безпощадну, так пресову, як теж й устну, так одиничну, як і вічеву, протикатолицьку аґітацію і пропаґанду. Згодом цею своєю погубною неперебірчивою в середниках аґітацією підорвали тут москвофіли повагу, вплив і значіння Католицької Церкви, заманили, а радше загнали значну частину наших неосвідомлених лемків до протикатолицької російської схизми, осміяли й оплювали Церковну Унію, понизили і заперечили авторитет св. Апостольської Столиці та католицьких Церковних Властей в очах вірних, т **взагалі підорвали основи релігійної віри і здорової, моральної духовости й рівноваги в народі!...**

Вслід за тим в области релігійно-духовного життя невинних і збаламучених жертв нессвісної й каригідної, протикатолицької, москвофільської аґітації на Лемківщині повстала жахлива, повна руїн, знищення і згарищ, духова **порожнеча, як раз така, якої до свого защіплення, посилення і поширення вимагає і потребує протирелігійна невіра, безбожництво і московський комунізм!** І справді цей комунізм не давав тут на себе довго чекати! Саме він, використавши знаменито пригожі, прямо ідеальні для себе обставини релігійно-духової руїни, які створило тут для нього москвофільство, та заведене ним, російське православія, всадовився залюбки і поквапно у приготованій для себе порожнечі, заповнив її чимскорше своїм отруйним розкладовим змітом, та ширить між своїми нещасними жертвами дальше свої пересоротні кличі, свої засади, та свої „іде“! **Таким способом москвофільство вистаралось, та прямо вибороло тут для комунізму жахливе право горожанства** між своїми нещасними приклонниками на Лемківщині!...

Дальше!... Москвофільство, голосячи і поширюючи фальшиві твердження і ієорії про нашу мнимому, національну єдність з Московщиною-Росією, піддержує тим самим своїх збаламучених приклонників силыні, промосковські тенденції, та розбуджує у них підступно, обрудно і насильно симпатії до російської національної назви, ідеольогії і культури... Відсі то для москвофілів назви „Русь“, „руский“, чи „русскій“ значать тільки, що „Росія“, „російський, зглядно „Москва“, „московський“, а не що іншого!... Отже вже самою, облудно і хитро поставленою квестією назви „руский“, чи „русскій“ пропаґують вони у своїх задурманених несвідомих жертв захланний, московський, так національний, як і державно-політичний шовінізм й імперіялізм!...

А тому, що сьогоднішня Москва наскрізь безбожницька, комуністична, а ще більше тому, що якраз ця червона Москва ще більше безоглядно і жорстоко здійснює й переводить у себе, передусім на Україні, програму російського націоналізму і шовінізму, як це чинила царська Росія, **отже симпатії „нашого“ доморослого москвофільства переливаються тепер всеціло якраз в сторону комуністичної й атеїстичної Москви!...** Відсі то походить, що бути „чистої“ крови комуністом, то у москвофілів значить те саме що бути добрим „русским“ патріотом!... **І тому то читальні Качковського**, в котрих домінує московський дух, **стали під сучасну пору на Лемківщині прямо вилігарнями і вигрівальнями крайної невіри, отвертого безбожництва і комунізму!...**

І на цьому якраз тлі найлучше і найкраще зрозуміємо, чому то щавницькі, злоцьківські та милицькі комунарі так гучно, живо і весело забавлялися в дні 14. березня ц. р., в сиропустну неділю, в читальні Качковського в Милику, та чому побили до крови бажаючого перешкодити цьому, українського священника, душпастиря й аскета цеї міри, що Всеч. о. Дамян Дзяма!... Ось до чого доводить проваджена під „високим“ протекторатом „устроня“, москвофільська робота на Лемківщині!...

І чи дивуватися тут, що в таких обставинах найпідліший навіть донос першого ліпшого комунарського ватажка (як прим. цього з Мисцової), вистарчає на т. зв. „устроню до того, щоб повести шалену нагінку та примінити весь лексіком канонічних і неканонічних кар проти невинного українського священника? І чи дивуватися тут дальше, що схизматизуючому обществу Качковського записується тут церковну площу з католицьким домом, щоб опісля мала де урядити свою вилігарню і спелюнку комуна, а українського католицького священника карається і переноситься за це, що він в обороні цеї слушної католицької власности виступає?!... **Словом, москвофільство і комуна подали собі на лемківськім терені дружньо руку, щоб спільними силами поборювати католицизм, українство й Унію на Лемківщині!...**

ДАР НА „ПИСАНКУ“ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Кожний українець, кожна українка, кожне українське Товариство нехай зложить великодній дар на писанку Рідній Школі.

Приходи з театральних вистав, концертів, забав та всяких інших улаштувань в часі від Великодня до Вознесення припадають також на дар Рідній Школі.

Головна Управа Рідної Школи.

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку
й до пляшок та шкільної крейди
„ЕТАН“
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.
Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Організація дитячих садків у 1937 р.

Надійшла весна. Саме пора до підготови, заложення й ведення дитячих садків. Тою працею в першій мірі з правила повинні занятися місцеві Кружки РШ. під проводом Повітових Кружків РШ. Одначе до співпраці треба запросити конечно всі місцеві товариства й установи. Де на місці нема ще Кружка РШ., там організуванням дитячих садків повинні занятися інші українські установи, підчиняючи рівночасно зорганізовані ними дитячі садки під нагляд Рідної Школи.

Як вступну працю до організації дитячих садків треба вважати нараду батьків. Току нараду можна відбути й без попереднього повідомлення староства на основі арт. 18. закону про збрання з 11. III. 1932, Д. З. Д. ч. 48 поз. 450, але президія наради мусить усіх присутніх особисто знати. На тій нараді треба: 1) списати батьків, що рішаються віддати свої діти до дитячого садка, 2) списати дітей, які будуть ходити до садка, 3) підшукати чисту, ясну хату з садком або при площі, 4) обміркувати спосіб харчування дітей у дитячім садку і 5) намітити провідницю дитячого садка й лікаря, що занявсяб оглядинам дітей у садку. При списуванні дітей до дитячого садка слід брати під увагу лише діти від 3. до 7. року життя.

Дитячі садки — це суспільна установа, що організується на основі розпорядку Президента Р. П. з 22/IV. 1927, (Д.Р.П. з 30/IV. 1927, ч 40. поз. 354.). На такому самому становищі станула й Кураторія ЛШО. у Львові і своїм обіжником із дня 2/I. 1935, ч. I. 35006/34 доручає шкільним інспекторам, щоб дитячи мсадкам не ставили перепон. Прохання на дозвіл дитячих садків треба вносити виключно до приналежного старосва. Найліпше робити це за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Пов. Кружка) Р. Ш. Зразок такого прохання й потрібних залучників поданий у книжці: „Українське Дошкілля" **Тому кожаа провідниця й кожний Кружок РШ. чи кожна інша установа, що веде дитячий садок, по-українське Дошкілля" в Головній Управі РШ., Львів, вул. Сикстуська 46.** (ціна 3.50 зол. + 0.50 зол. за пересилку).

Шкільна й адміністраційна влада погодилися ні те, щоб Головна Управа РШ. взяла виключний нагляд над усіми нашими дитячими садками. Тому кожний Кружок РШ чи інша установа, що хоче основати дитячий садок, має про це повідомити Головну Управу РШ. — найліпше за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ. У зголошенні подати: 1) місцевість (назву громади, почти, повіту), 2) час праці дитячого садка (від — до), 3) котра установа основала й веде дитячий садок і 4) яку платню (місячно) може діставати провідниця чи пак подати взагалі умовини удержання провідниці.

Ті Повітові Союзи Кружків (Повіт. Кружки) РШ., що організували дитячі садки у своїх повітах попередніми роками й мають у себе зареєстровані до праці місцові провідниці, можуть їх і на цей рік самостійно ангажувати для свого повіту, але після заангажування **найдалі вже до трьох днів мають їх зголосити Головній Управі РШ.**

Незалежно від цього кожна кандидатка на провідницю дитячих садків мусить зареєструватися в Головній Управі РШ. за посередництвом Повітових Союзів Кружків (Пов. Кружків) РШ. При зголошені подати: 1) імя і прізвище, 2) імя батька й матери, 3) дату уродження, 4) місце теперішнього замешкання, 5) яку школу покінчила (іспити), 6) чи де й коли відбула курс провідниць дитячих садків, 7) чи, де й коли вела вж самостійно садок і 8) які вимоги ставить за ведення дитячого садка. Повітовий Союз Кружків (Пов. Кружок) РШ. перешле Головній Управі РШ. ті дані зі своєю письменною опінією про кожну кандидатку зокрема, а якщо кандидатки особисто не знає, то зажадає письменної опінії про неї від іншої повітової української установи.

Кандидатки, що бажали би в 1937 р. вести дитячі садки, нехай безпроволочно внесуть подання до оГловної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46. — До подання долучити такі документи в оригіналі або у відписі: 1) метрика або метрикальний витяг, 2) свідоцтво зрілости, 3) посвідка укінчення курсу провідниць дитячих садків, 4) свідоцтво здоровля, 5) життепис і 6) поручення повітової рідношкільної або іншої української установи.

Провідниці, що працювали в дитячих садках минулого року і їх документи є вже в Головній Управі РШ., нехай негайно зголосяться до праці й цього року.

Провідниці, що їх документи залишилися в Повітових Союзах Кружків (Повітових Кружках) РШ., а цього року хотіли би зголоситися до праці в інших повітах, нехай безпроволочно відберуть свої документи та внесуть подання просто до оГловної Управи РШ.

В поданнях треба конечно зазначити, в котрому повіті хоче кандидатка працювати, щоб опісля не робити замішання ріжними змінами призначених зже місць.

Подання вносити вже негайно, однче не пізніше, як до 10-го травня 1937 р., щоб був час на полагоду ріжних необхідних формальностей.

Головна Управа Рідної Школи:

Денис Коренець вр.,
голова.

Д-р М. Коновалець вр.
секретар.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Новинки

— **Летючки невідомого походження.** В другій половині березня розіслали на просторі повітів: Рящів, Ланьцут, Переворськ, Ярослав і Перемишль, школам, парох. урядам, громадським і гмінним управам, пожежним сторожам, касам Стефчика, Повіт. Управам „Стронництва Людового", організаціям сільської молоді „Віці" та поодиноким діячам — летючки з напастями проти провідників цеї партії, а рівночасно з закликами до державної зради, понижуючи притім судові й адм. власті. Летючки мають позначку провокації. Їх складають масово на постерунках поліції з протестами проти такої „акції". (За „Голосом Повш.").

— **„Охоронні" пачки для пересилки харчів.** Для забезпеки пачок з харчевими продуктами ввело міністерство пошт і телеґрафів у Варшаві новий припис, що на його основі можна приймати харчеві пачки з застереженням „охоронне". За „охоронні" пересилки будуть побирати окрему оплату.

— **В Товаристві „Відродження"** зайшли зміни після останніх Загальних Зборів. Головою став м-р М. Ценко, до виділу увійшли люди з католицьким і національним світоглядом. Від тепер діяльність „Відродження" має піти в напрямі морального і фізичного відродження українського народу на всіх ділянках життя. Крім боротьби з отруями, алькоголем і тютюном, новий виділ поведе боротьбу з люксусом (непотрібними видатками на моду), зі свідомим материнством, бовоно більше нас нищить, як війна. Ясна річ, що всі українці повинні підперти працю Товариства „Відродження".

— **Проти дорожнечі.** Польська влада заповіла гостру боротьбу з промисловцями, які в останніх місяцях зачали без дійсної причини підносити ціни на свої вироби. Розвязано 30 картелів-змов, бо члени-фабриканти тих картелів зачали були підносити ціни своїх виробів.

— **Обнижка цін бляхи.** Ціни цинкової бляхи в Польщі обнижено на 100 зол. від тони. Це перший наслідок розвязання цинкового картелю.

— **Сірників** у Польщі зужито в 1936 р. 15.625 коробок, себто пів міліона менше, ніж в р. 1935. Це знак, що зубожіння поступає.

— **Скупарство веде до біди.** У Ряшеві перевели ексмісію жебрака Герша Штабсарцта. Серед лахміття в його мешканні знайшли кілька міліярдів польських і німецьких марок та корон, які давно втратили вартість. Крім того знайшли 800 зол. срібними монетами, стягненими з обігу, а також багато дрібних монет. Так то скупий жебрак через любов до гроша стратив великі гроші та ще й викинули його з хати.

— **Де найбільше коне?** Щодо скількости коней Польща стоїть на першому місці в Европі. В Польщі є 3.9 міліона коней. Друге місце займає Німеччина (3,7 міл. коней), а дальше Франція (2.9 міл.), Румунія (2,1 міл.), Ірляндія (446 тисяч) і т. д. На 100 мешканців припадає в Ірляндії 15 коней і під тим оглядом вона стоїть на першому місці в Европі, друге місце має Польща, де на 100 мешканців є 12 коней.

— **Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл".** Дня 3. квітня ц. р. відбулися у Львові Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл". Збут виробів кооперативи зріс в 1936. р. на 64%. Вироби кооперативи: цикорія Луна, кава Пражінь, солодова кава Луна мають уже гарну славу. Кооператива переноситься небаром до нового великого власного дому. Радіємо тими успіхми і бажаємо кооперативі дальшого розвою. Всіж українські громадяни повинні якнайбільш попирати вироби тої кооперативи.

— **„Фабрикант".** На днях у селі Мала Дубровиця, пов. Ярослав, поліція викрила фабрику 100-золотівок у одного еміґранта, котрий недавно вернув з Франції. Фальшівника арештували.

Що нового у світі

В УКРАЇНІ КИПИТЬ.

Московські большевицькі газети доносять про місові арешти українців за змову проти московських наїздників. Арештували ректорів київського і харківського університетів, високих урядовців комісаріяту освіти, партійних секретарів з кількох районів і інших. В Україні кипить — народ готується до кровавої розправи з московським ворогом.

Большевики укріпляють свою західню границю від Балтійського до Чорного моря на просторі 1.200 км. Особливо укріплюють північну границю коло Ленінграду і Фінляндії, бо сподіються з тої сторони німецького нападу.

З Москви наспіла вістка, що члени ГПУ вбили московського митрополита Петра Крутицького, який ще минулого року був патріярхом. На його місце вибрали патріярхом митр. Сергія. Митр. Крутицький був кілька літ у Сибірі на засланні. Вернувшись до Москви, не хотів згодитися на умови, поставлені йому большевиками. Отже, як пише преса, ГПУ замордувало його й оповістило, що митрополит „помер природною смертю".

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

Жидівська організація в Америці „Агро-Джойнт" займається кольонізацією жидів на Україні і на Кримі. На 1937. рік призначено 10 міліонів карбованців, щоби поселити на ріллі 250.000 жидів. Крім того кількадесять тисяч жидів втягнено до промислу. — З того бачимо, що в червоному „раю" найкраще поводиться жидім. Тому жиди з цілого світа так розпинаються за совітами, а жидівські часописи так вихваляють большевію і еспанських комуністів.

— **І в нас таке придалось би.** На Литві мають видати закон, що всіх волоцюг та пяниць будуть замикати до таборів праці, а їх заробітки будуть видавати їх родинам. В той спосіб пияки не будуть більше пропивати своїх зароблених грошей

— **Кілько на світі неграмотних.** На підставі статистики, проголошеної Лігою Націй, в Англії, Данії, Голяндії, Німеччині, Швайцарії і Швеції серед населення вище 10 літ нема зовсім анальфабетів. Серед населення в тім самім віці у Франції є 5,6 проц. анальфабетів, у Північній Америці 6 проц., в Чехословаччині 7,4 проц. В Польщі є ще сьогодні 32,7 проц. анальфабетів. Більше анальфабетів має тільки Болгарія 39,7 проц., Еспанія 43 проц. і Совіти 49 проц.

Всі купують і живають
тільки
цикорію й солодову каву „ЛУНА"
і підмінку кави „ПРАЖІНЬ"
з кооп фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ

НОВІ МЕТОДИ.

Як запевнити співпрацю нашого населення над поширенням рідного промислу і торговлі.

В шостому числі „Нашого Лемка" ми виказали, що перебудова господарського устрою З. У. З. можлива тільки шляхом розбудови нашого рідного промислу і торговлі, а в сьомому зібрали кличі та подали зміст праці, яка нас чекає на шляху до господарського відродження.

У цій статті обговоримо організацію методи та праці, що на нашу думку повинні запевнити впровадження в життя оцих кличів, а тим самим і успіх цілому наміреному починові.

Вийдім від питання: Хто й як працював дотепер у тому напрямі та в чиїх руках був провід у цій праці? Відповідь не трудна. Багато працівників при ріжних нагодах оці господарські кличі видвигало та поширювало, але тільки доривочно, так сказати би, другорядно, без пляну і послідовности. **Центрального органу, в якого руках спочивав би провід і відвічальність, не було.**

Вміжчасі ця справа, саме **справа господарського освідомлення й виховання нашої суспільности** назріла так далеко, що найвищий час вилучити її зпоміж інших — культурно-освітних, чи політичних проблєм (де до речі кажучи, вона пленталася у хвості і заваджала) — та поставити в ряді самостійних.

Це домагання, до якого нам не вільно поставитись байдуже. Національно - господарське виховання вимагає негайного установлення для нього осередка, який кермував би всею працею в тому напрямі, та поносив відвічальність за неї.

Доривочність мусить уступити перед послідовністю та пляновістю. Для приміру вкажемо на діяльність протиалькогольного Т-ва „Відродження". Справа боротьби зі суспільними отрутами, алькоголем і нікотиною, назріла в нас скорше, як ціла проблєма національного здоровля, до якої вона безсумніву належить, а усамостійнившись, дала доволі гарні успіхи на тому полі (одначе могла би дати ще кращі! замітка склід.). Примірів можнаб навести багато, бо всякий поступ веде до ріжничкування, що знову потягає за собою усамостійнювання цілого ряду проблєм (питань).

Дальше позволимо собі коротко намітити спосіб реалізації цього діла.

Т-во „Просвіта" або інша всенаціональна українська інституція повинна перевести наперед дискусію на цю тему в пресі, або шляхом анкети та відтак **скликати ширші сходини представників усіх інших наших центральних установ та вибрати: Тимчасову Господарську Раду З. У. З.**

Завданням Ради було би: опрацювати регулямін (правильник) для себе, приступити до негайного зорганізування пропаґандивно-виховного та статистичного реферату. а дальше занятись підготовкою „Господарського Конґресу" на осінь, який між іншим покличе до життя постійну „Господарську Раду З. У. Земель".

1) **Пропаґандивно-виховний реферат:** Вагу пропаґанди сьогодня кожний розуміє. Німеччина та вслід за нею Італія й інші держави створили окремі міністерства пропаґанди. Ми не можемо нехтувати досвіду інших. Всі, все і всюди мусимо пропаґувати господарські кличі. Вони мусять дійти до найдальших клітин нішої суспільности.

Успіх залежить від послідовности та пляну й тому всі нерви цеї пропаґанди мусять зосереджуватися в пропаґандивно-виховному рефераті Ради.

2) **Статистичний реферат.** Пляннова національна господарка 20. сторіччя бе зстатистики неможлива. Голос цифер, відповідно опрацьованих і зіставлених, — це дороговказ, без якого нинішня господарка на дальшу мету неможлива.

Тож негайно приступаймо до діла. Приготовляймо, потрібну до життя і росту нашої економічної сили.

ава.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ВЕСЕЛИХ, РАДІСНИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ! ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У найбільше рокове свято перемоги життя над смертю хай радість і щастя завитає в усі українські хати. Коли у ці радісні дні зійдемося Дорогі Земляки зі своїми друзями, то хай Ваша радість буде правдива, щира, природна, що випливає з глибини серцяі душі, з радісної волі до життя. Тому хай Вашу дружню атмосферу не закаламутить підступний, підлесливий та оманний ворог. Уважайте, щоб не закрався він на Ваш святочний стіл. Ворог той — це алькоголя, затроює Вашу життерадісність, голь! Він нівечить Ваше здоровдеправує характер, руйнує сімейне щастя, підкопує силу нації. Тому святкуйте без алькоголю! Тільки тверезі свята можуть бути щасливі й направду радісні! Хай Ваші хати у це величне свято будуть вільні від тютюневого чаду й алькогольного похмілля! Добро нації вимагає сильних духом, характерних і здорових одиниць, а не людей слабовитих — невільників наркотиків і низьких пристрастей.

Головна Управа Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження".

Цікавимось і зворушуємось воєнними подвигами, якими народи здобували собі кращу долю на землі. Тимбільше повинні би ми поцікавитись тими божеськими подвигами, якми Господь наш Ісус Христос здобув нам утрачене в раю право до небесної Батьківщини. — Тож читаймо

„ХРИСТОВІ ІСТРАСТИ",

що словами св. Письма зладив о. Михайло Дороцький, декан і парох потелицький, з численними, прекрасними ілюстраціями.

Ціна 25 гр. (64 стор.). Замовляти бодай 6 прим.: **Видавництво „Криниця" Перемишль.**

Іван Лішнянський.

Про лемківську і бойківську згонову шляхту.

Лемківщина вбога на шляхту, бо лемки ніколи не пхалися в пани, що „ось то ми“, ніколи теж не шукали дурничок; за те розуміли як слід працю, привикали до плуга, до роботи, як народ тверезо і здорово думаючий. Дармоїїв у себе ненавиділи, а жадної шляхти у себе не узнасали. Як пхався до них який „шляхетка“, що то закидував з „вашеця“ — осторонь держалися від такого. Але на промежі Лемківщини і Бойківщини біля стародавнього нашого села Вулича (тепер Улюч), що то памятає ще часи Володимира Великого, у двох селах живе споконвіка наша українська „шляхта“. Придивімся тепер, яка ця українська „шляхта“, звідки вона тут взялася, що вона тут робиіь і що то за „пани“ — ця „шляхта“.

Щоби цю загадку розяснити, треба нам знати, що як Лемківщина була під пануванням наших українських князів від 981. до 1340. року, саме через 359 років, тоді в цілій нашій державі не було жадної шляхти. Шляхотний був тоді той чоловік, що за свої добрі діла, за шляхотні вчинки, заслужив собі у князя на те, — але, щоби хтось **уродився вже шляхотним, або шляхтичем,** як у давній Польщі бувало, цього в нашій державі не було, в це ніхто не вірив! Всі люди в нашій українській державі були рівні, були вільні, всіх судив один княжий суд. Великих багачів звано тоді боярами, вони були дорадниками князя, були його міністрами, володіли величезними добрами, якими наділяв їх князь за працю, за заслуги, або як доробилися, прочий народ був вільний, свобідний. Невільників було у нас тільки як кіт наплакав, — хіба, як якого половчанина або татарина зловлено на війні, осаджувано його як невільника, але звичайно по якомусь часі і йому даровано волю, і тоді він приставав до нашого гурту. Доперва, як наш край забрав 1340. р. під свою кормигу краківський король Казимир III, настали у нас нові порядки. Наслідник Казимира, король Ягайло, литвин з роду, хотячи приподобатися польським боярам за те, що його обрали королем, зачав надавати різним заслуженим на війні людям більші права і привілеї. Його син Казимир Ягайлович, за те, щоб магнати не чинили йому пакості і клопотів, понадавав тим людям, що на війнах своє життя наражували, ще більші права (1454 р.) і привілеї і назвав їх **шляхотними людьми або шляхтою.** І дійсно, це їм належалося, на це вони собі заслужили бо своє життя клали в обороні короля і вітчини! За ці заслуги звільнив їх кроль від податків, з винятком двох грошів від 30 моргового лану, їм лише позволив король купувати ґрунта, а заказав хлопам, міщанам і жидам! Позволив їм брати патики з лісів до схочу. Позволив їм сходитися на соймики, укладати там права і різні закони, і що **без їх позволення** король не буде накладати на них жадних тягарів! За те вони мусять на кожний заклик короля ставитися зі зброєю на війну. Наслідники цього короля Жигмонт I і Жигмонт Август, понадавали ще більші права тим шляхотним людям, що ходили з ними на війни, а відтак через свою уступчиву політику, дали собі видерти всю владу з рук, яку захопила в свої руки ця власне ненаситна шляхта, що то щораз більше збогачувалася! Багато було між тою шляхтою й таких людей, що не мали ніяких заслуг за собою, а різними підступами і хитрощами виканячували від короля або в королівських канцеляріях шляхотські привілеї, за хабарі, які давали вічно голодним писарям!... Пізніше як ця шляхта поросла в піря, як розбагатіла, ухвалила собі на соймах закони, котрі король мусів підписати, що вона на ґрунтах не буде працювати, бо мусить ходити на війни, мусить боронити краю мусить їздити на сойми, на соймики, мусить управляти посітами, воєвідствами, но й державою. Ґрунта для неї мусять управляти хлопи, за те, що вони сидять дома, на війни не ходять, дорабляються. За це повинні, бодай один день в тижні, робити на ґрунті, цим шляхотним лицарям, що то наставляють на війнах свою грудь за того хлопа, що сидить дома і дорабляється майна Ця постанова була до певної міри слушною. Але за кількадцять літ шляхта ухвалила собі на соймах, що за мало одного робучого дня для шляхти, треба прибавити ще один день, відтак ще один, і так дійшло до цілого тижня! Хлопів закріпощено, вони стратили волю. стали панським інвентарем, як худоба! Ба! пани шляхта ухвалили собі на соймах, що вони стали суддями панщизняного хлопа, панами його життя і смерти! Пан жав право хлопа без суду повісити, застрілити і за це йому волос з голови не спав! Проти цього виступали деякі польські письменники, як Модржевський[1]), з апеляцією до короля, але старі королі не могли нічого порадити, бо шляхта їх не слухала, як не слухала ніяких законів, що їх для себе на соймах ухвалювала. Це називалося „злота вольносць“!, котра за короля Августа Саса перемінилася в страшну сваволю і тоді шляхта до себе гукала:

„Za króla Sasa jedz, pij, i popuszczaj pasa“!

(Далі буде).

[1]) O karze na mężobójstwo.

Чому не шануєте себе.

Польський Кооперативний Союз у Варшаві, перебираючи наші кооперативи на Лемківщині під свою — так би сказати — опіку, повідомив ці кооперативи обіжником 281/P., що кожна кооператива має повне право свобідно, у всіх своїх ділових справах послуговуватися з союзом рідною — українською мовою.

Таке рішення союзу правильне, одначе не всі кооперативи користають з цього розпорядку та свої письма до союзу пишуть такою чудернацькою мішаниною, що люди які сидять в цій інституції та одержують і перекладають ці письма, з дива не можуть вийти, як то люди навіть всупереч доброї волі (маємо цікаві відписи писем, що їх до союзу писали вищі особи!), або себе самі не шанують, або нерозважні (дехто назвав би без характеру), що не користають зі своїх належних прав.

Кооператор.

——o——

Дирекція і Службовики ЦЕНТРОСОЮЗУ бажають всім кооперативам і кооперативним працівникам ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

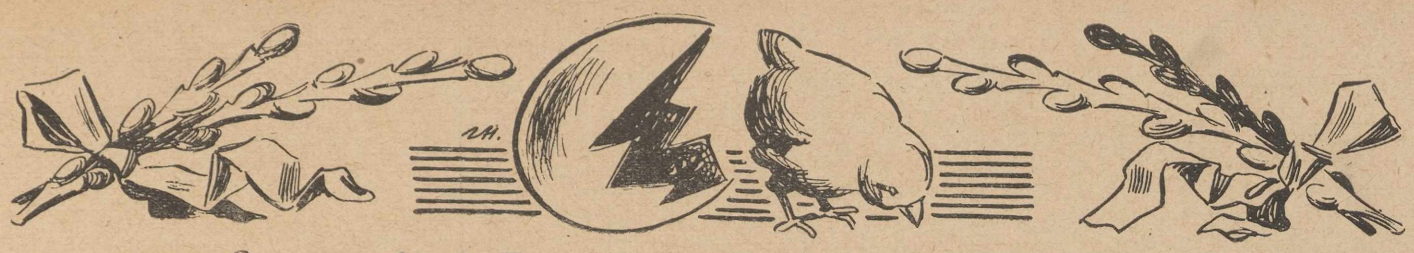

Самоосвітні Гуртки.

Хай ніхто не каже: обійдеться без мене! Як у брата горить хата й на твою пожене!

Запитаймо котрогонебудь виділового читальні „Просвіти“ в нашому селі, як йде праця в читальні, одержимо відповідь, що не дуже добре, або взагалі зле. Чому? Тому, що молодь рідко заходить до читальні, старші теж, хіба позичити яку книжку. Отже сміло можна сказати, що в деяких читальнях немає життя. Читальні найбільше скаржаться на брак відчитів, у селі немає своїх людей, які з повною відповідальністю виголошували би цікаві та виховно-наукові реферати-відчити, а з міста ніхто не приходить. А вже найбільше нарікання на адресу філії „Просвіти“ в Сяноці, чому не висилає прелеґентів у село.

Якщо візьмемо під увагу, що філія „Просвіти“ в Сяноці обеднує біля 60 читалень „Просвіти“ та має лише одного службовика — як тоді може належно сповнити своє завдання? Філія врешті не всилі удержати з власних фондів ще одного урядовця, просвітянського орґанізатора, який міг би об'їздити наші села на Лемківщині, та кромі загально-орґанізаційної праці виголошувати корисні для села й національно будуючі відчити. Одначе тут і наші села в дечому завинили. Саме, скільки є ще сіл у Лемківщині, в яких ще досі не основано читальні „Просвіти“; дальше — чи всі дотеперішні члени читалень „Просвіти“ заплатили як слід свої членські вкладки, чи багато нових членів приєднали, багато українських жінок вписалося досі до читалень „Просвіти“ — чи жінці не треба освіти і знання скільки то непотрібно грошей викидаємо на видатки на міські тандити — та скільки нових часописів книжок придбали ми до своїх читалень? Хто дасть на це відповідь? Отже припустім, що може в дечому завинила Філія — чи пак орґанізатор, який невсилі сам належно обслужити завчасу всі читальні „Просвіти“, але чи ми всі разом ще більше не завинили? Хто хоче пса втяти, той найде патик. Не оспорюємо того, що село жде на відчити — це похвальне діло! — одначе самі стараймося собі помогти. Хочемо відчит — мало є гарних різного змісту книжок? Не маємо грошей на книжку, заведім між собою дрібну ощадність, оподаткуймо себе, лінюхів і таких, що по коршмах пересиджують і сивуху та денатурат сьорбають — за вуха з коршми до читальні, знанням, наукою його піддержати. Тут не треба сотні людей вистане трьох-чотирьох, у більшому селі десятьох послідовних, статочних, розважних та шляхотних й ідейних юнаків і праця над піднесенням культури села, над його економічною розбудовою — піде вперед, аж мило!

Тому при кожній читальні „Просвіти“ треба негайно оснувати Самоосвітний Гурток. Зокрема в селах, де немає читальні „Просвіти“ — оснувати читальню! Чи це приносить нам славу, що в Сяніччині лише три (3) Самоосвітні Гуртки? Таже в більшому селі пр. Новосільці, Одрехова, Павлокома, Лодина Вислочок і т. д. повинно бути при читальні „Просвіти“ бодай по три такі Самоосвітні Гуртки. На провідників Самоосвітніх Гуртків не треба людей з укінченою високою школою, лише кожний член читальні „Просвіти“ бодай згрубша обзнакомлений з кращими книжками може сміло взятися до праці. Тому кличемо всіх Виділових і членів читалень „Просвіти“: Памятайте, що доля нашого народу у ваших руках! Не забувайте, що наша земля зрошена кровю й потом наших предків. Ми повинні це тямити та цього наших менших братів навчати. Пізнаваймо історію України. Гуртуймося в чесних культурних товариствах, орґанізуймо всі ділянки нашого життя! Хочемо щоб верба й рокита зникнула з наших садів — закладаймо Садівничо-самоосвітні Гуртки! Хочемо, щоб наша ріля видала кращі й більше плодів — гуртуймося з господарсько - самоосвітніх гуртках! Хочемо перебрати торговлю в наші руки — учімся кооперації. Для кожної галузі нашого життя творім окремий Самоосвітній Гурток.

Не даром каже наш великий ґеній Іван Франко: „Нехай ніхто не каже, своїм Богом піду; як вояки на команду ставаймо до ґліду! Бо самого, ще й слабого заклює й ворона; лиш товариство і громада тоді оборона. І нехай ніхто не каже, обійдеться без мене; бо як у брата горить хата й на твою пожене. І нехай ніхто не каже: що — мені наука! Бо наука мудріша штука, мудріша від бука. Вона тобі в пітьмі світить і гріє у студінь; вона світлом у ночі, а празником у будень. Вона сила й багатство і бита дорога; у ній бідним підмога, слабим перемога!“

Самоосвітник.

Замітка: Прохаємо наших Читачів забирати голос у цій справі; ми дуже радо служимо місцем і нові думки, проєкти, як повести наше село до кращого завтра, вибороти собі належне місце між громадянством та як згуртуватись в одну велику українську родину — все те видрукуємо.

Редакція.

— На Заході без змін. Бої на еспанських фронтах ведуться зі змінним щастям, одначе якихось більших пересунень і перемін останні дні не принесли. Офензива національних військ, хоч розвивалась успішно, проте своєї цілі не осягнула — відтяти Мадрит від червоного запілля не вдалося. Червоні, зібравши всі свої сили, рушили до протинаступу. Їх натиск на фронті під Гвадаляхарою був такий сильний, що повстанці мусіли відступити. На фронт приїхав ґен. Франко з німецькими військовими спеціялістами. Національні війська приготовляються до нового наступу. Завзяві спроби червоних військ здобути Овіедо не вдались. На фронті під Позоблянко національні війська віднесли льокальний успіх.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Брежанка (Бережанка), невеличке сільце, віддалене 6 км. від Опарівки, Стрижівської округи, українців у селі 28, залізниця в Доброхові.

Брезова (Березова), село віддалене 4 км. від Дошниці коло Жмигороду, залізниця в Яслі, населення обряду латинського.

Бросток (Берестоκ), сільце, колись звалося Берестоκ, у Короснянщині.

Брунарі Вижні, велике українське село коло Грибова (16 км.) з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1831. р., відоме вже в 1335. р. з грамоти польського короля Казимира Великого, в якій призначено для церкви в Брунарах одну рілю; відтак з 1391 р. як Брунарі перейшли з мушинського ключа (королівські добра) в посідання краківських латинських епископів. У селі була стара церква, збудована в 1620. р., на її місці побудовано нову, що досі пишається в селі.

Брунарі Нижні, дочерне село Брунарів Вижніх, віддалене пів км.

Буди Висоцькі, златинізоване село, віддалене пів км. від Бонарівки в Стрижівській округі.

Буківсько, зажидівлене мале містечко в Сяніцькій землі, залізниця в Новосільцях Гневош, суд. пошта, аптика і кілька жидівських крамів; торговий день у четвер.

Букове, сьогодні незнане село, в XVI. сторіччі присілок села Полав на гірському шляху Риманів—Межиляборці. Зо села осталася лише назва на лісі зв. Буковиця, що вкриває гори між селом Полави, рікою Вислоκом, сільцем Вернеївκою та Даровом.

Ванівка, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1898. році, віддалене 13 км. від Коросна й 8 км. від Корчини. Село поселене в XV. сторіччі, від 1880. року розвиваються в селі копальні ропи.

Вапенне, українське село, віддалене 2 км. від матірньої Мацини Великої біля Липинок коло Біча (Горлицької округи), відоме вже в XIV. сторіччі з випалювання вапна (вапнярки).

Вара, дочерне село Глудна, колись самостійна українська греко-католицька парохія, прилучена в 1795. році до Глудна; златинізоване вже при кінці 16. сторіччя (1593) внаслідок місійної діяльности Катерини Ваповської (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Вафка, присілок віддалений 3 км. від Фльоринки біля Грибова, Новосандецької землі.

Вернеївка, присілок з українським населенням, положений у долині над рікою Вислоκом, віддалений 5 км. від матірнього села Поляни Суровичні, з деревляною церковцею Положення Ризи Пресвятої Богородиці, збудованою в 1926. році. У селі є водний тартак, млин і фолюші до витовкання сукна.

Весола, сільце віддалене 6 км. від Глудна в Динівській окрузі, златинізоване Катериною Ваповською в XVI. сторіччі.

Видрна, сільце віддалене 5 км. від Іздебок, його доля як Весолої та других сіл у Динівщині.

Висівська Гута, присілок (латинська каплиця), віддалений 3¼ км. від Висової в Горличчині. Сільце поселене в XVI. сторіччі.

Вислок Горішній, велике українське село при чесько-словацькому кордоні в напрямі до Межиляборець, з українською греко-католицькою церквою Сошествія святого Духа, збудованою в 1874 році. До містечка Буківська 20 км., пошта й залізниця в Команьчі 12 км.

Вислок Нижній, українське село, безпосередньо злучене з Вислоκом Горішнім, з українською греко-католицькою церквою святого Онуфрія, збудованою в 1850. р., віддалене 23 км. від Буківська в Сяніцькій окрузі.

Вислочок, українське село, як дочерне парохії в Тарнавці, з українською греко-католицькою церквою св. Великомученика Димитрія, збудованою в 1818. році; віддалене від містечка Риманова 19 км., від Сянока 32 км. У селі є Читальня „Просвіти“, кооператива „Верховина“. Село поселене вже в XVI. сторіччі.

Висова, велике українське село в Горлицькій окрузі, з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1779. році під Покровом святого Архистратига Михаїла, скромно на висівській горі. „Явір“, побудована величава каплиця, збудована в 1929. році; село відоме вже в 1585. році, було осередком торговлі вином, яку провадили греки, що мали тут у селі свої пивниці і склади. У селі славні лікувальні джерела. До Грибова 34 км., до Горлиць 37 км.

Висока, златинізоване село, віддалене 2½ км. від Опарівки коло Стрижева над Вислоκом.

Височани, дочерне село Полонної, з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1810 році, давніше самостійна парохія, коло Буківська в Сяніцькій окрузі.

Вишеватка, дочерне село, віддалене від Грабу 2 км., при чесько-словацькому кордоні, у гірській кітловині.

Відач, село в Короснянській окрузі. Число українців мале та неустійнене. Парохія в Ріпнику.

Вілька, горішня частина села Волиці, коло Буківська.

Вільκа (Вулька), дочерне українське сільце в Риманівській окрузі, побіч Дошна.

Вільхівці, мішане село з українською греко-католицькою церквою Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1844. році, віддалене 3 км. від Сянока.

Вільшня, село, віддалене 2½ км. від Ольхівця, біля Крампної, залізниця в Коросні понад 30 км.

Вірхня, віддалений 1½ км. присілок від парохії в Гладишові, з українським населенням.

Вірхомля Велика (Верховня), велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Арх. Михаїла, збудованою в 1821. році, віддалене 14 км. від Північної, 20 км. від Мушини та 32 км. від Нового Санча. Село поселене вже в XV. сторіччі. (Далі буде).

Великодні Свята у Лемківщині.

Наш український нарід у Лемківщині з давніх-давен зберігає гарні святочні звичаї та обряди. Кожне рокове свято оплетене в нас серпанком давнини, яка своєю красою своїм чудовим настроєм збуджує в нас любов до нашого минулого, уводить нас у велику культуру нашого великого українського народу.

Зуб часу та нові по більшій мірі некорисні обставини відсувають культурні надбання великої народньої скарбниці на другий, підрядний плян, тому теж багато цінних старинніх звичок в обряді свят і святочному звичаї поволі затрачується, забувається так, що наша цінна традиція незбережена якслід, пропадає та її місце займає чуже нам, некорисне наставлення до звичаїв й обичаїв свята українського народу.

Властиві Великодні Свята начинаються з **Квітньої Неділі.** Ранісенько ґазда й ґаздиня вдягаються святочно, беруть багнята та йдуть до церковці. По святій хвалі Божій і посвяченні багніток, вертають додому, гладяться всі освяченими багнятами по лиці, щоб кожний був такий милий і гладкий, як ці багнята-базьки, перші віщуни весни, нового життя. Відтак відривають один пучок з прутиків та їдять „щоб горло не боліло", та ховають базьки за образ. Як худібка виходить перший раз на зелену пашу, виганяють цими базьками, щоб кругленька і здорова плекалася.

У **великий четвер** постять, а на вечеру варять пироги; по вечері дехто йде — як перед Різдвяною вечерою, — на ріку мити себе. Всі разом сходяться до церкви на Страсти.

У **велику пятницю** до схід сонця йдуть зо збаночком на ріку по воду. Набирати (черпати) воду треба так, щоб ніхто чужий не бачив, бо хто підгляне („вздрит"), тоді вода вже не „валюшна" (непомішна) на вроки. Дзеркало в хаті або закрите, або відвернене на знак жалоби. Упродовж цілого дня обовязує строгий піст. Ніхто не їсть страви („варі"), дехто споживає печену бульбу і квас — „варь" з капусти. Не треба також сажати домашню птицю на гніздо, бо могли би вивестися які дивогляди. У селі тихо, ніхто не робить тяжкої роботи, всі відвідують Господній Гріб, навколішках ідуть доокола святого престолу, моляться, матері приводять своїх діточок, честь віддають Христовим терпінням. Дівчата ладяться прикрашувати святі ікони, престіл іконостас чудовими українськими вишиваночками та цвітами.

У **суботу** кипить праця по хатах Молодиці, дівчата бігають за бляшками, пораються біля пасок, красять-пишуть писаночки, молодці біжать у поле, або до загорідки з мотикою по хрін. Ґаздиня журиться щоб її паска не запалася, „бо тоді хтось з рідні помре", як у печі валиться паска на один бік, буде вогонь; за те радість, коли паска росте вгору, буде в хаті багато, весело, збіжжя вродиться, діти будуть здорові. Багатші ґазди вудять шинку, бідняга завиває в обрусок оберемок солонини та кусок ковбаси. Святочні дари, печені й варені складають у великому коші: тут покладена паска, яйця, хрін, сир масло, вудженина, мясо, крашанки (писанки), свячена вода у збаночку. Воду, в якій вариться солонина, зливають до скляночки, по остуджені ховають теж у кошичок (вона має помагати на всі рани). До великого білого простирала завивають велику як колесо паску і чорний хліб. Кошик бере дівчина паску мати на плечі та несуть до хати, де буде свячення пасок. У суботу святять паски звичайно в дочерних селах, або в селі, що широко розмежоване горами та дареко всім до церкви. По освяченні обносять свячениву доокола хати, відтак входять набожно до хати та складають паску на столі. Вечором ідуть всі до церкви. У нічній тьмі здалека блимає світло свічок, у церкві, під дзвінницею багато народу. Враз запалюють всі свічники, павуки, дзвони разом гармонійно вдаряють, несеться відгомін „Христос Воскрес".

Темно, лише горіючі свічки в руках народу розяснюють темінь святочної ночі. Лунає пісня зі сотск грудей, могутніє „Христос Воскрес", скрізь радісний настрій.

Ви й не подумали, та вже зорі меркнуть, свята неділя — Великдень настав. Знову старі й молоді хором до церковці. Святочна Велика відправа, ще більша радість, бо у церкві бачите й таких, що чомусь у році боялися Божого храму. Радісне Христове Торжество всіх єднає, щирість, любов, братня згода на всіх лицях. По повороті з церкви вітаються в хаті словами „Христос Воскрес" та засідають до застеленого стола. Батько ділиться з усіми з рідні свяченим яйцем, взаїмно складають собі бажання, ґаздиня-мати (у деяких селах господар) бере паску в руки, відкравує в шістьох місцях прилипку та відкравки звязує в хустину (ці відкравки привязують опісля до коша, як уперше йдуть сіяти зерно). Паску їдять з яйцем, маслом, сиром, солониною і т. д. Лушпину з яєць кидають на росаду, кришки пасок і хліба в загорідці — при чому зажмурюють очі й говорять: „Сію маруну, сію маруну". Цілі лушпини з яєць завішують на овочевих деревцях („жиби сливкі такі великі вирослі як яйце"); кажуть теж, що на Великдень сонічко „грає" — тішиться. Пополудні цвинтар повний від народу: старі ґазди і матері моляться на гробах, дівчата виводять гагілки, співають гарні пісні. А дзвони дзвонять; рай для дітей, бо на Великдень кожному вільно „подзвонити". Здається, що ціле село співає величню пісню „Христос Воскрес" — радіють старі й молоді, малі й великі, бо ось Христос воскрес із гробу, так воскресне з могили наша Велика Мати.. **Михась Зошак.**

Великодня процесія в селі Нова Весь, у Новосандеччині.

З наших сіл і міст

РІПНИК КОЛО КОРОСНА.

В селі Ріпнику на Лемківщині загніздилася москвофільська дурійка. Саме населення по своїй суті відзначається досить позитивними прикметами, сильно вкорінене в нім почуття своєї відрубности від сусідів. Тільки завдяки ріжним кацапським баламутам панує в його поглядах хаос — називаючи себе ріжно, галицько-рускими, рускими і т. д. Бож тридно є кацапні сказати народові, що він є російський чи польський, бо тамошній селянин зараз йому відповість що він не є ані москаль, ані поляк Тож баламутять і роблять хаос у селі, щоб тільки не сказали, що вони є такі самі як ті, що мешкають за Сяном, на Волині, на СУЗ що це все один нарід, це нащадки Великого Володимира, Ярослава Мудрого, Мазепи й інших. Але не довго вже туманитимуть кацапськ верховоди нарід. Минули часи, коли народ поза словом з амвони нічого не бачив, нині книжка, газета є доступна для села. Зломить карк баламуцтво, бо народня стихія, голос спільного минулого спрямує народ на природний шлях, шлях єдности цілого українського народу

Але тепер прихвостні Москви старого (кацапня) і нового (комунарі) видання, ріжні платні за кервавицю українського селянина — аґенти подали собі руки для нищення спільного їм ворога — правдивого українства.

Наступило в них перемиря, бачимо в тамошній греко-кат. церкві молодців зі серпами й молотами які толерують місцевого, істінно русского“ отця-батюшку Мировича. Його похвали на честь Росії Пушкіна, й інших російських визначних мужів, його російський фанатизм, що велить йому з науки релігії робити лекцію апотеозування Росії, вивчення на правд віри, катехизму, але „Пора, пора“ — (російські пісні виписує малим дітям на таблиці) імпонують теперішним визнавцям „єдінства русского народа“.

Цьогорічний празник св. Параскевії „звеличав“ своєю присутністю „вороблицький канцлер“. По запрошувано всю „русску еліту“ товариство дібрало ґустовне спеціяльно для о. канцлера учительку.

Тамошні комунарі тішилися що мають таких слуг, що навіть з амвони публично славлять Москву й „загрівають“ — як сам „достойний гість“ — народ до вірнопідданства Росії. Комунарі ані не шурали чоботами по посадці, ані не галасували, як вони звичайно роблять, коли богослуження відправляють українські священники Пізналися, що то „свої“.

Існує там рівнож кооператива та попав там товар, який виробляють наші українські робітники, яким торгують наші українські купці. Коли завважав це о. Мирович обурився та наробив крику — „викинути то, нехай того не бачу, — воліете в жида купити“. Так кричав греко-кат. священик, „апостол“ релігії, якої Творця — жиди замучили! Так вчить робити нинішня Росія, яка український чорнозем багатства віддала на жир жидівській мафії — Каґановичів, Ягодів, і ін Чи є яка ріжниця в наставленні комунарів та кацапні до росту українського життя? Ні. Це два побратими. Це дві гієни, що за гроші українських селян і робітників приготовляють для них петлю.

Не тішіться отці-батюшки, що вже виробляєте собі тепер добру марку в комуністів, бо **комунізм** (російський націоналізм) пожер самих його творців, тож і ваша протекція не буде вічна. Одно прохання — не надуживайте храму Божого для своїх низьких шкурних інтересів. Не профануйте місця, з чого ви негідні промовляти!

Лемко.

——o——

ПРИСИЛАЙТЕ НАМ АДРЕСИ ТАКИХ ДІТЕЙ, ЩО ХОЧУТЬ ЧИТАТИ „СВІТ ДИТИНИ“.

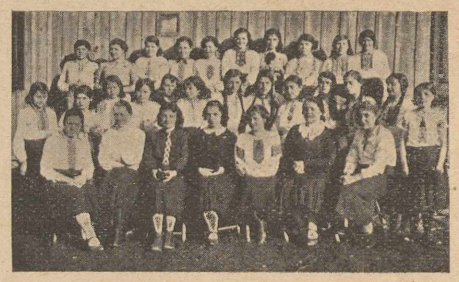

Учасниці трикотарського курсу в Дубрівці Руській.

ПОПАВ НА СВОГО.

Дня 12. березня ц. р. мандрував собі жид Найман з Лодини до Мриголоду. Йшов собі дорогою та підбомкував, бо ніс на руці кошик і сподівався зробити добрий інтерес під шабес. Але біда не спить; в тому часі їхав цею дорогою волосний війт з Мриголоду до Доброї Шляхотської. Йому щось не дуже подобалась міна потульного жида, що низенько кланявся пану війтові. Війт мимо всего казав жидові показати, що він так старанно несе у коші. Показалося, що там була телятина, мясиво, яке жидок ніс своїм племінникам до містечка, щоб вони посьорбали рослику на шабас і не повмирали. Цікаве, як влада покарає того різника за недозволений заріз невинних телятиськ та за заборонену доставу мяса до міста. Відай жидок буде мати доволі часу в тюрмі перебомкати свої прогріхи та покушати некошерної страви.

СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

Найбільший празник празників яким є світле Воскресення Христове, святкуймо без алькоголю. У ті великі святочні дні нехай лунає клич:

„Замісць на алькоголь — гроші на Рідну Школу!“

——o——

Несдержані числа реклямуйте у Ваших поштах — ЗГОЛОШУЙТЕ РЕКЛЯМАЦІЇ НА РУКИ П. Т. НАЧАЛЬНИКІВ ПОШТ.

Життєва обезпека

хоронить сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні.-

Такі обезпечення переводить відоме всім Т-во Взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Історична повість.

ТОДІ, КОЛИ ПРИЙШЛА СВЯТА ВЕСНА.

I.

Заходило сонце. Так черлено розмальовувало небосклін, немов би грозило всім, що дивилися на небесну пожежу. Черленню гладило сонце гори і вершки старих борів. Востаннє сьогодні купалось воно в спокійному плесі Яселки, помережаному густо в малі й більші водяні кружки, що немов винурювались з води і щезали та робили місце новим. Яселку мережали вечірною молитвою стада риб, що нею перед відпочинком громадно прощали сонце.

На гумні стара Митриха й донька її Марька зсипали до великого кошика малини, що їх назбирали продовж пообіддя, а Митро Сипко, газда хутора, сидів на порозі і потягав люльку з вишневого цибуха. Дивився на ті малини й відвертав голову від них.

Малини були великі як волоські горіхи, сухі й багато їх було. Митриха розгортала їх у кошику й говорила:

— Митре, треба б їх завтра віднести до двора до Дуклі, аж жалко, такі великі.

— Те панське черево все ненаситне. Спокою не дають. Все їм дай, все роби.

Тільки це сказав Митро, як задудніли в лісі, що прилягав до Сипкового гумна, кінські копита і на гумно увігналось чотирох вершників. Це були панські гайдуки.

— Гей, ти, чому нікого у дворі сьогодні не було? Га? — крикнув один. І зараз свиснув шкіряний нагай і пристав до спини оторопілої Митрихи.

Не крикнула. Кинулась узад.

— Ти гадаєш, що на тебе ждатимуть? Як сказано прийти, то треба прийти! А пайку грибів чому досі не принесла? Собі залишила! Панське добро собі присвоюєш?

І знову замахнувся нагаєм, але вже на Марьку.

Марька не рушилась.

— А хиба ти не знаєш, що від двох тижнів нема дощу, коли про гриби питаєш? А чому в дворі не були, теж не знаєш? Адже сьогодні наказали малини збирати! — І вмовкла.

Це збентежило гайдука. Він зліз з коня, приступив до Марьки і вдруге збентежився. Він побачив навперед себе великої вроди дівчину. Її сердите обличчя, робило її ще кращою й принаднішою, а впертість та рішучість бентежила. Він залишив намір збатожити Марьку, і грізний нагай безвладно повис на його руці.

А Сипкова Марька направду була вродлива. Її красу славили ген по горах. Русяві коси, великі чорні очі, стрункa, бистра як лань була. Виплекали її таку гори своїми цілющими тайнами. А хлопці — ті сходились ген аж зпід Санча на відпусти до Барвінка і Зиндранової, щоб побачити Марьку. Тоді бувало за нею ходять цілими ватагами.

Краса Марьки й збентежила гайдука. І в його гайдучій душі, що вміла плозувати перед паном, а по звірськи обходитись з хрещеним людом, що жила страхом, ненавистю, жорстокістю і лицемірством — зродилась підла думка.

— Ти, красуне, понесеш малини до двора, — сказав він — а щоб не боялась вертати домів, проведу тебе — і взяв її за підборідок.

Та не счунявся, коли рука Марьки відштовхнула його, а сама вона скочила крізь ворота до річки, кричучи:

— Невже ж ти такий мудрий, паничику. Не таких бачила. Ха, ха, ха...

Гайдук кинувся за нею навздогін, а за ним трьох на конях метнулись крізь навстежінь розкриті ворота.

Митриха такого не сподівалася, сплеснула руками й собі побігла до воріт. Побачила, як Марька відштовхнула від берега човен і плила зі струєю до другого берега. Гайдук бісився. Грозив нагаєм і біг здовж берега, а що річка в томі місці глибока була й перебристи її не могли, пустились кіньми вплав. Та вода скорше несла легкий човен Марьки і він незабаром щез за закрутом річки.

Старший гайдук, побачивши свою програму, лютий як пес, вертав на гумно. Коло воріт застав Митриху і всю свою лють зігнав на ній.

— То, таку бундючну гадину викохала — кричав і бив Митриху, а потім Митра, що вставився за жінкою .

— Я вам покажу, ви кляті лемки, ви гірські медведі. Ви попамятаєте Сьліву. О, у нього тверда рука — і бився в груди.

Митриха тихо плакала, але Митро мовчав, такий був зроду твердий і впертий. Як терпів, то для себе. Мовчав. Бачив свою кривду, розумів нечесні думки ватажка гайдуків Сьліви, але закусив зуби і дивився далеко на обрій, на гірські щовби, що тулились до сумраків і здавалось йому, що чує таємний гомін, який обіцював йому помсту.

Коли з нічим вернули змочені три гайдуки і Сьліва сів на коня, Митро перекинув собі через плече два кошелі малин і під конвоєм поніс малини до двора.

Втих на тихому дворищі Сипка гомін, що розперезано перед хвилиною гостював у ньому. Сумраки вже шептали коло Митрихи, що на присьбі нанизувала слізне намисто з тихого жалю і збирались розійтись по кутках тихого дворища.

Сльози плили в Митрихи, але навіть не шльохала. В голові тільки клубилось від думок:

— Що воно тепер буде! Якийсь новий чорт прийшов до двора й хрещеним дорогу заступає. Доки старшин гайдуком був старий Гуліч, якось воно інакше було. Ой, Боже, Боже — і тоді з її грудей вривався у тиху ніч стогін. — Роби так, як кажуть — недогода, роби інакше — теж саме. Марька... що вона зробила? Біду си зачіпила...

Далі буде.

Пресова конференція у нового воєводи.

Новий львівський воєвода п. Альфред Білик принимав у себе в дні 22. квітня ц. р. представників усіх українських часописів у Львові. Явилося 31 українських редакторів і журналістів, які репрезентують всю українську політичну й громадську пресу у Львові. Новий воєвода привітав зокрема кожного представника свого часопису та виголосив довшу змістовну промову, в якій висловив свої погляди на ролю дежавного адміністратора та на ролю преси, закінчуючи промову покликом річево, критично, суттєво та зі спокоєм і рівновагою нервів — одночасно із взаїмним зрозумінням і при добрій волі працювати для загального добра.

——o——

Лемківське дзеркало

За горами, за лісами зійшло сонце зпоза хмар. Залунали у церквах дзвони, повіяв весняний чар. Сум тридневий проминає, увесь світ Христа витає. Лине пісня до небес: Христос Воскрес! Чи є між нами людина, котрій не радісна ця Днина? Нема! Бо великодні дзвони мирять ворогів, гоять рани...

Воскресення дає нам надію, що усі думки, які серця леліють, за котрі тисячі пролили кров — вескреснуть знов! Хоч горя у нас багато, порізнили брата з братом, на світло сонця налягли хмари, блукають червоні й інші примари, неправда й зло хвилено панує, бурян у наших святощах газдує — проминe лихо, блисне луч сонця з небес, Христос Воскрес!

Коли до неба пісня великодня полине й на хвилю забудемо зло дня, нехай вступить у наші серця віра в наші сили і загостить аж до могили.

Сильна в серцях віра це міць, це потуга, котру повважати мусить усе довкруги!

Тоді нас не знищать бомби ні канони, бо в нас буде єдність, а нас міліони. І краща доля всміхнеться тоді до нас мило, чого усім бажає

кум Чмелик Гаврило.

——o——

СМЕРЕК, ПОВ. ЛІСЬКО.

Наше село положене в горах, а віддалене 60 кільометрів від залізниці, та від повітового міста. Нарід неграмотний, нерозуміє та недоцінює ваги організованого життя.

Але з приходом до нас о. пароха В. Данилівa, почало змінятися на краще. Він почав накликувати людей до єдности та до просвітянського життя. Зразу праця ішла важко. Але з часом, почали люди розуміти, що в освіті, в організації наша сила. В нашім селі, та в селах, прилучених до нашої парохії, повстають українські крамниці, а люди купують у них, бо починають розуміти клич „свій до свого“.

Від кількох років є в нас школа. До науки беруться також і старші.

——o——

ЗАЦІКАВЛЕННЯ „НЕВОЛЬНИКОМ“.

Аматорський гурток при „Сільському Господарі“ у Вороблику кор. відограв у Вел. Пості історичну драму „Невольник“.

Драму виставлено як звичайно на примітивній сцені у гром. домі. Захоплення нею було таке велике, що Амат. Гурток мусів її повторити слідуючої неділі. Батюшка Полянський не маючи змоги перешкодити виставі, заборонив бодай (у другій виставі) танець, який входить у склад...

АТРА

одиноке українське ЧОРНИЛО до писання

ПРОЩАЙ..

Матері Лемкині, що померла у краківській лічниці.

Земля будилась до життя,
Ти, Лемкине кидала рідну хатину.
Мчав поїзд у далеку сторону;
Але Твої думки осталися
в рідній хатині: Там, де сонце так любо гріє, де високії гори село голубять —
Останками сил ти рвалась до своєї родини, діточок маленьких прикликувала до себе, щоб раз ще їх побачити.
Уже не побачиш їх ніколи!
Мати-Лемкине забудь хатину.
Село й рідненькі гори.
Ти пішла у кращу країну.
Чужа земля хай пером Тобі буде!

КАЦАПСЬКА ПІМСТА.

Довідуємося, що Всеч. о. Николай Заяць, український душпастир у Чорноріках, короснянського деканату, зістав нагло перенесений до Вільхівця в Дуклянщині, де нема ні приходських будинків, ні помешкання. Цей український священник боронив католицької церковної власности в Чорноріках, а це місцевого церковного дому з площею, перед відданням їх схизматицькому обществу Качковського.

ПОСМІЙМЕСЯ ДАКУС.

Селянин прийшов з коршми пяний, воював на подвірю та збив вікно. Хлопець бачив це й каже: — Тату! дайте мі десять грошів, я скажу мамі, що то я збив вікно.

Батько говорить до сина студента:
— Кажеш, що хочеш складати гроші. Це значилоби так, якби наш пес Босий хотів складати ковбаси.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Анна Сірівна в Сяноці, **Вп. Петро Лисенко** в Межибродді: Заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

Вп. Михайло Вайцович в Межибродді По кінець червня 1937 р. Привіт.

Вп. Михайло Преца: Все полагоджено Конзуль є, присилайте документи. Календарі заплачені. Книжки вислано. Передплата по кінець вересня ц. р. Гаразд.

На числені заміти, чи у краків. воєвідстві треба залучувати до подання на виставу перекладу штуки по-польськи у Головному Т-ві „Просвіта“ інформують нас, що на жаль — треба, хоч нема на це виразного розпорядку. Це залежить найбільше від адміністр. влади.

Не наражуйте нас на непотрібні видатки, щоб ми до кожного з окрема посилали пригадки або упімнення за побрані книжки. Присилайте належитість, бо цим улегчите нам дальшу культурну працю.

Вп. В. Карбовничак з Сиракузи прислав передплату по нікець січня 1938 р. для читальні „Просвіти“ в Кінськім, для Михайла Гусака на молитовник, для Михайла Семена передплату по кінець 1937 року, для Миколи Масляка на „дитячу бібліотеку“, окремо зафундував для чит. „Просвіти“ в Кінськім „Ілюстр. історію Лемківщини“. Щиро дякуємо.

Вп. Зеновія Скірник з Чікаго переслала передплату для сестри свого мужа Вп. Ксені Каршневич у Вороблику Кор. по кінець 1938 р. з побиранням, щоб „Наш Лемко“ погодив синів одної матері, бо одні належать справильно до Кружка С. Г., а другі ще заглядають до Качковського — хоч там нічо доброго не вчаться. Добродійка З. Скірникова рада би дуже почути, що рідні браття вже помирилися.

Христос Вескрес!

ФЛЬОРИНКА КОЛО ГРИБОВА.

Це гарне українське село віддалене 8 км. від Грибова в Новосандецькій окрузі, з греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1875. році. У Фльоринці дуже гарно розвивається хор під умілим проводом Впр. о. Діякона Михайла, який впродовж короткого часу навчив хористів співати багато церковних і світських пісень. Хор уладив у дні 1. листопаду м. мр. урочисту Академію. Відтак у часі Христового Різдва відспівав хор колядки, яким прислухувалися наші люди з Берестя й Полян. Що неділі та свята хор співає в церкві. Багато народу приходить зі сусідніх сіл і місцевих до церкви на Хвалу Божу та радо слухають хорового співу. У Празник Покрови Пресвятої Богородиці в Більцаревій та святого Димитрія в Снітниці хор співав святу Хвалу Божу.

Одне й то загальне нещастя в наших селах, що за культурну працю стрічається перешкоди, так і в Фльоринці якісь нехарактерні люди впроваджують між хористів непорозуміння й роблять перешкоди в так благородному ділі. Треба нам памятати в тому часі народнього

лихоліття про нашу приповідку: „Згода будує, незгода руйнує“. Та до чого довела незгода, це наглядно бачимо на наших селах у Лемківщині. Тому памятайте, шляхотні члени Хору, що ваша праця несе культурне світло в наші хати, зеднює нас в одну велику рідню, тож дальше працюйте на Хвалу Божу і в користь нашої Батьківщини.

—o—

Подумайте, скільки грошей Ви заощадили дійсно, а скільки **могли б** були заощадити. Застановіться над тією важною для Вас справою і **постановіть** складати відтепер постійно хочби найменші суми на вкладкову книжечку

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

БОСЬКО, ПОВІТ СЯНІК.

Читальня „Просвіти“ ім. Тараса Шевченка в Боську дня 28. III. ц. р. дала виставу п. н. „На перші гулі“ та „Бабські забобони“. Виставу підготовив М. Проць, місцевий дяк. Вислід морально та матеріяльно добрий. Аматорів нагороджувала публика оплесками, бо грали назагал дуже добре. Досить пізно в ночі присутні розходилися до своїх хат дуже вдоволені. Зокрема жінки, бо зі жарту „Бабські забобони“ багато навчилися та винесли чимало користей. У теперішніх часах велика маса подібних пройдисвітів, як у „Бабських забобонах“, швендається по наших селах нашої Лемківщини, та дурить і використовує несвідомих жінок. Та це доводить їх до сварні, бійки та дуже часто до судів.

Хай для вас, Бощанки, ця вистава буде на будуче наукою, та якщо колись зайшов би до вас подібний пройдисвіт, женіть його кочергою з нашого села. Самі заходіть частіше до читальні „Просвіти“, там з книжок і часописів багато добра навчитеся та станете добрими й чесними газдинями, українками.

—o—

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА.

Загальні Збори читальні „Просвіти“ відбулися в нас у церковній домівці при участи 44 членів. Зі звіту довідаємося, що свідомі члени перечитали у звітовому році 350 книжок різного научного, виховного змісту; засідань Виділу було 9, 5 вистав, 1 фестин, 2 відчити; відчити давав Др. Степан Вінчицький енергійний голова філії „Рідної Школи“ в Сяноці, перший на тему про значіння Рідної Школи, другий про большевизм і царську Росію як тюрму народів і загрозу культурного світу. Загальні Збори одноголосно ухвалили передплачувати українські національні часописи „Наш Прапор“, „Наш Лемко“, „Світ Дитини“ та інші. Кінцеве слово виголосив Впр. о. Зенон Крупський, ідейний український душпастир, палкими словами подякував зібраним за численну участь і заохотив всіх до дальшої праці над піднесенням освіти й добробуту в селі для загальної користи і слави всего нашого народу. Під кінець відспівано національний гимн.

ШНУРІВКИ ГРЕБЕНІ ЗЕРКАЛА ҐУЗИКИ

тільки української фабрики

ҐАР

Львів, ул. Потоцького ч. 58.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

СЕМУШЕВА.

Загальні Збори читальні „Просвіти“ відбулися дня 17. І. ц. р. при участи 63 членів, у власній домівці. У звітовому році перечитано 300 книжок, велику мандрівну бібліотеку філії Рідної Школи в Сяноці, улаштовано 8 театральних вистав, 2 танкові забави, виголошено 2 торжественні реферати про Шевченка і Франка, засідань відбулося 12 (отже правильно що місяця!). Виділ затверджено той самий, що в минулому році. На закінчення відспівано національний гимн. Як „дар Просвіті“ зібрано 15 злотих і переслано до філії „Просвіти“ в Сяноці. Честь Вам свідомі громадяни! Ваш приклад не піде на дармо.

„Народна Торговля
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

РУСЬКА ДУБРІВКА КОЛО СЯНОКА.

Заходом місцевої Читальні „Просвіти“ відбувся трикотарський курс для дівчат. З курсу користало 28 дівчат (бачимо їх на світлині), що під умілим проводом своєї інструкторки Марусі Побережної навчилися трикотарських виробів і набули відповідну практику в тому напрямі. Курс тривав від 13-го лютого до 3-го квітня ц. р. і відбувався в просторій кімнаті громадянина Івана Войнарівського. Провідниця курсу занялася ученицями з повною посвятою, старалася, щоб не лише сама наука якнайкраще випала, але також, щоб ціла Дубрівка мала з цього якнайбільшу користь. З цього приводу Курсантки складають цею дорогою своїй Провідниці якнайщирішу подяку.

На закінчення курсу відбувся концерт у честь великого Генія України Тараса Шевченка з виставою п. н. „Пригоди вчать згоди“. Простору домівку виповнили гості з Дубрівки, Сянічка і з далекої Волиці приїхали делегати фірою, щоби своєю приявністю засвідчити свою приналежність до Великої Української Родини. На гарному килимі, на фронтовій стіні домівки пишався прибраний зеленню і вишиваними рушниками портрет Тараса Шевченка.

Вступне слово й реферат виголосив Василь Подубинський. Хор під орудою Михайла Ковальського відспівав кілька гарних пісень. Деклямації маленьких діточок: В. Подубинського, З. Подубинської, С. Хорта випали якнайкраще, нагороджені рясними оплесками вдоволених слухачів. Відтак по черзі виголосив О. Галик деклямацію „Кавказ“, А. Подубинська „Лічу в неволі“, Михайло Дарозський „Іван Підкова“. По концерті виставлено „Пригоди вчать згоди“. Аматори вивязалися дуже вміло зі своїх завдань, зокрема В. Сех, що проявляє великий талант до малярства; він теж виконав усі декорації для Читальні „Просвіти“, за що Виділ щиро йому на цьому місці дякує. Також щира подяка належиться громадянам І. Войнарівському та Й. Гидзікові за їх труди та старання над уладженням цього курсу. Відспіванням Українського Національного Гимну закінчено цей радісний день у житті Дубрівчан.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Кові книжки.

Ювілейний Альманах Українських Католицьких Богословів Перемиської Епархії, зібрала Редакційна Колегія. Перемишль 1937. Накладом гр.-кат. Духовної Семінарії в Перемишлі. Сторінок 1—270. Ціна 4.— зл., з пересилкою 4.50 зл., для закордону й Америки 1.50 дол.

Адреса: Редакція „Альманах“, Перемишль, Баштова 13.

„Ювілейний Альманах“ виданий з нагоди 80-ліття Св. Вітця Папи Пія XI. та 20-ліття владицтва **нашого Епископа ВПреосв. Йосафата Коциловського,** опрацьований сімнадцятьома авторами, давнішими і теперішніми богословами, саме по вступному „Слові“ й вершованій „Памятка слави“ читаємо про „Католицьке Священство у світлі Енцикліки і т. д.“ — довга стаття о. О. Орського, з черги „Завдання Катол. Акції“, „Двадцять літ на владичому престолі“, „Преосв. Й. Коциловський супроти сектанства“, — о. М. Дороцький, — „Українська Катол. Духовна Семінарія в Перемишлі“, — о. крил. Василь Гриник, — „Спомини з побуту гр. кат. Дух. Семінарії в Кромерижі 1915 р.“ — о. Андрій Перхач, — „Богослов у роках визвольної війни“, о. П. Голинський і т. д.

Цілій книжці просвічує шлях, як сказано у вступі: живемо на окраїнах католицької Церкви, що, як на фронті перші вояцькі колони, у безпосередньому зударі з пекельними ворогами, боремося, щоб зберегти позиції Церкви. — Ця цінна книжка повинна находитись у кожній українській католицькій хаті. **(ю).**

СІРІ ГЕРОЇ, Фр. Коковський, оповідання з недавної минувшини, накладом В-ва „Світ Дитини“, Львів 1937. Ціна 70 гр.

До циклю книжок про героїчні змаги української молоді — прийшла оця нова перлина — збірка шести оповідань з життя української молоді як шляхотні приміри ідейности та самопосвяти для Рідної Батьківщини. — Хто любить своїх дітей та добра їм бажає, нехай купить їм цю виховну книжечку.

ВОЖДИ Й ГЕРОЇ, Святослав Боярич, „Дешева Книжка“, двотижневик, Львів, Скарбківська 35. Передплата річна 4.— зл. **для Лемківщини** річно лише 2.— зл.

ВІК до підлоги і шевський
найкращий
з української фабрики
„ЗОРЯ“
Львів, Кордецького 51 О. Левицька і С-ка

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поручення в силі ось на бажання.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Високопреподобному Отцю.

ІВАНОВІ ТИЛЯВСЬКОМУ В РІДЖАЙНІ КАНАДА.

Всечесний Отче! Бажаємо Вам наш Духовний Батьку ми Ростоцани коло Лабової веселих і щасливих Свят, світлого Празника Христового Воскресення.

Уже рік минув, як Ви Дорогі Отче научали нас золотими словами нашої християнської праведности. Цих слів ніколи не забудемо Вам, наш великий Добродію! Чи тямите, як зійшлися люди з нашого й дооколичніх сіл до нашої церковці та прощали Ви Отче зі сльозами в очах?

Ми українці—відродженці у Ростоці та ми члени українського церковного хору парохії Нової Веси й Лосього та члени Апостольства Молитви в Матієвій, усі разом зі Складистого, Ростічок, і Чачова шлемо Вам наш Дорогий Духовний Отче за посередництвом нашого вірного друга „Нашого Лемка“ бажання якнайщасливіших Свят Христового Воскресення. Хай Ваші золоті слова полонять душі наших Братів у далекій країні — Канаді.

Христос Воскрес!

Ваші бувші парохіяни.

До цього щирого бажання прилучається вповні Редакція.

—о—

Кращої долі та Щасливих Свят Воскресення Христового бажаю Братам: Романові зріднею в Берегові, Миронові в Ромбас та Степанові й Володимирові в Америці — Юліян Тарнович.

Веселка І.К.
Всі українки вишивають українськими нитками
тривалі в пранню і на світлі сонця
„ВЕСЕЛКА — І.К.“
крашені індантреновими красками
Адреса ФАБРИКИ: „ВЕСЕЛКА“ Спілка з о. в. у Львові, вул. Павлінів 16. Тел. 111 77.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Святочне число

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 9 (81)

Львів, 1-го травня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Свячення пасок у Лемківщині, в селі Фолюш, к. Цеклина.

Юра Шкрумеляк.

НАСТАНЕ ТРЕТІЙ ДЕНЬ...

(Що було писано в Письмі, звершилось...)
Ісуса зрадив Юда й передав
На ложний суд лукавих фарисеїв, —
На глум і муки Господа продав.

Христа вінцем терновим увінчали,
Перед Пилата люті привели —
І в дикій ярости юрба кричала:
„Вараву випусти! Христа розпни!“

І взяв Свій хрест Господній Син і двигав —
І на Голгофті, на страшній горі,
Поміж двома злочинцями грішними
Кати розпяли Правду на хресті.

І вість пішла у світ: „Умер Син Божий...
Пропала, вмерла Правда і Любов...“
І праві душі ревно заридали —
І плач і стогін по землі пішов.

Та слушний час прийшов — і Син Господній
Воскрес і встав із гробу в Третій День...
Воскресла Правда у великій славі,
Під звук ангельських радісних пісень.

Горі серця, усі, що прагнем Правди,
Усі, що в імя Правди терпимо!
Вірю, й для нас ще Третій День настане, —
Бо від віків так писано було...

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„В цей день, що його створив Господь, зрадіймо й восвеселімся у нім!...“

Святкуємо величне, релігійне торжество! Мило-мельодійно дзвони гомонять, як ніколи передше у церковному році!... Підіймається трюмфальний спів веселої пісні: **„Христос воскрес із мертвих, смертю смерть поправ“...** Розливається небуденна радість по всему християнському світу, голубить кожне віруюче серце, підносить і поривае у якісь надземські царини щастя, мира і супокою... **Це пригадка, що воскрес Христос!...** Це торжество побіди справедливости, правди і життя!... це празник їхньої перемоги над кайданами і смертю, над неволею й насильством, над неправдою й сатаною, над несправедливістю і призирством, над глумом, над ворогом, над гріхом!... Перемоги, якої вже не встані завернути ані лож, ані смерть, ані діявол, ані зло!... Цеї перемоги світлої і блискучої, **що будить віру в безсмертність, що кріпить надію у прийдешнє, що дає певність будучого воскресення й життя!...**

Уже знівечена і збурена сила гріха, духової смерти й ада! На її місце з животворчого гробу **Христа засіяло нам Сонце!...**

Тож мимо наших буденних злиднів, мимо приниження, турбот, тяжкої журби за майбутнє, мимо гірких противностей життя дочасного, важкої боротьби й недолі — **радісно, повні віри та підйому, повні надьороти і надії, повні незломного гарту, волі и духа святкуємо черговий, цьогорічний Великдень!...**

Здіймається, потужніє і несеться радісний гомін великодньої пісні з наших рідних святинь по наших веселих і розлогих, подільських ланах і рівнинах, по наших розкішних, лемківських горах, закутинах і долинах!... А співають її і **тут і там ті самі українські уста, ті самі українські груди, те саме українське серце й душа!...**

Святкують цей Великдень і наші обездолені Браття над Дніпром! Святкують, хоч чорна невесела картина їхнього дня змережана рясною кровю й сльозами!... Святкують, знесилені неволею, окутані кайданами, зморені голодом і жаждою, вкриті призирством і наругою, краяні батогом і побоями червоних катів!... Святкують, бо знають, що як Христос воскрес, **так і їх правда і воля воскресне!...** Святкують, радіють духом і серцем гомонять, бо непохитно надіються й вірять, що таки, таки розпадеться колись домовина, а з під неї, — як сказав Тарас Шевченко:

„Встане Україна...
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти“!...

Нашим Дорогим Сестрам і Братам

в Америці, Канаді, Аргентині, Бразилії, Франції, Німеччині, Підкарпатті та Всім у Рідній Лемківщині шлемо з нагоди Світлого Празника Христового Воскресення щирі братні бажання кращої долі. **Адміністрація й Редакція „Нашого Лемка“.**

Слово ВПреосв. Митрополита Андрея.

В Празник Благовіщення, дня 7. квітня 1937 р. львівське радіо передало Службу Божу з Успенської церкви і слово ВПреосв. Митрополита Андрея. Наш Великий Архієрей могутніми словами схарактеризував празник Благовіщення та велику тайну Воплочення Сина Божого, а вкінці звернув увагу вірних на любов і милосердя Божої Матери для всіх людей. Зокрема згадав ВПресв. Митрополит також наших братів на Великій Україні, там, де тепер під большевицьким ярмом „не вільно молитися, де молитва злочином, де на смерть наражується той, хто Бога хоче любити й Богові служити християнським життям“. ВПреосв. Митрополит візвав усіх молитися за наших нещасних братів. Слово нашого Князя Церкви зробило велике враження на десятки тисяч українських вірних, які вислухали його через радіо.

— **Шкільні кураторії** завели полекші для шкільної молоді, що не може ходити правильно до народньої школи. У всіх більших місцевостях зорганізують весною іспити для екстерністів з 7-клясових народніх шкіл. Усі діти зі свідоцтвами з таких іспитів будуть мати нормальний доступ до шкіл середніх і професійних. На це треба скрізь звертати увагу нашим людям.

Христос Воскрес
ЮВИЛЕЙНА КРАШАНКА
— українським католицьким родинам —
опис Христового Воскресення
словами св. Евангелія з ілюстраціями
зладив о. Михайло Дороцький.
Накладом В-ва „КРИНИЦЯ“, Перемишль,
Водна ч. 10/II.

Шкідливість алькоголю й пиячення.

Алькоголь нищить людину духово, фізично, матеріяльно і суспільно. Ширім ідеї Товариства „Відродження“ на Лемківщині!

Дуже хосенну і пожиточну діяльність веде у нас товариство „Відродження“, що поборює алькоголізм і пиячення між народом, та пропагує здорову свідомість і тверезість. Бо справді **алькоголь і пиячення це великий ворог так одиниці, як і суспільности, як теж і цілого народу.** Небезпека цього налогу тимбільша, що останніми часами пиячення обняло теж і денатур, відтак т. зв. „кропку“, та інші одурманюючі напитки. Буває, наші люди не оминають ніякої нагоди, ні похорону, ані хрестин, ані весілля, або праздників, щоб не заливатися денатуром, котрого заживання, мов пошесть, шириться, по наших селах.

Тимчасом пиття алькоголю, та інших, упянюючих напитків, зокрема денатурату, під кожним оглядом нищить і руйнує людину.

Нищить її першзавсе духово!... Задурманює її ум, відбирає свідомість, забиває здоровий осудок, ослаблює відпорність на злі впливи, вкорочує память, звихає рівновагу духа, побуджує до авантур, галабурд і напастей ,словом, обдирає її зі всего, що тільки належить до поняття нормально розвиненої, зрівноваженої і розумної та здороводумаючої й ділаючої людини...

Що більше?... Алькоголь шкодить не лише самий дотичній одиниці, котра віддається цьому налогові, **але теж її потомству наносить він великі духові спустошення і шкоди!..** Діти розпиячених родичів тумановаті, духово обмежені, карловаті і звироднілі, та неспосібні до якої поважної, наукової праці і студій...

З черги **алькоголь нищить теж людину і фізично,** що на основі медичних дослідів признають і стверджують лікарі... І так алькоголь ослаблює людину нервово, відбирає їй відпорність на всякі пошести і недуги... У такої людини ослаблюється серце, мозок, нерви, покармовий апарат, та взагалі весь її тілесний організм! Що більше? Декотрі аматори денатурату та інших споріднених з ним напитків **тратять навіть зір і сліпнуть**, або затроюються до цього ступня, що тратять уже прямо відразу і саме життя!

Дальше. **Алькоголь нищить і пустошить теж людину і матеріяльно.** На алькоголь видає і витрачує неодин тяжко запрацьований, чи заощаджений гріш. Пропиває свій заробіток, пропиває гріш, потрібний на ріжні, конечні, життєві цілі, пропиває навіть і ціле своє майно, а сам — бувало — наражується на жебрачий кій і на ношення жебрачої торби між людьми!...

Вкінці **алькоголь нищить таксамо людину і суспільно!..** Людина, віддана пияченню, стає неспосібна до будьякої позитивної, суспільної праці й життя. Навпаки! Вона стає тягарем для суспільности, котра для забезпечення себе перед нею мусить удержувати сторожів прилюдної безпеки, кримінали, лічниці та суди!...

Родина, в котрій є один, або більше пияків, розпадається!.. Там нема ні мира, ні любови, ні єдности, ні згоди. Там лише неустанні бійки, сварня, колотнеча, авантури, забійства, крики і незгода! Там алькоголь видає такі погубні овочі, що жінка тратить мужа, котрий через алькоголь перемінюється для неї на божевільного ката, діти тратять батька, родичі сина, немічні опікуна і т. д. Там крайне горе, матеріяльна руїна, голод і недостаток, пожар і вогонь, та вічний плач, зойк і нещастя. А все те чинить алькоголь, або яка інша отрута, що робить людину неспосібною ані до приватного, ані до родинного, ані до суспільного життя!...

Вкінці **сама суспільність занемагає на тяжку недугу,** якщо значні її сфери віддаються налоговому пияченні й алькоголевій сваволі... Вона неспосібна тоді до якогось замітного, або таки до ніякого, культурного розвитку, поступу і життя!... Хтож тоді має піднести у ній духа, розбудити охоту до збірної, організованої й хосенної, та продуктивної праці, коли до ніякої, здорової гадки, чи почину не допускає її чарковий ворог людини, алькоголь, та інша, йому подібна отрута!... І так, напр. великий і численний китайський нарід розбитий, поділений, ослаблений, а то і частинно поневолений, та одна з головних причин цього стану — це налиг, що жене його до споживання трійливих напитків, а тимчасом і до вбивання, та нищення самого себе...

Тому вистерігаймося алькоголю та споріднених з ним, отруйних напитків, як грізного і небезпечного, так приватного і родинного, як теж і національного ворога, котрий уже раз намагався знищити наш нарід, а це в часах після знесення у нас кріпацтва і панщини.

Навпаки, **зберігаймо конечну повздержність від гарячих напитків і здорову тверезість!...** Попираймо церковні Брацтва Тверезости, та наше протиалькогольне товариство „Відродження“, щоб їх пожиточні кличі та ідеї добули належне собі право горожанства **також і в нас на Лемківщині!..**

Відродженець.

Хочуть польщити церкву.

Є такий місячний польський часопис, що зветься „Грекокатолік“. У тім часописі появилася така відозва нібито наших людей, що говорять польською мовою, або як вони кажуть „Полякуф греко-католікуф“. У тій відозві пишуть: „І-мем ем півміліонової польської групи греко-католиків дієцезій перемиської, львівської, станиславівської та Апостольської Адміністрації Лемківщини, звертаємося до наших Високопреосвященних Епископів, а в першу чергу до Його Ексцеленції Митрополита ґрафа Андрея Шептицького з гарячою просьбою і петицією о ласкаве поручення підчиненим собі отцям парохам, щоби схотіли примінитися до бажань своїх парохіян польської народности, зокрема, щоб негайно усунули наше національне (народове) і мовне упослідження в церкві, говорили точно по народостевому відсотку (згідно зі статистикою) польські проповіді в церквах тих парохій, де є більшість греко-католиків Поляків. А там, де польсько-мовне населення є в меншості, щоби для нього хоч кілька разів у місяць (себто також усе — прим. Ред. „Пр.“) голошено в церкві проповіді й додаткові богослуження, як також (щоб завели) польське урядування в гр.-кат. парохіяльних урядах“.

Цікаво, що людовці в своїм часописі „Пяст“ називають те становище слушним. Отже нехай наші селяни знають тепер, хто такі ті „приятелі“ зпід польського „зеленого прапору“.

—o—

Якими способами москвофільство промощує шлях для безбожництва і комунізму

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

(Через нищення основ католицької віри і релігії в народі. — Через розбуджування симпатій до комуністичної Росії! — Через ширення ненависти до Українців).

Москвофільство веде збаламучені й несвідомі одиниці і круги на Лемківщині до отвертого безбожництва й комунізму, це дійсність якої реальну правдивість і наявність стверджують наявні факти, якої отже ні заперечити, ні заслонити, ні промовчати не дасться!... Насувається питання, якими то дорогами москвофільство промощує собі на Лемківщині шлях до релігійно-національної анархії і ренегатства, та до комуністичного атеїзму?

Першим засобом москвофільства до осягнення цеї мети — це підривання самих основ католицької віри і католицького релігійного духа в народі! І так в 1926—1930 рр. розвивали і провадили москвофіли на Лемківщині шалену і безпощадну, так пресову, як теж й устну, так одиничну, як і вічеву, протикатолицьку агітацію і пропаганду. Згодом цею своєю погубною неперебірчивою в середниках агітацією підорвали тут москвофіли повагу, вплив і значіння Католицької Церкви, заманили, а радше загнали значну частину наших неосвідомлених лемків до протикатолицької російської схизми, осміяли й оплювали Церковну Унію, понизили і заперечили авторитет св. Апостольської Столиці та католицьких Церковних Властей в очах вірних, т. **взагалі підорвали основи релігійної віри і здорової, моральної духовости й рівноваги в народі!...**

Вслід за тим в области релігійно-духовного життя невинних і збаламучених жертв нессвісної й каригідної, протикатолицької, москвофільської агітації на Лемківщині повстала жахлива, повна руїн, знищення і згарищ, духова **порожнеча, як раз така, якої до свого защіплення, посилення і поширення вимагає і потребує протирелігійна невіра, безбожництво і московський комунізм!** І справді цей комунізм не давав тут на себе довго чекати! Саме він, використавши знаменито пригожі, прямо ідеальні для себе обставини релігійно-духової руїни, які створило тут для нього москвофільство, та заведене ним, російське православія, всадовився залюбки і поквапно у приготованій для себе порожнечі, заповнив її чимскорше своїм отруйним розкладовим змістом, та ширить між своїми нещасними жертвами дальше свої переворотні кличі, свої засади, та свої „ідеї“! **Таким способом москвофільство вистаралось, та прямо вибороло тут для комунізму жахливе право горожанства** між своїми нещасними приклонниками на Лемківщині!...

Дальше!... Москвофільство, голосячи і поширюючи фальшиві твердження й теорії про нашу мнимо, національну єдність з Московщиною-Росією, піддержує тим самим у своїх збаламучених приклонників силькі, промосковські тенденції, та розбуджує у них підступно, облудно і насильно симпатії до російської національної назви, ідеольогії і культури... Відсі то для москвофілів назви „Русь“, „руский“, чи „русскій“ значать тільки, що „Росія“, „російський, зглядно „Москва“, „московський“, а не що іншого!... Отже вже самою, облудно і хитро поставленою квестією назви „руский“, чи „русскій“ пропагують вони у своїх задурманених несвідомих жертв захланний, московський, так національний, як і державно-політичний шовінізм й імперіялізм!...

А тому, що сьогоднішня Москва наскрізь безбожницька, комуністична, а ще більше тому, що якраз ця червона Москва ще більше безоглядно і жорстоко здійснює й переводить у себе, передусім на Україні, програму російського націоналізму і шовінізму, як це чинила царська Росія, **отже симпатії „нашого“ доморослого москвофільства переливаються тепер всеціло якраз в сторону комуністичної й атеїстичної Москви!...** Відсі то походить, що бути „чистої“ крови комуністом, то у москвофілів значить те саме що бути добрим „русским“ патріотом!... **І тому то читальні Качковського, в котрих домінує московський дух, стали під сучасну пору на Лемківщині прямо „вилігарнями“ і вигрівальнями крайної невіри, отвертого безбожництва і комунізму!...**

І на цьому якраз тлі найлучше і найкраще зрозуміємо, чому то щавницькі, злоцьківські та милицькі комунарі так гучно, живо і весело забавлялися в дні 14. березня ц. р., в сиропустну неділю, в читальні Качковського в Милику, та чому побили до крови бажаючого перешкодити цьому, українського священника, душпастиря й аскета цеї міри, що Всеч. о. Дамян Дзяма!... Ось до чого доводить проваджена під „високим“ протекторатом „устроня“, москвофільська робота на Лемківщині!...

І чи дивуватися тут, що в таких обставинах найпідліший навіть донос першого ліпшого комунарського ватажка (як прим. цього з Мисцової), вистарчає на т. зв. „устроню“ до того, щоб повести шалену нагінку та примінити весь лексікон канонічних і неканонічних кар проти невинного українського священника? І чи дивуватися тут дальше, що схизматизуючому обществу Качковського записується тут церковну площу з католицьким домом, щоб опісля мала де урядити свою вилігарню і спелюнку комуна, а українського католицького священника карається і переноситься за те, що він в обороні цеї слушної католицької власности виступає?!... **Словом, москвофільство і комуна подали собі на лемківськім терені дружньо руку, щоб спільними силами поборювати католицизм, українство й Унію на Лемківщині!...**

ДАР НА „ПИСАНКУ“ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Кожний українець, кожна українка, кожне українське Товариство нехай зложить великодній дар на писанку Рідній Школі.

Приходи з театральних вистав, концертів, забав та всяких інших улаштувань в часі від Великодня до Вознесення припадають також на дар Рідній Школі.

Головна Управа Рідної Школи.

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди
„ЕТАН“
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.
Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Орґанізація дитячих садків у 1937 р.

Надійшла весна. Саме пора до підготови, заложення й ведення дитячих садків. Тою працею в першій мірі з правила повинні занятися місцеві Кружки РШ. під проводом Повітових Кружків РШ. Одначе до співпраці треба запросити конечно всі місцеві товариства й установи. Де на місці нема ще Кружка РШ., там орґанізуванням дитячих садків повинні занятися інші українські установи, підчиняючи рівночасно зорґанізовані ними дитячі садки під нагляд Рідної Школи.

Як вступну працю до орґанізації дитячих садків треба вважати нараду батьків. Току нараду можна відбути й без попереднього повідомлення староства на основі арт. 18. закону про збрання з 11. III. 1932, Д. З. Д. ч. 48 поз. 450, але президія наради мусить усіх приявних особисто знати. На тій нараді треба: 1) списати батьків, що рішаються віддати свої діти до дитячого садка, 2) списати дітей, які будуть ходити до садка, 3) підшукати чисту, ясну хату з садком або при площі, 4) обміркувати спосіб харчування дітей у дитячім садку і 5) намітити провідницю дитячого садка й лікаря, що занявсяб оглядинам дітей у садку. При списуванні дітей до дитячого садка слід брати під увагу лише діти від 3. до 7. року життя.

Дитячі садки — це суспільна установа, що орґанізується на основі розпорядку Президента Р. П. з 22/IV. 1927, (Д.Р.П. з 30/IV. 1927, ч 40. поз. 354.). На такому самому становищі станула й Кураторія ЛШО. у Львові і своїм обіжником із дня 2/I. 1935, ч. I. 35006/34 доручає шкільним інспекторам, щоб дитячим садкам не ставили перепон. Прохання на дозвіл дитячих садків треба вносити виключно до приналежного староства. Найліпше робити це за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Пов. Кружка) Р. Ш. Зразок такого прохання й потрібних залучників поданий у книжці: „Українське Дошкілля" **Тому кожна провідниця й кожний Кружок РШ. чи кожна інша установа, що веде дитячий садок, повинна негайно набути книжку: „Українське Дошкілля" в Головній Управі РШ., Львів, вул. Сикстуська 46.** (ціна 3.50 зол. + 0.50 зол. за пересилку).

Шкільна й адміністраційна влада погодилася на те, щоб Головна Управа РШ. взяла виключний нагляд над усіми нашими дитячими садками. Тому кожний Кружок РШ чи інша установа, що хоче оснувати дитячий садок, має про це повідомити Головну Управу РШ. — найліпше за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ. У зголошенні подати: 1) місцевість (назву громади, почти, повіту), 2) час праці дитячого садка (від — до), 3) котра установа оснувала й веде дитячий садок і 4) яку платню (місячно) може діставати провідниця чи як подати взагалі умовини удержання провідниці.

Ті Повітові Союзи Кружків (Повіт. Кружки) РШ., що орґанізували дитячі садки у своїх повітах попередніми роками й мають у себе зареєстровані до праці місцеві провідниці, можуть їх і на цей рік самостійно анґажувати для свого повіту, але після заанґажування **найдалі вже до трьох днів мають їх зголосити Головній Управі РШ.**

Незалежно від цього кожна кандидатка на провідницю дитячих садків мусить зареєструватися в Головній Управі РШ. за посередництвом Повітових Союзів Кружків (Пов. Кружків) РШ. При зголошенні подати: 1) імя і прізвище, 2) імя батька й матери, 3) дату уродження, 4) місце теперішнього замешкання, 5) яку школу покінчила (іспити), 6) чи де й коли відбула курс провідниць дитячих садків, 7) чи, де й коли вела вже самостійно садок і 8) які вимоги ставить за ведення дитячого садка. Повітовий Союз Кружків (Пов. Кружок) РШ. перешле Головній Управі РШ. ті дані зі своєю письменною опінією про кожну кандидатку зокрема, а якщо кандидатки особисто не знає, то зажадає письменної опінії про неї від іншої повітової української установи.

Кандидатки, що бажали би в 1937 р. вести дитячі садки, нехай безпроволочно внесуть подання до Голосної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46. — До подання долучити такі документи в орґіналі або у відписі: 1) метрика або метрикальний витяг, 2) свідоцтво зрілости, 3) посвідка укінчення курсу провідниць дитячих садків, 4) свідоцтво здоровля, 5) життепис і 6) порученння повітової рідношкільної або іншої української установи.

Провідниці, що працювали в дитячих садках минулого року і їх документи є вже в Головній Управі РШ., нехай негайно зголосяться до праці й цього року.

Провідниці, що їх документи залишилися в Повітових Союзах Кружків (Повітових Кружках) РШ. а цього року хотіли би зголоситися до праці в інших повітах, нехай безпроволочно відберуть свої документи та внесуть подання просто до Головної Управи РШ.

В поданнях треба конечно зазначити, в котрому повіті хоче кандидатка працювати, щоб опісля не робити замішання ріжними змінами призначених вже місць.

Подання вносити вже негайно, одначе не пізніше, як до 10-го травня 1937 р., щоб був час на полагоду ріжних необхідних формальностей.

Головна Управа Рідної Школи:

Денис Коренець вр.,
голова.

Д-р М. Коновалець вр.
секретар.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Новинки

— **Летючки невідомого походження.** В другій половині березня розіслали на просторі повітів: Рящів, Ланьцут, Переворськ, Ярослав і Перемишль, школам, парох. урядам, громадським і гмінним управам, пожежним сторожам, касам Стефчика, Повіт. Управам „Стронніцтва Людового", організаціям сільської молоді „Вісі" та поодиноким діячам — летючки з напастями проти провідників цеї партії, а рівночасно з закликами до державної зради, понижуючи притім судові й адм. власті. Летючки мають познаку провокації. Їх складають масово на постерунках поліції з протестами проти такої „акції". (За „Голосом Повш.").

— **„Охоронні" пачки для пересилки харчів.** Для забезпеки пачок з харчевими продуктами ввело міністерство пошт і телеграфів у Варшаві новий припис, що на його основі можна приймати харчеві пачки з застереженням „охоронне". За „охоронні" пересилки будуть побирати окрему оплату.

— **В Товаристві „Відродження"** зайшли зміни після останніх Загальних Зборів. Головою став м-р М. Ценко, до виділу увійшли люди з католицьким і національним світоглядом. Від тепер діяльність „Відродження" має піти в напрямі морального і фізичного відродження українського народу на всіх ділянках життя. Крім боротьби з отрутями, алькоголем і тютюном, новий виділ поведе боротьбу з люксусом (непотрібними видатками на моду), зі свідомим материнством, бо воно більше нас нищить, як війна. Ясна річ, що всі українці повинні підперти працю Товариства „Відродження".

— **Проти дорожнечі.** Польська влада заповіла гостру боротьбу з промисловцями, які в останніх місяцях зачали без дійсної причини підносити ціни на свої вироби. Розвязано 30 картелів-змов, бо члени-фабриканти тих картелів зачали були підносити ціни своїх виробів.

— **Обнижка цін бляхи.** Ціни цинкової бляхи в Польщі обнижено на 100 зол. від тони. Це перший наслідок розвязання цинкового картелю.

— **Сірників** у Польщі зужито в 1936 р. 15.625 коробок, себто пів міліона менше, ніж в р. 1935. Це знак, що зубожіння поступає.

— **Скупарство веде до біди.** У Ряшеві перевели ексмісію жебрака Герша Штабсарцта. Серед лахміття в його мешканні знайшли кілька міліярдів польських і німецьких марок та корон, які давно втратили вартість. Крім того знайшли 800 зол. срібними монетами, стягненими з обігу, а також багато дрібних монет. Так то скупий жебрак через любов до гроша стратив великі гроші та ще й викинули його з хати.

— **Де найбільше коней?** Щодо скількости коней Польща стоїть на першому місці в Европі. В Польщі є 3.9 міліона коней. Друге місце займає Німеччина (3.7 міл. коней), а дальше Франція (2.9 міл.), Румунія (2,1 міл.), Ірляндія (446 тисяч) і т. д. На 100 мешканців припадає в Ірляндії 15 коней і під тим оглядом вона стоїть на першому місці в Европі, друге місце має Польща, де на 100 мешканців є 12 коней.

— **Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл".** Дня 3. квітня ц. р. відбулися у Львові Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл". Збут виробів кооперативи зріс в 1936. р. на 64%. Вироби кооперативи: цикорія Луна, кава Пражінь, солодова кава Луна мають уже гарну славу. Кооператива переноситься небаром до нового великого власного дому. Радіємо тими успіхми і бажаємо кооперативі дальшого розвою. Всіж українські громадяни повинні якнайбільш попирати вироби тої кооперативи.

— **„Фабрикант".** На днях у селі Мала Дубровиця, пов. Ярослав, поліція викрила фабрику 100-золотівок у одного еміґранта, котрий недавно вернув з Франції. Фальшівника арештували.

Що нового у світі.

В УКРАЇНІ КИПИТЬ.

Московські большевицькі ґазети доносять про масові арешти українців за змову проти московських наїздників. Арештували ректорів київського і харківського університетів, високих урядовців комісаріяту освіти, партійних секретарів з кількох районів і інших. В Україні кипить — народ готується до кровавої розправи з московським ворогом.

Большевики укріпляють свою західню границю від Балтійського до Чорного моря на просторі 1.200 км. Особливо укріплюють північну границю коло Ленінграду і Фінляндії, бо сподіються з тої сторони німецького нападу.

З Москви наспіла вістка, що члени ҐПУ вбили московського митрополита Петра Крутицького, який ще минулого року був патріярхом. На його місце вибрали патріярхом митр. Сергія. Митр. Крутицький був кілька літ у Сибірі на засланні. Вернувшись до Москви, не хотів згодитися на умови, поставлені йому большевиками. Отже, як пише преса, ҐПУ замордувало його й оповістило, що митрополит „помер природною смертю".

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

Жидівська орґанізація в Америці „Аґро-Джойнт" займається кольонізацією жидів на Україні і на Кримі. На 1937. рік призначено 10 міліонів карбованців, щоб поселити на ріллі 250.000 жидів. Крім того кількадесять тисяч жидів втягнено до промислу. — З того бачимо, що в червоному „раю" найкраще поводиться жидам. Тому жиди з цілого світа так розпинаються за совітами, а жидівські часописи так вихвалюють большевію і еспанських комуністів.

— **І в нас таке придалось би.** На Литві мають видати закон, що всіх волоцюг та пяниць будуть замикати до таборів праці, а їх заробітки будуть видавати їх родинам. В той спосіб пияки не будуть більше пропивати своїх заробленых грошей

— **Кілько на світі неграмотних.** На підставі статистики, проголошеної Лігою Націй, в Англії, Данії, Голяндії, Німеччині, Швайцарії і Швеції серед населення вище 10 літ нема зовсім анальфабетів. Серед населення в тім самім віці у Франції є 5,6 проц. анальфабетів, у Північній Америці 6 проц., в Чехословаччині 7,4 проц. В Польщі є ще сьогодні 32,7 проц. анальфабетів. Більше анальфабетів має тільки Болгарія 39,7 проц., Еспанія 43 проц. і Совіти 49 проц.

Всі купують і живають
тільки
цикорію й солодову каву **„ЛУНА"**
і підмінку кави **„ПРАЖІНЬ"**
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ

НОВІ МЕТОДИ.

Як запевнити співпрацю нашого населення над поширенням рідного промислу і торговлі.

В шостому числі „Нашого Лемка" ми виказали, що перебудова господарського устрою З. У. З. можлива тільки шляхом розбудови нашого рідного промислу і торговлі, а в сьомому зібрали кличі та подали зміст праці, яка нас чекає на шляху до господарського відродження.

У цій статті обговоримо організацію, методи та праці що на нашу думку повинні запевнити впровадження в життя оцих кличів, а тим самим і успіх цілому наміреному починові.

Вийдім від питання: Хто й як працював дотепер у тому напрямі та в чиїх руках був провід у цій праці? Відповідь не трудна. Багато працівників при ріжних нагодах оці господарські кличі видвигало та поширювало, але тільки доривочно, так сказати би, другорядно, без пляну і послідовности. **Центрального органу, в якого руках спочивав би провід і відвічальність, не було.**

Вміжчасі ця справа, саме **справа господарського освідомлення й виховання нашої суспільности** назріла так далеко, що найвищий час вилучити її зпоміж інших — культурно-освітних, чи політичних проблем (де до речі кажучи, вона пленталася у хвості і заваджала) — та поставити в ряді самостійних.

Це домагання, до якого нам не вільно поставитись байдуже. Національно - господарське виховання вимагає негайного установлення для нього осередка, який кермував би всею працею в тому напрямі, та поносив відповідальність за неї.

Доривочність мусить уступити перед послідовністю та пляновістю. Для приміру вкажемо на діяльність протиалькогольного Т-ва „Відродження". Справа боротьби зі суспільними отрутами, алькоголем і нікотиною, назріла в нас скорше, як ціла проблема національного здоровля, до якої вона безсумніву належить, та усамостійнившись, дала доволі гарні успіхи на тому полі (одначе могла би дати ще кращі! замітка склад.). Примірів можнаб навести багато, бо всякий поступ веде до різничкування, що знову потягає за собою усамостійнювання цілого ряду проблем (питань).

Дальше позволимо собі коротко намітити спосіб реалізації цього діла.

Т-во „Просвіта" або інша всенаціональна українська інституція повинна перевести наперед дискусію на цю тему в пресі, або шляхом анкети та відтак **скликати ширші сходини представників усіх інших наших центральних установ та вибрати: Тимчасову Господарську Раду З. У. З.**

Завданням Ради було би: опрацювати регулямін (правильник) для себе, приступити до негайного зорганізування пропагандивно-виховного та статистичного реферату, а дальше занятись підготовкою „Господарського Конгресу" на осінь, який між іншим покличе до життя постійну „Господарську Раду З. У. Земель".

1) **Пропагандивно-виховний реферат:** Вагу пропаганди сьогодня кожний розуміє. Німеччина та вслід за нею Італія й інші держави створили окремі міністерства пропаганди. Ми не можемо нехтувати досвіду інших. Всі, все і всюди мусимо пропагувати господарські кличі. Вони мусять дійти до найдальших клітин нашої суспільности. **Успіх залежить від послідовности та пляну й тому всі нерви цеї пропаганди мусять зосереджуватися в пропагандивно-виховному рефераті Ради.**

2) **Статистичний реферат.** Плянова національна господарка 20. сторіччя без статистики неможлива. Голос цифер, відповідно опрацьованих і зіставлених, — це дороговказ, без якого нинішня господарка на дальшу мету неможлива.

Тож негайно приступаймо до діла. Приготовляймо працю потрібну до життя і росту нашої економічної сили.

ава.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ВЕСЕЛИХ, РАДІСНИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ! ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У найбільше рокове свято перемоги життя над смертю хай радість і щастя завитає в усі українські хати. Коли у ці радісні дні зійдемося Дорогі Земляки зі своїми друзями, то хай Ваша радість буде правдива, щира, природна, що випливає з глибини серця й душі, з радісної волі до життя. Тому хай Вашу дружню атмосферу не закаламутить підступний, підлесливий та оманний ворог. Уважайте, щоб не закрався він на Ваш святочний стіл. Ворог той — це алькоголь! Він нівечить Ваше здоровля, затроює Вашу життерадісність, деправує характер, руйнує сімейне щастя, підкопує силу нації. Тому святкуйте без алькоголю! Тільки тверезі свята можуть бути щасливі й напрвду радісні! Хай Ваші хати у це величне свято будуть вільні від тютюневого чаду й алькогольного похмілля! Добро нації вимагає сильних духом, характерних і здорових одиниць, а не людей слабовитих — невільників наркотиків і низьких пристрастей.

Головна Управа Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження".

Цікавимось і зворушуємось воєнними подвигами, якими народи здобували собі кращу долю на землі. Тимбільше повинні би ми поцікавитись тими божеськими подвигами, якими Господь наш Ісус Христос здобув нам утрачене в раю право до небесної Батьківщини. — Тож читаймо

„ХРИСТОВІ СТРАСТИ",

що їх словами св. Письма зладив о. Михайло Дороцький, декан і парох потелицький, з численними, прекрасними ілюстраціями.

Ціна 25 гр. (64 стор.). Замовляти бодай 6 прим.: **Видавництво „Криниця" Перемишль, Водна 10/II.**

Іван Лішнянський.

Про лемківську і бойківську загонову шляхту.

Лемківщина вбога на шляхту, бо лемки ніколи не пхалися в пани, що „ось то ми“, ніколи теж не шукали дурничок; за те розуміли як слід працю, привикали до плуга, до роботи, як народ тверезо і здорово думаючий. Дармоїїв у себе ненавиділи, а жадної шляхти у себе не узнавали. Як пхався до них який „шляхетка“, що то закидував з „вашеця“ — осторонь держалися від такого. Але на промежжі Лемківщини і Бойківщини біля стародавнього нашого села Вулича (тепер Улюч), що то памятає ще часи Володимира Великого, у двох селах живе споконвіку наша українська „шляхта“. Придивімся тепер, яка ця українська „шляхта“, звідки вона тут взялася, що вона тут робить і що то за „пани“ — ця „шляхта“.

Щоби цю загадку розяснити, треба нам знати, що як Лемківщина була під пануванням наших українських князів від 981. до 1340. року, саме через 359 років, тоді в цілій нашій державі не було жадної шляхти. Шляхотний був тоді той чоловік, що за свої добрі діла, за шляхотні вчинки, заслужив собі у князя на те, — але, щоби хтось **уродився вже шляхотним, або шляхтичем,** як у давній Польщі бувало, цього в нашій державі не було, в це ніхто не вірив! Всі люди в нашій українській державі були рівні, були вільні, всіх судив один княжий суд. Великих багачів звано тоді боярами, вони були дорадниками князя, були його міністрами, володіли величезними добрами, якими наділяв їх князь за працю, за заслуги, або як доробилися, прочий народ був вільний, свобідний. Невільників було у нас тільки як кіт наплакав, — хіба, як якого половчанина або татарина зловлено на війні, осаджувано його як невільника, але звичайно по якомусь часі і йому даровано волю, і тоді він приставав до нашого гурту. Доперва, як наш край забрав 1340. р. під свою владу краківський король Казимир III, настали у нас нові порядки. Наслідник Казимира, король Ягайло, литвин з роду, хотячи приподобатися польським боярам за те, що його обрали королем, зачав надавати різним заслуженим на війні людям більші права і привілеї. Його син Казимир Ягайлович, за те, щоб магнати не чинили йому пакості і клопотів, понадавав тим людям, що на війнах своє життя наражували, ще більші права (1454 р.) і привілеї і назвав їх **шляхотними людьми або шляхтою.** І дійсно, це їм належалося, на це вони собі заслужили бо своє життя клали в обороні короля і вітчини! За ці заслуги звільнив їх король від податків, з винятком двох грошів від 30 моргового лану, їм лише позволив король купувати ґрунта, а заказав хлопам, міщанам і жидам! Позволив їм брати патики з лісів до схочу. Позволив їм сходитися на соймики, укладати там права і різні закони, і що **без їх позволення** король не буде накладати на них жадних тягарів! За те вони мусять на кожний заклик короля ставитися зі зброєю на війну. Наслідники цього короля Жигмонт I і Жигмонт Август, понадавали ще більші права тим шляхотним людям, що ходили з ними на війни, а відтак через свою уступчиву політику, дали собі видерти всю владу з рук, яку захопила в свої руки ця власне ненаситна шляхта, що то щораз більше збогачувалася! Багато було між тою шляхтою й таких людей, що не мали ніяких заслуг за собою, а різними підступами і хитрощами виманчували від короля або в королівських канцеляріях шляхотські привілеї, за хабарі, які давали вічно голодним писарям!... Пізніше як ця шляхта поросла в піря, як розбагатіла, ухвалила собі на соймах закони, котрі король мусів підписати, що вона на ґрунтах не буде працювати, бо мусить ходити на війни, мусить боронити краю мусить їздити на сойми, на соймики, мусить управляти повітами, воєвідствами, но й державою. Ґрунта для неї мусять управляти хлопи, за те, що вони сидять дома, на війни не ходять, дорабляються. За це повинні, бодай один день в тижні, робити на ґрунті, цим шляхотним лицарям, що то наставляють на війнах свою грудь за того хлопа, що сидить дома і дорабляється майна Ця постанова була до певної міри слушною. Але за кількандцять літ шляхта ухвалила собі на соймах, що за мало одного робучого дня для шляхти, треба прибавити ще один день, відтак ще один, і так дійшло до цілого тижня! Хлопів закріпощено, вони стратили волю, стали панським інвентарем, як худоба! Ба! пани шляхта ухвалили собі на соймах, що вони стали суддями панщизняного хлопа, панами його життя і смерти! Пан мав право хлопа без суду повісити, застрілити і за це йому волос з голови не спав! Проти цього виступали деякі польські письменники, як Модржевський[1]), з апеляцією до короля, але старі королі не могли нічого порадити, бо шляхта їх не слухала, як не слухала ніяких законів, що їх для себе на соймах ухвалювала. Це називалося „злота вольносць“!, котра за короля Августа Саса перемінилася в страшну сваволю і тоді шляхта до себе гукала:

„Za króla Sasa jedz, pij, i popuszczaj pasa“!

(Далі буде).

[1]) O karze na mężobójstwo.

Чому не шануєте себе.

Польський Кооперативний Союз у Варшаві, перебираючи наші кооперативи на Лемківщині під свою — так би сказати — опіку, повідомив ці кооперативи обіжником 281/P., що кожна кооператива має повне право свобідно, у всіх своїх ділових справах послуговуватися з союзом рідною — українською мовою.

Таке рішення союзу правильне, одначе не всі кооперативи користають з цього розпорядку та свої письма до союзу пишуть такою чудернацькою мішаниною, що люди які сидять в цій інституції та одержують і перекладають ці письма, з дива не можуть вийти, як то люди навіть всупереч доброї волі (маємо цікаві відписи писем, що їх до союзу писали вищі особи!), або себе самі не шанують, або нерозважні (дехто назвав би без характеру), що не користають зі своїх належних прав.

Кооператор.

—o—

Дирекція і Службовики ЦЕНТРОСОЮЗУ бажають всім кооперативам і кооперативним працівникам ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

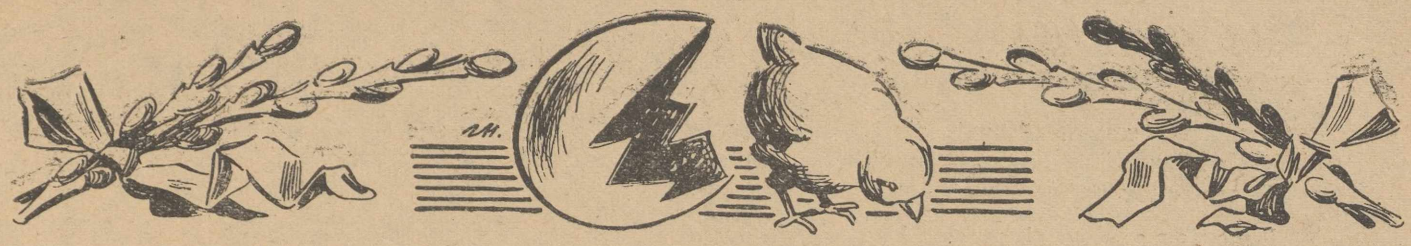

Самоосвітні гуртки.

Хай ніхто не каже: обійдеться без мене! Як у брата горить хата й на твою пожене!

Запитаймо котрогонебудь виділового читальні „Просвіти“ в нашому селі, як йде праця в читальні, одержимо відповідь, що не дуже добре, або взагалі зле. Чому? Тому, що молодь рідко заходить до читальні, старші теж, хіба позичити яку книжку. Отже сміло можна сказати, що в деяких читальнях немає життя. Читальні найбільше скаржаться на брак відчитів, у селі немає своїх людей, які з повною відповідальністю виголошували би цікаві та виховно-наукні реферати- відчити, а з міста ніхто не приходить. А вже найбільше нарікання на адресу філії „Просвіти“ в Сяноці, чому не висилає прелеґентів у село.

Якщо візьмемо під увагу, що філія „Просвіти“ в Сяноці обеднує біля 60 читалень „Просвіти“ та має лише одного службовика — як тоді може належно сповнити своє завдання? Філія врешті не всилі утримати з власних фондів ще одного урядовця, просвітянського орґанізатора, який міг би об'їздити наші села на Лемківщині, та кромі загально-орґанізаційної праці виголошувати корисні для села й національно будуючі відчити. Одначе тут і наші села в дечому завинили. Саме, скільки є ще сіл у Лемківщині, в яких ще досі не основано читальні „Просвіти“; дальше — чи всі дотеперішні члени читалень „Просвіти“ заплатили як слід свої членські вкладки, чи багато нових членів приєднали, багато українських жінок вписалося досі до читалень „Просвіти“ — чи жінці не треба освіти і знання, скільки то непотрібно грошей викидаємо на видатки на міські тандити — та скільки нових часописів книжок придбали ми до своїх читалень? Хто дасть на це відповідь? Отже припустім, що може в дечому завинила Філія — чи пак орґанізатор, який не всилі сам належно обслужити завчасу всі читальні „Просвіти“, але чи ми всі разом ще більше не завинили? Хто хоче пса втяти, той найде патик. Не оспорюємо того, що село жде на відчити — це похвальне діло! — одначе самі стараймося собі помогти. Хочемо відчит — мало є гарних різного змісту книжок? Не маємо грошей на книжку, заведім між собою собою дрібну ощадність, оподаткуймо себе, лінюхів і таких, що по коршмах пересиджують і сивуху та денатурат сьорбають — за вуха з коршми до читальні, знанням, наукою його піддержати. Тут не треба сотні людей, вистане трьох-чотирьох, у більшому селі десятьох послідовних, статочних, розважних та шляхотних й ідейних юнаків і праця над піднесенням культури села, над його економічною розбудовою — піде вперед, аж мило!

Тому при кожній читальні „Просвіти“ треба негайно оснувати Самоосвітний Гурток. Зокрема в селах, де немає читальні „Просвіти“ — оснувати читальню! Чи цё приносить нам славу, що в Сяніччині лише три (3) Самоосвітні Гуртки? Таже в більшому селі пр. Новосільці, Одрехова, Павлокома, Лодина. Вислочод і т. д. повинно бути при читальні „Просвіти“ бодай по три такі Самоосвітні Гуртки. На провідників Самоосвітніх Гуртків не треба людей з укінченою високою школою, лише кожний член читальні „Просвіти“ бодай згрубша обзнайомлений з кращими книжками може сміло взятися до праці. Тому кличемо всіх Виділових і членів читалень „Просвіти“: Памятайте, що доля вашого народу у ваших руках! Не забувайте, що наша земля зрошена кровю й потом наших предків. Ми повинні це тямити та цього наших менших братів навчати. Пізнаваймо історію України. Гуртуймося в чесних культурних товариствах, орґанізуймо всі ділянки нашого життя! Хочемо щоб верба й рокита зникнула з наших садів — закладаймо Садівничо-самоосвітні Гуртки! Хочемо щоб на[illegible]тя видала кращі й більше плодів — гартуймося в господарсько - самоосвітніх гуртках! Хочемо перебрати торговлю в наші руки — учімся кооперації. Для кожної галузі нашого життя творім окремий Самоосвітній Гурток.

Не даром каже наш великий ґеній Іван Франко: „Нехай ніхто не каже, своїм Богом піду; як вояки на команду ставаймо до гліду! Бо самого, ще й слабого заклює й ворона; лиш товариство і громада тоді оборона. І нехай ніхто не каже, обійдеться без мене; бо як у брата горить хата й на твою пожене. І нехай ніхто не каже: що — мені наука! Бо наука мудріша штука, мудріша від бука. Вона тобі в пітьмі світить і гріє у студінь; вона світлом у ночі, а празником у будень. Вона сила й багацтво і бита дорога; в ній бідним підмога, слабим перемога!“

Самоосвітник.

Замітка: Прохаємо наших Читачів забирати голос у цій справі; ми дуже радо служимо місцем і нові думки, проекти, як повести наше село до кращого завтра, вибороти собі належне місце між громадянством та як згуртуватись в одну велику українську родину — все те видрукуємо.

Редакція.

— На Заході без змін. Бої на еспанських фронтах ведуться зі змінним щастям, одначе якихось більших пересунень і перемін останні дні не принесли. Офензива національних військ, хоч розвивалась успішно, проте своєї цілі не осягнула — відтяти Мадрит від червоного запілля не вдалося. Червоні, зібравши всі свої сили, рушили до протинаступу. Їх натиск на фронті під Ґвадаляхарою був такий сильний, що повстанці мусіли відступити. На фронт приїхав ґен. Франко з німецькими військовими спеціялістами. аціонНальні війська приготовляються до нового наступу. Завзяві спроби червоних військ здобути Овіедо не вдались. На фронті під Позоблянко національні війська віднесли льокальний успіх.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Брежанка, невеличке сільце, віддалене 6 км. від Опарівки, Стрижівської округи, українців у селі 28, залізниця в Доброхові.

Брезова, село віддалене 4 км. від Дошниці коло Жмигороду, залізниця в Яслі, населення обряду латинського.

Бросток (Берестоκ), сільце, колись звалося Берестоκ, у Короснянщині.

Брунарі Вижні, велике українське село коло Грибова (16 км.) з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1831. р., відоме вже в 1335. р. з грамоти польського короля Казимира Великого, в якій призначено для церкви в Брунарах одну рілю; відтак з 1391 р., як Брунарі перейшли з мушинського Ключа (королівські добра) в посідання краківських латинських епископів. У селі була стара церква, збудована в 1620. р., на її місці побудовано нову, що досі пишається в селі.

Брунарі Нижні, дочерне село Брунарів Вижніх, віддалене пів км.

Буди Висоцькі, златинізоване село, віддалене пів км. від Бонарівки в Стрижівській окрузі.

Буківсько, зажидівлене мале містечко в Сяніцькій землі, залізниця в Новосільцях Гневош. суд, пошта, аптика і кілька жидівських крамів; торговий день у четвер.

Букове, сьогодні незнане село, в XVI. сторіччі присілок села Полав на гірському шляху Риманів—Межиляборці. Зо села осталася лише назва на лісі зв. Буковиця, що вкриває гори між селом Полави, рікою Вислоκом, сільцем Вернеївκою та Даровом.

Ванівка, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1898. році, віддалене 13 км. від Коросна й 8 км. від Корчини. Село поселене в XV. сторіччі, від 1880. року розвиваються в селі копальні ропи.

Вапенне, українське село, віддалене 2 км. від матірньої Мацини Великої біля Липинок коло Біча (Горлицької округи), відоме вже в XIV. сторіччі з випалювання вапна (вапнярки).

Вара, дочерне село Глудна, колись самостійна українська греко-католицька парохія, прилучена в 1795. році до Глудна; златинізоване вже при кінці 16. сторіччя (1593) внаслідок місійної діяльности Катерини Ваповської (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Вафка, присілок віддалений 3 км. від Фльоринки біля Грибова, Новосандецької землі.

Вернеївка, присілок з українським населенням, положений у долині над рікою Вислоκом, віддалений 5 км. від матірнього села Поляни Суровичні, з деревляною церковцею Положення Ризи Пресвятої Богородиці, збудованою в 1926. році. У селі є водний тартак, млин і фолюші до витовкання сукна.

Весола, сільце віддалене 6 км. від Глудна в Динівській окрузі, златинізоване Катериною Ваповською в XVI. сторіччі.

Видрна, сільце віддалене 5 км. від Іздебок, його доля як Весолої та других сіл у Динівщині.

Вжівська Гута, присілок (латинська каплиця), віддалений 3¼ км. від Висової в Горличчині. Сільце поселене в XVI. сторіччі.

Вислок Горішній, велике українське село при чесько-словацькому кордоні в напрямі до Межиляборець, з українською греко-католицькою церквою Сошествія святого Духа, збудованою в 1874 році. До містечка Буківська 20 км., пошта й залізниця в Команьчі 12 км.

Вислок Нижній, українське село, безпосередньо злучене з Вислоκом Горішнім, з українською греко-католицькою церквою святого Онуфрія, збудованою в 1850. р., віддалене 23 км. від Буківська в Сяніцькій окрузі.

Вислочок, українське село, як дочерне парохії в Тарнавці, з українською греко-католицькою церквою св. Великомученика Димитрія збудованою в 1818. році; віддалене від містечка Риманова 19 км., від Сянока 32 км. У селі є Читальня „Просвіти", кооператива „Верховина". Село поселене вже в XVI. сторіччі.

Висова, велике українське село в Горлицькій окрузі, з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1779. році під Покровом святого Архистратига Михаїла, окремо на вжівській горі, „Явір", побудована величава каплиця, збудована в 1929. році; село відоме вже в 1585. році, було осередком торговлі вином, яку провадили греки, що мали тут у селі свої пивниці і склади. У селі славні лікувальні джерела. До Грибова 34 км., до Горлиць 37 км.

Висока, златинізоване село, віддалене 2½ км. від Опарівки коло Стрижева над Вислоκом.

Височани, дочерне село Полонної, з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1810 році, давніше самостійна парохія, коло Буківська в Сяніцькій окрузі.

Вишеватка, дочерне село, віддалене від Грабу 2 км., при чесько-словацькому кордоні, у гірській кітловині.

Відач, село в Короснянській окрузі. Число українців мале та неустійнене. Парохія в Ріпнику.

Вілька, горішня частина села Волиці.

Вілька (Вулька), дочерне українське сільце в Риманівській окрузі, побіч Дошна.

Вільхівці, мішане село з українською греко-католицькою церквою Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1844. році, віддалене 3 км. від Сянока.

Вільшня, село, віддалене 2½ км. від Ольхівця, біля Крамотної, залізниця в Коросні понад 30 км.

Вірхня, віддалений 1½ км. присілок від парохії в Гладишові, з українським населенням.

Вірхомля Велика (Верховля), велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Арх. Михаїла, збудованою в 1821. році, віддалене 14 км. від Північної, 20 км. від Мушини та 32 км. від Нового Санча. Село поселене вже в XV. сторіччі. (Далі буде).

Великодні свята у Лемківщині.

Наш український нарід у Лемківщині з давніх-давен зберігає гарні святочні звичаї та обряди. Кожне рокове свято оплетене в нас серсвоїм чудовим настроєм збуджує в панком давнини, яка своєю красою нас любов до нашого минулого, уводить нас у велику культуру нашого великого українського народу.

Зуб часу та нові по більшій мірі некорисні обставини відсувають культурні надбання великої народньої скарбниці на другий, підрядний плян, тому теж багато цінних старинніх звичок в обряді свят і святочному звичаї поволі затрачується, забувається так, що наша цінна традиція незбережена якслід. пропадає та її місце займає чуже нам, некорисне наставлення до звичаїв й обичаїв свята українського народу.

Властиві Великодні Свята начинаються з **Квітньої Неділі.** Ранісенько ґазда й ґаздиня вдягаються святочно, беруть багнята та йдуть до церковці. По святій хвалі Божій і посвяченні багніток, вертають додому, гладяться всі освяченими багнятами по лиці, щоб кожний був такий милий і гладкий, як ці багнята-базьки, перші віщуни весни, нового життя. Відтак відривають один пучок з прутиків та їдять „щоб горло не боліло“, та ховають базьки за образ. Як худібка виходить перший раз на зелену пашу, виганяють цими базьками, щоб кругленька і здорова плекалася.

У **великий четвер** постять, а на вечеру варять пироги; по вечері дехто йде — як перед Різдвяною вечрою, — на ріку мити себе. Всі разом сходяться до церкви на Страсти.

У **велику пятницю** до схід сонця йдуть зо збаночком н аріку по воду. Набирати (черпати) воду треба так, щоб ніхто чужий не бачив, бо хто підгляне („вздрит“), тоді вода вже не „валюшна“ (непомішна) на вроки. Дзеркало в хаті або закрите, або відвернене на знак жалоби. Упродовж цілого дня обовязує строгий піст. Ніхто не їсть страви („варі“), дехто споживає печену бульбу і квас — „варь“ з капусти. Не треба також сажати домашню птицю на гніздо, бо могли би вивестися які дивогляди. У селі тихо. ніхто не робить тяжкої роботи, всі відвідують Господній Гріб, навколішках ідуть доокола святого престолу, моляться, матері приводять своїх діточок, честь віддають Христовим терпінням. Дівчата ладяться прикрашувати святі ікони, престіл іконостас чудовими українськими вишиваночками та цвітами.

У **суботу** кипить праця по хатах Молодиці, дівчата бігають за бляшками, порються біля пасок, красять-пишуть писаночки, молодці біжать у поле, або до загорідки з мотикою по хрін. Ґаздиня журиться щоб і паска не запалася, „бо тоді хтось з рідні помре“, як у печі валиться паска на один бік, буде вогонь; за т ерадість, коли паска росте вгору, буде в хаті багато, весело, збіжжя вродиться, діти будуть здорові. Багатші ґазди вудять шинку, бідняга завиває в обрусок оберемок солонини та кусок ковбаси. Святочні дари, печені й варені складають у великому коші: тут покладена паска, яйця, хрін, сир масло, вудженина, мясо, крашанки (писанки), свячена вода у збаночку. Воду, в якій вариться солонина, зливають до скляночки, по остудженні ховають теж у кошичок (вона має помагати на всі рани). До великого білого простирала завивають велику як колесо паску і чорний хліб. Кошик бере дівчина.

Темно, лише горіючі свічки в руках народу розяснюють темінь святочної ночі. Лунає пісня зі сотск грудей, могутніє „Христос Воскрес“, скрізь радісний настрій.

Ви й не подумали, та вже зорі меркнуть, свята неділя — Великдень настав. Знову старі й молоді хором до церковці. Святочна Велика відправа, ще більша радість, бо у церкві бачите й таких, що чомусь у році боялися Божого храму. Радісне Христове Торжество всіх єднає, щирість, любов, братня згода на всіх лицях. По повороті з церкви вітаються в хаті словами „Христос Воскрес“ та засідають до застеленого стола. Батько ділиться з усіми з рідні свяченим яйцем взаїмно складають собі бажання. ґаздиня-мати (у деяких селах господар) бере паску в руки, відкраює в шістьох місцях прилипку та відкравки зевязує в хустину (ці відкравки привязують опісля до коша, як уперше йдуть сіяти зерно). Паску їдять з яйцем, маслом, сиром, солониною і т. д. Лушпину з яець кидають на росаду, кришки паски і хліба в загорідці — при чому зажмурюють очі й говорять: „Сію маруну, сію маруну“. Цілі лушпини з яець завішують на овочевих деревцях („жиби сливкі такі великі вирослнули як яйце“); кажуть теж, що на Великдень сонічко „грає“ — тишиться. Пополудні цвинтар повни йвід народу: старі ґазди і матері моляться на гробах, дівчата виводять гагілки співають гарні пісні. А дзвони дзвонять; рай для дітей, бо на Великдень кожномт вільно „подзвонити“. Здається, що ціле село співає величню пісню „Христос Воскрес“ — радіють старі й молоді, малі й великі, бо ось Христос воскрес із гробу, так воскресне з могили наша Велика Мати.. **Михась Зошак.**

паску мати на плечі та несуть до хати, де буде свячення пасок. У суботу святять паски звичайно в дочерних селах, або в сері, що широко розмежоване горами та дареко всім до церкви. По освяченні обносять свячениу доокола хати, відтак входять побожно до хати та складають паску на столі. Вечором ідуть всі до церкви. У нічній тьмі здалека блимає світло свічок. у церкві, під дзвінницею багато народу. Враз запалюють всі свічники. павуки, дзвони разом гармонійно вдаряють, несеться відгомін

РІПНИК КОЛО КОРОСНА.

В селі Ріпнику на Лемківщині загніздилася москвофільська дурійка. Саме населення по своїй суті відзначається досить позитивними прикметами, сильно вкорінене в ним почуття своєї відрубности від сусідів. Тільки завдяки ріжним кацапським баламутам панує в його поглядах хаос — називаючи себе ріжно, галицько-рускими, русскими і т. д. Бож тридно є кацапні сказати народові, що він є російський чи польський, бо тамошній селянин зараз йому відповість що він не є ані мосяль, ані поляк. Тож баламутять і роблять хаос у селян, щоби тілько не сказали, що вони є такі самі як ті, що мешкають за Сяном, на Волині, на СУЗ що це все один нарід, це нащадки Великого Володимира, Ярослава Мудрого, Мазепи й інших. Але не довго вже туманитимуть кацапські верховоди нарід. Минули часи, коли народ поза словом з амвони нічого не бачив, нині книжка, газета є доступна для села. Зломить карк баламутство, бо народня стихія, голос спільного минулого скерує народ на природний шлях, шлях єдности цілого українського народу

Але тепер прихвостні Москви старого (кацапня) і нового (комунарі) видання, ріжні платні за кервавицю українського селянина — аґенти подали собі руки для нищення спільного їм ворога — правдивого українства.

Наступило в них перемиря, бачимо в тамошній греко-кат. церкві молодців зі серпами й молотами які толерують місцевого, істінно русского“ отця-батюшку Мировича. Його похвали на честь Росії Пушкіна, й інших російських визначних мужів, його російський фанатизм, що велить йому з науки релігії робити лекцію апотеозування Росії, вивчення не правд віри, катехизму, але „Пора, пора“ — (російські пісні виписує малим дітям на таблиці) імпонують теперішним визнавцям „єдінства русского народа“.

Цьогорічний празник св. Параскевії „звеличав“ своєю присутністю „вороблицький канцлер“. Позапрошувано всю „русску еліту“ товариство дібрало густовне спеціяльно для о. канцлера учительку.

Тамошні комунарі тішилися що мають таких слуг, що навіть з амвони публично славлять Москву й „загрівають“ — як сам „достойний гість“ — народ до вірнопідданства Росії. Комунарі ані не шурали чоботами по посадці, ані не галасували, як вони звичайно роблять, коли богослуження відправляють українські священники Пізналися, що то „свої“.

Існує там рівнож кооперятива та попав там товар, який виробляють наші українські робітники, яким торгують наші українські купці. Коли завважав це о. Мирович обурився та наробив крику — „викинути то, нехай того не бачу, — воліете в жида купити“. Так кричав греко-кат. священик, „апостол“ релігії, якої Творця — жиди замучили! Так вчить робити нинішня Росія, яка український чорнозем багацтва віддала на жир жидівській мафії — Каґановичів, Ягодів, і ін Чи є яка ріжниця в наставленні комунарів та кацапні до росту українського життя? Ні. Це два побратими. Це дві гієни, що за гроші українських селян і робітників приготовляють для них петлю.

Не тіштеся отці-батюшки, що вже виробляєте собі тепер добру марку в комуністів, бо **комунізм** (російський націоналізм) пожер самих йоготворців, тож і ваша протекція не буде вічна. Одно прохання — не нездуживайте храму Божого для своїх низьких шкурних інтересів. Не профануйте місця, з чкого ви негідні промовляти!

Лемко.

——o——

ПРИСИЛАЙТЕ НАМ АДРЕСИ ТАКИХ ДІТЕЙ, ЩО ХОЧУТЬ ЧИТАТИ „СВІТ ДИТИНИ“.

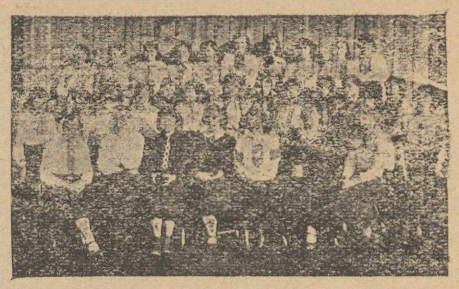

ПОПАВ НА СВОГО.

Дня 12. березня ц. р. мандрував собі жид Найман з Лодини до Мриголоду. Йшо всобі дорогою та підбомкував, бо ніс на руці кошик і сподівався зробити добрий інтерес під шабес. Але біда не спить; в тому часі їхав цею дорогою волосний війт з Мриголоду до Доброї Шляхотського. Йому щось не дуже подобалась міна потульного жида, що низенько кланявся пану війтові. Війт мимо всего казав жидові показати, що він так старанно несе у коші. Показалося, що там була телятина, мясиво, яке жидок ніс своїм племінникам до містечка, щоб вони посьорбали росолку на шабас і не повмирали. Цікаве, як влада покарає того різних телятиськ та за заборонену ника за недозволений заріз невинноставу мяса до міста. Відай жидок буде мати доволі часу в тюрмі перебомкати свої протріхи та покушати некошерної страви.

СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

Найбільший празник празників яким є світле Воскресення Христове, святкуймо без алькоголю. У ті великі святочні дні нехай лунає клич:

„Замісць на алькоголь — гроші на Рідну Школу!“

——o——

Несдержані числа реклямуйте у Ваших поштах — ЗГОЛОШУЙТЕ РЕКЛЯМАЦІЇ НА РУКИ П. Т. НАЧАЛЬНИКІВ ПОШТ.

Життєва обезпека

хоронить сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні. -

Такі обезпечення переводить відомо всім Т-во Взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

ТОДІ, КОЛИ ПРИЙШЛА СВЯТА ВЕСНА.

Історична повість.

Не плакали лемківські гори. Ні, ніколи. Найважчий гнет будив у них погорду. Не знали зойків та зітхань рабів, а сльози, що тиснулись з бистрих їх очей, — це були сльози гніву. Тоді шептали гнівом круті яруги й зловіщим гомоном відгукувались дикі дебри: ми ще живем і жити будем!..

Й тоді, коли прийшла свята весна, уже співали гнівним гомоном старі ліси, стежини і плаї й розказували всім, що то коїлось довкруги. А діялось воно й ішло чварким походом ген від зелених берегів Дніпра почерез лани пашні, подільські чорноземи по Сян до бистрих вод старого Дунайця. Могутній крик засмалених мужицьких грудей плив крізь синяву з старих степів у гори і гомоном гнівним гукав у хутори гірські, зелені полонини, що згірдливо стискали сині губи, коли свистів нагай, скрипіло колесо тортур та пригинався на забутому загоні катівський паль.

І гомін цей дужчав. Спершу у тінях столітніх борів, а там заговорив вже по плаях і хуторах гірських. І сині губи від болючої погорди не зчервоніли, а красились на ще темніші і морщилися ще більше, але від гніву вже і мести.

Бескид тоді вже говорив. Уголос позний, цілий Бескид: Він сердився, кричав. І могутнів, він простягав свою спрацьовану, мужицьку чорну руру старим степам до щирого братнього привітання. Степи зогноєні цілющим потом уже кропили чорнозем новим погноєм, щоб лан дав зрілий плід — кропили кровю, що капала з твердого леза лискучого меча, забутого в старому схові.

Тоді і гори блиснули своїм мечем, бо знали, що всякнута у землю кров всуміш з гарячим потом сторіччями співатиме: Ця земля є ваша!

I.

Заходило сонце. Так червено розмальовувало небосклін, немов би грозило всім, що дивилися на небесну пожежу. Черленню гладило сонце гори і вершки старих борів. Востанне сьогодні купалось воно в спокійному плесі Яселки, помережаному густо в малі й більші водяні кружки, що немов винурювались з води і щезали та робили місце новим. Яселку мережали вечірною молитвою стада риб, що нею перед відпочинком громадно прощали сонце.

На гумні стара Мотриха й донька її Марька зсипали до великого кошика малини, що їх назбирали продовж пообіддя, а Митро Сипко, газда хутора, сидів на порозі і потягав люльку з вишневого цибуха. Дивився на ті малини й відвертав голову від них.

Малини були великі як волоські горіхи, сухі й багато їх було. Мотриха розгортала їх у кошику й говорила:

— Митре, треба б їх завтра віднести до двора до Дуклі, аж жалко, такі великі.

— Те панське черево все ненаситне. Спокою не дають. Все їм дай, все роби.

Тільки це сказав Митро, як задудніли в лісі, що прилягав до Сипкового гумна, кінські копита і на гумно увігналось чотирох вершників. Це були панські гайдуки.

— Гей, ти, чому нікого у дворі сьогодні не було? Га? — крикнув один. І зараз свиснув шкіряний нагай і пристав до спини оторопілої Мотрихи.

Не крикнула. Кинулась узад.

— Ти гадаєш, що на тебе ждатимуть? Як сказано прийти, то треба прийти! А пайку грибів чому досі не принесла? Собі залишила! Панське добро собі присвоюєш?

І знову замахнувся нагаєм, але вже на Марьку.

Марька не рушилась.

— А хиба ти не знаєш, що від двох тижнів нема дощу, коли про гриби питаєш? А чому в дворі не були, теж не знаєш? Адже сьогодні наказали малини збирати! — І вмовкла.

Це збентежило гайдука. Він зліз з коня, приступив до Марьки і вдруге збентежився. Він побачив навперед себе великої вроди дівчину. Її сердите обличчя, робило її ще кращою й принаднішою, а впертість та рішучість бентежила. Він залишив намір збатожити Марьку, і грізний нагай безвладно повис на його руці.

А Сипкова Марька направду була вродлива. Її красу ославили ген по горах. Русяві коси, великі чорні очі, стрункa, бистра як ланя була. Виплекали її таку гори своїми цілющими тайнами. А хлопці — ті сходились ген аж зпід Санча на відпусти до Барвінка і Зиндранової, щоб побачити Марьку. Тоді бувало за нею ходять цілими ватагами.

Краса Марьки й збентежила гайдука. І в його гайдучій душі, що вміла плозувати перед паном, а по звірськи обходитись з хрещеним людом, що жила страхом, ненавистю, жорстокістю і лицемірством — зродилась підла думка.

— Ти, красуне, понесеш малини до двора, — сказав він — а щоб не боялась вертати домів, проведу тебе — і взяв її за підборідок.

Та не счунявся, коли рука Марьки відштовхнула його, а сама вона скочила крізь ворота до річки, кричучи:

— Невже ж ти такий мудрий, паничику. Не таких бачила. Ха, ха, ха...

Гайдук кинувся за нею навздогін, а за ним трьох на конях метнулись крізь навстежінь розкриті ворота.

Мотриха такого не сподівалася, сплеснула руками й собі побігла до воріт. Побачила, як Марька відштовхнула від берега човен і плила зі струєю до другого берега. Гайдук бісився. Грозив нагаєм і біг здовж берега, а що річка в томі місці глибока була й перебристи її не могли, пустились кіньми вплав. Та вода скорше несла легкий човен Марьки і він незабаром щез за закрутом річки.

Старший гайдук, побачивши свою програму, лютий як пес, вертав на гумно. Коло воріт застав Мотриху і всю свою лють зігнав на ній.

— То, таку бундючну гадину викохала — кричав і бив Митриху, а потім Митра, що вставився за жінкою .

— Я вам покажу, ви кляті лемки, ви гірські медведі. Ви попамятаєте Сьліву. О, у нього тверда рука — і бився в груди.

Митриха тихо плакала, але Митро мовчав, такий був зроду твердий і впертий. Як терпів, то для

Пресова конференція у нового воєводи.

Новий львівський воєвода п. Альфред Білик принимав у себе в дні 22. квітня ц. р. прдставників усіх укр їнських часописів у Львові. Явилося 31 українських редакторів і журналістів, які репрезентують всю українську політику й громадську пр су у Львові. Новий воєвода привітав зокрема кожного предст вника свого часопису та виголосив довшу змістовну промову, в якій висловив свої погляди на ролю дежавного адміністратора та на ролю преси, закінчуючи промову покликом річево, критично, суттєво та зі спокоєм і рівновагою нервів — одночасно із взаїмним зрозумінням і при добрій волі працювати для загального добра.

——o——

Лемківське дзеркало

За горами, за лісами зійшло сонце зпоза хмар. Залунали у церквах дзвони, повіяв весняний чар. Сум тридневий проминає, увесь світ Христа витає. Лине пісня до небес: Христос Воскрес! Чи є між нами людина, котрій не радісна ця Днина? Нема! Бо великодні дзвони мирять ворогів, гоять рани...

Воскресення дац нам надію, що усі думки, які серця леліють, за котрі тисячі пролили кров — вескреснуть знов! Хоч горя у нас багато, порізнили брата з братом, на світло сонця налягли хмари, блукають чорвоні й інші примари, неправда й зло хвилено панує, бурян у наших сятощах ґаздує — промине лихо, блисне луч сонця з небес, Христос Воскрес!

Коли до неба пісня великодня полине й на хвилю забудемо зло дня, нехай вступить у наші серця віра в наші сили і зігостить аж до могили.

Сильна в серцях віра це міць, це потуга, котру поважати мусить усе довкруги!

Тоді нас не знищать бомби ні канони, бо в нас буде єдність, а нас міліони. І кращa доля всміхнеться тоді до нас мило, чого усім бажає

кум Чмелик Гаврило.

——o——

СМЕРЕК, ПОВ. ЛІСЬКО.

Наше село положене в горах, а віддалене 60 кільометрів від залізниці, та від повітового міста. Нарід неграмотний, нерозуміє та недоцінює ваги організованого життя.

Але з приходом до нас о. пароха В. Данилова, почало змінятися на краще. Він почав накликувати людей до єдности та до просвітянського життя. Зразу праця ішла важко. Але з часом, почали люди розуміти, що в освіті, в організації наші сила. В нашім селі, та в селах, прилучених до нашої парохії, повстають українські крамниці, а люди купують у них, бо починають розуміти клич „свій до свого“.

Від кількох років є в нас школа. До науки беруться також і старші.

——o——

ЗАЦІКАВЛЕННЯ „НЕВОЛЬНИКОМ“.

Аматорський гурток при „Сільському Господарі“ у Вороблику кор. відограв у Вел. Пості історичну драму „Невольник“.

Драму виставлено як звичайно на примітивній сцені у гром. домі. Захоплення нею було таке велике, що Амат. Гурток мусів її повторити слідуючої неділі. Батюшка Полянський не маючи змоги перешкодити виставі, заборонив бодай (у другій виставі) танець, який входить у склад...

АТРА

одиноке українське
ЧОРНИЛО до писання

ПРОЩАЙ..

Матері Лемкині, що померла у краківській лічниці.

Земля будилась до життя,
Ти, Лемкине кидала рідну хатину.
Мчав поїзд у далеку сторону;
Але Твої думки осталися
в рідній хатині: Там, де сонце так любо гріє, де високії гори село голубять —
Останками сил ти рвалась до своєї родини, діточок маленьких прикликувала до себе, щоб раз ще їх побачити.
Уже не побачиш їх ніколи!
Мати-Лемкине забудь хатину,
Село й рідненькі гори.
Ти пішла у кращу країну.
Чужа земля хай пером Тобі буде!

КАЦАПСЬКА ПІМСТА.

Довідуємося, що Всеч. о. Николай Заяць, український душпастир у Чорноріках, короснянського деканату, зіст в нагло перенесений до Вільхівця в Дуклянщині, де нема ні приходських будинків, ні помешкання. Цей український священник боронив католицької церковної власности в Чорноріках, а це місцевого церковного дому з площею, перед відан ням їх схизматицькому обществу Качковського.

ПОСМІЙМЕСЯ ДАКУС.

Селянин прийшов з коршми пяний, воював на подвірю та збив вікно. Хлопець бачив це й каже: — Тату! дайте мі десять ґрошів, я скажу мамі, що то я збив вікно.

Батько говорить до сина студента:
— Кажеш, що хочеш складати гроші. Це значилоби так, якби наш пес Босий хотів складати ковбаси.

себе. Мовчав. Бачив свою кривду, розумів нечесні думки ватажка гайдуків Сьліви, але закусив зуби і дивився далеко на обрій, на гірські щовби, що тулились до сумраків і здавалось йому, що чує таємний гомін, який обіцював йому помсту.

Коли з нічим вернули змочені три гайдуки і Сьліва сів на коня, Митро перекинув собі через плече два кошелі малин і під конвоєм поніс малини до двора.

Втих на тихому дворищі Сипка гомін, що розперезано перед хвилиною гостював у ньому. Сумраки вже шептали коло Митрихи, що на присьбі нанизувала слізне намисто з тихого жалю і збиралась розійтись по кутках тихого дворища.

Сльози плили в Митрихи, але навіть не шльохала. В голові тільки клубилось від думок:

— Що воно тепер буде! Якийсь новий чорт прийшов до двора й хрещеним дорогу заступає. Доки старшин гайдуком був старий Гуліч, якось воно інакше було. Ой, Боже, Боже — і тоді з її грудей вривався у тиху ніч стогін. — Роби так, як кажуть — недогода, роби інакше — теж саме. Марька... що вона зробила? Біду си зачіпила...

Далі буде.

ФЛЬОРИНКА КОЛО ГРИБОВА.

Це гарне українське село віддалене 8 км. від Грибова в Новосандецькій окрузі, з греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1875. році. У Фльоринці дуже гарно розвивається хор під умілим проводом Впр. о. Діякона Михайла, який впродовж короткого часу навчив хористів співати багато церковних і світських пісень. Хор уладив у дні 1. листопаду м. мр. урочисту Академію. Відтак у часі Христового Різдва відспівав хор колядки, яким прислухувалися наші люди з Берестя й Полян. Що неділі та свята хор співає в церкві. Багато народу приходить зі сусідніх сіл і місцевих до церкви на Хвалу Божу та радо слухають хорового співу. У Празник Покрови Пресвятої Богородиці в Більцаревій та святого Димитрія в Снітниці хор співав святу Хвалу Божу.

Одне й то загальне нещастя в наших селах, що за культурну працю стрічається перешкоди, так і в Фльоринці якісь нехарактерні люди впроваджують між хористів непорозуміння й роблять перешкоди в так благородному ділі. Треба нам памятати в тому часі народнього лихоліття про нашу приповідку: „Згода будує, незгода руйнує“. Та до чого довела незгода, це наглядно бачимо на наших селах у Лемківщині. Тому памятайте, шляхотні члени Хору, що ваша праця несе культурне світло в наші хати, зєднює нас в одну велику рідню, тож дальше працюйте на Хвалу Божу і в користь нашої Батьківщини.

—o—

БОСЬКО, ПОВІТ СЯНІК.

Читальня „Просвіти“ ім. Тараса Шевченка в Боську дня 28. III. ц. р. дала виставу п. н. „На перші гулі“ та „Бабські забобони“. Виставу підготовив М. Проць, місцевий дяк. Вислід морально та матеріяльно добрий. Аматорів нагороджувала публика оплесками, бо грали назагал дуже добре. Досить пізно в ночі присутні розходилися до своїх хат дуже вдоволені. Зокрема жінки, бо зі жарту „Бабські забобони“ багато навчилися та винесли чимало користей. У теперішніх часах велика маса подібних пройдисвітів, як у „Бабських забобонах“, швендається по наших селах нашої Лемківщини, та дурить і використовує несвідомих жінок. Та це доводить їх до сварні, бійки та дуже часто до судів.

Хай для вас, Бощанки, ця вистава буде на будуче наукою, та якщо колись зайшов би до вас подібний пройдисвіт, женіть його кочергою з нашого села. Самі заходіть частіше до читальні „Просвіти“, там з книжок і часописів багато добра навчитеся та станете добрими й чесними ґаздинями, українками.

—o—

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА.

Загальні Збори читальні „Просвіти“ відбулися в нас у церковній домівці при участи 44 членів. Зі звіту довідаємося, що свідомі члени перечитали у звітовому році 350 книжок різного научного, виховного змісту; засідань Виділу було 9, 5 вистав, 1 фестин, 2 відчити; відчити давав Др. Степан Ванчицький енерґійний голова філії „Рідної Школи“ в Сяноці, перший на тему про значіння Рідної Школи, другий про большевизм і цареву Росію як тюрму народів і загрозу культурного світу. Загальні Збори одноголосно ухсалили передплачувати українські націонлаьні часописи „Наш Прапор“, „Наш Лемко“, „Світ Дитини“ та інші. Кінцеве слово виголосив Впр. о. Зенон Крупський, ідейний український душпастир, палкими словами подякував зібраним за численну участь і заоховив всіх до дальшої праці над піднесенням освіти й добробуву в селі для загальної корисви і слави всего нашого народу. Під кінець відспівано національний гимн.

Подумайте, скільки грошей Ви заощадили дійсно, а скільки могли б були заощадити. Застановіться над тією важною для нас справою і постановіть складати відтепер постійно хочби найменші суми на вкладкову книжечку

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Не ніколи нам забувати що всі ... ЦУКОРКИ ШОКОЛАДИ Й СОЛОДЧЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

СЕМУШЕВА.

Загальні Збори читальні „Просвіти“ відбулися дня 17. I. ц. р. при участи 63 членів, у власній домівці. У звітовому році перечитано 300 книжок, велику мандрівну бібліотеку філії Рідної Школи в Сяноці, улаштовано 8 театральних вистав, 2 танкові забави, виголошено 2 торжественні реферати про Шевченка і Франка, засідань відбулося 12 (отже правильно що місяця!). Виділ затверджено той самий, що в минулому році. На закінчення відспівано національний гимн. Як „дар Просвіті“ зібрано 15 злотих і переслано до філії „Просвіти“ в Сяноці. Честь Вам свідомі громадяни! Ваш приклад не піде на дармо.

ШНУРІВКИ ГРЕБЕНІ ЗЕРКАЛА ҐУЗИКИ тільки української фабрики ҐАР

Львів, ул. Потоцького ч. 58.

„Народна Торговля
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

РУСЬКА ДУБРІВКА КОЛО СЯНОКА.

Заходом місцевої Читальні „Просвіти“ відбувся трикотарський курс для дівчат. З курсу користало 28 дівчат (бачимо їх на світлині), що під умілим проводом своєї інструкторки Марусі Побережної навчилися трикотарських виробів і набули відповідну практику в тому напрямі. Курс тривав від 13-го лютого до 3-го квітня ц. р. і відбувався в просторій кімнаті громадянина Івана Войнарівського. Провідниця курсу занялася ученицями з повною посвятою, старалася, щоб не лише сама наука якнайкраще випала, але також, щоби ціла Дубрівка мала з цього якнайбільшу користь. З цього приводу Курсантки складають цею дорогою своїй Провідниці якнайщирішу подяку.

На закінчення курсу відбувся концерт у честь великого Ґенія України Тараса Шевченка з виставою п. н. „Пригоди вчать згоди“. Простору домівку виповнили гості з Дубрівки, Сянічка і з далекої Волиці приїхали делеґати фірою, щоби своєю приявністю засвідчити свою приналежність до Великої Української Родини. На гарному килимі, на фронтовій стіні домівки пишався прибраний зеленню і вишиваними рушниками портрет Тараса Шевченка.

Вступне слово й реферат виголосив Василь Подубинський. Хор під орудою Михайла Ковальського відспівав кілька гарних пісень. Деклямації маленьких діточок: В. Подубинського, З. Подубинської, С. Хорта випали якнайкраще, нагороджені рясними оплесками вдоволення слухачів. Відтак по черзі виголосив О. Ґалик деклямацію „Кавказ“, А. Подубинська „Лічу в неволі“, Михайло Даровський „Іван Підкова“. По концерті виставлено „Пригоди вчать згоди“. Аматори вивязалися дуже вміло зі своїх завдань, зокрема В. Сех, що проявляє великий талант до малярства; він теж виконав усі декорації для Читальні „Просвіти“, за що Виділ щиро йому на цьому місці дякує. Також щира подяка належиться громадянам І. Войнарівському та Й. Гидзікові за їх труди та старання над уладженням цього курсу. Відспіванням Українського Наіоналцьного Гимну закінчено цей радісний день у житті Дубрівчан.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Нові книжки.

Ювілейний Альманах Українських Католицьких Богословів Перемиської Епархії, зібрала Редакційна Колеґія. Перемишль 1937. Накладом гр.-кат. Духовної Семінарії в Перемишлі. Сторінок 1—270. Ціна 4.— зл., з пересилкою 4.50 зл., для закордону й Америки 1.50 дол.

Адреса: Редакція **„Альманах“**, Перемишль, Баштова 13.

„Ювілейний Альманах“ виданий з нагоди 80-ліття Св. Вітця Папи Пія XI. та 20-ліття владицтва **нашого Епископа ВПреосв. Йосафата Коциловського,** опрацьована сімнадцятьома авторами, давнішими і теперішніми богословами, саме по вступному „Слові“ й віршованій „Памятка слави“ читаємо про „Католицьке Священство у світлі Енцикліки і т. д.“ — довга стаття о. О. Орського, з черги „Завдання Катол. Акції“, „Двадцять літ на владичому престолі“, „Преосв. Й. Коциловський супроти сектанства“, — о. М. Дороцький, — „Українська Катол. Духовна Семінарія в Перемишлі“, — о. крил. Василь Гриник, — „Спомини з побуту гр. кат. Дух. Семінарії в Кромерижі 1915 р.“ — о. Андрій Перхач, — „Богослов у роках визвольної війни“, о. П. Голинський і т. д.

Цілій книжці просвічує шлях, як сказано у вступі: живемо на окраїнах католицької Церкви, що, як на фронті перші вояцькі колони, у безпосередньому зударі з пекельними ворогами, боремося, щоб зберегти позиції Церкви. — Ця цінна книжка повинна находитись у кожній українській католицькій хаті. **(ю).**

СІРІ ГЕРОЇ, др. Коковський, оповідання з недавної минувшини, накладом В-ва „Світ Дитини“, Львів 1937. Ціна 70 ґр.

До циклю книжок про героїчні змаги української молоді — прийшла оця нова перлина — збірка шести оповідань з життя української молоді як шляхотні приміри ідейности та самопосвяти для Рідної Батьківщни. — Хто любить своїх дітей та добра їм бажає, нехай купить їм цю виховну книжечку.

ВОЖДИ Й ГЕРОЇ, Святослав Боярич, „Дешева Книжка“, двотижневик, Львів, Скарбківська 35. Передплата річна 4.— зл. **для Лемківщини** річно лише 2.— зл.

ВІ.К до підлоги і шевський
найкращий
з української фабрики
„ЗОРЯ“
Львів, Кордецького 51 О. Левицька і С-ка

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Високопроподобному Отцю.
ІВАНОВІ ТИЛЯВСЬКОМУ В РІДЖАЙНІ КАНАДА.

Всечесний Стче! Бажаємо Вам наш Духовний Батьку ми Росточани окл Лабової веселих і щасливих Свят, світлого Празника Христового Воскресення.

Уже рік минув, як Ви Дорогі Отче научали нас золотими словами нашої христіянської праведности. Цих слів ніколи не забудемо Вам, наш великий Добродію! Чи тямите, як зійшлися люди з нашого й дооколичніх сіл до нашої церковці та прощали Ви Отче зі сльозами в очах?

Ми українці—відродженці у Ростоці та ми члени українського церковного хору парохії Вової Веси й Лосього та члени Апостольства Молитви в Матієвій, усі разом зі Складистою, Ростічок і Чачова шлемо Вам наш Дорогий Духовний Отче за посередництвом нашого вірного друга „Нашого Левка“ бажання якнайщасливіших Свят Христового Воскресення. Хай Ваші золоті слова полонять душі наших Братів у далекій країні — Канаді, щоб ми колись гідно привітали воскресення нашої матері — України. Христос Воскрес!

Ваші бувші парохіяни.

До цього щирого бажання прилучається вповні Редакція.

—о—

Кращої долі та Щасливих Свят Воскресення Христового бажаю Братам: Романові з ріднею в Берегові, Миронові в Ролибас та Степанові й Володимирові в Америці — Юліян Тарнович.

Веселка І.К.
Всі українки вишивають українськими нитками
тривалі в пранню і на світло сонця
»ВЕСЕЛКА — І.К.«
крашені індантреновими красками
Адреса фабрики: „ВЕСЕЛКА“ Спілка з о. о. у Львові, вул. Павлінів 16. Тел. 111 77.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАҐУЄ КОЛЄҐІЯ.

Подвійне число

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 10 (82)

Львів, 15-го травня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський гурток при читальні „Просвіти" в Коштовій, біля Бахірця; посередині резисер Михайло Іванечко.

Важне для селян-довжників рільничих довгів.

І. 43 стаття віддовженевого закону з дня 24 жовтня 1934 року **оголошеного у Вістнику Держ. Зак. дня 28 жовтня 1934 р.** дає пільгу для довжників-селян рільничих, довгів, котрі повстали з перед І липня 1932 р. того року, що довжник, котрому силою самого віддовженевого закону прислугує сплата вірителеві свого довгу у 28 піврічних ратах — може сплатити свій довг також і передчасно, це є перед речинцем платности а зглядно вимагаємости котрої небудь рати, коли попередні рати є в цілости заплачені, **у той спосіб, що кожна заплата готівкою умарюватиме буде 200% заплаченої суми.** (Пр. передчасна заплата квоти 100 зол. умарювати буде довг у висоті 200 зол.). Рівнож у цій самій статті є ще одно дуже важне услівя, а саме, що довжник може скористати з добродійства цего закону та на основі новелі до цего закону з 14 квітня 1937 р. аж до дня 31 грудня 1934 року.

Другий уступ цеїж статті говорить, що коли довг є розложений на рати на основі цего закону, заплата на основі першого уступу цеї статті може бути доконана лише тоді, коли довжник вплачує передчасно суму не меншу як піврічна рата, яку мавби платити протягом 14 літ у 28 піврічних ратах. Така заплата може бути лише зачислена на цілість довгу, у наслідок чого незаплачені рати рівномірно зменшуються. (Пр. 1 довг 2.800 зол. є силою закону розложений на 28 піврічних рат по 100 зол. кожна. Перша рата на основі зновелізованого віддовженевого закону платна є 1 жовтня 1938 року. Довжник платить передчасно, це є пр. 10 вересня 1937 р. квоту 100 зол.) (менше як висоту піврічної рати заплатити не може, щоби скористати з цего добродійства то є 100 зол. у нашому випадку). Заплата та умарює 200 зол. довгу, котрий виносить тепер уже лише 2.600 зол. є дальше платна у 28 півр. ратах, однак уже не по 100 зол. кожна, а менше, бо по 92 зол. 85 сот.).

В кожному разі бажаним булоб, щоби по змозі, як найбільше число довжників-селян з цеї пільги скористало, тямлячи добре, що пільга того роду важна є лише до 31 грудня 1940 р.

Пр. 2) довжник маючи 2.800 зол. довгу платить передчасно квоту 1.000 зол., котрою умарює 2.000 зол. довгу, останок у квоті 800 зол. платний є дальше у 28 піврічних ратах по 28 зол. 57 сот., а не по 100 зол. — Колиб не було цего добродійства мусівби платити 1.800 зол. у 28 півр. ратах цебто по 64 зол. 28 сот.).

II. Другою не менше важною справою для наших довжників-селян є те, що на другий рік, цебто вже 1 жовтня 1938 р. припадає речинець платности вірителям першої рати їх претенсії, котра рівнається 28 части з цілого довгу. Речинця цего треба конечно дотримати та вірителям припадаючу першу піврічну рату заплатити, до котрої вчислюється кромі капіталу, також залеглі відсотки, кошти та інші побічні належности з титулу того довгу, котрі належалися чи повстали до дня 1 листопаду 1934 р.

Натомісць відсотки від рільничих довгів, котрі підлягають віддовженевому законові, за час від 1 листопаду 1934 р. навіть хочби вже осуджені чи уставлені Розємним Урядом, обнижується силою закону до 3% від ста річно з цим однак, що ці відсотки є платні з долини, а це дня 1 квітня і 1 жовтня кожного року починаючи від дня 1 квітня 1935 року. **л. блакитний**

Наші права й обовязки.

ПОВНОПРАВНИЙ І ПОВНОВАРТІСНИЙ ГРОМАДЯНИН.

Належний послух і пошана для права — це конечна передумовина суспільно - національного добробуту й щастя громадян. Там, де завмер дух законности і права, де справедливість, законність і право існують лиш у пустих, партійних фразах і на папері, де відтак мірилом так приватного, як і суспільного ділання є самолюбство й непогамована жадоба уживання, та де заразом розповсюднене загальне нарушування й нехтування морально обовязуючих прав і законів, там є підорвані й захитані самі основи суспільного ладу та порядку!.. Тому всі культурні, здорово думаючі, так державні, як і недержавні народи, котрі дбають про свій добробут, всесторонній розвиток і щастя, стараються не тільки назверх зберігати закони, але також виробити у собі постійний, духовий напрям до сталої пошани й захована всіх обовязуючих прав і законів...

Цеї необхідної, так моральної, як і національно - громадянської прикмети повинні вчитися всі українці, зокрема українці на Лемківщині. І то не тільки вчитися, але також і **домагатися для себе постійно й рішучо всіх тих користей, добродійств і привілеїв, які їм признають існуючі та морально обовязуючі права й закони.**

Про якіж тут права й закони йде?.. Першзавсе про **природні, неписані права й закони,** себто про ті, на котрих Всемогучий Творець усіх сотворінь і Законодавець — Бог, спер весь природний лад і порядок у всесвіті. А до тих якраз прав належать між іншими такі права, як: право зберігати свою власну народність, задержати й розвивати свою рідну, матірну мову, заховати свої прадідні звичаї, плекати свою рідну культуру, та свою рідну, історичну традицію, одним словом, це все, **що завдяки йому ми українці-лемки є синами — дітьми України, є членами свого великого, українського народу.** Що більше? Ми вже з природи маємо не лише саме право, але також тяжкий і строгий обовязок — **бути такими, якими нас Бог сотворив, якими нас виплекала наша рідна, Богом кермована, історична судьба, себто українцями, а не іншими.**

Ми, українці-лемки повинні навчитися шанувати та зберігати **моральний, Божий закон, оснований на десятьох Божих заповідях, спертих на незмінному праві любови,** в тих заповідях, котрі мають теж з грецького коротку назву „Декальог“, або по нашому „десятизаповіддя“. Отже заховуймо цей святий, Божий Декальог!.. Цей Декальог, котрий у своїм приміненню до нас приказує, заохочує й загріває нас **до пошани свойого родинного й національного гнізда, до любови свойого народу і своєї бувальщини!..** Сповнюймо цей безцінний, на незрушимім принципі подвійної любови спертий, десятисловний, Божий закон, бо, зберігаючи його, зрозуміємо, навчимось і відчуємо, що **немає більшої любови від цеї, коли хтось** — на випадок потреби — **і життя кладе за своїх друзів** (Йоан XV, 13), т. зн., в першій мірі, за своїх братів і сестер по національности і крови, **за свій нарід, за свою Батьківщину!..** Вже старинні Римляни, ведені світлом чисто природнього розуму, казали, що **солодко вмерти за Вітчину!..** Позитивний, Божий закон, положивши в основу всього морального ладу й порядку у всесвіті заповідь-філяр подвійної любови, цю правду ще більше поширює, узасаднює й доповнює-..

Отже слухай, Брате! Хочеш щиро, гарячо й живо любити Україну та продуктивно працювати для неї, а ближніх своїх і чужих гідно шанувати й розумно трактувати, то полюби першзавсе, сповняй і шануй Божий закон, або т. зв. „десятизаповіддя“, **бо він виплекає тебе на славу, на щастя й на спасення, а не на загибіль Твоєї Батьківщини!..**

З черги **закони Христової Церкви,** цеї Провідниці й Учительки Христової науки, **це закони нашого релігійного поступу й розвитку, це закони наших релігійно-моральних чеснот і здорового, духовного життя!..** Тих і таких чеснот, без котрих не може бути повновартісного громадянина в суспільности, без котрих не може теж вирости повновартісний, морально живий, працьовитий і здоровий член Української Нації... Лише під проводом Христової Церкви, та на шляху її взнеслих законів виробимо в собі ці прикмети, ті сили збірної волі й національного характеру, котрі конечно потрібні до спертя на здорових і тривких основах збірного життя нашої Нації. А тими прикметами — це належна пошана для авторитету, це послух для свойого законного проводу й Власти, це жива свідомість своєї племінної приналежности до одної, національної збірноти, це здібність і нахил до сильної організованости й солідарної праці, це охота до трудів і національної посвяти, це готовість до жертви для свойого національного загалу й народу...

Господарські знаряди, хатня обстанова, худоба, святочна одіж горить все разом з будинками, тому це майно, що напевно представляє більшу вартість як самі будинки, треба безумовно обезпечити від огню

в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Тому памятай, Брате! Без належної пошани до законів, та без послуху для законного, своєнаціонального проводу Твоєї духовної Матери, української, греко-католицької Церкви, **Ти зблудиш, підеш на манівці і пропадеш!..** Навпаки! **Під умілим проводом цеї доброї, духовної Матери,** — котра подає Тобі основу життя і вказівки, як маєш любити свій нарід, свій рідний обряд, свою рідну, релігійно-національну традицію, свою прадідну, католицьку віру і свою Батьківщину, — **віднайдеш, розумно й гарячо полюбиш і на стало посядеш і свою дорогу, національну Матір — Україну!..** А тоді зрадіє Твій дух, Твойого рідного народу і Твоєї рідної землі!..

Вкінці не забувай, Брате й Сестро, що існують ще і **державні, або т. зв. цивільні закони!..** На те, щоб запевнити суспільности дочасний добробут і спокій, щоби зберегти для неї конечний, прилюдний лад і порядок!.. **Вони існують на те, щоб Ти їх, Брате, слухав, щоб Ти їх шанував, та з них розумно, доцільно і всесторонньо користав!..** Ти маєш обовязок не тільки поносити тягарі, котрі вони на Тебе накладають, але **Ти маєш також обовязок і право тягнути з них усі полекші, всі користи, всі добродійства, котрі вони Тобі признають!..** Що більше?.. З Тебе було би велике ледащо, колиб Ти не хотів, або не вмів, або боявся скористати з усіх тих прав, котрі Тобі приписує і дає закон!.. Навпаки!.. **З невинним серцем, з чистими руками, з непереможною силою незломного характеру й волі** маєш завсіди і всюди зберігати те, що Тобі наказують морально обовязуючі, цивільні закони, та з другої сторони **маєш рішуче домагатися всіх тих до-**

бродійств і прав, котрі вони Тобі признають і дають, а зглядно повинні — після природного й позитивного, Божого права — признавати і дати!..

Щойно тоді, коли навчишся шанувати і зберігати та належно використовувати всі права і закони, від природних почавши, а на цивільних, морально - обовязуючих скінчивши, щойно тоді станеш не тільки повноправним, (себто таким, котрий користає з повноти прислугуючих собі прав), **але і повновартісним громадянином!...** Громадянином, спосібним оборонити і свої національні права, спроможним зберегти себе і своїх нащадків настало для своєї Нації, та здібним позитивно й продуктивно працювати, посвячуватись і терпіти для свойого власного народу і Батьківщини!..

Отже памятай, Брате, що трудишся у прекрасних, лемківських горах, **що таких — і лише таких громадян і громадянок, лише таких синів і доньок,** як тут представлені, **потребує, вичікує й вижидає Твоя найдорожча і наймиліша, національна Мати — Україна!..**

Життєва обезпека

хоронить сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні.

Такі обезпечення переводить відоме всім Т-во Взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Невірна вістка про „Дзвіночок”.

(Н. Ч.) Перед кількома днями появилася була в пресі вістка, що окружний суд у Сяноці засудив о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скороднім (Лемківщина) на 9 місяців вязниці за поширювання „Дзвіночка“ серед шкільних дітей у школі. Як довідуємося, ця вістка невірна, бо о. В. Гарцула відповідав перед судом внаслідок конфлікту, який зайшов між ним, як катехитом і управителькою школи (з приводу „Дзвіночка“) і це було головною причиною його засуду.

Шовіністична частина польської преси свідомо подала невірне насвітлення цього процесу, рахуючи не те, що це може пошкодити часописові. Ця вістка у її першій непровіреній формі дісталася теж на шпальти української преси.

Тому, що з цього приводу могли би повстати деякі непорозуміння, слід ствердити, що „Дзвіночок“ **переходить цензуру і є леґальним органом, що його можуть читати всі, отже і шкільні діти.** І саме злобна вістка, що її подала шовіністична польська преса вказує найкраще, що „Дзвіночок“ тішиться великою симпатією і популярністю серед цілого українського громадянства, і тому є він її сіллю в оці.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

І. Ш. Лукавиченко

ЗА МЕЖУ.

Старенька Сидориха лежала хвора. Перекопувала поклад і спігніла сіла на вохку й ненагріту ще землю. Холодний вітер зі Скубішевого Кута завіяв, протягнув її спину й тепер болить. Чоловік її зі сином згинули на війні, а молодший Тарас поїхав за заробітком.

Лежить й охкає. Ріжні свої буденні думи переплітає зітханням до Бога о здоровля для сина, но і... для себе. Не просить Бога о пімсту для багатих сусідів, котрі на очах обкрадають її і переорюють її вузенькі загінки. Каже, Бог добрий і справедливий. Він о всіх памятає! Лежить і стогне. Не знає навіть, що Фридів Яцко зміняє природний біг потічка, котрий біжить десь з Кобзаревого Кута і стався природньою гриницею-межею між її полем, та Яцка Фридового!

— Ет! Закурилиби собі Яцку! віддихнулиби, а то від самого рана перекопали рівчак майже через одне стояння! — Загудів над вухом Яцка польний Антошко Томців.

Яцко гейби наполохався. Як злодій. Підвівся і несміло поглянув у вічі Антошкові.

— Так! Бо бачте, що року потічок вїдається в мою ролю, а так попливе тепер по справедливости! — оправдував себе Яцко і сів на зелю. Витягнув капшук і набив глиняну люльку „самородним“ бакуном.

— А якже так потічок може під гору вїдатися? — з укритою усмішкою і глумом запитав Антошко Яцка.

— Як то як? А так! Вїдається, вїдається, вїдається і вїється! — відповів з призирством Яцко, вимахуючи довгими руками.

— Ага! Так вїдається, вїдається і вїдається, а ви Яцку в серце хорої Сидорихи! І не маєте серця в грудях? Фе! — спюнув зловісно Антошко і поплівся межами, загумінками...

— Гм... вїдається, вїдається, вїда... гм... в серце! Що він тут наговорив? Чейже сам гільометер і суд вирік, що границя має йти отак... — замовк і застановився, гейби сам своїм словам не вірив.

Слова Антошка дзвоном гудять йому десь в самому нутрі лоба! „Вїдається, вїдаться...“

— А скільки то суд, адвокати і свідки зїли його кирвавиці? За юнту межу! Наситилися пявки його потом! Аби подохли! Вїдається?! І як маю це все подарувати?... Гм... вїдається! Правда! За ті гроші, що видав на адвокатів і гільометрів, купивби вже не одне стаяння..., але як тепер те все подарувати? — роздумував Яцко і за кожною думкою спльовував досадно геть аж за потічок!

Ні! Коли зачав, то вже і скінчу! Вїдаються?! Гм! Голота! — і з подвійним розмахом взявся далі змінявати корито природнього бігу потока, а весняний вітер з полонин, торгався і бавився його довгим розкойдовченим волоссям і вигравав тугу гір, а потічок йому вторував і з буркотом плив собі десь, як думка Яцка...

— — — — — — —

Труп Яцка Фридового біля потока лежав три дні і три ночі, аж прийшла комісія з міста і найстарший фізик голосно вирік: „Удар серця“!

Ще не зовсім здорова Сидориха йшла за трумною Яцка і охкала:

Нехай свята земля буде йому пером! Ох! Ох!

Іван Лішнянський.

Про лемківську й бойківську загонову шляхту.

(Продовження).

Так брикала багата шляхта, магнати, пани, що подораблялися потом і кровю простого хлопа великих маєтків! Крім магнатів-панів, була маса в старій Польщі також бідної загонової, або ходачкової шляхти, яка нічим не ріжнилася від простого хлопа, і була така темна і не просвічена, як простий хлоп! Але, вона була вільна, не робила панщини, і була приписана до якихгось гербів, то є знаків, щоб її, як зійдеться, чи то на війну, чи на які збори, можна було розпізнати. Тими гербами ця шляхта дуже величалася і до нині величається!? Ці знаки-герби, пришивали собі до одягів, вирізували на мечах, на шоломах. Нераз сварилися, чий герб старший, билися за такі дурниці! Ця ходачкова шляхта управляла свою рілю як простий хлоп, була бідна і дуже зіпсована, здеморалізована. Не хотілося їй робити, а панувати не було на чому. Тоді вона користуючи зі „злотей вольности“ нападала на сусідів, рабувала, нищила, розбивала чуже майно. До того ще польські магнати робили тоді бунти проти короля, як Любомірські, Зебжидовські, Радивили Стадніцькі, і другі, тоді запрошували вони до себе ту бідну загонову шляхту, давали їсти, пити, давали одяги, шаблі, і з так озброеною голотою (gołota) нападали на других магнатів, як Ст. Стадницькі (Djabeł Łańcucki), або короля[1]). Ця бідна загонова шляхта любила дуже такі запросини панів-магнатів і тоді повстала пословиця: **trzymaj się pańskiej klamki!** бо тоді можна було погуляти. На Лемківщині в двох селах, а то в Добрій Шляхоцькій і в селі Лодині є така загонова або ходачкова шляхта.

Відки вона взялася?

Саме в 1402 році польський король Ягайло дарував трьом своїм слугам з Вулича (**servitores de Ulicz**) Юркові, Занькові і Дмитрові за вірну службу пусте поле, зване Добра в сяніцькій землі, за це вони зобовязалися служити сяніцькому замкові на всяку потребу, та переважно бути замковими посланцями. Розвозити старостинські накази по цілій Сяніччині, де староста прикаже, або як король зїде до Сянока, служити йому у походах як охороні, або як охорона старости та його урядовців. Діти і внуки цього Юрка, Зінька і Дмитра розмножившися, не хотіли вже слухати приказів старости, бо зачали себе уважати за шляхту, хоч правду сказати, не мали права до шляхоцтва! За яких сто літ їх намножилося багато, і вони від цього поля Добра, зачали писатися Добрянськими і ніяк не хотіли робити жодної служби при сяніцькім замку, не слухали старости, не сповняли його приказів; твердили, що вони підлягають тільки самому королеві та йому мають здавати рахунок. Проти них заносили сяніцькі старости вічні скарги до сяніцьких судових книг, і до короля[2]). Крім того жалувалися на Добрянів всі околичні сусіди, що вони на них нападають по ночах, крадуть, розбивають, підпалюють і вбивають. Раз підпалили вони містечко Тиряву королівську (нині Мриголод). Зчасом вони робили набіги по цілій околиці, аж до угорської границі, стали пострахом всіх околичних сіл, стали розбишаками, і як один учений назвав їх слушно „**enfants terribles**“ цілої околиці[3]). Шляхтою тоді вони не були ще, а мали титул **kmethones**[4]), **servilles**[5]), пізніше **terrigenes**[6]), вічно процесуються зі старостами, не хочуть як замкові слуги (**serviles**) сповняти своїх обовязків. Що не були шляхтою тоді, бачимо також з того, що ніколи не бачимо їх перед **земськими судами**, які були установлені виключно для шляхти, а завсіди бачимо їх перед городськими судами, що були установлені польським правом (1435) для всіх нешляхтичів[7]). Сиділи вони всі на руському праві, установленим ще за наших князів, — тому, що вони як українці-руси и прийшли до Доброї з Улюча, що з кількома іншими старими селами — як Вільхівці, Чертеж, Сільна Тирява, Гломча, Теребча, Лодина, Костарівці, Дубрівка — основано на старому українському праві.

(Докінчення буде).

—o—

1) Wł. Łoziński: Prawem i Lewem. Lwów 1913.

2) A. G. Z. XVI.

3) A. G. Z XI, XVI. 4) 5) 6) Hejnosz: Ius Ruthenicale. 7) тамже.

Хемічна Вирібня „МОТА“
Львів, ул. Перацького 38, тел. 268-56
виробляє: універсальний порошок, „Мота“ до миття, що одночасно дезинфекує та відвоює; порошок незаступний в молочарському промислі і в домашньому господарстві. — Генеральне представництво перебрав „МАСЛОСОЮЗ“, Львів, Бартоша Гловацького 23.
Піддержуйте рідний промисл
Свій до свого по своє!

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ.

Зближається незвичайний ювилей в історії українського народу — 950-ті роковини хрещення України. Гідне відсвяткування тої події є не лише нашим обовязком, але також Богом даною нагодою, щоб ми здали іспит нашої релігійної й національної зрілости, збудити новий підєм українського духа, дати належну відповідь ворогам Христа, що топчуть і поневолюють українську землю.

За благословенням нашого Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея, українська католицька орґанізація „Орли“ — КАУМ підялася започаткувати та перевести в діло відсвяткування цього ювилею під назвою **„Свято Християнської України“.**

З того приводу Головна Рада Т-ва „Орли“ КАУМ у Львові звертається до всеї української молоді та українського громадянства з гарячим покликом доложити всіх старань, щоб якнайвеличавіше відсвяткувати це свято.

—o—

Веселка І.К.
Всі українки вишивають українськими нитками
тривалі в пранню і на світло сонця
»ВЕСЕЛКА — І.К.«
крашені індантреновими красками
Адреса ФАБРИКИ: „ВЕСЕЛКА“ Спілка з о. о. у Львові, вул. Панських 16. Тел. 111 77.

Новинки

— **Еміграційні справи. Осторога перед затаюванням недуг.** Часто трапляється, що еміґруючі родини стараються при виїзді скрити факт реконвалесценції по зразній недузі якогось із членів родини (це здебільша торкається дітей). Ті родини не здають собі справи, що такі недуги, як кір, шкарлятина або віспа (навіть вітряна), які для недужого вже не є ґрізні (криза минула і зачався період реконвалесценції), всеж таки можуть заразити особи з окруження і спричинити епідемію між співтоваришами подорожі. Остерігаємо, що затаювання перебутої недуги наражує еміґруючу родину на зайві кошти приїзду до Варшави або до Ґдині, бо дуже основні лікарські оглядини, що їх переводить Еміґраційний Синдикат, виключають можливість перепачкувати недужого на кораблі. На випадок викриття обявів пошестної недуги в еміґранта ціла родина мусить відбути кварантану. Кошти кварантини спадають на родини, що не зважаючи на остороги, свідомо на власний риск приїхали до Варшави або до Ґдині. Еміґраційний Синдикат приневолений у таких випадках поступати з цілою безоглядністю, щоб охоронити від зараження багато осіб і не наразити еміґрантів на евентуальне відіслання їх органами влади заморських країн із заморських портів.

— **Палестина — вулкан.** Плянном поділу Палестини на дві частини невдоволені також араби. Вони домагаються самостійности краю й уступлення англійської мандатової влади. В останніх днях були дальші напади арабів на жидів.

— **Поезії Шевченка португальською мовою.** В Куритибі в Бразилії вийшла книжка португальською мовою про Тараса Шевченка. В цій книжці є короткий життепис нашого поета з його портретом та 19 його поезій у перекладі на португальську мову. Цю книжку видав і поезії переложив заморський поет С. Калинець.

— **Максимальна ціна цегол.** Підчас засідання комісії для розгляду цін 19-го ц. м. у Варшаві устійнили максимальну ціну цегли по 62 зл. за 1000 штук. Ця ціна обовязує від 25-го квітня ц. р. Хто буде брати вищу ціну від назначеної, підлягати буде карі до 3 тисячі зл. гривни, або до 3 місяців арешту.

— **Громадський поліцай, чи напасник?** З Криниці-села пишуть нам, що тамошній громадський поліцай Еміль Ткачук допустився напасти на особі листоноша Маріяна Виґоди, видираючи йому українські часописи, адресовані до кількох тамошніх передплатників. Тим допустився не тільки проступку напасти на державному функціонареві, але заподіяв шкоду тим, до кого були адресовані ґазети. Почтовий оборот стає в Криниці-селі непевний. Невідомо ще тільки, чи в ту каригідну справу вмішалася вже вища поштова влада, якій подаємо цей факт до відома, а також поліція, згл. прокуратура.

— **Книжки** на часі. Ревізійний Союз Українських Кооператив рішив видати ряд книжочок, що творилиб підручну бібліотеку крамаря. Дотепер вийшло друком дві книжечки: дра П. Панченка: „Кооперативний Крамар" — ціна 60 сот. і Ю. Танчаківського: „Ґіґієна продажі споживчих товарів" — ціна 50 сот., з пересилкою 65 сот.

Українська, греко-католицька церква в Новій Веси, збуд. 1795 р. у Новосандеччині.

За наше краще завтра.

Даймо доказ нашої зрілости.

В одному з останніх чисел торкнувся „Наш Лемко" важного і під сучасну пору незвичайно актуального питання, а саме, як розбудувати наше господарське життя, зокрема молодий український промисл, та як роздобути капітали для тієї цілі. Це справа, що над нею роздумують найкращі наші економісти й тяжко якслід обговорити її в короткій статті, обчисленій на кілька ледви шпальт. Тому ми не підходитимемо до неї на цьому місці з наукової точки погляду, не писатимемо реферату на цю тему, а застановимося над питанням, як саме наш бідний Лемко своєю щоденною працею може причинитися до двигнення нашого господарського життя, та до розбудови українського промислу.

Є дві речі, що їх ми щиро поручаємо кожному Українцеві-Лемкові. Перше — це кооперація, друге — це дрібна ощадність. Обі вони приступні й не тяжкі до переведення в життя. В кожному, хочби найбіднішому селі найдеться кількох свідомих громадян, що зможуть заложити кооперативу. Це річ на погляд невелика, але в ширшому вона має незвичайно велику вагу. З малих незамітних клітин твориться великий господарський орґанізм, великі кооперативні установи, що ними може гордіти кожний Українець. Чейже ніхто інший, лише кооперація витиснула з села пявку-жида, вона поклала край визискові всяких чужих посередників, вона вплинула на хоч дещо можливе, усталення ціни на

Добрий і певний зиск
дасть Вам
молочна господарка
якщо вести її будете по вказівках і під проводом тільки
МАСЛОСОЮЗУ

сільські продукти. Але її заслуга не менш у тому, що вона захоплює крім цього ще велике виховне значіння й можна сміло назвати її торговлю у наші руки, вона має школою громадського життя. Кооперація це добровільне обєднання членів, що має на цілі піднесення їхнього добробуту. Йде отже не про користь одиниці, а про добро загалу. Члени співпрацюють разом, щоб спільно зібрати овочі своєї праці. І ніде так не відзеркалюється характерність і моральна вартість людини, як саме тоді, коли вона сповняє всякі чинности, що довірені їй громадою. А це саме є якраз у кооперації.

Друге це дрібна ощадність. І знов же на перший погляд це маловажна справа. А проте яка вона важна! Щоб не заходити в теорію, наведемо примір з нашого таки життя. Є у Львові Кооперативний Промисловий Банк, що рік тому взявся здійснювати серед громадян ідею дрібної ощадности. В районових збірницях збирано кожного тижня малу квоту, почавши від 10 грошів. І складали не якісь богачі. але бідні зарібники та дівчата, що гнані злиднями прийшли у місто служити. І який вислід? Після одного року з цих дрібних, смішно дрібних, складок призбирався поважний капітал, бо з горою двацять чотири тисяч (24.000) зл. Це вже сума, що нею можна відчинити не один склеп та дати кільком метким людям змогу незалежного існування. Скаже дехто: З чого цей бідний Лемко має щадити? Відповідаємо: Почисліть своїх дальших і ближчих кревняків, знайомих і незнайомих і спитайте, хто з них не курить. Переконаєтесь, що тільки одиниці не курять, а загал пускає кожної днини чимало грошей із димом. А за рік з цього виходять міліони. От як би так кожний, що курить зумів заощадити на тиждень хоч десяту частину цього, що він прокурить, то це був би вже великий поступ, поважний застрик у наше господарське життя. Розуміється, маємо тут на думці добре подуману ощадність, себто, щоб гроші щадати в своїх установах, а не тримати їх дома. Це справа не тяжка до переведення в життя, лиш трохи доброї волі та впертости.

Коли отже цих двох річей, що їх ми вище обговорили ми допнемо, тоді не треба нам побоюватися за долю нашого господарського життя. Воно сперте на твердій основі власного капіталу, заощадженого українським загалом йтиме шляхом сталого розвою й не лякатисяме ніяких перепон.

Ярослав Галич.

Від Редакції: Ми дуже вдоволені, що наші статті викликали живе заінтересування в українській пресі, а саме щоденник **„Українські Вісті"** та незвичайно гарно редагований і цінний тижневик **„Правда"** додали ще від себе свої корисні завваги й доповнення до питання, як розбудувати та зорганізувати наше господарське життя. Зокрема з найбільшою приємністю помістимо вістку, що й наша Лемківщина бере живу участь у господарському змаганні, тому свідомі Брати у Лемківщині — всі до діла! Покажім світові, що й в Лемківщині живуть характерні люди!

Завсіди свіжу і здорову вудженину товщі мясо поручає

ЦЕНТРОСОЮЗ

в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

Памяти примірного професора і громадянина

бл. п. професора Володимира Чайківського в Сяноці.

Зі смертю в дні 2. березня ц. р. бл. п. професора Володимира Чайківського зійшов у могилу другий, довголітній, заслужений і солідний український Вчитель і Педагог з сяніцької державної гімназії. У **своїх учнів, котрих він мав нагоду вчити, полишив Він дуже вдячну і милу память по собі.** Для учнів української національности мав Він серце щирого і доброго Батька, Приятеля й Опікуна.

Викладаючи в польській гімназії українську мову і літературу, які опанував й якими володів знаменито, старався Він у своїх учнів-Українців впоїти не тільки саме знання цього предмету, **але також і любов, пошану та привязання до своєї матірної мови і літератури і до рідної бувальщини...** Своїми приступними, глибоко змістовними і легко понятними викладами, в яких розкривав перед своїми слухачами-гімназистами всю величню красу і багацтво української національної словесности і літератури, був справді в спроможности викликати, виробити та закріпити у них якнайбільші теплі почування, якнайбільше благородні і шляхотні пориви щирого українського ідеалізму і патріотизму!... Чи викладав „Слово о полку Ігоря", чи літературу з часів Церковної Унії, чи відтак Котляревського, чи Шашкевича, чи творчість Шевченка, чи поему „Мойсей", та взагалі літературну творчість Івана Франка, все і всюди старався Він розбудити у слухачів не тільки здорову й ясну національну свідомість, **але теж і благородну тугу за нашими національними ідеалами, та щире, синівське привязання до свойого Українського Народу і Батьківщини...**

А коли з настанням 1918 р. здавалося, що вже скінчилася наша довголітня мандрівка по дикій, пісковій, невольній пустині, що вже ось, ось дійдемо та вступимо до нашого національного Ханаану, що встане паралітик, замучений і розбитий на роздоріжжу, а під сильним гомоном труб національного нашого зриву впадуть грубі, чорні і вискі єрихонські мури, **тоді Покійний не міг здержатися від цього,** щоби не поділитися зі своїми учнями-Українцями райськими почуваннями свого національного підйому, внутрішнього щастя і радости!... Тодішні учні-Українці 4-ої гімназійної кляси в Сяноці дуже добре памятають **Його прекрасний виклад про наші національні змагання над Дніпром, а зокрема про пропамятний історичний Четвертий Універсал Української Центральної Ради в Київі,** виклад виголошений в часі найближчої лекції української літератури після 22. січня 1918 року. Або цей момент, коли то Покійний в дні 10. березня 1918 р уставляв перед сяніцькою церквою

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди

„ЕТАН"
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.

Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

ШНУРІВКИ тільки
ГРЕБЕНІ української фабрики
ЗЕРКАЛА
ГУЗИКИ **ГАР**
Львів, ул. Потоцького ч. 58.

Як куримо — то лише найліпші
папері і тутки
(повноватки)
Української фабрики Кооперативи „Будучність" в Тернополі

українську гімназійну молодь в **ряди маніфестаційного походу,** яким тоді українська Сяніччина звеличала торжественно свято Берестейського мира й Української Державности над Дніпром...

І коли по тім всім остались тепер лише милі спомини, якби малося якийсь хвилевий сон про оглядання надземського національного раю, то в тих спомінах слід теж відступити належне місце і для милої постаті бл. п. Володимира Чайківського — всім тим, котрі йому завдячують скріплення, поглиблення й утривалення азбуки свого національного освідомлення образування і чуття... І коли Покійний ненадійно відійшов від нас тілом у могилу, а душею до вічности, **не маючи змоги побачити нашого національного Ханаану,** з котрим так благородно тужив, то вшановують з почестю Його память не лише ті, котрі відпроваджували Його тлінні останки на сяніцьке кладовище, але теж і ті, що далеко або блище поза Сяноком, що вже від давня на осягнених становищах... Ті, котрих Він на будуючих, прекрасних примірах з нашої історичної бувальщини і літератури навчив, як мають **трудитися, працювати** і **терпіти** для свого рідного Українського Народу і Батьківщини!... Вічна Йому Память!...

Бувший учень-Українець.

Через москвофільство до безбожництва й комунізму!

Що **москвофільство**, як всюди, так і зокрема на Лемківщині **провадить у своїх наслідках наперід до російського православія, або таки прямо до безбожництва і комунізму;** це випливає тал із самої природи речі, як теж і з конкретних фктів, які мали і мають місце на Лемківщині.

І так по перше: Коли йде про таму природу речі, то ґрунтом, на котрому найперше принявся, закорінився і поширився, та найдовше держиться інтернаціональний комунізм — це **Московщина** — вразі своїм казьонним, схизматицьким православіям... Одначе, хоч у теорії цей комунізм є інтернаціональний, то у практиці тим топографічним і динамічним осередком, довкруги котрого скуплюється цей погубний рух, це таки Московщина, себто теперішня, большевицька Росія!... Ту посилює свої впливи так московське, як і міжнародне жидівство, ту збирається і знаходить захист усяке, суспільне шумовиння світу, **ту вкінці** — під сучасним сталінівським режімом — **вигідно, безпечно і тепло вилігується і вигрівається московський, так державний, як і національний імперіялізм...** Цей імперіялізм, котрий ніяких ні державно-самостійницьких, ні національно-культурних стремлінь інших чужих націй на своїй території не терпить і не зносить, але **кожний, найменший навіть їх прояв безпощадно нищить і нівелює!...** І це є як раз ця найспільніша і найсуцільніша точка, на котрій сходяться, та на котру погоджуються **всі москалі,** так комуністи, як і некомуністи, та котра усіх Москалів-Росіян, — без ріжниці їх суспільних напрямків і переконань, — обеднює в одну, нерозривну цілість!... Словом, **комунізм** під проводом і в перерібці Сталіна **вчить тепер думати, стреміти, бажати і хотіти національними категоріями й аспіраціями Москви!...**

Відси то **москвофільство**, котре національно орієнтується на Москву, поблавливим і прихильним оком дивиться теж і на комунізм, котрий, нівелюючи безоглядно і жорстоко усякий, найменший відрух відрубного, національного життя поневолених Москвою народів, таку велику прислугу робить для національного і державного імперіялізму Московщини... Доки на кремлівському престолі засідав білий цар, доти москвофільство убожало й обсипувало білого батюшку-царя... **Колиж одначе цей ний цар, від тоді москвофільство московський престіл обняв червоно — вже силою свойого природного напрямку — стало ґравітувати як раз до цього червоного, московського царя...**

Стільки з области теоретичного відношення москвофільства до комунізму...

А тепер факти!... **Пилява, перша на Лемківщині, перейшла в 1926 р. на російське православія — тому, що у ній було поширене москвофільство, а разом з ним була вкорінена фанатична ненависть до католицизму й українства!...** Одначе зараз же показалося, що перейти на російське православія — це для Тилявої під сьогоднішню пору ще замало, бо це за слабо її уподібнює до теперішньої, себто червоної, большевицької Москви!... Остже, що зробити? Закинути вже і само православія, а **перейти вже таки на цілковите безбожництво й комунізм, бо таков під сучасну пору є офіціяльна Москва!...** Що подумали, те і зробили!... Згодом більша частина Тилявої стала вже **наскрізь безбожницька і комуністична,** підчас коли менша, слабша, хоч ще дещо віруюча частина Тилявої не ме вже тепер ніякого голосу, ні значіння, ані теж сили!.. В часі відправи „православних" Богослужень у т. зв. „кулку", то **вже таки прямо плюють одні на других,** бо так їм наказує етика і мораль большевицької Москви!... А не треба забувати, що це т. зв. „кулко" — то домівка місцевої **читальні Качковського,** в котрій гуртувалися і гуртуються усі передові москвофільські елементи громади...

Другий приклад, як то москвофільство веде на Лемківщині до комінізму — це **Мисцова!...** Розуміється, **не ціла Мисцова,** бо вона у своїй подавляючій більшости віруюча, католицька й українська, тільки ця незначна горстка, котра, **згуртована в місц. читальні Качковського, улягала розкладовим москвофільським і комуністичним впливам...** Серед цеї якраз горстки знайшовся такий комуністичний діяч й організатор, як відомий в там. околиці, а відтак провокатор, як відомий А. С., **(що то тепер знаходить такий послух і довіря в Риманові!..),** довкруги котрого і дальше гуртуються всі розкладові елементи парохії і громади!... І якщо Мисцова в критичнім для неї

СИНКА до БІЛЛЯ
помадкова
і коронова
з української фабрики
„[illegible]“
Львів, Кордецького 51 О. Левицька і С-ка
вдоволяє [illegible]

періоді не пішла шляхом Тилявої, **це вже заслуга місцевого Отця-Душпастиря, Українця, котрий своєю ревною і жертвенною працею, іа своїм мудрим проводом серед** шуму і адарів найтяжчої барі **перевів цю парохію ціло і щасливо** ва боронить її мужно й успішно дальше перед ворожими затіями, так місцевих, як і позамісцевих москвокомуністів!..

Або в **Королику Волоським?...** Хтож то викликмвав тут фермент, та писав **московською мовою** скарги до Риманова на місцевого о. Душпастиря-Українця, **чи не москвофіли-комуністи?!...** А хтож тут отримав кару довго-місячного криміналу за свою комуністичну діяльність, **чи не місцеві москвофіли** і комуністи?...

Дальше!... Доказів на тісне, першоступнесе в прямій лінії споріднення москвофільства з комунізмом на Лемківщині можна би множити на десятки і більше... Тут ще тільки на один, конкретний факт звернемо особлившу увага!.. Саме спитаємо: З яких то кругів **вийшов проект переселення згл. еміграції наших Лемків на московсько-большевицьку Сибір?...** Відповідь: **З москвофільських!...** Всім преціиь знаний є автор і пропагатор цього проекту **москвофіл,** інж. Дуркот, котрий за свою комуністичну діяльність мусить покутувати в Березі!... Всім ще свіжо у памяти **москвофільська** брошура „Лемковина Сибір“, котра пропагувала й дорадживала переселення нших Лемків на Сибір!...

Словом, **москвофільство на нашім ґрунті — цесвойого роду форпочта вже не тільки самого роського православія, але прямо явного безбожництва і комунізму!...** І так довго, доки Лемківщина не отрясеться зівсім з москвофільства, доти не звільниться вона теж і від московської схизми, та від вірних її союзників, а це сектярства і комуністичного атеїзму!... Так про цеодмадякам і устронякам треба би знати.

——o——

Шукаймо способ в рятунку!

Про наші управні грунта.

Майже коло кожної нашої хати знаходиться городець, на котрім росте капуста, бараболі, деяка ще городовина, або тут телятко пасеться, або таки загорода заросла хабаззям. Можна тут завести дуже гарні яринні городці та далеко краще їх використати. Треба лише вичистити хабаззя (з котрого будемо мати дуже цінний погній, т. званий „компост“), вчасною осенею ріллю підкинути, опісля згноїти та на зиму глибоко переорати (поглиблювачем, щоби не викинути мертвицю наверх). На весні відповідно площу поділити та садити ярину.

Не будемо піддбирати „люксусових“ ростин, лише садім ростини такі, котрі удаються, а саме: всякі капусти, цибуля, часник, морква, шпінак, редька та білкові ростини, як: фасоля, біб, горох.

Збут на ярину маємо гарний, а дохід буде далеко кращий, як зі збіжжя. Візьмім прим. чосник: за одну головку чоснику платиться 5—20 сот., пересічно 10 сот.; на 1 м. кв. будемо мати 25 штук, або з одного метра квадратового 2 зол. 50 сот.

Кромі того, що ми за ярину могліб мати гарний гріш, малиб ми добру і здорову поживу.

До провадження яринних городців не потрібно аж надто великого знання, й кожний, прочитавши відповідну літературу, може сам практикувати та набирати досвіду. Не треба лиш першими невдачами зражуватись, а витревало й розважно цю ділянку розширювати.

Застановіться, лемківські селяни, над тою господарською галузею, бо з неї можете мати гарні зиски.

На наших орних ґрунтах уже подекуди можна завважити зміну на краще. Люди вже бачуть, що при „раціональній“ управі ріллі можна мати кращі доходи, що далеко краще поплачувалася б господарка годівельна, як теперішня збіжева. Але, щоби завести годівельну господарку, мусимо подбати про відповідні паші, відповідні штуки молочної худоби, та про збут молока через Районові Молочарні.

Управну площу треба поділити та завести плодозмін і ростини по собі чергувати. Бодай одна пята орної площі повинна бути засіяна пашними ростинами. Дальше підуть: окопові, ярі та озимі; подумати треба й над управою промислови хростин, як лену, конопель, кмену, ріпаку та інших, котрі дуже старанної управи та навоження не потребують, а дохід з них далеко кращий, як зі збіжжя.

Ріллю тримати в культурі, — не допустити до того, щоби буряни окрадали її з поживи, тому зараз по зборі підкидати, а на зиму „зяблити“.

Головно під окопові ріля має бути справлена восени, а не тримати її в облозі аж до весни, та на весні орати (що скиби можна цілі кільометри тягнути), бона так справленім ґрунті не може бараболя вирости.

Зібрані плоди треба вміло використати. Не будемо продавати конюшину, коли її можна перемінити на дорожчий продукт, яким є молоко. Таксамо не будемо годувати дурно коней, як на них роботи не маємо, а свою роботу обробимо коровами. Очевидно, також не будемо тримати коров „дармоїдів“, але заведемо добру молочну расу; чи то через перевибір свої штуки поправимо, бо не все одне, як корова при зїданні однакової скількости паші дасть 5, чи 20 л. молока й чи те молоко буде мати 3 чи 4 відсотки (%) товщу.

Отже і в провадженні рільної господарки мусимо шукати нових метод та впроваджувати нові способи. Маємо мати отверті очі, життєвий сприт і найголовніше, охоту. Охоту до життя, а тоді будемо старались здобути все, щоби наше життя зробити бодай приблизно „людським життям“.

Не нарікаймо на наші гори, бо в наших горах криються багацтва, лише треба їх знати здобути! Замість нарікати і бідкатись з горя, — перестаньмо це горе заливати жидівською шпіритайкою й вином, а обернім наші гроші на нашу освіту, тоді побачимо перед собою кращу будуччниу і станемося справжніми людьми, а не бідаками.

Михайло Ревак.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Шіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Вірхомля Мала (Мала Верховня), укр. дочерне село, віддалене 3 км. від парохії Вірхомлі Великої, коло Мушини.

Вітрилів, віддалений 2 км. присілок від Кінського, з українською греко-катол. церквою ов. Архангела Михаїла, збудованою в 1813 р., до Сянока понад 20 км.

Війське, українське село, віддалене 9 км. від Сянока, з українською греко-катол. церквою святих Косми й Дамяна, збудованою (мурованою) в 1804 році (перша церква була з 1629 року); відоме село з українських княжих часів. Тут була теж давніше ткацька школа.

Войківка, приналежне сільце до Ріпника, в Коросненській окрузі.

Войкова, українське село, віддалене 12 км. від Мушини, 56 км. від Нового Сонча, з українською греко-католицькою церквою святих Косми й Дам'яна, збудованою в 1792 році; до залізниці в Поворознику 6 км. Село відоме вже в XV. сторіччі, одне з найдавніших сіл у Лемківщині.

Волиця, українське, віддалене 13 км. село від Сянока, 4 км. від містечка (суд) в Буківську, від залізниці 8 км. у Новосільцях-Гнекош; у селі українська греко-католицька церква збудована в 1826 р. Село поселене в XIII. сторіччі. (Давніше Велика й Мала Волиця).

Воловець, українське село віддалене від парохії в Кривій 5 км., з українською греко-катол. церквою під Покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році, колись самостійна греко-католицька парохія, прилучена до Кривої в 1819 році. Волівчани перейшли на православя в 1927—1928 році

Володж (Волош, Волоше—гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.) велике, гарне, українське село з українською мурованою греко-католицькою церквою Воздвиження Чесного Хреста, збудованою в 1905 році. Село поселене в XIV. сторіччі, відоме зо судових документів Сяніцької округи.

Волтушова, українське дочерне село Дошна, з українською греко-катол. церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1899 р., відалене від Риманова 9 км.

Воля Володська, присілок Волоші в Динівській Окрузі, до 1935 року приналежний до парохії в Селиських. До містечка Динова 6 км., до Березова 31 км.

Воля Вижня, українське дочерне село парохії Волі Вижньої (Яклинської Волі) з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1891 р., до Риманова 24 км.

Воля Крецівська, дочерне село парохії Креців, віддалене 4км. від Волоської Тиряви, 17 км. від Бірчі та 40 км. від Добромиля.

Воля Нижня, велике українське село, заселене вже XV. сторіччі, з українською греко-католицкою церквою Перенесення Мощей св. Отця Николая. До Сянока 47 км., до залізниці у Вороблику Шляхоцькому 27 км.

Воля Цеклинська (давніше Фалатівка), українське село коло Цеклищ, в Жмигорідській Окрузі, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1774 році, відновленою в 1903 році; до Цеклину (пошта) 1 км. до Змигороду 11 км. Село відоме вже в XVI. сторіччі з ерекційних документів.

Вороблик Королівський, (Торгозці), велике українське село, віддалено 7 км. від лікувальної оселі Івонич, 5 км. від Риманова, з українською греко-католицькою церквою муруваною в 1888 році, Успенія Пресвятої Діви Богородиці, відоме вже в XV. сторіччі з королівських привілеїв та поділу (1448 р.) між спадкоємців тодішнього власника Петра Смольницького.

Вороблик Шляхотський, українське велике дочерне село Королівського Вироблика, з українською греко-католицькою деревляною церквою, збудованою в 1879 році; село положене над річкою Табор, залізниця в місці; відоме вже в княжих часах.

Вроцанка, колись українське село в Короснянщині, відома з того, що мешканці того села працювали вже в 1448 році при направі парканів на княжому замку в Сяноці.

Вуглівка, (українське село, що в 1453 році належало до Сяніцької землі, переназване сьогодні на Ванівку, з урядова Венглюфку.

Гальбів, українське сільце віддалена ½ км. від парохії Дошниці, біля Змигороду, в Ясельській окрузі. Початки села невідомі, ані теж місцеве населення не знає нікого важнішого переказу.

Ганцльова, оселя в „Ланцутській окрузі“, заснована біля 1381 року німецьким поселенцем Ганзелем Лянгом на основі магдебурського (пізнішого права; перші оселі в західніх Карпатах поселювано на українському праві, пізніше на волоському, німецькому, магдебурзькому та польському праві (королівські привілеї).

Ганьчова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1871 році, у Горлицькій окрузі, основан на волоському праві біля 1528 р. Першу українську греко-католицьку церкву побудовано в селі в 1653 році. Ганьчову перед переходом на сильно розагітоване православія (1924—1928 рр.) зберіг Впр. о. канонік І. Титар, ідейний та ревний український душпастир. З Ганьчова до Горлиць 32 км. (залізниця), до Устя Руського 6 км. (пошта). На гальчівських полях невикористані джерела лічничої води.

Гарта, село віддалене 7 км. від Бахіря в Дитятинщині, в 1436 році належало до Перемиської округи, у цьому році перемиський кастелян Микола з Виснича (родом українець — гляди „Західне пограниче Галицької Держави між Карпатами та долішнім Сяном (з картою) — Мирон Кордуба — Записки Наукового Товариства імени Шевченка том CXXXVIII—CXE, Львів 1925) захопив це село разом з Бахірем і двором, Динівцем (теперішне динівське передмістя, Ходорівку, Годлє (теперішні Годлі Склярські), Чижне, Лубно, Невістку, Глодне (тепер Глудно), Ізбицю, Іздебки, Сідлиська (Селиська), Липу (Липник), Волоше (Володз) і Вару та прилучив до своїх дібр у Динівському окрзі.

(Далі буде).

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Продовження

Ніч уже прикрила гори і всюди було тихо. Лиш час до часу одзивались далеким пошумом старі бори. Митриха на присьбі далі пускала поводи своїм страшним думкам. Страх збирав її, коли думала про Сьліву, що на Марьку оком кинув. Воно то буяло по зелених лісах і тому бундючне, — втихомирювала себе Митриха. А Марьку вона дуже любила. Одинокою дитиною в неї була...

— Слава Йсу! — почула нараз Митриха. То ви вуйно?

Вона зірвалась з присьби й запаскою протирала очі.

— Та я — відповіла і прошиваючи темінь ночі зорошеними очима впевнювалась, чи то направду Павлів Васька, що в гайдуках колись служив у дворі і його „Гнидою“ прозивали.

— То ти Васька? — бовтнула — чого хочеш? Митриха недолюблювала Ваську, так як і всі, бо ще з часу як гайдуком був — памятала його, як лизався і на людий доносив Прикидався щирим приятелем, між хрещених ходив, по відпустах , весіллях, до коршми і все старшому гайдукові говорив, а той панови. Знали його, знали. Він то тепер заґаздував на стражниківці на фолюші, яку дістав від пана за вірну службу й женитись збирався. Навіть пан йому на те дозвіл дав. Крутив очима по дівчатах і від часу двох місяців крутився коло Сипкового хутора. Разів зо два і з Марькою говорив. І старому Митрові оповідав якто там на фолюші у нього. Скільки овець у нього, що пан йому на все дозволяє. Чванився, що попав у ласку пана тоді, як на нього напали збійники на зиндронівській дорозі в лісі і він урятував його від смерти. Глядів за Марькою і хотів її за жінку собі взяти. Правду сказати, влюбився в неї, як кіт у сало.

— Чого хочеш, Васька? — повторила Митриха.

— Чув'ем, що гуг у вас діялось. От чортові гайдуки лихо коять. Хрещеним спокою не дають.

— Ти відав забув, що сам гайдуком був — відрізала стара.

— Було тай минулося — глухо відповів Васька.

— Говори собі — думала Митриха, знала його, знаил його всі. Він завсіди був як рядиночка.

— Знаєте, вуйно, — говорив Васька — то таки треба панів слухати. Марька зле зробила, що старшому гайдукові таке нацабанила. Він тепер мститись буде. Лізти буде щораз у хутір і їй спокою не даватиме.

Власні слова „Гниди“ морозом пішли йому по шкурі. Ще той клятий Сьліва відбере йому Марьку— блиснуло йому в голові.

— Знаєте Марька мусить покірніше обходитись. Пани все можуть зробити.

Митриха зітхнула.

Гнида відчув душевний зойк Митрихи і страх перед утратою дорогої доні і на ватрі хотів жарити свою печеню.

— Знаєте, вуйно Митрихо, ви б Марьку за між —дала, тоді й клопоту з тим страхом за неї менше було б. Чоловік, усе чоловік. Постояв би за неї. А Марьку можна би звінчати з добрим газдою. Краса вона, ой краса...

Тут немов кіт облизався „Гнида“ і говорив дальше:

— От, ви хочби мені віддали її за жінку. Я і в пана в ласках і грошей у мене трохи і овець ніврoку випасається на панських полонинах і хуторах, стражниківка. Жила б у мене як муха в маслі. І пан та гайдуки не торкали б її. Га, як думаєте вуйно Митрихо?

Митриха не сподівалася такого. Знала, якими очима Марька дивилась на „Гниду“ й тому нічого не відповідала.

— Знаєте, я газда добрий і шанував би її. І знову стало тихо. Митриха мовчала. Зпоза бору на обрію усміхнувся повнею місяць і відсувався від обрію все дальше дорогою по небесному рядні.

Тишу перебив Митро, що вертав з двора. Як його побачила Митриха, метнулась у хату. Сердита була на себе, що забула на вечерю. Миттю вбігла до хати, засвітила скалку, затопила в печі й наставила воду на кулешу. Потім вийшла з хати, цікава, що говорили в дворі.

Та не дуже то веселої приніс Митро з двора. У дворі наказали йому, щоб завтра досвітком Марьку дод двора післав, до кухні. Як неприйде, так самі канчуками приженуть. Це все наробив той Сьліва, новий старший гайдук.

Митриха слухала слів Митра і нічого не сказала. Закусила зуби й нахмарена мовчала.

А гірські бори шуміли... шш... шш,,, і нагадували Митрисі своєю піснею цю таємну розмову, яку нераз від них чула...

Розмова борів доходила вже до плаїв і в хуторах залишила свій відгомін. І цей таємний відгомін гладив зболілу душу Митрихи та їй легче ставало... Ех...

Всі мовчали заслухані в розмови борів. Лиш під черепом у Васька кипіла праця. Він пошумів не чув.

*

У двір попасти молодій дівчині, це була велика пімста на хрещених — пацець Божий. Пани нарочно вибирали у двір гарні дівчата, спершу як послуги до покоїв, і робили собі з них наложениць. Коли їм надоїли, передавали гайдукам, службі, а нарешті віддавали заміж своїм заушникам в селі чи де на хуторах. Таке лихоліття переживали наші сільські дівчата в той час по різних дворах ген від Бескиду по Дніпро, Кубань і широкий Дін, а принесла цю трагедію пляма новітніх часів — панщина й піддаиство.

Таке воно й діялось у дворі Ерліхгофа в Дуклі.

*

Васька „Гнида“ чув нещастя старих Сипків, хоча вони обидвоє не давали цього по собі пізнати. Хитрий був. Солодка картина в його уяві, яку голубив теплом свого єства — казала йому, що час наспів, щоб добути для себе Марьку. Ех, Марька... Як би ти знала, як я хотів би тебе мати за жінку.

— Знаєте, вуйку Митре — кинув він у прикру мовчанку, коли Мотриха знову пішла в хату, — тому нещастю можна би зарадити.

Старий Митро не ворухнувся, заслуханий у твердість свого життя, яке всуміш зі співом борів перенизувалось крізь його мозок і добігало до межі на якій мусіло важне щось вирішитись. Слова Васьки прорвали йому нанизаний шнурок і він зачав слухати, що говорив Васька далі:

Далі буде.

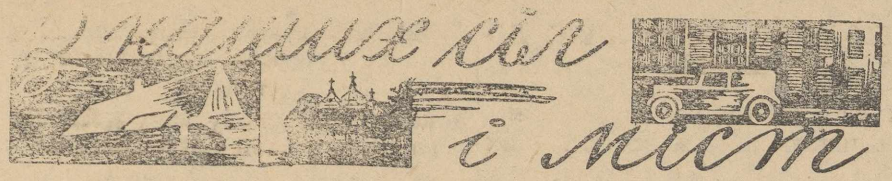
Наших сіл і міст

МАНДРУЄМО ПО РІДНОМУ КРАЮ.

Пять кільметрів на північ від Криниці-Живця лежить маленький присілок Гута; тут перехрещуються давні комунікаційні шляхи, що ведуть з Новоог Санча на Угри, через Тилич, Орлів і Грибів — Підкарпаття. Одна частина цього присілка належить до села Крижівки, друга до Махнячки Вижної. Відсіль яких чотиристи кроків дорогою в напрямі до Грибова в сторону до Нового Санча відкривається перед нами питомо лемківський краєвид. Ген, як далеко оком глянути, скрізь гори, ліси та гірські нивки. А тут-же під нами, наче на долоні, на просторі півтора кільометра здовж вказаного шляху, який в 1806 році перебудовано на „цисарку“, порозкидані, або ґрупками причеплені до землі, усі однакові хижечки, разом 30 хат з 226 українцями греко-католицького обряду, та наче на глум одна жидівська рідня доповняє село Крижівку (з урядова „Кржижуфка“), мабуть так назвали від перехрестя (крижовання) над селом двох шляхів.

З гори сходимо до села. Дивує нас, що відсіль не доглянули ми ані одної більш окремішньої будівлі в селі; справді не має в селі ані церковці, ані школи. Крижівчани належать до парохії у Великій Ростоці. Туди теж вони посилають своїх дітей до школи (навчатися „лемковскеґо“) — недалечко, бо всего 2 кільометри. У самому селі — відколи це село селом, не було ніякого нашого культурно - освітнього товариства та прояву живішого суспільного життя. Вправді ростіцька кооператива заложила в Крижівці в 1928 році свою філію, одначе філія не вивязалася з покладуваних на неї надій, тому її зліквідували, зновже господар, в якого приміщено філію, оснував на її місце крамничку, але й вона скоро з браку торговельного хисту й розрахунку тощо діловости власника, перестала існувати, або збанкротувала. Пізніше, коли наладжували збірні волости і Крижівку силоміць намагалися прилучити до Великої Ростоки, Крижівчани — ногами й руками відхрещувалося від такої злуки, натомісць дали собі заложити під носом „звйонзек“ резервістів і всі крижівчани записалися до того звязку; платили вкладки, вправляли (робили муштру), і Крижівка залишилася дальше відрубним сільцем та „звйонзек“ заснітився. У селі дальше по старому, воно преспокійно хропить і приглядається разом з махначанами, як на Гуті вироснула каварня „Злоти Руґ“, де в літі й зимою криницькі літники, в часі своїх прогульок заїдають різні лакоминки. Від цих брали собі приклад у неділі або свято крижівчани, махначани, солотвиняни, ба — й деякі росточани частували себе винцем, пивцем, щоб жидок не збанкротував.

Але вертаймо в село. Крізь село тече річка, невеличкий потічок званий „Ярком“. Ярок вливається під Ростокою до річки Камениці, що рівнобіжно зі шляхом до Нового Санча вливає свою водичку біля Нового Санча до Дунайця. До Ярку вливаються ще чотири менші потічки: Шовтисі, Чупаків, Олесьневичів і Мощарів.

Поля з північної сторони села звуться: Гриничнич, Завій, Кружки, Піперечина, Пасічки, Палениця, Нижний і Вижний Кут, Лазки, Чертеж, Полянки; з полудневої: За-водом, Убочи, Убіч, Поланок і Піперелісок.

Назвиська живучих господарів у Крижівці: Вітяк, Жовнірчик, Бобяк, Ґалик, Ціхонь, Коляр, Доморовський, Сова, Станько, Ґроґожник, Захарський, Бедрінь, Саламон і Матієвський. Переказ каже, що в давнині була в селі українська церкв, але в часі татарських нападів спалили їй і ціле село азійські дикі орди наїзників. До парохії в Ростоці прилучено село приблизно в 1636 році. Перед світовою війною вироблював у Гуті якийсь Кравс (пришелець зо заходу) на більшу скалю боднарські вироби, котрі розвозили крижівчани по дооколичніх селах та їздили аж на Угорщину. Сьогодні крижівчани не мають ніяких заробітків поза своїми господарками, хіба деколи припрягають своїх коней до жидівських шкап, щоб виїхати до Гути. В часі війни був жид війтом, бо не було в селі ані одного письменного.

Пращаємося з Крижівкою, що й вона віднайде себе, та по кількох хвилинах ходу скручуємо з головного шляху в ліво та входимо до Великої Ростоки. (Далі буде.) **н-ка.**

—o—

ГУТА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Дня 7. березня ц. р. аматори зі Селиськ, заходом Кружка Союзу Українок уладив виставу п. н. „Данило чарівник“ у Гуті. Хоч дуже погана погода була в цьому дні, одначе гостей на виставі було багато, та за це належиться їм щира подяка.

—o—

ІЗДЕБКИ В ДИНІВЩИНІ.

Дня 21. березня ц. р. заходом читальні „Просвіти“ в Селиськах відограли виставу п. н. „Рідна кров“ в 4 діях в салі „Українського Народнього Дому“. Аматори вивязалися дуже добре зо своїх завдань.

Цю саму виставу вони уладили дня 28. березня в Іздебках у домівці читальні „Просвіти“. Незвичайно прихильно віднісся до гостей і влаштувати вистави в Іздебках Впр. о. канонік Орест Калужняцький місцевий український Душпастир, що так матеріяльно як теж і морально у великій части причинився до цього культурного діла. З цього приводу за високо ідейне попертя та поміч аматори з Селиськ складають оцею дорогою Впр. о. канонікові якнайщирішу подяку.

—o—

ЛОДИНА БІЛЯ МРИГОЛОДУ.

До нашого села приплентався якийсь „промисловець“, що продавав камінці до запальничок і сахарину. Коли громадський післанець при помочі других людей відобрали від нього товар (бо згідно з наказом треба конфіскувати такі товари від дурисвітів), переконалися, що він продавав людям звичайніську соду посипану цукром замісць сахарини. Шкода лише, що незасолодили йому задньої части тіла, так, щоб він більше не показувався в наші села та не дурив бідний нарід.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ.

У першій половині травня кожного року обходить український нарід торжественно день української матері. У цьому дні віддаємо прилюдний поклін і пошану нашим жінкам-матерям за їх геройську посвяту й любов при вихованні своїх дітей. І наша свята Церква глибоко поважає побожних, чесних матерей та віддає їм належну честь. Тож і ми українці на Лемківщині вшануймо День Матери відповідними викладами та академіями. Звіти просимо присилати нашій Редакції, щоб ми могли поділитися це юрадісною вісткою з нашими Дорогими Земляками за океаном.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ДОКАЗ ОСОБЛИВОЇ ЛЮБОВИ СВ. ВІТЦЯ.

З початком березня ц. р. наш перемиський Епископ Впреосв. Кир Йосафат Коциловський був у Римі. Св. Отець був тоді ще хорий. Колиж лиж довідався, що є в Римі наш Епископ, приймив нашого Епископа у себе, випитував про вірних, заохочував до витривалости в трудах та уділив апостольського благословення для всіх Українців греко-католицького обряду.

——o——

БОРОТЬБУ НА СМЕРТЬ І ЖИТТЯ

з комунізмом заповів преміер, генерал Славой-Скадковскі на зїзді міст у Варшаві.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові **вул. Потоцького ч. 85 а.**

ВЕЛИКОДНІЙ ДЗВІН КЛИЧЕ ДО ЦЕРКВИ.

Як світ світом, а Лемківщина Лемківщиною, не діялися в наших українських селах у Лемківщині, як саме в Полянах Суровичніх

Про мешканців цього села недавно ми писали, сьогодні додаємо ще стільки, що це село одне з найкращих у Лемківщині, його мешканці свідомі, характерні та чесні господарі. За те вони обходили Празник Христового Воскресення без свяченої пасхи, не мали впродовж цілих свят Богослуження в своїй гарній церковці. До того ще названо їх за те, що прийшли до т. зв. адміністрастора вступитися за свойого дорогого Отця Душпастиря, Впр. о. Степана Ядловського місцевого пароха — якого перед самим Великоднем безпідставно суспендовано — за те назвав їх о. Яків Медвеський: „ви дурні, завзяті лемки, я вас научу розуму, я вам ще відберу можність покористуватися всіми християнськими церковними дарами-потребами, ви мене собі попамятаєте — ви тверді лемки“.

Оце слова того, що прийшов у Лемківщину місійну акцію повести, щоб зєднити під прапором одної греко - католицької Церкви цілу Лемківщину.

Та де йому добро вірних на його серці?! Ним та його прибічною клікою заволоділа дика жадоба пімсти, шикан, горда заскорузлість московської азійської ненависти до всего, що українське, нам всім дороге, святе. Нічо, дорогі сестри і браття Полянчани, передержіть мужно ще й цей хрестик, Бог є на небі, ваші терпіння Христос вам нагородить. Не падайте духом, лише разом підіть до вашої церковці, заберіть вашу невинну дітвору перед престол Пренепорочної Матінки Божої, просить Христа Царя гарячими мольбами, щоб Господь дав усім нам силу видержати це пониження та нашим супостатам вимоліть скоре каяття.

Це буде наша найкраща подяка й за несвячені пасхи, й за слова погорди, й за нашого невинного Отця Душпастиря. Будьте покірні й мужні у Бозі, Бог наш Батько. Одначе в імя правди дальше обстоюйте та всіми культурними способами домагайтеся вам належних, Богом даних прав. Перед нічиєю самоволею не покорюйтеся, але теж не пристрастями, лише здоровим розумом поводіться у вашому домаганні і вчинках.

Всі купують і живають тільки

цикорію й солодову каву „ЛУНА“

і підмінку кави „ПРАЖІНЬ“

з кооп. фабрики дом шок до кави

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

ЛЬВІВ

——o——

ЛИСТУВАННЯ.

На весіллі Івана Савчишина в Мокрім зібрано 2.05 зл. на пресовий фонд „Н. Л.“ Щасти Боже!

Вп. Марія Вислоцька в Чорній Воді: одержала цілорічну передплату від Степана Шимчака з Філядельфії з братнім поздоровленням кращої долі.

Вп. Василь Ковальчик з Мушинки: має заплачено по кінець грудня 1937 з Ню-Йорку. Привіт.

Вп. Антін Тутко в Регетові Виж. і Дмитро Завійський в Кросні: мають вирівнану передплату з Америки (Ватервліет) по кінець червня 1938 р. Гаразд.

Вп. Вікторія Габлинська в Ліську: одержала з Кракова передплату по 31. III. 1938 р. Привіт.

Вп. М. Нісевич, Добра Шлях:: заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

З Лабової 1 зл. писанка Рідній Школі. Хто черговий?

Вп. Др. Б. Баранецький, лікар дентист у Львові, ул. Миколая 23. подарував кілька вартісних книжок і календарів для Лемківщини. Спасибіг.

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізовий Банк.

Централя: Львів, ул. Словацького ч. 14.

Філія: Станиславів, ул. Собіського ч. 11.

Телефон ч. 203-82, 252-92. Тел. адреса Землебанк-Львів,

Конто ПКО. (Варшава) ч. 149.000.

Конто ПКО. (Львів) ч. 500.170.

Жировий рахунок в Банку Польським у Львові. Акційний капітал зол. 5,000.000. — Власна каменица. ВИКОНУЄ всякі банкові чинности, КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, КУПУЄ девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах, ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті. ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині, ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа, ПРИЙМАЄ вплати на вкладкові книжечки платні оказателеві. **У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.**

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. **РЕДАГУЄ КОЛЄГІЯ.**

Наш Лемко

Рік IV. Ч. 10 (82)

Львів, 15-го травня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський гурток при читальні „Прости," Коштовій біля Бахірця; посередині резисер Михайло Іванечко.

Важне для селян-довжників рільничих довгів.

I. 43 стаття віддовженевого закону з дня 24 жовтня 1934 року **оголошеного у Вістнику Держ. Зак. дня 28 жовтня 1934 р.** дає пільгу для довжників-селян рільничих довгів, котрі повстали з перед I липня 1932 р. того року, що довжник, котрому силою самого відддовженгвго закону прислугує сплата вірителеві свого довгу у 28 піврічних ратах — може сплатити свій довг також і передчасно, це є перед речинцем платности а зглядно вимагаємости котрої будь рати, коли попередні рати є в цілости заплачені, **у той спосіб, що кожна заплата готівкою уморюгати буде 200₀/₀ заплачеої суми.** (Пр. передчасна заплата квоти 100 зол. уморювати буде довг у висоті 200 зол.). Рівнож у цій самій статті є ще одно дуже важне услівя, а саме, що довжник може скористати з доброрійства цего закону та на основі новелі до цего закону з 14 квітня 1937 р. аж до дня 31 грудня 1934 року.

Другий уступ цеїж статті говорить, що коли довг є розложений на рати на основі цего закону, заплата на основі першого уступу цеї статті може бути доконана лише тоді, коли довжник вплачує передчасно суму не меншу ніж піврічна рата, яку мавби платити протягом 14 літ у 28 піврічних ратах. Така заплата може бути лише зачислена на цілість довгу, у наслідок чого незаплачені рати рівномірно зменшуються. (Пр.[1]) довг мірно зменшуються. (Пр. 1) довг 2.800 зол. є силою закону розложений на 28 піврічних рат по 100 зол. кожна. Перша рата на основі зновелізованого віддовженевого закону платна є 1 жовтня 1938 року. Довжник платить передчасно, це є пр. 10 вересня 1937 р. квоту 100 зол.) (менше ніж висота піврічної рати заплатити не може, щоби скористати з цего добродійства то є 100 зол. у нашому випадку). Заплата та уморює 200 зол. довгу, котрий виносить тепер вже лише 2.600 зол. є дальше платна у 28 півр. ратах однак вже не по 100 зол. кожна, а менше, бо по 92 зол. 85 сот.[2])

В кожному разі бажаним булоб, щоби по змозі, як найбільше число довжників-селян з цеї пільги скористало, тямлячи добре, що пільга того роду важна є лише до 31 грудня 1940 р.

Пр. 2) довжник маючи 2.800 зол. довгу платить передчасно квоту 1.000 зол., котрою уморює 2.000 зол. довгу, останок у квоті 800 зол. платний є дальше у 28 піврічних ратах по 28 зол. 57 сот., а не по 100 зол. — Колиб не було цего добродійства мусівби платити 1.800 зол. у 28 півр. ратах цебто по 64 зол. 28 сот.).

II. Другою не менше важною справою для наших довжників-селян є це, що на другий рік, цебто вже 1 жовтня 1938 р. припадає речинець платности вірителям першої рати їх претенсії, котра рівнається 28 части з цілого довгу. Речинця цего треба конечно дотримати та вірителям припадаючу першу піврічну рату заплатити, до котрої вчислюється кромі капіталу, також залеглі відсотки, кошти та інші побічні належности з титулу того довгу, котрі належалися чи повстали до дня 1 листопаду 1934 р.

Натомісць відсотки від рільничих довгів, котрі підлягають віддовженевому законові, за час від 1 листопаду 1934 р. навіть хочби вже осуджені чи уставлені Розємним Урядом, обнижується силою закону до 3% від ста річно з цим однак, що ці відсотки є платні з долини, а це дня 1 квітня і 1 жовтня кожного року починаючи від дня 1 квітня 1935 року. **л. блакитний**

Наші права й обовязки.

ПОВНОПРАВНИЙ І ПОВНОВАРТІСНИЙ ГРОМАДЯНИН.

Належний послух і пошана для права — це конечна передумовина суспільно - національного добробуту й щастя громадян. Там, де завмер дух законности і права, де справедливість, законність і право існують лиш у пустих, партійних фразах і на папері, де відтак мірилом так приватного, як і суспільного ділання є самолюбство й непогамована жадоба уживання, та де заразом розповсюднене загальне нарушування й нехтування морально обовязуючих прав і законів, там є підірвані й захитані самі основи суспільного ладу та порядку!.. Тому всі культурні, здорово думаючи, так державні, як і недержавні народи, котрі дбають про свій добробут, всесторонній розвиток і щастя, стараються не тільки назверх зберігати закони, але аткож виробити у собі постійний, духовий напрям до сталої пошани й захованя всіх обовязуючих прав і законів...

Цеї необхідної, так моральної, як і національно - громадянської прикмети повинні вчитися всі украінці, зокрема українці на Лемківтакож і домагатися для себе постійно й рішучо всіх тих користей, добродійств і привілеїв, які їм признають існуючі та морально обовязуючі права й закони.

Про якіж тут права й закони йде?.. Першзавсе про **природні, неписані права й закони,** себто про ті, на котрих Всемогучий Творець усіх сотворінь і Законодавець — Бог, спер весь природний лад і порядок у всесвіті. А до тих якраз прав належать між іншими такі права, як: право зберігати свою власну насвою рідну, матірну мову, заховати родність, задержати й розвивати свої прадідні звичаї, плекати свою ричну традицію, одним словом, це рідну культуру, та свою рідну, істовсе, **що завдяки йому ми українці-лемки є синами — дітьми України, є членами свого великого, українського народу, а не іншого.** Що більше? Ми вже з природи маємо не лише саме право, але також тяжкий і строгий обовязок — **бути такими, якими нас Бог сотворив, якими нас виплекала наша рідна, Богом кермована, історична судьба ,себто українцями, а не іншими.**

Ми, українці-лемки повинні навчитися шанувати та зберігати **моральний, Божий закон, оснований на десятьох Божих заповідях, спертих на незмінному праві любови,** в тих заповідях, котрі мають теж з грецького коротку назву „Декальог“, або по нашому „десятизаповіддя“. Отже заховуймо цей святий, Божий Декальог!.. Цей Декальог, котрий у своїм приміненню до нас приказує, заохочує й загріває нас **до пошани свойого родинного й національного гнізда, до любови свойого народу і своєї бувальщини!..** Сповнюймо цей безцінний, на незрушимім принціпі подвійної любови спертий, десятисловний, Божий закон, бо, зберігаючи його, зрозуміємо, навчимось і відчуємо, що **немає більшої любови від цеї, коли хтось** — на випадок потреби — **і життя кладе за своїх друзів** (Йоан XV, 13), т. зн., в першій мірі, за своїх братів і сестер по національности і крови, **за свій нарід, за свою Батьківщину!..** Вже старинні Римляни, ведені світлом чисто природнього розуму, казали, що **солодко вмерти за Вітчину!..** Позитивний, Божий закон, положивши в основу всього морального ладу й порядку у всесвіті заповідь-філяр подвійної любови, цю правду ще більше поширює, узасаднює й доповнює-..

Отже слухай, Брате! Хочеш щиро, гарячо й живо любити Україну та продуктивно працювати для неї, а ближніх своїх і чужих гідно шанувати й розумно трактуавти, то полюби першзавсе, сповняй і шануй Божий закон, або т. зв. „десятизаповіддя“, **бо він виплекає тебе на славу, на щастя й на спасення, а не на загибіль Твоєї Батьківщини!..**

З черги **закони Христової Церкви,** цеї Провідниці й Учительки Христової науки, **це закони нашого релігійного поступу й розвитку, це закони наших релігійно-моральних чеснот і здорового, духовного життя!..** Тих і таких чеснот, без котрих не може бути повновартісного громадянина в суспільности, без котрих не може теж вирости повновартісний, морально живий, працьовитий і здоровий член Української Нації... Лише під проводом Христової Церкви, та на шляху її взнеслих законів виробимо в собі ці прикмети, ті сили збірної волі й національного характеру, котрі конечно потрібні до спертя на здорових і тривких основах збірного життя нашої Нації. А тими прикметами — це належна пошана для авторитету, це послух для свойого законного проводу й Власти, це

Господарські знаряди, хатня обстанова, худоба, святочна одіж горить все разом з будинками, тому це майно, що напевно представляє більшу вартість як самі будинки, треба безумовно обезпечити від огню

в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

жива свідомість своєї племінної приналежности до одної, національної збірноти, це здібність і нахил до сильної організованости й солідарної праці, це охота до трудів і національної посвяти, це готовість до жертви для свойого національного загалу й народу...

Тому памятай, Брате! Без належної пошани до законів, та без послуху для законного, своєнаціонального проводу Твоєї духовної Матери, української, греко-католицької Церкви, **Ти зблудиш, підеш на манівці і пропадеш!..** Навпаки! **Під умілим проводом цеї доброї, духовної Матери,** — котра подає Тобі основу життя і вказівки, як маєш любити свій нарід, свій рідний обряд, свою рідну, релігійно-національну традицію, свою прадідну, католицьку віру і свою Батьківщину, — **віднайдеш, розумно й гарячо полюбиш і на стало посядеш і свою дорогу, національну Матір — Україну!..** А тоді зрадіє Твій дух, Твойого рідного народу і Твоєї рідної землі!..

Вкінці не забувай, Брате й Сестро, що існують ще і **державні, або т. зв. цивільні закони!..** На те, щоб запевнити суспільности дочасний добробут і спокій, щоби зберегти для неї конечний, прилюдний лад і порядок!.. **Вони існують на те, щоб Ти їх, Брате, слухав, щоб Ти їх шанував, та з них розумно, доцільно і всесторонньо користав!..** Ти маєш обовязок не тільки поносити тягарі, котрі вони на Тебе накладають, але **Ти маєш також обовязок і право тягнути з них усі полекші, всі користи, всі добродійства, котрі вони Тобі признають!..** Що більше?.. З Тебе було би великe ледащо, колиб Ти не хотів, або не вмів, або боявся скористати з усіх тих прав, котрі Тобі приписує і дає закон!.. Навпаки!.. **З невинним серцем, з чистими руками, з непереможною силою незломного характеру й волі** маєш завсіди і всюди зберігати те, що Тобі наказують морально обовязуючі, цивільні закони, та з другої сторони **маєш рішуче домагатися всіх тих до-**

бродійств і прав, котрі вони Тобі признають і дають, а зглядно повинні — після природного й позитивного, Божого права — признавати і дати!..

Щойно тоді, коли навчишся шанувати і зберігати та належно використовувати всі права і закони, від природних почавши, а на цивільних, морально - обовязуючих скінчивши, щойно тоді станеш не тільки повноправним, (себто таким, котрий користає з повноти прислугуючих собі прав), **але і повноварт існим громадянином!..** Громадянином, спосібним оборонити і свої національні права, спроможним зберегти себе і своїх нащадків настало для своєї Нації, та здібним позитивно й продуктивно працювати, посвячуватись і терпіти для свойого власного народу і Батьківщини!..

Отже памятай, Брате, що трудишся у прекрасних, лемківських горах, **що таких — і лише таких громадян і громадянок, лише таких синів і доньок,** як тут представлені, **потребує, вичікує й вижидає Твоя найдорожча і наймиліша, національна Мати — Україна!..**

Життєва обезпека

хоронить сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні.

Такі обезпечення переводить відоме всім Т-во Взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 33. — Тел. 258-43.

Невірна вістка про „Дзвіночок”.

(Н. Ч.) Перед кількома днями появилася була в пресі вістка, що окружний суд у Сяноці засудив о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скороднім (Лемківщина) на 9 місяців вязниці за поширювання „Дзвіночка“ серед шкільних дітей у школі. Як довідуємося, ця вістка невірна, бо о. В. Гарцула відповідав перед судом внаслідок конфлікту, який зайшов між ним, як катехитом і управителькою школи (з приводу „Дзвіночка“) і це було головною причиною його засуду.

Шовіністична частина польської преси свідомо подала невірне насвітлення цього процесу, рахуючи на те, що це може пошкодити часописові. Ця вістка у її першій непровіреній формі дісталася теж на шпальти української преси.

Тому, що з цього приводу могли би повстати деякі непорозуміння, слід ствердити, що „Дзвіночок“ **переходить цензуру і є леґальним орґаном, що його можуть читати всі, отже і шкільні діти.** І саме злобна вістка, що її подала шовіністична польська преса вказує найкраще, що „Дзвіночок“ тішиться великою симпатією і популярністю серед цілого українського громадянства, і тому є він її сіллю в оці.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

І. Ш. Лукавиченко

ЗА МЕЖУ.

Старенька Сидориха лежала хвора. Перекопувала поклад і спігніла сіла на вохку й ненагріту ще землю. Холодний вітер зі Скубішевого Кута завіяв, протягнув її спину і тепер болить. Чоловік її зі сином згинули на війні, а молодший Тарас поїхав за заробітком.

Лежить йохкає. Ріжні свої буденні думи переплітає зітханням до Бога о здоровля для сина, но і... для себе. Не просить Бога о пімсту для багатих сусідів, котрі на очах обкрадають її і переорюють її вузенькі загінки. Каже, Бог добрий і справедливий. Він о всіх памятає! Лежить і стогне. Не знає навіть, що Фридів Яцко зміняє природний біг потічка, котрий біжить десь з Кобзаревого Кута і стався природньою гриницею-межею між її полем, та Яцка Фридового!

— Ет! Закурилиби собі Яцку! відихнулиби, а то від самого рана перекопали рівчак майже через одне стояння! — Загудів над вухом Яцка польний Антошко Томців.

Яцко гейби наполохався. Як злодій. Підвівся і несміло поглянув у вічі Антошкові.

— Так! Бо бачте, що року потічок віддається в мою ролю, а так попливе тепер по справедливости! — оправдував себе Яцко і сів на зелю. Витягнув капшук і набив глиняну люльку „самородним“ бакуном.

— А якже так потічок може під гору вїдатися? — з укритою усмішкою і глумом запитав Антошко Яцка.

— Як то як? А так! Вїдається, вїдається, вїдається і вїться! — відповів з призирством Яцко, вимахуючи довгими руками.

— Ага! Так вїдається, вїдається і вїдається, а ви Яцку в серце хорої Сидорихи! І не маєте серця в грудях? Фе! — спюнув зловісно Антошко і поплівся межами, загумінками...

— Гм... вїдається, вїдається, вїда... гм... в серце! Що він тут наговорив? Чейже сам гільометер і суд вирік, що границя має йти отак... — замовк і застановився, гейби сам своїм словам не вірив.

Слова Антошка дзвоном гудять йому десь в самому нутрі лоба! „Вїдається, вїдаться...“

— А скільки то суд, адвокати і свідки зїли його кирвавиці? За юнту межу! Наситилися пявки його потом! Аби подохли! Вїдається?! І як маю це все подарувати?... Гм... вїдається! Правда! За ті гроші, що видав на адвокатів і гільометрів, купивби вже не одне стаяння..., але як тепер те все подарувати? — роздумував Яцко і за кожною думкою спльовував досадно геть аж за потічок!

Ні! Коли зачав, то вже і скінчу! Вїдаються?! Гм! Голота! — і з подвійним розмахом взявся далі змінять корито природнього бігу потока, а весняний вітер з полонин, торгався і бавився його довгим розкойдовченим волоссям і вигравав тугу гір, а потічок йому вторував і з буркотом плив собі десь, як думка Яцка...

— — — — — — —

Труп Яцка Фридового біля потока лежав три дні і три ночі, аж прийшла комісія з міста і найстарший фізик голосно вирік: „Удар серця“!

— — — — — — —

Ще не зовсім здорова Сидориха йшла за трумною Яцка і охкала пером! Ох! Ох!

Іван Лішнянський.

Про лемківську і бойківську загонову шляхту.

(Продовження).

Так брикала багата шляхта, магнати, пани, що подоражлялися потом і кровю простого хлопа великих маєтків! Крім магнатів-панів, була маса в старій Польщі також бідної загонової, або ходачковоі шляхти, яка нічим не ріжнилася від простого хлопа, і була тілка темна і не просвічена, як простий хлоп! Але, вона була вільна, не робила панщини, і була приписана до якогось гербів, то є знаків, щоб її, як зійдеться, чи то на війну, чи на які збори, можна було розпізнати. Тими гербами ця шляхта дуже величалася і до нині величається!? Ці знаки-герби, пришивали собі до одягів, вирізували на мечах, на шоломах. Нераз сварилися, чий герб старший, билися за такі дурниці! Ця ходачкова шляхта управляла свою рілю як простий хлоп, була бідна і дуже зіпсована, здеморалізована. Не хотілося їй робити, а панувати не було на чому. Тоді вона користуючи зі „злотей вольности“ нападала на сусідів, рабувала, нищила, розбивала чуже майно. До того ще польські магнати робили тоді бунти проти короля, як Любомірські, Зебжидовські, Радивили Стадніцькі, і другі, тоді запрошували вони до себе ту бідну загонову шляхту, давали їсти, пити, давали одяги, шаблі, і з так озброєною голотою (gołota) нападали на других магнатів, як Ст. Стадницькі (Djabeł Łańcucki), або короля[1]). Ця бідна загонова шляхта любила дуже такі запросини панів-магнатів і тоді повстала пословиця: **trzymaj się pańskiej klamki!** бо тоді можна було погуляти. На Лемківщині в двох селах, а то в Добрій Шляхоцькій і в селі Лодині є така загонова або ходачкова шляхта.

Відки вона взялася?

Саме в 1402 році польський король Ягайло дарував трьом своїм слугам з Вулича (servitores de Ulicz) Юркові, Занькові і Дмитрові за вірну службу пусте поле, зване Добра в сяніцькій землі, за це вони зобовязалися служити сяніцькому замкові на всяку потребу, та переважно бути замковими посланцями. Розвозити старостинські накази по цілій Сяніччині, де староста прикаже, або як король зїде до Сянока, служити йому у походах як охороні, або як охорона старости та його урядовців. Діти і внуки цього Юрка, Зінька і Дмитра розмножившися, не хотіли вже слухати приказів старости, бо зачали себе уважати за шляхту, хоч правду сказати, не мали права до шляхоцтва! За яких сто літ їх намножилося багато, і вони від цьо-Добрянськими і ніяк не хотіли рого поля Добра, зачали писатися бити жодної служби при сяніцькім замку, не слухали старости, не сповняли його приказів; твердили, що вони підлягають тільки самому королеві та йому мають здавати рахунок. Проти них заносили сяніцькі старости вічні скарги до сяніцьких судових книг, і до короля[2]). Крім того жалувалися на Добрянів всі околичні сусіди, що вони на них нападають по ночах, крадуть, розбивають, підпалюють і вбивають. Раз підпалили вони містечко Тиряву королівську (нині Мриголод). Зчасом вони робили набіги по цілій околиці, аж до угорської границі, стали пострахом всіх околичних сіл, стали розбишаками, і як один учений назвав їх слушно „enfants terribles“ цілої околиці[3]). Шляхтою тоді вони не були ще, а мали титул kmethones[4]), servilles[5]), пізніше terrigenes[6]), вічно процесуються зі старостами, не хочуть як замкові слуги (serviles) сповняти своїх обовязків. Що не були шляхтою тоді, бачимо також з того, що ніколи не бачимо їх перед **земськими судами**, які були установлені виключно для шляхти, а завсіди бачимо їх перед городськими судами, що були установлені польським правом (1435) для всіх нешляхтичів[7]). Сиділи вони всі на руському праві, установленим ще за наших князів, — тому, що вони як українці-руси и прийшли до Доброї з Улюча, що з кількома іншими старими селами — як Вільхівці, Чертеж, Сільна Тирява, Гломча, Теребча, Лодина, Костарівці, Дубрівка — основано на старому українському праві.

(Докінчення буде).

—o—

Хемічна Вирібня „МОТА“
Львів, ул. Перацького 38, тел. 268-56
виробляє: універзальний порошок, „Мота“ до миття, що одночасно дезинфекує та відвонює; порошок незаступний в молочарському промислі і в домашньому господарстві. — Генеральне представництво перебрав „МАСЛОСОЮЗ“, Львів, Бартоша Гловацького 23.
Піддержуйте рідний промисл
Свій до свого по своє!

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ.

Зближається незвичайний ювилей в історії українського народу — 950-ті роковини хрещення України. Гідне відсвяткування тої події є не лише нашим обовязком, але також Богом даною нагодою, щоб ми здали іспит нашої релігійної й національної зрілости, збудити новий підем українського духа, дати належну відповідь ворогам Христа, що топчуть і поневолюють українську землю.

За благословенням нашого Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея, українська католицька організація „Орли“ — КАУМ підялася започаткувати та перевести в діло відсвяткування цього ювилею під назвою **„Свято Християнської України“.**

З того приводу Головна Рада Т-ва „Орли“ КАУМ у Львові звертається до всеї української молоді та українського громадянства з гарячим покликом доложити всіх старань, щоб якнайвеличавіше відсвяткувати це свято.

—o—

1) Wł. Łoziński: Prawem i Lewem. Lwów 1913.

2) A. G. Z. XVI.

3) A. G. Z XI, XVI. 4) 5) 6) Hejnosz: Ius Ruthenicale. 7) тамже.

Веселка І.К.
Всі українки вишивають українськими нитками
тривалі в пранню і на світло сонця
крашені індантреновими красками
„ВЕСЕЛКА — І.К.“
Адреса фабрики: „ВЕСЕЛКА“ Спілка з о. в. у Львові, вул. Павлінів 16. Тел. 111 77.

Новинки

— **Еміграційні справи. Осторога перед затаюванням недуг.** Часто трапляється, що еміґруючі родини стараються при виїзді скрити факт реконвалесценції по зразній недузі якогось із членів родини (це здебільша торкається дітей). Ті родини не здають собі справи, що такі недуги, як кір, шкарлятина або віспа (навіть вітряна), які для недужого вже не є грізні (кріза минула і зачався період реконвалесценції), всеж таки можуть заразити особи з окруження і спричинити епідемію між співтоваришами подорожі. Остерігаємо, що затаювання перебутої недуги наражує еміґруючу родину на зайві кошти приїзду до Варшави або до Ґдині, бо дуже основні лікарські огляди-ни, що їх переводить Еміґраційний Синдикат, виключають можливість перепачкувати недужого на корабель. аН випадок викриття обявів пошестної недуги в еміґранта ціла родина мусить відбути кварантану. Кошти кварантанни спадають на родини, що не зважаючи на осторо-ги, свідомо на власний риск приїхали до Варшави або до Ґдині. Еміґраційний Синдикат приневолений у таких випадках поступати з цілою безоглядністю, щоб охоронити від зараження багато осіб і не наразити еміґрантів на евентуальне відіслання їх орґанами влади заморських країнв із заморських портів.

— **Палестина — вулькан.** Плян-ном поділу Палестини на дві частини невдоволені також араби. Вони домагаються самостійности краю й уступлення англійської мандатової влади. В останніх днях були дальші напади арабів на жидів.

— **Поезії Шевченка португальською мовою.** В Куритибі в Бразилії вийшла книжка португальською мовою про Тараса Шевченка. В цій книжці є короткий життепис нашого поета з його портретом та 19 його поезій у перекладі на португальську мову. Цю книжку видав і поезії переложив заморський поет С. Калинець.

— **Максимальна ціна цегол.** Підчас засідання комісії для розгляду цін 19-го ц. м. у Варшаві устійнили максимальну ціну цегли по 62 зл. за 1000 штук. Ця ціна обовязує від 25-го квітня ц. р. Хто буде брати вищу ціну від назначеної, підлягати буде кари до 3 тисячі зл. гривни, або до 3 місяців арешту.

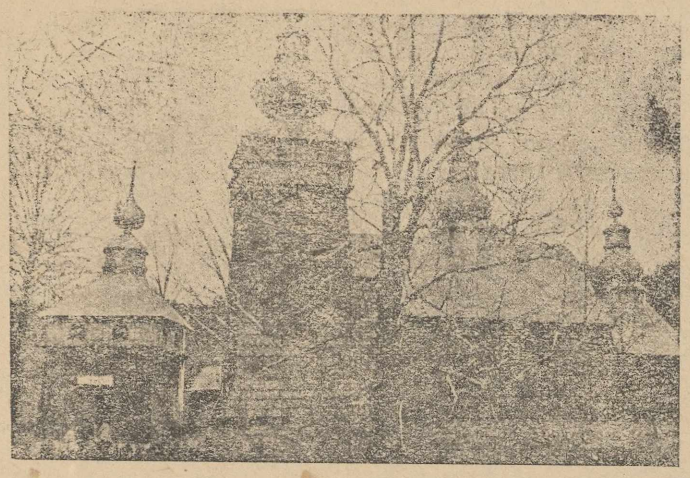

Українська, греко-католицька церква в Новій Веси, збуд. 1795 р. у Новосандеччині.

— **Громадський поліцай, чи напасник?** З Криниці-села пишуть нам, що тамошній громадський поліцай Еміль Ткачук допустився напасти на особі листоноша Маріяна Виґоди, видираючи йому українські часописи, адресовані до кількох тамошніх передплатників. Тим допустився не тільки проступку напасти на державному функціонареві, але заподіяв шкоду тим, до кого були адресовані ґазети. Почтовий оборот стає в Криниці-селі непевний. Невідомо ще тільки, чи в ту каригідну справу вмішалася вже вища поштова влада, якій подаємо цей факт до відома, а також поліція, згл. прокуратура.

— **Книжки на часі.** Ревізійний Союз Українських Кооператив рішив видати ряд книжочок, що творилиб підручну бібліотеку крамаря. Дотепер вийшло друком дві книжечки: дра П. Панченка: „Кооперативний Крамар" — ціна 60 сот. і Ю. Танчаківського: „Ґіґієна продажі споживчих товарів" — ціна 50 сот., з пересилкою 65 сот.

За наше краще завтра.

Даймо доказ нашої зрілости.

В одному з останніх чисел торкнувся „Наш Лемко" важного і під сучасну пору незвичайно актуального питання, а саме, як розбудувати наше господарське життя, зокрема молодий український промисл, та як роздобути капітали для тієї цілі. Це справа, що над нею роздумують найкращі наші економісти й тяжко якслід обговорити її в короткій статті, обчисленій на кірька ледви шпальт. Тому ми не підходитимемо до неї на цьому місці з наукової точки погляду, не писатимемо реферату на цю тему, а застановимося над питанням, як саме наш бідний Лемко своєю щоденною працею може причинитися до двигнення нашого господарського життя, та до розбудови українського промисру.

Є дві речі, що їх ми щиро поручаємо кожному Українцеві-Лемкові. Перше — це кооперація, друге — це дрібна ощадність. Обі вони приступні й не тяжкі до переведення в життя. В кожному, хочби найбіднішому селі найдеться кількох свідомих громадян, що зможуть заложити кооперативу. Це річ на погляд невелика, але в ширшому вона має незвичайно велику вагу. З малих незамітних клітин твориться великий господарський орґанізм, великі кооперативні установи, що ними може гордіти кожний Українець. Чейже ніхто інший, лише кооперація витиснула з села пявку-жида, вона поклала край визискові всяких чужих посередників, овна вплинула на хоч дещо можливе, усталення ціни на

Добрий і певний зиск
дасть Вам
молочна господарка
якщо вести її будете по вказівках і під проводом тільки
МАСЛОСОЮЗУ

сільські продукти. Але її заслуга не менш у тому, що вона захоплює крім цього ще велике виховне значіння й можна сміло назвати її школою громадського життя. Кооперація це добровільне обеднання членів, що має на цілі піднесення їхнього добробуту. Йде отже не про користь одиниці, а про добро загалу. Члени співпрацюють разом, щоб спільно зібрати овочі своєї праці. І ніде так не відзеркалюється характерність і моральна вартість людини, як саме тоді, коли вона сповняє всякі чинности, що довірені їй громадою. А це саме є якраз у кооперації.

Друге це дрібна ощадність. І зновже на перший погляд це маловажна справа. А проте яка вона важна! Щоб не заходити в теорію, наведемо примір з нашого таки життя. Є у Львові Кооперативний Промисловий Банк, що рік тому взявся здійснювати серед громадян ідею дрібної ощадности. В районових збірницях збирано кожного тижня малу квоту, почавши від 10 грошів. І складали не якісь богачі, але бідні зарібники та дівчата, що гнані злиднями прийшли у місто служити. І який вислід? Після одного року з цих дрібних, смішно дрібних, складок призбирався поважний капітал, бо з горою двацять чотири тисяч (24.000) зл. Це вже сума, що нею можна відчинити не один склеп та дати кільком метким людям змогу незалежного існування. Скаже дехто: З чого цей бідний Лемко має щадити? Відповідаємо: Почисліть своїх дальших і ближчих кревняків, знайомих і незнайомих і спитайте, хто з них не курить. Переконаєтесь, що тільки одиниці не курять, а загал пускає кожної днини чимало грошей із димом. А за рік з цього виходять міліони. От як би так кожний, що курить зумів заощадити на тиждень хоч десяту частину цього, що він прокурить, то це був би вже великий поступ, поважний застрик у наше господарське життя. Розуміється, маємо тут на думці добре подумману ощадність, себто, щоб гроші щадати в своїх установах, а не тримати їх дома. Це справа не тяжка до переведення в життя, лиш трохи доброї волі та впертости.

Коли отже цих двох річей, що їх ми вище обговорили ми допнемо, тоді не треба нам побоюватися за долю нашого господарського життя. Воно сперте на твердій основі власного капіталу, заощадженю го українським загалом йтиме шляхом сталого розвою й не лякатисяме ніяких перепон.

Ярослав Галич.

Від **Редакції:** Ми дуже вдоволені, що наші статті викликали живе заінтересування в українській пресі, а саме щоденник **„Українські Вісті"** та незвичайно гарно редагований і цінний тижневик **„Правда"** додали ще від себе свої корисні завваги й доповнення до питання, як розбудувати та зорганізувати наше господарське життя. Зокрема з найбільшою приємністю помістимовістку, що й наша Лемківщина бере живу участь у господарському змаганні, тому свідомі Брати у Лемківщині — всі до діла! Покажім світові, що й в Лемківщині живуть характерні люди!

Завсіди свіжу і здорову вудженину тощі мясо поручає
ЦЕНТРОСОЮЗ
в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

Памяти примірного професора і громадянина

бл. п. професора Володимира Чайківського в Сяноці.

Зі смертю в дні 2. березня б. р. бл. п. професора Володимира Чайківського зійшов в могилу другий, довголітній, заслужений і солідний український Вчитель і Педагог з сяніяької державної гімназії. **У своїх учнів, котрих він мав нагоду вчити, полишив Він дуже вдячну і милу память пособі.** Для учнів української національности мав Він серце щирого і доброго Батька, Приятеля й Опікуна.

Викладаючи в польській гімназії українську мову і літературу, які опанував й якими володів знаменито, старався Він у своїх учнів-Українців впоїти не тільки саме знання цього предмету, **але також і любов, пошану та привязання до своєї матірної мови і літератури і до рідної бувальщини...** Своїми приступними, глибоко змістовними і легко понятними викладами, в яких розкривав перед своїми слухачами-гімназистами всю величню красу і багацтво української національної словесности і літератури, був справді в спроможности викликати, виробити та закріпити у них якнайбільші теплі почування, якнайбільше благородні і шляхотні пориви щирого українського ідеалізму і патріотизму!... Чи викладав „Слово о полку Ігоря", чи літературу з часів Церковної Унії, чи відтак Котляревського, чи Шашкевича, чи творчість Шевченка, чи поему „Мойсей", та взагалі літературну творчість Івана Франка, все і всюди старався Він розбудити у слухачів не тільки здорову й ясну національну свідомість, **але теж і благородну тугу за нашими національними ідеалами, та щире, синівське привязання до свойого Українського Народу і Батьківщини...**

А коли з настанням 1918 р. здавалося, що вже скінчилася наша довголітня мандрівка по дикій, пісковій, невольній пустині, що вже ось, ось дійдемо та вступимо до нашого національного Ханаану, що встане паралітик, замучений і розбитий на роздоріжжу, а під сильним гомоном труб національного нашого зриву впадуть грубі, чорні і вискі ерихонські мури, **тоді Покійний не міг здержатися від цього,** щоби не поділитися зі своїми учнями-Українцями райськими почуваннями свого національного підйому, внутрішнього щастя і радости!... Тодішні учні-Українці 4-ої гімназійної кляси в Сяноці дуже добре памятають **Його прекрасний виклад про наші національні змагання над Дніпром, а зокрема про пропамятний історичний Четвертий Універсал Української Центральної Ради в Київі,** виклад виголошений в часі найближчої лекції української літератури після 22. січня 1918 року. Або цей момнт, локи то Покійний в дні 10. березня 1918 р уставляв перед сяніцькою церквою

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди
„ЕТАН"
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.
Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

ШНУРІВКИ тільки
ГРЕБЕНІ української фабрики
ЗЕРКАЛА
ГУЗИКИ ГАР
Львів, ул. Потоцького ч. 58.

українську гімназійну молодь в **ряди маніфестаційного походу,** яким тоді українська Сяніччина звеличала торжественно свято Берестейського мира й Української Державности над Дніпром...

І коли по тім усім остались тепер лише милі спомини, якби малося якийсь хвилевий сон про оглядання надземського національного раю, то в тих споминах слід теж відступити належне місце і для милої постаті бл. п. Володимира Чайківського — всім тим, котрі йому завдячують скріплення, поглиблення й утревалення азбуки свого національного освідомлення образування і чуття... І коли Покійний ненадійно відійшов від нас тілом у могилу, а душею до вічности, **не маючи змоги побачити нашого національного Ханаану,** за котрим так благородно тужив, то вшановують з почестю Його память не лише ті, котрі відпроваджували Його тлінні останки на сяніцьке кладовище, але теж і ті, що далеко або блище поза Сяноком, що вже від давна на осягнених становищах... Ті, котрих Він на будуючих, прекрасних примірах з нашої історичної бувальщини і літератури навчив, як мають **трудитися, працювати** і **терпіти** для свого рідного Українського Народу і Батьківщини!... Вічна Йому Память!...

Бувший учень-Українець.

ЯК куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" у Тернополі

Через москвофільство до безбожництва й комунізму!

Що **москвофільство,** як всюди, так і зокрема на Лемківщині **провадить** у своїх наслідках наперід **до російського православія, або таки прямо до безбожництва і комунізму;** це випливає так із самої природи речі, як теж і з конкретних фактів, які мали і мають місце на Лемківщині.

І так по перше: Коли йде про тему природу речі, то грунтом, на котрому найперше принявся, закорінився і поширився, та найдовше держиться інтернаціональний комунізм — це **Московщина** — враз зі своїм казьонним, схизматицьким православіям... Одначе, хоч у теорії цей комунізм є інтернаціональний, то у практиці тим топографічним і динамічним осередком, довкруги котрого скуплюється цей погубний рух, це таки Московщина, себто теперішня, большевицька Росія!... Тут посилює свої впливи так московське, як і міжнароднє жидівство, тут збирається і знаходить захист усяке, суспільне шумовиння світу, **ту вкінці** — під сучасним сталінівським режімом — **вигідно, безпечно і тепло вилігується і вигрівається московський, так державний, як і національний імперіялізм...** Цей імперіялізм, котрий ніяких ні державно-самостійницьких, ані національно-культурних стремлінь інших чужих націй на своїй території не терпить і не зносить, але **кожний, найменший навіть їх прояв безпощадно нищить і нівелює!...** І це є як раз ця найспільніша і найсуцільніша точка, на котрій сходяться, та на котру погоджуються **всі москалі,** так комуністи, як і некомуністи, та котра усіх Москалів-Росіян, — без ріжниці їх суспільних напрямків і переконань, — обєднює в одну, нерозривну цілість!... Словом, **комунізм** під проводом і в перерібці Сталіна **вчить тепер думати, стреміти, бажати і хотіти національними категоріями й аспіраціями Москви!...**

Відси то **москвофільство,** котре національно орієнтується на Москву, поблажливим і прихильним оком дивиться теж і на комунізм, котрий, нівелюючи безоглядно і жорстоко усякий, найменший відрух відрубного, національного життя поневолених Москвою народів, таку велику прислугу робить для національного і державного імперіялізму Московщини... Доки на кремлівському престолі засідав білий цар, доти москвофільство убожало й обсипувало білого батюшку-царя... **Колиж одначе цей московський престіл обняв червоний цар, від тоді москвофільство — вже силою свойого природного напрямку — стало гравітувати як раз до цього червоного, московського царя...**

Стільки з области теоретичного відношення москвофільства до комунізму...

А тепер факти!... **Пилява,** перша на Лемківщині, **перейшла в 1926 р. на російське православія — тому, що у ній було поширене москвофільство, а разом з ним була вкорінена фанатична ненависть до католицизму й українства!...** Одначе зараз же показалося, що перейти на російське православія — це для Тилявої під сьогоднішню пору ще замало, бо це за слабо її уподібнює до теперішньої, себто червоної, большевицької Москви!... Отже, що зробити? Закинути вже і само православія, а **перейти вже таки на цілковите безбожництво й комунізм, бо такою під сучасну пору є офіц'яльна Москва!...** Що подумали, те і зробили!... Згодом більша частина Тилявої стала вже **наскрізь безбожницька і комуністична,** підчас коли менша, слабша, хоч ще дещо віруюча частина Тилявої не має вже тепер ніякого голосу, ні значіння, ані теж сили!.. В часі відправи „православних" Богослужень у т. зв. „кулку", то **вже таки прямо плюють одні на других,** бо так їм наказує етика і мораль большевицької Москви!... А не треба забувати, що це т. зв. „кулко" — то домівка місцевої **читальні Качковського,** в котрій гуртувалися і гуртуються усі передові москвофільські елементи громади...

Другий приклад, як то москвофільство веде на Лемківщині до коминізму — це **Мисцова!...** Розуміється, **не ціла Мисцова,** бо вона у своїй подавляючій більшости віруюча, католицька й українська, тільки ця незначна горстка, котра, **згуртована в місц. читальні Качковського, улягала розкладовим москвофільським і комуністичним впливам...** Серед цеї якраз горстки знайшовся такий комуністичний діяч й організатор, як відомий в там. околиці, а відтак провокатор, як відомий А. С., **(що то тепер знаходить такий послух і довіря в Риманові!..),** довкруги котрого і дальше гуртуються всі розкладові елементи парохії і громади!... І якщо Мисцова в критичнім для неї

СИНКА до БІЛЛЯ

помадкова
і коронова

з української
фабрики
„ЗОРЯ“
О. Левицька і С-ка

Львів, Корденцького 51

вдоволяє кожну господиню

періоді не пішла шляхом Тилявої, **це вже заслуга місцевого Отця-Душпастиря, Українця, котрий своєю ревною і жертвенною працею, та своїм мудрим проводом серед** шуму і ударів найтяжчої борні **перевів цю парохію ціло і щасливо** та боронить її мужно й успішно дальше перед ворожими затіями, так місцевих, як і позамісцевих москвокомуністів!..

Або в **Королику Волоському?...** Хтож то викликмвав тут фермент, та писав **московською мовою** скарги до Риманова на місцевого о. Душпастиря-Українця, **чи не москвофіли-комуністи?!...** А хтож тут отримав кару довго-місячного криміналу за свою комуністичну діяльність, **чи не місцеві москвофіли** і комуністи?...

Дальше!... Доказів на тісне, першоступневе в прямій лінії споріднення москвофільства з комунізмом на Лемківщині можна би множити на десятки і більше... Тут ще тільки на один, конкретний факт звернемо особлившу увага!.. Саме спитаємо: З яких то кругів **вийшов проект переселення згл. еміґрації наших Лемків на московсько-большевицьку Сибір?...** Відповідь: **З москвофільських!...** Всім пречінь знаний є автор і пропаґатор цього проекту **москвофіл,** інж. Дуркот, котрий за свою комуністичну діяльність мусить покутувати в Березі!... Всім ще свіжо у памяти **москвофільська** брошура „Лемковина Сибір“, котра пропаґувала й дорадгувала переселення наших Лемків на Сибір!...

Словом, **москвофільство на нашім ґрунті — це свойого роду форпочта вже не тільки самого російського православія, але прямо явного безбожництва і комунізму!...** І так довго, доки Лемківщина не отрясеться зовсім з москвофільства, доти не звільниться вона теж і від московської схизми, та від вірних її союзників, а це сектянства і комуністичного атеїзму!... Так про це сншодякам і устронякам треба би знати.

——o——

Шукаймо способів рятунку!

Про наші управні ґрунта.

Майже коло кожної нашої хати знаходиться городець, на котрім росте капуста, бараболі, деяка ще городовина, або тут телятко пасеться, або таки загорода заросла хабаззям. Можна тут завести дуже гарні яринні городці та далеко краще їх використати. Треба лише вичистити хабаззя (з котрого будемо мати дуже цінний погній, т. званий „компост“), вчасною осенею ріллю підкинути, опісля згноїти та на зиму глибоко переорати (поглиблювачем, щоби не викинути мертвицю наверх). На весні відповідно площу поділити та садити ярину.

Не будемо підбирати „люксусових“ ростин, лише садім ростини такі, котрі удаються, а саме: всякі капусти, цибуля, часник, морква, шпінак, редька та білкові ростини, як: фасоля, біб, горох.

Збут на ярину маємо гарний, а дохід буде далеко кращий, як зі збіжжя. Візьмім прим. часник: за одну головку часнику платиться 5—20 сот., пересічно 10 сот.; на 1 м. кв. будемо мати 25 штук, або з одного метра квадратового 2 зол. 50 сот.

Кромі того, що ми за ярину могли б мати гарний гріш, малиб ми добру і здорову поживу.

До провадження яринних городців не потрібно аж надто великого знання, й кожний, прочитавши відповідну літературу, може сам практикувати та набирати досвіду. Не треба лиш першими невдачами зражуватись, а витревало й розважно цю ділянку розширювати.

Застановіться, лемківські селяни, над тою господарською галузею, бо з неї можете мати гарні зиски.

На наших орних ґрунтах уже подекуди можна завважити зміну на краще. Люди вже бачуть, що при „раціональній“ управі ріллі можна мати кращі доходи, що далеко краще поплачувалася б господарка годівельна, як теперішня збіжева. Але, щоби завести годівельну господарку, мусимо подбати про відповідні паші, відповідні штуки молочної худоби, та про збут молока через Районові Молочарні.

Управну площу треба поділити та завести плодозмін і ростини по собі чергувати. Бодай одна пята орної площі повинна бути засіяна пашними ростинами. Дальше підуть: окопові, ярі та озимі; подумати треба й над управою промислових ростин, як лену, конопель, кмену, ріпаку та інших, котрі дуже старанної управи та навоження не потребують, а дохід з них далеко кращий, як зі збіжжя.

Рілю тримати в культурі, — не допустити до того, щоби буряни окрадали її з поживи, тому зараз по зборі підкидати, а на зиму „зяблити“.

Головно під окопові ріля має бути справлена восени, а не тримати її в облозі аж до весни, та на весні орати (що скиби можна цілі кільометри тягнути), бо на так справленім ґрунті не може бараболя вирости.

Зібрані плоди треба вміло використати. Не будемо продавати конюшину, коли її можна перемінити на дорожчий продукт, яким є молоко. Таксамо не будемо годувати дурно коней, як на них роботи не маємо, а свою роботу обробимо коровами. Очевидно, також не будемо тримати коров „дармоїдів“, але заведемо добру молочну расу; чи то через перевибір свої штуки поправимо, бо не все одне, як корова при зїданні однакової скількости паші дасть 5, чи 20 л. молока й чи те молоко буде мати 3 чи 4 відсотки (%) товщу.

Отже і в провадженні рільної господарки мусимо шукати нових метод та впроваджувати нові способи. Маємо мати отверті очі, життєвий сприт і найголовніше, охоту. Охоту до життя, а тоді будемо старались здобути все, щоби наше життя зробити бодай приблизно „людським життям“.

Не нарікаймо на наші гори, бо в наших горах криються багацтва, лише треба їх знати здобути! Замісць нарікати і бідкатись з горя, — перестаньмо це горе заливати жидівською шпіритайкою й вином, а обернім наші гроші на нашу освіту, тоді побачимо перед собою кращу будуччину і станемося справжніми людьми, а не бідаками.

Михайло Ревак.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилається на бажання.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Вірхомля Мала (Мала Верховня), українське дочерне село, віддалене 3 км. від парохії Вірхомлі Великої, коло Мушини.

Вітрилів, віддалений 2 км. присілок від Кінського, з українською греко-катол. церквою ов. Архангела Михаїла, збудованою в 1813 р., до Сянока понад 20 км.

Війське, українське село, віддалене 9 км. від Сянока, з українською греко-катол. церквою святих Косми й Дамяна, збудованою (мурованою) в 1804 році (перша церква була з 1629 року); відоме село з українських княжих часів. Тут була теж давніше ткацька школа.

Войківка, приналежне сільце до Ріпника, в Коросненській окрузі.

Войкова, українське село, віддалене 12 км. від Мушини, 56 км. від Нового Сонча, з українською греко-католицькою церквою святих Косми й Даміяна, збудованою в 1792 році; до залізниці в Поворознику 6 км. Село відоме вже в XV. сторіччі, одне з найдавніших сіл у Лемківщині.

Волиця, українське, віддалене 13 км. село від Сянока, 4 км. від містечка (суд) в Буківську, від залізниці 8 км. у Новосільцях-Гневош; у селі українська греко-католицька церква збудована в 1826 р. Село поселене в XIII. сторіччі. (Давніше Велика й Мала Волиця).

Воловець, українське село віддалене від парохії в Кривій 5 км., з українською греко-катол. церквою під Покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році, колись самостійна греко-католицька парохія, прилучена до Кривої в 1819 році. Волівчани перейшли на православя в 1927—1928 році

Володж (Волош, Волоше—гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.) велике, гарне, українське село з українською мурованою греко-католицькою церквою Воздвиження Чесного Хреста, збудованою в 1905 році. Село поселене в XIV. сторіччі, відоме зо судових документів Сяніцької округи.

Волтушова, українське дочерне село Дошна, з українською греко-катол. церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1899 р., відалене від Риманова 9 км.

Воля Володська, присілок Волоші в Динівській Окрузі, до 1935 року приналежний до парохії в Селиських. До містечка Динова 6 км., до Березова 31 км.

Воля Вижня, українське дочерне село парохії Волі Вижньої (Яслиської Волі) з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1891 р., до Риманова 24 км.

Воля Крецівська, дочерне село парохії Креців, віддалене 4км. від Волоської Тиряви, 17 км. від Бірчі та 40 км. від Добромиля.

Воля Нижня, велике українське село, заселене вже XV. сторіччі, з українською греко-католицкою церквою Перенесення Мощей св. Отця Николая. До Сянока 47 км., до залізниці у Вороблику Шляхоцькому 27 км.

Воля Цеклинська (давніше Фалатівка), українське село коло Цеклина, в Жмигорідській Окрузі, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1774 році, відновленою в 1903 році; до Цеклину (пошта) 1 км. до Змигороду 11 км. Село відоме вже в XVI. сторіччі з ерекційних документів.

Вороблик Королівський, (Торгозці), велике українське село, віддалено 7 км. від лікувальної оселі Івонич, 5 км. від Риманова, з українською греко-католицькою церквою муруваною в 1888 році, Успенія Пресвятої Діви Богородиці, відоме вже в XV. сторіччі з королівських привілеїв та поділу (1448 р.) між спадкоємців тодішнього власника Петра Смольницького.

Вороблик Шляхотський, українське велике дочерне село Королівського Вироблика, з українською греко,-катол. деревляною церквою, збудваною в 1879 році; село положене над річкою Табор, залізниця в місці; відоме вже в княжих часах.

Вроцанка, колись українське село в Короснянщині, відома з того, що мешканці того села працювали вже в 1448 році при направі парканів на княжому замку в Сяноці.

Вуглівка, українське село, що в 1453 році належало до Сяніцької землі, перенаване сьогодні на Ванівку, з урядова Венглюфку.

Гальбів, українське сільце віддалена ½ км. від парохії Дошниці, біля Змигороду, в Ясельській окрузі. Початки села невідомі, ані теж місцеве населення не знає ніякого важнішого переказу.

Ганцльова, оселя в „Ланцутській окрузі“, заснована біля 1381 року німецьким поселенцем Ганзелем Лянґом на основі магдебурського (пізнішого права), перші оселі в західніх Карпатах поселювано на українському праві, пізніше на волоському, німецькому, магдебурзькому та польському праві (королівські привілеї).

Ганьчова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1871 році, у Горлицькій окрузі, основан на волоському праві біля 1528 р. Першу українську греко-католицьку церкву побудовано в селі в 1653 році. Ганьчову перед переходом на сильно розагітоване православія (1924—1928 рр.) зберіг Впр. о. канонік І. Титар, ідейний та ревний український душпастир. З Ганьчової до Горлиць 32 км. (залізниця), до Устя Руського 6 км. (пошта). На гальчівських полях невикористані джерела лічничої води.

Гарта, село віддалене 7 км. від Бахіря в Динівщині, в 1436 році належало до Перемиської округи, у цьому році перемиський кастелян Микола з Виснича (родом українець — гляди „Західне пограниче Галицької Держави між Карпатами та долішнім Сяном (з картою) — Мирон Кордуба — Записки Наукового Товариства імени Шевченка том CXXXVIII—CXL, Львів 1925) захопив це село разом з Бахірем і двором, Динівцем (теперішне динівське передмістя, Ходорівку, Годле (теперішні Годлі Склярські), Гижне, Лубно, Невістку, Глодне (тепер Глудно), Ізбицю, Іздебки, Сідлиська (Селиська), Липу (Липник). Волоше (Володз) і Вару та прилучив до своїх дібр у Динівській окрузі.

(Далі буде).

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Продовження

Ніч уже прикрила гори і всюди було тихо. Лиш час до часу одзивались далеким пошумом старі бори. Митриха на присьбі далі пускала поводи своїм страшним думкам. Страх збирав її, коли думала про Сьліву, що на Марьку оком кинув. Воно то було по зелених лісах і тому бундючне, — втихомирювала себе Митриха. А Марьку вона дуже любила. Одинокою дитиною в неї була...

— Слава Йсу! — почула нараз Митриха. То ви вуйко?

Вона зірвалась з присьби й запаскою протирала очі.

— Та я — відповіла і прошиваючи темінь ночі зарошеними очима впевнювалась, чи то направду Павлів Васька, що в гайдуках колись служив у дворі і його „Гнидою“ прозивали.

— То ти Васька? — вовтнула — чого хочеш? Митриха недолюблювала Ваську, так як і всі, бо ще з часу як гайдуком був — памятала його, як лизався і на людей доносив. Прикидався щирим приятелем, між хрещених ходив, по відпустах , весіллях, до коршми і все старшому гайдукові говорив, а той панови. Знали його, знали. Він то тепер загаздував на стражниківці на Фолюші, яку дістав від пана за вірну службу й женитись збирався. Навіть пан йому на те дозвіл дав. Крутив очима по дівчатах і від часу двох місяців крутився коло Сипкового хутора. Разів зо два і з Марькою говорив. І старому Митрові оповідав якто там на Фолюші у нього. Скільки овець у нього, що пан йому на все дозволяє. Чванився, що попав у ласку пана тоді, як на нього напали збійники на зиндранівській дорозі в лісі і він урятував його від смерти. Глядів за Марькою і хотів її за жінку собі взяти. Правду сказати, влюбився в неї, як кіт у сало.

— Чого хочеш, Васька? — повторила Митриха.

— Чув'єм, що гут у вас діялось. От чортові гайдуки лихо коять. Хрещеним спокою не дають.

— Ти відав забув, що сам гайдуком був — відрізала стара.

— Було тай минулося — глухо відповів Васька.

— Говори собі — думала Митриха, знала його, знали його всі. Він завсіди був як рядиночка.

— Знаєте, вуйно, — говорив Васька — то таки треба панів слухати. Марька зле зробила, що старшому гайдукові таке нацабанила. Він тепер мститися буде. Лізти буде щораз у хутір і їй спокою не даватиме.

Власні слова „Гниди“ морозом пішли йому по шкурі. Ще той клятий Сьліва відбере йому Марьку— блиснуло йому в голові.

— Знаєте Марька мусить покірніше обходитись. Пани все можуть зробити.

Митриха зітхнула.

Гнида вичув душевний зойк Митрихи і страх перед утратою дорогої доні і на тій ватрі хотів жарити свою печеню.

— Знаєте, вуйно Митрихо, ви б Марьку заміж дали, тоді й клопоту з тим страхом за неї менше було б. Чоловік, усе чоловік. Постояв би за неї. А Марьку можна би звінчати з добрим газдою. Краса вона, ой краса...

Тут немов кіт облизався „Гнида“ і говорив дальше:

— От, ви хочби мені віддали її за жінку. Я і в пана в ласках і грошей у мене трохи і овець ніврoку випасається на панських полонинах і хуторах, стражниківка. Жила б у мене як муха в маслі. І пан та гайдуки не торкали б її. Га, як думаєте вуйно Митрихо?

Митриха не сподівалася такого. Знала, якими очима Марька дивилась на „Гниду“ й тому нічого не відповідала.

— Знаєте, я газда добрий і шанував би її.

І знову стало тихо. Митриха мовчала. Зпоза бору на обрію усміхнувся повнею місяць і відсувався від обрію все дальше дорогою по небесному рядні.

Тишу перебив Митро, що вертав з двора. Як його побачила Митриха, метнулась у хату. Сердита була на себе, що забула за вечерю. Миттю вбігла до хати, засвітила скалку, затопила в печі й наставила воду на кулешу. Потім вийшла з хати, цікава, що говорили в дворі.

Та не дуже то веселої приніс Митро з двора. У дворі наказали йому, щоб завтра досвітком Марьку до двора післав, до кухні. Як не прийде, так самі канчуками приженуть. Це все наробив той Сьліва, новий старший гайдук.

Митриха слухала слів Митра і нічого не сказала. Закусила зуби й нахмарена мовчала.

А гірські бори шуміли... шш... шш,,, і нагадували Митрисі своєю піснею цю таємну розмову, яку нераз від них чула...

Розмова борів доходила вже до плаїв і в хуторах залишала свій відгомін. І цей таємний відгомін гладив зболілу душу Митрихи та їй легче ставало... Ех...

Всі мовчали заслухані в розмови борів. Лиш під черепом у Васька кипіла праця. Він пошумів не чув.

*

У двір попасти молодій дівчині, це була велика гімста на хрещених — палець Божий. Пани нарочно вибирали у двір гарні дівчата, спершу як послуги до покоїв, і робили собі з них наложениць. Коли їм надоїли, передавали гайдукам, службі, а нарешті віддавали заміж своїм заушникам в селі чи де на хуторах. Таке лихоліття переживали наші сільські дівчата в той час по різних дворах ген від Бескиду по Дніпро, Кубань і широкий Дін, а принесла цю трагедію пляма новітніх часів — панщина й піддаство.

Таке воно й діялось у дворі Ерліхгофа в Дуклі.

*

Васька „Гнида“ чув нещастя старих Сипків, хоча вони обидвоє не давали цього по собі пізнати. Хитрий був. Солодка картина в його уяві, яку голубив теплом свого єства — казала йому, що час наспів, щоб добути для себе Марьку. Ех, Марька... Як би ти знала, як я хотів би тебе мати за жінку.

— Знаєте, вуйку Митре — кинув він у прикру мовчанку, коли Митриха знову пішла в хату, – тому нещастю можна би зарадити.

Старий Митро не ворухнувся, заслуханий у твердість свого життя, яке всуміш зі співом борів перенизувалося крізь його мозок і добігало до межі, на якій мусіло важне щось вирішитись. Слова Васьки прорвали йому нанизаний шнурок і він зачав слухати, що говорив Васька далі:

Далі буде.

МАНДРУЄМО ПО РІДНОМУ КРАЮ.

Пять кільометрів на північ від Криниці-Живця лежить маленький присілок Гута; тут перехрещуються давні комунікаційні шляхи, що ведуть з Нового Санча на Угри, через Тилич, Орлів і Грибів — Підкарпаття. Одна частина цього присілка належить до села Крижівки, друга до Мохначки Вижної. Відсіль яких чотириста кроків дорогою в напрямі до Грибова в сторону до Нового Санча відкривається перед нами питомо лемківський краєвид. Ген, як далеко оком глянути, скрізь гори, ліси та гірські нивки. А тут-же під нами, наче на долоні, на просторі півтора кільометра здовж вказного шляху, який в 1806 році перебудовано на „цисарку“, порозкидані, або групками причіплені до землі, усі однакові хижечки, разом 30 хат з 226 українцями греко-католицького обряду, та наче на глум одна жидівська рідня доповняє село Крижівку (з урядова „Кржижуфку“), мабуть так назвали від перехрестя (крижування) над селом двох шляхів.

З гори сходимо до села. Дивує нас, що відсіль не доглянули ми ані одної більш окремішньої будівлі в селі; справді не має в селі ані церковці, ані школи. Крижівчани належать до парохії у Великій Ростоці. Туди теж вони посилають своїх дітей до школи (навчатися „лемковскего“) — недалечко, бо всего 2 кільометри. У самому селі — відколи це село селом, не було ніякого нашого культурно - освітнього товариства та прояву живішого суспільного життя. Вправді ростіцька кооператива заложила в Крижівці в 1928 році свою філію, одначе філія не вивязалася з покладуваних на неї надій, тому їй зліквідували, зновже господар, в якого приміщено філію, основав на її місце крамничку, але й вона скоро з браку торговельного хисту й розрахунку тощо діловости власника, перестала існувати, або збанкротувала. Пізніше, коли наладжували збірні волости і Крижівку силоміць намагалися прилучити до Великої Ростоки, Крижівчани — ногами й руками відхрещувалося від такої злуки, натомісць дали собі заложити під носом „звйонзек“ резервістів і всі крижівчани записалися до того звязку; платили вкладки, вправляли (робили муштру), і Крижівка залишилася дальше відрубним сільцем та „звйонзек“ заснітився. У селі дальше по старому, воно преспокійно хропить і приглядається разом з мохначанами, як на Гуті вироснула каварня „Злоти Руг“, де в літі й зимою криницькі літники, в часі своїх прогульок заїдають різні лакомінки. Від цих брали собі приклад у неділі або свято крижівчани, мохначани, солотвиняни, ба — й деякі росточани частували себе винцем, пивцем, щоб жидок не збанкротував.

Але вертаймо в село. Крізь село тече річка, невеличкий потічок званий „Ярком“. Ярок вливається під Ростокою до річки Камениці, що рівнобіжно зі шляхом до Нового Санча вливає свою водичку біля Нового Санча до Дунайця. До Ярку вливаються ще чотири менші потічки: Шовтисі, Чупаків, Олесьневичів і Мощарів.

Поля з північної сторони села звуться: Гриничник, Завій, Кружки, Піперечина, Пасічки, Паленица, Нижний і Вижний Кут, Лізки, Чертеж, Полянки; з полудневої: За-водом, Убочи, Убіч, Поланок і Піперелісок.

Назвиська живучих господарів у Крижівці: Вітяк, Жовнірчик, Бобяк, Галик, Ціхонь, Коляр, Домбровський, Сова, Станько, Грогожник, Захарський, Бедрінь, Соламон і Матієвський. Переказ каже, що в давнині була в селі українська церква, але в часі татарських нападів спалили їй і ціле село азійські дикі орди наїзників. До парохії в Ростоці прилучено село приблизно в 1636 році. Перед світовою війною вироблював у Гуті якийсь Краве (пришелець зо заходу) на більшу скалю боднарські вироби, котрі розвозили крижівчани по доокольчніх селах та їздили аж на Угорщину. Сьогодні крижівчани не мають ніяких заробітків поза своїми господарками, хіба деколи припрягають своїх коней до жидівських шкап, щоб виїхати до Гути. В часі війни був жид війтом, бо не було в селі ані одного письменного.

Пращаємося з Крижівкою, що й вона віднайде себе, та по кількох хвилинах ходу скручуємо з головного шляху в ліво та входимо до Великої Ростоки. (Далі буде.) **н-ка.**

—o—

ГУТА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Дня 7. березня ц. р. аматори зі Селиськ, заходом Кружка Союзу Українок уладили виставу п. н. „Данило чарівник“ у Гуті. Хоч дуже погана погода була в цьому дні, одначе гостей на виставі було багато, та за це належиться їм щира подяка.

—o—

ІЗДЕБКИ В ДИНІВЩИНІ.

Дня 21. березня ц. р. заходом читальні „Просвіти“ в Селиськах відограли виставу п. н. „Рідна кров“ в 4 діях в салі „Українського Народнього Дому“. Аматори вивязалися дуже добре зо своїх завдань.

Цю саму виставу вони уладили дня 28. березня в Іздебках у домівці читальні „Просвіти“. Незвичайно прихильно відносся до гостей і дозволив влаштувати виставу в Іздебках Впр. о. канонік Орест Калужницький що так матеріяльно як теж і морально у великій части причинився до цього культурного діла. З цього приводу за високо ідейне попертя та поміч аматори з Селиськ складають оцею дорогою Впр. о. канонікові якнайщирішу подяку.

—o—

ЛОДИНА БІЛЯ МРИГОЛОДУ.

До нашого села приплентався якийсь „промисловець“, що продавав камінці до запальничок і сахарину. Коли громадський писнець при помочі других людей відобрали від нього товар (бо згідно з наказом треба конфіскувати такі товари від дурисвітів), переконалися, що він продавав людям звичайніську соду посипану цукром замісць сахарини. Шкода лише, що незсолодили йому задньої части тіла, так, щоб він більше не показувався в наші села та не дурив бідний нарід.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ.

У першій половині травня кожного року сходить український нарід торжественно день української матері. У цьому дні віддаємо прилюдний поклін і пошану нашим жінкам-матерям за їх геройську посвяту й любов при вихованні своїх дітей. І наша свята Церква глибоко поважає побожних, чесних матерей та віддає їм належну честь. Тож і ми українці на Лемківщині вшануймо День Матери відповідними викладами та академіями. Звіти просимо присилати нашій Редакції, щоб ми могли поділитися цею радісною вісткою з нашими Дорогими Земляками за океаном.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ДОКАЗ ОСОБЛИВОЇ ЛЮБОВИ СВ. ВІТЦЯ.

З початком березня ц. р. наш перемиський Епископ Впреосв. Кир Йосафат Коциловський був у Римі. Св. Отець був тоді ще хорий. Колиж Він довідався, що є в Римі наш Епископ, приймив нашого Епископа у себе, випитував про вірних, заохочував до витривалости в трудах та уділив апостольського благословення для всіх Українців греко-католицького обряду.

—o—

БОРОТЬБУ НА СМЕРТЬ І ЖИТТЯ

з комунізмом заповів преміер, генерал Славой-Скадковскі на зїзді міст у Варшаві.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ВЕЛИКОДНИЙ ДЗВІН КЛИЧЕ ДО ЦЕРКВИ.

Як світ світом, а Лемківщина Лемківщиною, не діялися в наших українських селах такі дива, як саме в Полянах Суровичних.

Про мешканців цього села недавно ми писали, сьогодні додаємо ще стільки, що це село одне з найкращих у Лемківщині, його мешканці свідомі, характерні та чесні господарі. За те вони обходили Празник Христового Воскресення без свяченої пасхи, не мали впродовж цілих свят Богослуження в своїй гарній церковці. До того ще названо їх за те, що прийшли до тзв. ап. адміністратора вшимнутися за свойого дорогого Отця Душпастиря, Впр. о. Степана Ядловського місцевого пароха — якого перед самим Великоднем безпідставно суспендовано.

Оце слова того, що прийшов у Лемківщину місійну акцію повести, щоб зединити під прапором одної греко - католицької Церкви цілу Лемківщину.

Нічо, дорогі сестри і браття Полянчани, передержіть мужно ще й цей хрестик, Бог є на небі, ваші терпіння Христос вам нагородить. Не падайте духом лише разом підіть до вашої церковці, заберіть вашу невинну дітвору перед престол Пренепорочної Матінки Божої, просіть Христа Царя гарячими мольбами, щоб Господь дав усім нам силу видержати.

Це буде наша найкраща подяка за нашого невинного Отця Душпастиря. Будьте покірні й мужні у Бозі, Бог наш Батько. Одначе в імя правди дальше обстоюйте та всіми культурними способами домагайтеся вам належних, Богом даних прав. Перед нічиєю самоволею не покорюйтеся, але теж не пристрастями, лише здоровим розумом поводіться у вашому домаганні і вчинках.

Всі купують і вживають

тільки

цикорію й солодову каву „ЛУНА“

і підмінку кави „ПРАЖІНЬ“

з кооп. фабрики домішок до кави

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

ЛЬВІВ

—o—

ЛИСТУВАННЯ.

На весіллі Івана Савчишина в Мокрім зібрано 2.05 зл. на пресовий фонд „Н. Л.“ Щасти Боже!

Вп. Марія Вислоцька в Чорній Воді: одержала цілорічну передплату від Степана Шимчака з Філядельфії з братнім поздоровленням кращої долі.

Вп. Василь Ковальчик з Мушинки: має заплачено по кінець грудня 1937 з Нью-Йорку. Привіт.

Вп. Антін Тутко в Регетові Виж. і Дмитро Завійський в Кросні: мають вирівнану передплату з Америки (Ватервліет) по кінець червня 1938 р. Гаразд.

Вп. Вікторія Габлинська в Ліську: одержала з Кракова передплату по 31. III. 1938 р. Привіт.

Вп. М. Нісевич, Добра Шлях:: заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

З Лабової 1 зл. писанка Рідній Школі. Хто черговий?

Вп. Др. Б. Баранецький, лікар дентист у Львові, ул. Миколая 23. подарував кілька вартісних книжок і календарів для Лемківщини. Спасибіг.

—o—

„ДИТЯЧІ САДКИ НА СЕЛІ В ЧАСІ ЛІТНИХ РОБІТ“.

(Ціна: 1.10 зл., з пересилкою 1.50 зл.).

Постарайтеся конечно заснувати в своїй місцевости **Дитячий Садок** на весну 1937.

Як це перевести в життя — довідаєтеся з брошурки п. з.: **„Як закладати і вести дитячі садки“.** (Ціна: 50 сотиків).

Ті 2 книжечки дадуть кождому всі потрібні інформації. Потрібні книжечки з образками для **Провідниць** таких **Садків** має на складі **„Світ Дитини“, Львів Зіморовича 2.**

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізовий Банк.

Централя: Львів, ул. Словацького ч. 14.

Філя: Станиславів, ул. Собіського ч. 11.

Телефон ч. 203-82, 252-92. Тел. адреса Землебанк-Львів,

Конто ПКО. (Варшава) ч. 149.000.

Конто ПКО. (Львів) ч. 500.170.

Жировий рахунок в Банку Польськім у Львові. Акційний капітал зол. 5,000.000. — Власна каменица. ВИКОНУЄ всякі банкові чинности, КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, КУПУЄ девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах, ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті. ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині, ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа, ПРИЙМАЄ вплати на вкладкові книжечки платні оказателеві. **У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.**

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. **РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.**

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 11 (83)

Львів, 1-го червня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Дитячі садки на Лемківщині.

Кружок Рідної Школи у Сяноці приготовляє на цей рік багато дитячих садків і потребує провідниць. Тому просимо всіх, що покінчили учительську семінарію чи гімназію, щоб негайно зголосилися письменно до нас. Робимо заходи, щоб у Сяноці відбувся при кінці червня ц. р. 1-тижневий курс для провідниць під проводом відпоручника Головної Управи РШ зі Львова.

Повідомляємо, що окремо проголосимо в „Нашому Лемку“ вислід збірки на коляду й писанку для РШ з наших повітів у Лемківщині.

СТАРШИНА КРУЖКА РШ В СЯНОЦІ.

До Українського Народу

Його синів і дочок на рідній і нерідній землі сущих

Року Божого 1937, квітня місяця, 22. дня, зійшлися ми, представники всіх українських центральних установ на заклик наших сеніорів: Впр. о. шамбеляна Михайла Цегельського, д-ра Антона Горбачевського, радника Ізидора Громницького і президента д-ра Костя Левицького, а за благословенням Високопреосвященного Митрополита Галицької Землі Кир Андрея Шептицького на спільну нараду в домі „Просвіти“ у Львові.

Визнаючи себе ДУХОВИМИ ДІТЬМИ „ПРОСВІТИ“, рішаємо врочисто і достойно відсвяткувати 70-ліття істнування і праці Дорогої Матері, та проголошуємо ЮВИЛЕЙ „ПРОСВІТИ“ ТОРЖЕСТВОМ УСЬОГО НАРОДУ, а цілий 1938 рік Роком „Просвіти“, — роком, що мусить струснути всіми нами, оновити й піднести нас, усім нам сили додати, стати ПЕРЕЛОМОВИМ у дальшій нашій праці.

Як символ дотеперішнього провідництва, як знамя на шляху в майбутнє — вручаємо в цьому році „Просвіті“ на всенародньому Здвизі ПРАПОР.

Ми, що маємо щастя жити в цьому Великому Році, творимо ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ „ПРОСВІТИ“.

Заповідаємо КОНҐРЕС, що дасть перегляд наших дотеперішніх національних осягів і намітить шляхи для дальшої праці.

Закликаємо ВСЕ ЗОРҐАНІЗОВАНЕ ГРОМАДЯНСТВО, всіх Українців і Українок, де б вони не жили, з нами — для гідного сповнення цього національного обовязку — щиро зєднатися. У році 1938 святкуємо свято всі!

Усі, що матимуть змогу святкувати, відсвятдують напевно. А там де намагаються цю змогу нам відобрати, бодай духом усі зєднаємося, щоб наші серця ударили в один такт побідної пісні нашої єдинсї найвищої Ідеї!

У добрий час — щасти Боже!

Слідують підписи: Почесного Комітету (10), Президії Ширшого Ювилейного Комітету, 51 українських центральних установ, як членів Ювилейного Комітету, Ділового Комітету (Прозидії і членів), Конґресового Комітету (Президії і членів) Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ (Президії і членів), та Ревізійної Комісії.

Можете спокійно **залишити без опіки своє мешкання**, якщо обезпечите домашне уряджения від крадежі-влому

в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Др. Степан Ванчицький.

Устрій та права громад.

Існування, права та обовязки теперішніх громад спираються на законі з 23/3. 1933. Саме появився виконний розпорядок до цього закону, який подрібно пояснює ці справи.

Теперішнім громадам оставлено дуже обмежений обсяг ділення в порівнанні з правами, що їм прислуговували на основі давного закону про громади. Всетаки, якщо громада має заряд, зложений з освічених і розумних людей, може вона чимало корисного вчинити для піднесення культури, здоровля й добробуту мешканців.

До громади належить заряд громадським майном і добром та доходами з них.

Громадське **майно** — це ліси, поля, пасовиська, стави, доми, каменоломи, млини, тартаки та інші підприємства, готівка, цінні папері (облігації). Є воно власністю громади і з доходів його користає громада. Недвижимости звичайно орендується, а цим чиншом з оренди латається громадський бюджет.

Громадське **добро** — це поля, пасовиська, ліси, та всякі підприємства, які є власністю громади, але вони призначені на те, щоб ними користувалися мешканці громади. Отже — громада не має права виорендовувати громадського добра і чинш обертати на потреби громади (прим. будову доріг, мостів, шкільного будинку), тільки на потреби поодиноких громадян. Громадське добро може бути виорендоване тільки тоді, якщо згодяться на це **усі громадяни.** Громадська рада може ухвалити побирання оплат за користання з громадського майна й добра.

До громади належить дальше:

а) Ставлення та удержання будинків для публичних шкіл і на мешкання для учителів, **основування й удержування захоронок, дитячих садків,** будова й удержування громадських домів на помішення громадських канцелярій, **бібліотек, читалень, основування та удержування громадських бібліотек, читалень, світлиць, спортових грищ,** попирання рільництва та годівлі худоби через організування **господарських курсів,** закладання досвідних піль, щеплення звірят й удержування ветерин. підручних аптик, закладання й удержування окописьк для звірят, засадження неужитків лісом, закладання та удержування громадських садів і т. п., садження та удержування придорожніх дерев;

б) уділювання помочі вогому населенню, старцям, сиротам, інвалідам, будова захистів для них;

в) будова та направа місцевих доріг, хідників, мостів, кладок криниць, лазничок, старання про кладовища.

Вище вичислені справи належать до власного обсягу діланння громади і громада виконує їх в міру своєї спроможнотси і грошевих засобів.

Одначе ґміна може також поручити, наказати громаді, щоб вона виконала деякі завдання.

До таких справ, що їх ґміна може наказати громаді, належать: будова й удержування публичних шкіл і мешкань для учителів, будова доріг, криниць, удержування убогих мешканців, закладання й удержування кладовищ.

Усі важніші рішення громадської ради вимагають затвердження повітового виділу. Такого затвердження вимагають між іншим рішення що до приняття й винагороди громадських урядовців, винагороди солтиса, бюджету (в деяких случаях), позбуття, обтяження, оренда недвижимостей, оплат за користання з громадського майна й добра та відписування довжних оплат і других претенсій громади.

Не вимагають затвердження такі рішення громадських рад, що відносяться до розпочаття процесу, заключення угоди, застановлення процесу, **надавання назви вулицям і площам у громадах.**

Якщо громада бажає перевести шарварком прим. направу дороги копання ровів, будову громадського дому — повинна це ухвалити та ухвалу подати до відома ґміні, яка має право наложити шарварок.

Громадські бюджети.

Це вказівки, після яких мають громади господарити. Громади, які не ведуть грошевої господарки, звільняє повітовий виділ від ухвалювання бюджетів.

Громадські бюджетові прелімінарі (проекти) треба предложити ґмінам у 2 примірниках найдальше до 1. XII. кожного року. Ґмінні війти провірюють, чи бюджети не противляться постановам закону. Деякі бюджетові прелімінарі предкладається повітовим виділам до затвердження, саме тоді, коли в них вставлено видатки на такі публичні цілі, що не є предвиджені законом. Якщо узгляднено у прелімінарах видатки на такі цілі, як ми вище під а)—в) вичислили, не предкладається прелімінарів повітовим виділам, а війти — по провірені громадських бюджетів — звертають їх громадам.

Підмоги для українських товариств у громадських бюджетах.

Сповняючи свої обовязки в области піднесення господарського добробуту, здоровля, освіти та загальної культури мешканців, повинні громадські ради згідно з арт. 17 самоврядного закону з 1933 р. і розпор. міністр. внутр. справ з 29. I. 1937 Вдз. ч. 9. — вставляти відповідні до маєткових засобів громади, у кожному разі поважні квоти на підмоги для українських товариств.. Можна вставляти до бюджетів квоти на добро місцевих філіяльних або центральних товариств. Можна отже вставити прим. квоту 50 зол. на ювілейний фонд „Просвіти“ у Львові, 25 зол. на бібліотеку для місцевої читальні „Просвіти“, 30 зол. для місцевого Кружка „Сільського Господаря“ на устроєння господарсько-ветеринарійного курсу, 15 зол. для „Рідної Школи“ у Львові, 20 зол. на устроєння дитячого садка, і т. д. Усе це — видатки, призначені на піднесення культури населення, тож після параґр. 49. згаданого розпор. такий бюджет не потребує затвердження повіт. виділу. Одначе треба завсіди подбати про те, щоб видатки на культурні підмоги находили покриття в доходах громади.

Українські товариства повинні що року в листопаді внести подання до громадської ради про підмогу. Якщо нема у громаді укр. ін. ського товариства, може радний-українець від себе таке внесення поставити. Якщо повітовий виділ накаже вичеркнути позицію на українські цілі, повинна громадська рада ухвалити, що поручується солтисові, аби вніс відклик до воєвідського виділу продовж 14 днів.

(Далі буде).

——o——

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Новинки

— **Зміна адреси.** Оцим повідомляємо віх наших Читачів, Дописувачів і Прихильників, що **„Наш Лемко“** перенісся з днем 15. травня ц. р. до нової домівки при вул. **Новий Світ 22.** Всі письма адресуйте: **„Наш Лемко“,** Львів, ул. Новий Світ 22. Окремо повідомляємо, що на цю адресу слід посилати належність за книжки й передплату.

— **Джерела нафтової ропи.** На просторі лісів у Березівщині викрили величезні джерела нафтової ропи. Добувають пів вагона денно. Підчас верчень потрапили теж на багаті джерела мінеральної води.

— **Авто впало з моста в ріку.** На мості над Білою коло Тарнова зустрівся особовий самохід з селянською фірою. Коли коні сполошилися, шофер так нещасливо скрутив автом, що воно розбило поруччя і з десятьметрової висоти впало в ріку. Потовчених пасажирів перевезли до шпиталю в Тарнові.

— **Згорів тартак** у Старій Веси коло Березова. Вогонь знищив до тла цілий будинок і машини. Крім того згоріла більша скількість дощок і брусів.

— **Помер ідейний українець.** У Перемишлі помер у 24-ому році життя Степан Федачинський, що видавав український двотижневик „Прорив“. У похоронах Федачинського взяло участь численне українське громадянство та великі маси селян. В. Й. П.

— **Академія з приводу 300-ліття** смерти Митрополита Рутського відбулася в Перемишлі. Приявні були ВПреосв. Кир Йосафат, численне Духовенство, громадянство і шкільна молодь.

— **Протижидівські заворушення** вибухли в деяких польських містах. В Бересті над Бугом усі жидівські склепи були так знищені, що остались тільки голі стіни. Заворушення перекинулося теж на провінцію, де дійшло до протижидівських виступів. В містечку Клобуцьку під Ченстоховою та в Камінці Коширському коло Ковля нищено жидівські крамниці та мешкання. Тепер, як пишуть польські газети, вже успокоїлося, поліція завела порядок.

— **„Подвиги“ москвофіля.** У Костаріцях повіт Сянік був парохом українець Впр. о. П. Салук. За те його т. зв. ап. адміністрація усунула, а дала москвофіла Венгриновича. Він розвязав українське церковне товариство „Апостольство Молитви“ і брацтво „Найсвятішої Евхаристії“, до того грубо поводиться з парохіянами. Люди не ходять через те до церкви і вислали на нього жалобу до Риму. А „устроня“ мов води в рот набрало...

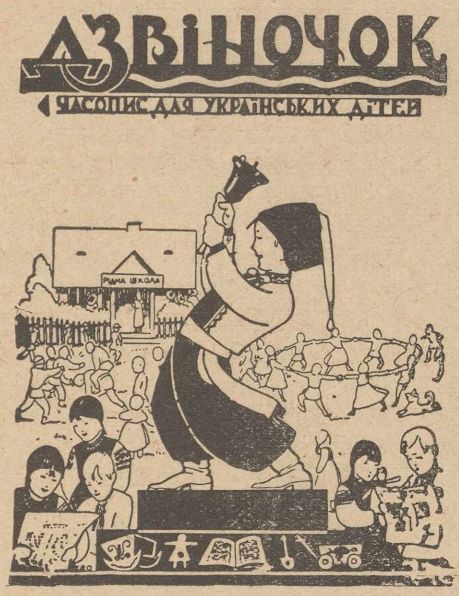

— **У роковини смерти Отамана.** Дня 25. травня ц. р. минуло 11 літ, як на далекій чужині, у Франції, в місті Парижі, упав мертвим Головний Отаман Українського Війська Симеон Петлюра. Замкнув на віки свої очі, один з найкращих синів України. Перервала його життя не куля воїна, але московсько-жидівського наймита, Шварцбарта. Память Великого Сина України позістане на віки в душі українського народу.

— **Чи ви вже подбали, щоб у вашому селі засновано Кружок „Рідної Школи“ та при ньому дитячий садок?** За інформаціями пишіть до Філії „Рідної Школи“ в Сяноці. У кожному українському селі закладайте дитячі садки! Обовязком українських родичів є подбати, щоб усі українські діти цього року провели літо в уркаїнському дитячому садку. Про можливі перепони при закладанні дитячих садків треба негайно повідомити централю „Рідної Школи“ та Українську Парляментарну Репрезентацію, щоб можна вжити інтервенції у відповідних чинників.

— **Шкільний страйк.** В селі Сквіртнім, коло Горлиць уже цілий місяць тягнеться шкільний страйк. Батьки не посилають своїх дітей до школи на знак протесту проти перенесення зі села учителя Юрковського до корінної Польщі та присланння учителя поляка, який не вміє української мови й до того вчить дітей з т. зв. „лемківського букваря“, що його ніяка шкільна вища влада не затвердила як відповідного шкільного підручника до навчання. Сквіртняни дуже добре знають, що це робота т. зв. „Лемкосоюза“, одначе краківський „Курієр“ не перестає репетувати та звалювати всю вину на українців, мовляв, — вони цему всему винні; тому цей українофобний „Курієрок“ накликує з цього приводу до репресій супроти українців, а не бачить комунарів з Криниці і Кросна...

— **Пересторога для родичів.** Не вільно розкидати на дорогах скла, цвяхів, грубого каміння, зокрема гостро будуть карати родичів або опікунів за малолітніх дітей, які проїзджаючих обкидали би камінням, або вуличним порохом і болотом. Тому запишіть вашу дитину до дитячого садка, там вона навчиться чемности й не буде кидати камінням за подорожними.

— **Визначні гості.** Й. Е. Преосв. Кир Василь Ладика, український Епископ у Канаді приїхав до старого краю та відвідав нашого Епископа в Перемишлі. У Львові побуде Преосв. Василь якийсь час, опісля виїде з кількома українськими священиками до Канади.

— **Памяті великого подвижника тверезости.** Для вшанування 55-ліття діяльности великого подвижника тверезости, Галицького Митрополита Йосифа Сембратовича уродженця Лемківщини (уроджений 8. XI. 1821 р. в Криниці, богословські науки скінчив у Відні, в Римі докторизувався, професор львівського університету, помічник-суфраган перемиського Епископа, в дні 18. травня 1879 р. стає Митрополитом Галичини, написав і видав до українського Духовенства безліч пастирських листів та для народу пастирські послання; Він перший звернув увагу на грізне положення та небезпеку, що алькоголь чинить великі спустошення серед народніх селянських мас) заходом українського протиалькогольного і протинікотинного Т-ва „Відродження“ у Львові відбувся на площі Сокола-Батька великий здвиг у неділю 23. травня ц. р. Українське громадянство Львова й

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му бе роб тному, що є Вашим братом!

околиці, розуміючи вагу відродженецького руху гідно вшанувало память Великого Достойника і Громадянина. Свято звеличав своєю приявністю Митрополит Шептицький, якому поверх 200 членів Т-ва та всі учасники академії влаштували сердешній привіт.

— **Пятий зїзд українських музейників** відбувся в днях 16. і 17 травня ц. р. в Перемишлі під протекторатом Впреосв. Перемиського Епископа Кир Йосафата й Кир Григорія. По Архієрейській Службі Божій відбулося торжественне відкриття зїзду. Опісля здавали звіти представники всіх українських музеїв. Приявні оглянули також виставу образів з приводу 900-ліття культу Богородиці на Україні.

— **Зацікавлення спортом.** На змаганнях Україна-Чувай у Перемишлі було багато „прочанів" не лише з поблизьких сіл, але й з нашої далекої Лемківщини. Кількох українців-молодців з Лемківщини приїхало роверами аж зпід Риманова (124 км в один бік!). Славно молоді юнаки!

— **Арештували** в селі Лабова новосандецького повіту купця Петра Беймука, якого підозрівають у комуністичній діяльности.

— **Горить господарське майно.** У селі Грушівка, повіт Березів підпалив хтось хату господаря Григорія Бабана. Хата згоріла разом з мертвим інвентарем, вирятували лише худобу. шкоди великі.

— **Чи всюди так урядують?** У волосному уряді в Мриголоді коло Сянока, секретар того уряду нехтує громадян та видає незгідні з правдою особисті докази, пишучи в рубриках: національність „руска" — а не українська. Нічого не помагає протест заінтересованих, які є свідомими українцями та домагаються належної пошани до своїх національних почувань. А може тамтим ввижається, що вони кінські паспорти видають . . . ?

— **Так званий гоноровий солтис.** Дня 20. квітня ц. р. відбулася в Сяноці судова розправа проти Міхала Філипа з Лодини, на якій зізнавало около 20 свідків під присягою за ріжні солтисівські зловживання. По цілоденній розправі засуджено бувшого солтиса в Лодині на кілька місяців арешту в завішенні, позбавлено його громадянських прав на 5 літ і він мусить звернути всі шкоди, які за свойого урядування заподіяв багатьом господарям Лодини. Отже носив вовк, тепер вовка поїли, бо „пан" солтис заєдно заказувався, що мусить повалити українців у Лодині.

— **За комунарські подвиги** велася теж у Сяноці продовж 3 днів судова розправа перед лавою присяжних суддів проти бувшого війта з Туринська, коло Команчі, „таваріща" Степана Макуха, Дмитра Ващишина й Андрія Сопінки. На основі вердикту присяглих суддів засудили „війта" Макуха на 10 літ тюрми, других обох підсудних звільнили від вини й кари. А люди в селі та в околиці кажуть, чи не краще було працювати з народом і для народу? Нічо йому теж не помогло відзначення за „сполечну" працю ані хрест заслуги. А Сопінка й Ващишин чи дальше підуть з мотикою на сонце? Чи раз на все відхочеться їм безбожницької саламахи . . .

— **Викрутився на смерть.** Семен Репела з Крижівки у Новосандечині, пішов служити недавно до війська, але його по 3-ох тижнях звільнили як невилічимо хорого. Зараз таки по повороті до дому він помер. Перед своєю смертю признався, що пив юшку з прасівки, вимоченій в оцті, щоб у цей спосіб маркерувати при війську та викрутитися з війська. Він не припускав, що така страшна отруя зажене його передчасно до гробу.

— **Крав корови і різникував.** Понижче села Ястрябика між Криницею й Мушиною загніздився якийсь „жезнік" Патиха в хаті вдови по Кметю. Що він там робив ніхто не знав, аж недавно поліційна ревізія викрила, що у вдови мясом і смаженіною завалені столи; Потиха вкрав корову аж у Ростоці Великій в господаря Івана Єдинака. За те буде тепер удовин різник кукати як спізнена зазулька за решіткою, а вдовичка дрібні сльози лляти не так за любимцем як за панським життям. Слід би ще того жида добре за бороду потягнути, що купує скіру з крадених коров, щоб йому раз на все відхотілося „гонделе" робити.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК"
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл. виносить річна** передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

— **Вивіз ярин.** З Польщі вивезено до Англії та Америки поверх півтретя тисяча сотнарів сирих городовин і в консервах за суму 80 тисяч злотих.

— **Гроші — смерть.** Іван Шипак зі села Шкляри, коло Яслиськ вернувся перед Великоднем з Америки і привіз „кусцьок" долярів. Його жінка разом зі своїм любовником Андрієм Котисом убили Шипака, щоб забрати собі доляри, після чого повісили трупа та донесли поліції, що Іван сам повісився Злочинців арештували, їх чекає тяжка кара.

— **Прохаємо всіх наших Передплатників і Дописувачів** збирати та що якийсь час пересилати нам зужиті вже поштові значки (перебиті печаткою). Зокрема прохаємо наших Читачів закородоном посилати нам старі значки, які Редакція зужитковує на пресовий фонд

— **Будують автостраду Криниця—Мушина.** У Новосандеччині будують тепер автостраду, що получить два найкращі літниська Криницю з Мушиною. Дорога буде ще цього року готова. Будову цеї дороги намічено ще в 1806 році, тоді теж окрема комісія з Нового Санча постановила висипати охоронний вал перед виливом Криничанки, що заразом творити буде дорогу до Мушини. Цікаве врешті, чи багато наших українських безробітних найде працю при цій роботі.

ЯК куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" у Тернополі

Головні напрямні москвофільсько-комуністичного союзу і співпраці в Лемківщині.

(Спільна програма протикатолицької, протиукраїнської і протисуспільної боротьби).

Першою основною точкою, на котрій зійшлося москвофільство з комунізмом на Лемківщині, це **спільна плятформа явної і отвертої чи скритої, підступної і позакулісової боротьби проти католицизму, Католицької Церкви й Церковної Унії на Лемківщині!** Насувається питання, з яких понук, мотивів і причин зупинилось на тій точці москвофільство, та з яких зупинився комунізм?...

Москвофільство це політична і релігійно-церковна ава гарда заборчої націоналістичної Росії на галицькому терені взагалі, а на лемківському зокрема... Таким було воно в минувшині, таким є воно також і тепер!... А що релігійним „вірую“ і душею націоналістичної й імперіялістичної Росії була релігійна схизма, як протиставлення до католицизму, а зокрема Церковної Унії, отже тим самим і **галицько-лемківське москвофільство стало відразу здекларованим симпатиком російського православія, а зазвятим і запеклим ворогом католицизму й Унії...** На цій основі москвофільство, користаючи зі сприятливих собі, повсенних історичних обставин, повело в 1926—1930 р. р. нагальну боротьбу — атаку проти католицизму й Унії на Лемківщині, бажаючи тут за всяку ціну поширити т. зв. „прадідную, русскую веру“ у формі російського православія, та оживити і скріпити тим російську національну ідеольогію і російського духа між Лемками...

Колиж іде про поборювання католицької віри, католицизму й Унії, то цю точку, як одну з перших і найголовніших, а властиво таки **як найпершу і найголовнішу, містить теж у своїй програмі і комунізм.** І справді комунізм всюди на теренах, які він захопив і загорнув під своє панування, винищує в першій мірі і на першому пляні католицизм і Католицьку Церкву, а вже більше зглядів, — принайменше тактично, — та більше толеранції проявляє він для релігійних сект, та для услужного собі російського православія... Що більше? Навіть толерує з тактичних зглядів у себе т. зв. „містоблюдителя“ патріяршого престолу в Москві, православного митрополита Сергія.

Так отже безпощадна боротьба проти католицького духа в народі проти Католицької Церкви, католицизму, та Церковної Унії — це та перша і найголовніша, спільна точка стичности і співпраці, на котрій — і принципово і програмово — змінилися і держать разом сильно одну руку комунізм і москвофільство на Лемківщині!... Бувало тут навіть, що явні атеїсти і комуністи робили, та попирали тут рух за російським православіям!.. Розуміється не з любови до православія, котре вони теж нехтують, лише тому, щоби при його помочі вбити тим скорше католицьку релігійну едність між народом!... **Отже розпочата** (принайменше реклямово і формально), **москвофілами „праця“** над усуненням релігійної схизми, та привернення католицизму й Унії на Лемківщині, це в самій річи блудне, зачароване колесо, бо це у практиці нічо інше, як **смішна, безвиглядна спроба прогнати біса при помочі біблійного велзевула**, яка рішучо ніколи не вдасться!...

Дальше!... **Друга, спільна точка схожости між москвофільством, а комунізмом на Лемківщині це безпощадна боротьба проти Українців й української, національної ідеольогії!...** Москвофільство, йдучи за своїми націоналістичними, російськими принципами, та виконуючи — при сприяючих собі зовнішніх обставинах — свою партійну програму, зірвалося тут до безвиглядного діла припинення розбиття і знищення національної консолідації і скріплення українського елементу на Лемківщині!... І в цьому то дусі і напрямі йдуть всі його очайдушні зусилля і стремління його виконавчої, партійної експозитури на т. зв. „Устроню“!...

Таку саму програму, тільки без порівнання з більшою жорстокістю і цинізмом, безоглядністю і терором, **реалізує теж московський комунізм на тих українських землях,** які він насильно спанував і брутально поневолив. Там стенка, Соловки, заслання і каторга, колхози, колгоспи, та крайна, фізична нужда і голод, **а вкінці вже і вощі,** (котрих не брак ні російським большевикам, ні „нашим“ доморослим москвофілам!...), **ось це своєрідна рубрика понурої, чорної анальогії (подібности) між російськими большевиками, а тутешніми москвофілами в принятім ними трактуванню Українців!...**

Вкінці і **на суспільній області** не є лемківські москвофіли від цього, щоби — гейби з вдячности за комуністичну поміч в боротьбі проти українства — не піти на руку московським большевикам!.. Маємо тут на гадці **совітофільську переселенчу пропаганду на Лемківщині москвофіла інж. Дуркота, та такого самого роду агітацію, розвинену москвофільською брошурою „Лемковина Сибір“...** Бо дорадживати нашим Лемкам переселення на московсько-большевицьку Сибір — то щож це більше, або менше, як не явне захвалювання і пропагування „суспільних“, большевицьких порядків, яким мали би добровільно підчинитись евентуальні, лемківські переселенці на Сибірі?!...

Такі є головніші точки спільного, москвофільсько-комуністичного союзу і співділання на Лемківщині!... Тому кличемо словами Тараса Шевченка: **„Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде!...“**

ЛИСТУВАННЯ.

Хв. Читальня „Просвіта“ в Гуті: передплата заплачена по кінець травня 1938 р.

Вп. Осип Кіт у Кінському: Вп. Михайло Давида в Межибродді по кінець 1937 р.

Вп. Іван Індик у Гломчі: по кінець червня 1937 р.

Вп. Василь Середницький з Улюча: по кінець червня 1937 р.

Хв. Кружок „С. Г.“ в Улючі, Хв. Чит. „Просвіта“ в Лубні, Хв. Чит. „Просвіта“ в Глудні: по кінець 1937 р. Привіт.

Вп. „Капка“: щиро сердечно дякуємо, використаємо і просимо ще. З християнським українським привітом.

„Світ Дитини“ буде одержувати Іван Рудавський та Іван Одрехівський в Дошні, к. Риманова.

На Захоронку в Боську, прислала громадянка Анна Оліяр з Америки 4 ам. доляри. Хто черговий?

Ще раз прохаємо всіх, що досі ще не вислали належитости за побрані книжки, щоб негайно старалися вирівнати свої рахунки та не нищили Видавництва.

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди
„ЕТАН“
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.
Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Іван Лішнянський.

Про лемківську і бойківську загонову шляхту.

(Докінчення).

Добряни не були вдоволені зі свого суспільного становища як замкових слуг та добивалися всіми силами шляхоцтва, котре надало їм по довгих заходах аж по 163 роках, саме в 1565 році на варшавському соймі. Щойно тоді вони могли отверто сказати, що вони правдива „ходачкова" шляхта з польськими гербами „Leliwa". Одначе того їхнього шляхоцтва не дуже проча стара шляхта респектувала. Траплялося часто, що на них так само, як на простих хлопів або на королівщини нападали ріжні голодні військові хоругви (відділи військ), які вертали з воєнних походів, як з під Корсуня, Пилявець та інших, нищили їх майно й забирали все до тла, як у Тиряві Сільній, Семушевій, Голучкові, Глумчі, Улючі. За ці грабежі Добряни скаржилися в королів: Яна, Казимира, Михайла й Яна Собеского, і покликувалися на те, що вони „пани шляхта". Всі три королі видавали відповідні універсали, що військові коротви не сміють нападати і грабити „панів Добрянських'

З цього всего бачимо ті, доходимо до переконання, що це все була „ходачкова" **українська шляхта,** яка вийшла з Улюча, де в наших княжих часах були маґнати українські бояри. Може бути, що цей Юрко, Зенько і Дмитро, що в 1402 році дістали від Ягайла ґрунта в Добрій були потомками українських боярів (а за Польщі збідніли, стали слугами (serviles), а їхні потомки доперва в 1565 році дістали польські герби й польське шляхоцтво, як які дитячі забавки, одначе в них **душа, і кров зістала українська, як також українська церква й мова!** Про це все знають добре всякі Jany, Wiktory, але щож їм шкодить в мутній воді ловити риби, і збогачувати свій народ всякими відпадками, всяким сміттям. Хотяй пословиця каже, що сміттям печі не нагріеш!

Такої загонової шляхти, що то повстала з давних королівських служок (servles) є трохи на Лемківщині в другому селі Лодині. Але що з такої шляхти, що кому з гих гербів. Нині цілий світ ніякої шляхти **з уродження** не узнає! Вже 150 літ минає, як всіляке шляхоцтво **з уродження скасувала французька революція!** Шляхотним чоловіком нині є лише **той,** хто **наукою** і **добрими ділами на це собі заслужить,** але шляхти з уродження не признає ніхто у світі, а також не признає тепер польська держава! Отець міг бути колись шляхотним, як наставляв свою грудь в обороні держави, а син його міг бути послідний розбишака-злодій, тому не міг бути шляхтичем, а був ним з уродження, бо такі тоді були права. Сьогодні того всего нема! Ходачкова шляхта збідніла, і на Бойківщині (в Турчанщині і Самбірщині) і на Лемківщині в Сяніччині. Та всетаки деякі людці ходять по шляхоцьких селах, баламутять „шляхту", відвертають її від віри дідів і прадідів, намавляють до переходу на латинський обряд, намавляють до зміни нації. Возять їх світами, показують грушки на вербах, дають задармо їсти й пити, як давно робили маґнати! Та цим страшно її деморалізують, про що самі вже добре переконалися. Бо як прийшли до турчанської шляхти збирати гроші на фонд народової оборони, відрубав їм шляхтич ось як:

— Що? — я польський шляхтич, а ви хочете, щоб я вам давав гроші на якусь там оборону? Ви, мабуть, не знаєте, що я шляхтич, а шляхтич ніколи не дає грошей!

Ех! Натерпівся він доволі від них! Так їхав Андрій, а з ним і думи його.

За деревами на закруті здержав коня і відвернувся взад, бо хотів пана коменданта перепросити... але о диво! Замість пана коменданта, видно зза сідла тільки його ноги, задерті до гори!

Станув. Глядить та очам своїм не вірить! З уст цюрком кров летить, а в руці пана коменданта револьвер! Застрілився, а Андрій не чув, бо слух його на війні при канонах притупів.

— Ах доленько-ж моя! Ще тільки того мені бракувало! Ще скажуть, що то я! — бідькав Андрій скоро завернув до міста.

——o——

І. Ш. Лукавиченко.

Чорна доля.

— Тпррр! Ще наїшся! Заробив так і зїш! Гарний вівсик, чи не з Подоля? Добрий пан, бо дав аж два золоті. Треба купити хліба муки і рижу, а ще й останеться на пачку махорки. Тпррр! Но, їж, їж! — так говорив зі своїм конем 68-літній Андрій.

Фіякрував і з того заробітку виживлював свою родину.

— А ви, Андрію, вертаєте зараз до стації?

Андрій підніс голову і побачив над собою пана коменданта в цивільному убранні.

— Як пан комендант кажуть, то й зараз! Але-м пана коменданта не пізнав! — усміхнувся під вусом Андрій.

— Так добре! Сейчас поїдемо тільки скочу собі по тютюн!

Пан комендант відвернувся і пішов до трафіки.

— Їж, їж! Бач, зараз вертаємо! — припрошував Андрій коня до оброку, а кінь гейби розумів і їв скоро, підфоркуючи що хвилини.

Старий васонг тирчав, як у млині, але Андрій не зважав на це й підганяв карого ще більше, щоб біг повним кроком, бо так пан комендант казав. Тяжко, бо вітер, як на злість, дме в самі очі, але карий біжить і форкає. Андрій закурив би, бо якже — їхати так парадно і не курити? Але аж там далі за деревами звільнить трохи, перепросить пана... і закурить.

Ех! Навозився вже він доволі тих панів і панят до стації і від стації. А були й добрі й злі. Він всім догоджував, як міг, щоб ніхто на нього не нарікав, але за те жидифірмани робили йому ріжні пакости! Коли піде до потягу по „гостя", тоді „псявіри" попідтинають посторонки й як тільки кінь шарпне — відразу рвуться! Андрій злазить з воза, а пани проклинають але Андрій їх успокоює і показує, що це навмисне, жидівська робота..., або ножами попробивають йому сідло..., або під рядно, котрим накриває сидження, понакладають „шпанеґлів" гострими кінцями до гори... І представте собі: Сідає пузата пані, аж тут як не підскочить з криком... та зараз злазить з воза, нарікаючи на Андрія, а Андрій Богу духа винен! Усе ті паршивці! Ще покпивають собі з нього старого! Невіри!

Ех! Натерпівся він доволі від них! Так їхав Андрій, а з ним і думи його.

За деревами на закруті здержав коня і відвернувся взад, бо хотів пана коменданта перепросити... але о диво! Замість пана коменданта, видно зза сідла тільки його ноги, задерті до гори!

Станув. Глядить та очам своїм не вірить! З уст цюрком кров летить, а в руці пана коменданта револьвер! Застрілився, а Андрій не чув, бо слух його на війні при канонах притупів.

— Ах доленько-ж моя! Ще тільки того мені бракувало! Ще скажуть, що то я! — бідькав Андрій скоро завернув до міста.

——o——

тич! — маю давати на Ф. Н. О. — най Польща мені дасть!

Або як каса казала платити рату, другий шляхтич відрубав:

— Що? — я з ґенералом обід їв, хай Польща за мене заплатить, бо я польський шляхтич!

Війт шляхоцького села в турчанському повіті перед приїздом ріжних достойників, ходив по селі і збирав жертви на будову косцюлка, а достойників, які приїхали, витав бандерою, яка несла біло-червоні хоругвки, за що давали їсти і пити всій шляхті, з винятком хлопів. Той сам війт, як у два тижні пізніше приїхав наш єпископ, витав його рівнож хлібом і сіллю біля церкви з бандерою, яка несла жовто-блакитні хоругвки.

До одного шляхоцького села в самбірському повіті приїхав не наш посол і зачав намавляти нашу шляхту на перехід. Маса людей вписалося. По двох місяцях один інтеліґент-шляхтич, свідомий україєць, запитав тих самих шляхтичів: — Но, як там у вас? Позаписувалося багато?

— Так, прошу пана, ми думали що він буде щось давати, то ми вписалися. Але, що він нічого не дає, най його чорт бере!

От такого то сміття досить багато між нашою загоновою шляхтою!

Але здорове зерно не полетить з половою. Воно лишиться на своїм місці, при вірі і мові своїх дідів і прадідав, що сплять вічним сном на сільських цвинтарях в тіні розлогих лип і дивляться їхні душі з неба на своїх поганих правнуків, що вони нині виробляють!

Найбільший національний обовязок.

Виховувати, це клич теперішньої хвилі. Проблєма, над якою не проходить байдуже преса. Всежтаки під цим словом „виховувати“ наш загал, не тільки на Лемківщині, але і на всіх українських землях, ще не зібрав в собі повного поняття під оглядом якости праці, ані також не зміг вповні приложити її до вимог нашого життя.

Повним, але не обосторонним переведенням в життя цього великого завдання занялася „Рідна Школа“ зі своїми школами та садками, що охопила в свої рямці шкільне виховання, закладання садків, навязуючи контакт більше з містом, та менше з селом.

Вже таки саме слово „виховувати“ в розумінні суспільної роботи — каже нам його розуміти як постійний, сталий вплив на масу й як працю від коріння до основ, себто звернути свої зусилля на корінь нації — отже на село і переводити його від самих основ — отже від виховання сільської дітвори. Так якось у нас на Лемківщині завелося, що навіть у цих селах, де йде яка культурно-освітня праця, там не звертають уваги на національне виховання дітей. Ми ще працюємо трохи над старими, закладаємо читальні, кооперативи ріжні драматичні гуртки чи освітні. Відродження і т. д. — одначе над вихованням дітей ніхто не думає й ніхто таким національно-громадським вихованням не займається. Та це велика похибка!

В нинішних часах кожний чоловік, навіть найбідніший, може розвинути свойого духа, свою інтеліґенцію, а тим самим знайти дорогу до кращого завтра. Але треба памятати про одно. Науку треба зачинати від малої дитини. Як старого дерева ніякий огородник не випростує, так само і чоловік, який замолоду нічого не читав, не мав нічого спільного з книжкою, на старі літа вже собі нічо, або дуже мало поможе.

Світ іде швидкими кроками вперед. Хто слабий, неосвічений, мусить загинути, бо використають його сильніші, мудріші, більш учені, спритніші. Ми мусимо дати нашим дітям нашу українську книжку, бо в противному разі впаде на наші голови вєжкий гріх, гріх, що ми засудили наших дітей на нужденне життя темних поштуркайків. Книжка це найцінніша річ, яку за наші вбогі гроші можемо купити для дітей. Отже коротко: **Нашим сільським дітям на Лемківщині треба дати в руки свою українську книжку.** Знаємо, що мало є таких багатих між нами, щоб самі собі могли більше книжок купити і тому треба собі спільно радити. **Треба закладати дитячі бібліотеки в кожному лемківському селі.**

В кожному нашому селі повинна знайтися свідома одиниця, яка дасть ініціятиву і зорґанізує таку дитячу бібліотеку. При добрій волі діло буде започатковане. Дитина довідується з таких книжочок про ріжні річи, розвиває свої думки, мудріє, легше радить собі в житті і вона вививається зі страшної темноти, в якій ще потапають деякі наші села.

Великого значіння набирає справа дитячих бібліотек, зокрема на тлі нинішних шкільних відносин на Лемківщині. Ми бачимо, що майже всі наші сільські школи з українською мовою навчання замінено на школи з польською мовою навчання і т. д. І власне енергійна праця над закладанням бібліотек буде найліпшою, найрозумнішою й найсильнішою нашою відповідю на ці порядки.

Подивімся на доброго господаря-огородника, на що він покладає найбільші надії, на старі дерева чи на щепи? Розумний огородник покладає найбільше надій на щепи. він мріє заздалегідь про те, що то буде, які то будуть овочі, як виростуть його защеплені шляхотні зрази? — А старі дерева? Щож старі дерева вже жадної несподіванки огородникові не можуть зробити. вони вже з себе більше нічого надзвичайного не дадуть, бо не можуть дати. Наші діти це ті щепи. **В дітях надія кожного батька, в дітях надія кожної матери. І в українських дітях надія українського народу. З нинішнього покоління українських дітей мусить вирости сильне, розумне, просвічене, зорганізоване й активне покоління народу, покоління, яке зуміє і зможе виборoти нашому народови кращу долю.**

Іван Г.

Гроші у болото.

Під таким наголовком помістило „Діло“ (ч. 107) статтю, в якій говорить про витрачування державних грошей на видавання нікому непотрібних „гуцульських“ календарів, „лемківських“ букварів і читанок, ріжних ґазет (криницького „Лемка“ — замітка склад.) і т. д. „Діло“ питає: „Чи колиб ті гроші були пішли на українські школи, на українську культуру, на господарське піднесення волинського села, то чи не принеслоб воно більшої користи для українського населення і для держави? Або згадані шкільні експерименти на Лемківщині: чи дійсно так багато поляків щиро вірить ще, що шкільні підручники, писані спеціяльним мовним „воляпіком“, якимось диким язичієм, якого не розуміє ні один лемко, підручники, проти яких бунтуються й батьки й діти доводючи аж до судових розправ — що ті підручники, це не викинений у болото дорогий гріш?“

НАША НОВА АДРЕСА: „Наш Лемко“, Львів. Новий Світ 22.

ЛОСЄ, ПОВІТ НОВИЙ САНЧ.

Невеличке українське село (45 хат) тужить за кращим життям й освітою. Тому в дні 21. березня ц. р. зійшлися господарі (30), щоб заложити в селі Кружок „Сільського Господаря“. Вони уложили вже плян праці того товариства, саме постановили переводити уліпшення в полевій господарці, годувати молошну тварину, курей, кріликів пізніше пасіку та городництво. Одначе Кружок С. Г. не удостоївся затердження, мимо того, що великі державні мужі стоять за піднесенням рільної культури, поборюванням безробіття та нужди й голоду села. Дивна ця заборона, бо чейже краще, щоб зростало багатство й добробут — як множилися ряди напів голодних і зле ґаздуючих малоземельних селян. Чей кожний має право — та обовязок (!) стреміти до всенароднього добробуту. Що на це панове з львівської хліборбської палати?

——o——

РОСТОКА ВЕЛИКА, КОЛО ЛАБОВОЇ.

У селі є кооператива й читальня Качковського. Одначе з цеї читальні таке „світло“ йшло в село, що місцеві господарі нарешті зрозуміли, де їм шукати рятунку. Тож коли до села загостив орґанізатор Т-ва С. Г. Михайло Ревак, радо його Росточани привітали, вислухали пильно реферат про значіння рільної освіти та потреби нового способу господарки. В дні 21. III. ц. р. відбулися основуючі збори Кружка „Сільський Господар“, але дальше теж прийшла заборона.

——o——

БЕРЕСТ, ПОВІТ НОВИЙ САНЧ.

Дня 4. квітня ц. р. відбулися кооперативні сходини, в часі яких М. Ревак виголосив реферат про потребу орґанізації хліборобів-господарів у кружках С. Г. Село гарно працює над економічно-господарським піднесенням свого варстату праці. Маємо надію, що праця ще краще піде в новоснованому кружку „Сільського Господаря“.

——o——

ФЛЬОРИНКА КОЛО ГРИБОВА.

Велике й гарне село, одначе у двох таборах: одні господарі, хоч цих менше, ідейні українці грекокатолики, другі „православні“. Фльоринчани знані з того, що мають найкращий в околиці церковний хор і Марійський Кружок.

Занотовуємо ще одну радісну вістку, а саме, свідомі, працьовиті та напричуд талановиті й характерні наші Брати у Фльоринці основали в дні 7. квітня ц. р. Кружок „Сільського Господаря“, щоб і святих хлібець кращий дячився на їхньому столі. Мило таку подію подати всім до відома. Шлемо Вам Браття у Фльоринці наші християнські бажання — Господи помагай!

——o——

РІПНИК, ПОВ. КОРОСНО.

На ерекційному ґрунті біля церкви поставили москвофіли під проводом свого „ряного“ батюшки Міровіча цеґольню й мають робити цеґлу на якийсь, блище неозначений дім. То за ті доляри, які жертвувала якась перша особа в Америці. Та тут нічого собі. Але москвофіли під проводом „устроня“ сталися безлично самопевними. Колиби священик українець щось подібного зробив, саме побудував таку цеґольню на українську ціль то напевно опинився б... на Сибірі або в якійсь Радоцині. І, хоч з тих домів будуть колись часовні, то з „устроня“ на ті справи дивляться через... табаку і... сахарину. Та ще крім цього цей батюшка казав витяти багато ліса на випалювання цеї цегли. А потім будуть робили доходження й оклеветували священиків-українців, що то вони ліс знищили. **Батіг.**

——o——

ЧОРНОРІКИ, ПОВ. КОРОСНО.

Останніми часами наше село стало славне хочби з того, що всякого рода посади у нас надає адвокат Возняк з Коросна. Він то постарався, що учительку українку перенесено деінде, а крім того і займається переношенням священиків. І то ще як займається! До року „курія“ призначила вже четвертого священика. А все, коли мають з Чорнорік кинути кудиінде священика, то це наперід зповідає господин з Коросна. Може дехто запитає, чому господин В. такий мстивий на священиків-українців. **Бо жаден з тих священиків не погодився мешкати в його брата в Чорноріках і не віддав тому братові в уживання ерекц. поля, як саме бажав собі господин Возняк.** Словом: у нас гарні відносини витворило „устронє“. Але про те ще напишу. **Смерічка.**

——o——

ВАНІВКА, ПОВ. КОРОСНО.

Цього року показався трохи відрадний стан в селі, бо чим раз менше піяків в селі. Є ще кількох старих, запеклих, а з молоді то вже мало. Таку молодь належить похвалити, коли не хоче йти слідами старших деяких мочимордів. До тих старших мочимордів належить зачислити і предсідателя тут. читальні Качковського і комітетового до будови Народнього Дому. Мабуть тому пив горівку, що далися отуманити деякі хлопці, які при каміню робили задармо, а знова деякі Ванівчани це каміння за дармо возили, а сам „товариш“ За... Яць добре собі казав заплатити за роботу при лупанні каміння, щоб було за що пити... з коханками. Добрих провідників має Ванівка. Що?

В читальні Качковського у Ванівці була також „забава“ зі співами і танцями в сиропустний тиждень. Не знати, що і як там було, як йшла забава. Бо на попередній „забаві“ червона „братія“ пралася по „мордах“ і вирізували собі кишені та вкрали 1 чи 2 куртки.

В селі є теж коршма, яку має від нового року „пан Цириль Конарскі“. Від тої коршми так згордів, що добре до гори голову тримає. І то на початку, не знати, що дальше буде. Чи не стидно тобі „пане“ Цирилю, що на нужді свого брата (хоч піяка!) хочеш дороблятися? Скажи, чи вийде тобі на користь кривда родин, яких члени (батьки) запиваються? Ганьба!

Сусід.

——o——

ВОЛОДЖ КОЛО ДИНОВА.

Дня 28. березня ц. р. відбулися в селі загальні збори Районової Молочарні в салі Українського Народнього Дому. Збори відбулися при співучасти 60 членів і ревізора Р. С. У. К. у Львові, інж. Мосори. Районова Молочарня у Володжі повстала в 1936 р., та за так короткий час зорґанізувала 8 сіл, 10 збірниць при зрості з 27 членів-основників до 574 членів. Молока доставлено загально 258,000 літрів найбільше з Володжі, Лубної, Се-

лиськ, Глумчі, Лодини, Улючі, Доброї та Яблониці. До нової Надзірної Ради вибрано як голову Впр. о. Т. Марківа, 7 членів з Володжі 5 з других сіл, саме: 2 з Лубної 2 з Лодини, 1 з Доброї та 6 заступників. Розвиток нашої молочарської кооперації спирається на нужді нашого села. А причиною цеї нужди — брак землі. Слід би лише памятати, щоб не все молоко відносити з господарства до молочарні, бо в хаті треба ще молока для дітей.

——o——

БЕЛЗЕЦЬКА ХРОНІКА.

Передруємо за „Новим Часом" (ч. 103) вістки з діяльности філії „Просвіти" в Белзі тому, що вони цікаві для наших читачів, з поміж яких багато перебувало в часі минулорічних жнив на сезонових роботах по дворах у Белзчині. Праця філії Товариства „Просвіти" в Белзі за 1936 рік представляється ось так: На початку 1936 р. було в районі філії 29 читалень; основано чотири нові читальні в Гільчім Ворохті, Себечові, Хохлові. З акцій, які перевела філія в 1936 р. на виріжнення заслуговують такі: **1) Лемківська.** В часі жнив перебувало багато сезонових робітників з Лемківщини на роботах по дворах у Белзчині. Щоб наші громадяни заопікувалися та зблизилися до них, Філія перевела в тому напрямі пропаганду. І так видано обіжник до читалень та інших установ, священиків і преси. Між робітників роздано даром 250 книжок та 374 чисел часописів — головно „Нашого Лемка". Дальше „Новий Час" подає звіт зі збірок на бібліотеки, вистави української книжки і преси і т. д., але це з браку місця пропускаємо. У закінченні щиро дякуємо голові Філії „Просвіти" в Белзі, Впр. о. канонікові Ил. Гелі та белзецькому Громадянству за ідейну працю та безінтересовну поміч для наших братів з Лемківщини. — Редакція.

——o——

„Народна Торговля"
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Українська греко-кат. церква у Вірхомлі.

ПОШИРЮЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ КНИЖКИ Й ЧАСОПИСИ.

Під таким кличем відбулася анкета в селі **Гломчі** коло Сянока, в дні 23. IV. ц. р. в домівці читальні „Просвіти" при участи відпоручника „Українського Бескиду" в Перемишлі (ул. Водна 10/II.) та місцевого громадянства. Кольпортер зголосився добровільно; всі розуміючи вагу друкованого здорового українсько-католицького слова та заразом маючи на оці небезпеку й чорну роботу комунарів-безбожників жидів — по вислуханні реферату предсідника українсько-католицького Видавництва підбадьорені та веселі розходилися по своїх хатах з бажанням, щоб під кожну стріху на Лемківщині заходило ясне сонце християнської національної правди. Така сама анкета відбулася 25. IV. ц. р. в **Добрій Шляхетській** в салі Українського Народнього Дому. І тут теж було багато приявних, кольпортера назначено (добровільно), по анкеті спокійно всі вертали додому.

Пізним вечором того самого дня промовляв ще відпоручник в читальні „Просвіти" в **Кінськім** повіт Березів, з дуже добрим успіхом.

Окремо була цікава анкета в **Улючі над Сяном** та хоч як вона важна змістом і „причинками" посторонніх чинників, що старалися перешкодити цій важній справі у поширенні української католицької преси, одначе з незалежних від нас причин, ставимо на цьому місці кропку.

——o——

МОРОХІВ ПОВ. СЯНІК.

День 9. травня ц. р. був у нас великим, радісним днем, одним з тих, що про них память довго триватиме серед нашого села й цілої околиці. Того дня відбулося в нас посвячення домівки, яку набув Кружок РШ. на власність. Колись була в цьому домі коршма, де нарід тратив майно й розум. Тепер це осередок культурного руху. Ми пізнали, що нам не треба горівки ані коршми, але треба нам освіти.

На це свято прибули зі Сянока: п. Олена Ванчицька як представниця „Українського Народнього Дому" і Др. Степан Ванчицький голова Повітового Кружка РШ. Зібралося багато народу з Морохова, Мокрого, Чашина, Загіря, Височан, Лукавиці та інших громад. Домівка зі сценою була гарно прибрана завдяки п. Рибаковій, п. Анні Чабанівній та місцевим дівчатам.

Чину посвячення довершили: Впр. о. кан. Гентиш із Загіря і Впр. о. парох М. Рибак з Морохова. Потім промовив до зібраних сердечним словом Впр. о. кан. Гентиш вказуючи на високі завдання, що їх має Рідна Школа виконати у вихованні молодого покоління. Впр. о. парох Рибак згадав про заходи америк. громадян Морохова що своєю жертвою головно помогли викупити дім з чужих рук, підніс заслуги Івана Платоша, що найбільше натрудився коло основання Кружка РШ та був першим його головою, при чому відступав через кілька літ даром свою хату на домівку Кружка, дальше Миця Михайла, що під його проводом Кружок розвивав широку працю, устроював концерти, театральні вистави, трикотарський курс, — теперішнього голову Кружка Михайла Маслюка, що за його видатним старанням закуплено домівку. Впр. о. парох подякував теж Іванові Грицевові, що безплатно відступив в останніх 2 роках домівку, — та всім громадянам, що прислужилися для розвою Кружка, виявили йому прихильність та помогли до придбання власної домівки.

В 6 год. попл. відбувся у власній домівці Кружка концерт у честь Тараса Шевченка. Усі хорові точки ведені справно під проводом п. Анни Чабанівної випали добре. Бездоганно випали теж деклямації особливо деклямація дітей. Ідейна і свідома молодь Загіря та Згутиня прибула під проводом п. Рося й виконала на концерті по мистецьки кілька музичних точок. Салю була переповнена публикою. На закінчення відбулася забава.

Усе те проминуло спокійно культурно.

——o——

ЯБЛОНИЦЯ РУСЬКА.

У цьому селі й в Грушівці повіт Березів засівся на панських добрах жид, що виорендував від панів поле. Та він за те, що нарід за пів дурно працює в його, хотів робітників втроїти. Саме до бульбяної зупи, казав замісць муки насипати гіпсу й так зварити страву для тяжко працюючих наємників — кажуть — пейсатого) дідича, що мовляв: „оні то зедзом“. Коли робітники про це довідалися, зажадали з обуренням видачі робітничих книжок і заплати за роботу. Щойно поліція з Улюча змусила (люди в'ін видав книжки і робітники спокійно розійшлися до своїх хат. З цього бачимо, що й робітники повинні зорганізуватися, тоді провід подбає про їхні права й орендаторська самоволя скінчиться.

——o——

КОШТОВА ПОВІТ ПЕРЕМИШЛЬ.

Дня 4. квітня ц. р. відбувся концерт в честь нашого Генія Т. Шевченка в нашій читальні „Просвіти“ У програму входили слідуючі точки: Заповіт — хор. Вступне слово — виголосив мр. Кобузинський Григорій, адвокат з Дубецька. Садок вишневий — хор. Було колись на Вкраїні — декл. Іванечко Михайло. Ми в купочці — інсценізація Бють пороги — декл. Іваночко Марія. Посіяла руту — хор. Ой немансма (Гамалія) — декл. Деркач Осип. У тієї Катерини — інсценізація. Гомоніла Україна — декл. Татарин Стефанія. Притів Тарасові — декл. Сковрінок Остап. Пряла-же я куделицю — хор. За байраком байрак — декл. Данчак Меланія. Сонце заходить — жіночий хор. Ой чого ти почорніло — декл. Галій Юстина. І світає і смеркає — декл. Кліш Остап. Розрита могила — інсценізація. Женчичок - бреничок — хор. Закінчення — о. Гук Михайло, священик зо села Іскані, котрий приїхав на концерт. Національний гимн. Подяка і кілька теплих слів до зібраних — голова читальні — Володимир Кашицький. Треба признати велику працю делєгатові філії „Просвіти“ з Перемишля, Стефанові Микиті, що за так короткий час чудово і гарно вивчив мішаний жіночий хор співом пісні. Саля читальні була по береги виповнена, не скоро Костівчани забудуть цей вечір. Мусимо теж зложити подяку урядовцям філії „Просвіти“ з Перемишля, що так щиро дбають про нас українців на заході.

Українець.

ЗАГІРЄ КОЛО СЯНОКА.

Дня 21. III. ц. р. відбулися Загальні Збори кредитової кооперативи „Ослава“ в Загірю. Зі звіту Управи видно, що кооператива дуже гарно розвивається. На початку 1936 р. було 103 членів, вписалося 12 нових членів, виступило 9. Тепер кооператива має 106 членів. В кооперативі вписове виносило 5 зл., удір 50 зл. з пятькратною відповідальністю. Цілий оборотовий капітал за діловий рік виносив а) у власних капіталах 8.261.10 зл., б) у чужих капіталах 4.809.70 зл., разом 13.070 зл. 80 с. Зиск зі звітового року виносив 221 зл. 5 гр., з котрого призначено на церкву в Загірю 20 зл., на церкву в Загутині, в Долині, в Великополі по 10 зл. На Рідну Школу 15 зл., на Українських Інвалідів 10 зл., на Народній Дім у Сяноці 15 зл. На зборах був присутний п. інспектор А. Гаврилко зі Львова, котрий виголосив реферат про кооперацію і зазвізвав присутних, щоб як найдальше поширювали ідею кооперації. За примір поставив він кредитову кооперативу в Бонарівці, котра мала 30.000 річного обороту. Слід зазначити, що кооператива в Олявах і Загірю основана в 1927 р. за ініціятивою о. Миколая Гентіша, п. Симка Івана купця з Загіря й других. Завдяки їх енергійній праці кооператива, яка почала діяльність від 500 зл., дійшла до того, що за 9 літ має 13.070 зл. 80 с. обороту річно. Також треба зазначити, що з Загірю до війни було сильно поширене москвофільство. Новій Управі бажаємо якнайкращих успіхів у праці та віримо, що вона вийде на користь Українському Народові.

Свій.

——o——

ЗАГОЧЕВЄ, КОЛО ЛІСЬКА.

Загочевє, невелике гірське село при дорозі Балигород—Лісько, числить около 600 душ української національности, в цілості малоземельні рільники. Перед війною багато наших людей виїздило до Америки і там заробляли на життя. Тепер часи змінились, усі сидимо дома. Та не закладаємо рук і не плачемо. Взялись до праці над нашою рілею і два рази більше видобуваємо з нашої землі, як мали наші діди й батьки. При тім займаємось фірманками, доставляємо матеріяли з тартаків до залізниці в Лукавиці. Невеликий це зарібок, бо через брак організації наших фірманів, жиди платять, кілько самі хочуть, хоч дерево тепер подорожіло.

В селі всі живемо в єдності й гуртуємось при своїй церкві і своїх господарських товариствах. Серед тяжких часів у 1932. р. ми збудували гарну мурована церкву, якої нам позавидують наші сусіди, а краківський Курієрок виступав свого часу проти гарного нашого хреста на церковній копулі. При будові церкви багато поміг нам наш тодішній о. парохСт. Мазяр, що зумів приєднати до будови церкви дочерне село Новосілки.

Від 1931. р., завдяки б. о. парохові, маємо в селі кооп. „Будучність“. яку взірцево провадить місцевий громадянин Дмитро Винницький. Кооператива збирає фонди на будову „Народнього Дому“.

Господарську й культурно-освітню працю в селі провадить кружок „Сільського Господаря“, тут найбільше часу і праці посвячує громадянин ДмитроЗятик. При кружку існує від 1931. р. секція охорони тварин, яка тепер числить 70 членів. На випадок нещастя між худобиною, член дістає поміч.

При кружку існує секція молоді в числі 55 членів, які мають церковний хор. На Святий Вечір старші урядили для молоді спільну вечеру з чаєм. Підчас вечері молодь зложила на „Рідну Школу“ 7 зл., гроші вислано до централі у Львові.

Найважніша у нас справа, то шкільна болячка. Вже три роки учать у нас з т. зв. лемківського букваря. Діти того ніяк не розуміють. Родичі безупинно протестують, інспекторат усе обіцює на словах той буквар усунути, а на ділі учитель Дмитро Капко зі Самбірщини примусово вчить дітей з лемківського букваря. Хоч управитель школи не казав купувати лемк. букварів, однак уч. Капко карає дітей, як не уміють лемківських віршів. І не знаємо, як буде дальше, а тимсамим діти виходять зі школи анальфабетами-темняками. (Нар. Спр.).

Церковні брокати, борти, френдзлі, паную і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання.

Дар Лемківщині.

Підчас двайцятого Зїзду Союзу Українських Самостійників в Едмонтоні, Алта Канада, слідуючі громадяни зложили жертви на культурні цїли на Лемківщині:

Збірка гром. Марії Гавриш: По $ 1.00: Вол. Плавюк, Роман Стойко, Г. Л. Пшик, В. Шарик, Григорій Челядин, Стефан Пилипів, В. Лесик, А. Томосюк і С. Г. Романюк. — По 50 центів: Іван Куць, Николай Пухкий, І. Ф. Побран, Осип Яців, І. Пухалік, пані Драґан, Ю. Бідняк, М. Татарчак. — По 25 центів: п. Скрипник, В. Каланча, п. Чорний. **Разом $ 13.75.**

Збірка Вол. Гривнака: По $ 1.00: Дмитро Чапельський. — По 50 центів: С. Самуіл. — По 25 центів: В. Зарубій, Стефан Леськів, І. Мадюк, Іван Семенюк, С. Головач, Михайло Фербей, П. Ткачук, Н. Беднарський, Іьанна Гошко, Ольга Гошко. — По 20 центів: Др. Н. Голубіцький. По 5 центів: Н. Н. **Разом $ 4.25.**

Висилка цих $ 18.00 припізнилася тому, що лист, не рекомендований, висланий дня 29-го грудня 1936, в якому був спис жертводавців і банковий дрефт на цю суму, пропав у дорозі. Здержавши виплат тогож дрефта, банк (Ди Кенедієн Бенк оф Комерс) видав тепер дуплікат тогож дрефта. Квоту 18 долярів одержав „Світ Дитини“ у Львові, на зразкові дитячі бібліотеки і журнал.

Всім Високодостойним жертводавцям щиро дякує українська молодь з Лемківщини за батьківську поміч.

Кличемо всіх односельчан обох Воробликів до спільної праці, щоби дати як найбільшу матеріяльну поміч, в будову Українського Народнього Дому в Воробликах. Допомоговий Комітет у Найлс, Огайо пішов із колядою і на листи чч. 4 і 5 заколядував 29.25 дол. Розхід виніс 3 доляри, позістає 26.25 дол. По 2 дол. жертвували слід. особи: Джов Л. Саламадр і Джордж Гулост. По 1 дол.: Опалка Онуфрій, Пельц Михайло, Тимків Юрій, Галько Павло, Козел Михайло, Шпирко Степан, Сишко Тереса, Кривельник Данило, Шевчук Д., Білик Г., Данько Ів., Антоньчак Розалія Янов П., Лавер Яськ, Гевко Степан і Гуран Мих. По 0.75 дол.: Торська Катерина і Томашевський А. По 0.50 дол.: Сокола І., Сотак І., Муха Мих., Ходак Мих., Сімон Кнезіц, Килин Кат., Бурий І., Стенцер Марія, Оскоріп Ник., Фофлак Марія і Економош Вас. По 0.25 дол. Дачук Параска, Рогач Параска і Гурак Катерина.

Колядували: Опалка Онуфрій (предс.), Тимків Юрій (кас.), Козел Михайло (секр.), Пельц Михайло і Рогач.

Складаємо щиру подяку усім жертводавцям і колядникам, а переважно Вп. Рогачеві, що поміг нам своїм автом.

Збірку продовжуємо дальше.

Михайло Пельц Онуфрій Опалка.

Здорову і завсіди свіжу вуджевину товщі мясо поручає
ЦЕНТРОСОЮЗ
в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

Бунтівничі пчоли...

Пчоли, як відомо, належать до тих таких нечисленних щасливих, що їм вільно без паспортів переходити кордони держав.

З цьогорічною веселою полетіла наша пчілка з Волині на большевицький бік за поживою... Шукала дуже дбайливо, одначе нічого там не знайшла. Аж ось зацікавив її великий корч терниии. Вправді, і на ньому квіток ще не було, але долітав виразний пчолиний запах.

— Що воно таке? — подумала — і скоренько сіла на корч. На терневих колючках понадівалося багато бжілок ріжних рас. Наша пчілка ще не вспіла приглянутися, як прилетів гурт пчіл і не зважаючи на неї, почали із досадою надівати себе на колючки... Це масове самогубство налякало нашу пчілку.

— Стійте! Що ви робите? — закричала збентежена.

— А хиба ти не знаєш, певно ти здалека родом, що питаєш? У нас уже і черва знає, що большевицька влада поклала на нас „стахановський обовязок“ постачити в цьому році державі по 17—25 кг. меду з пень. Тому, що ми не всилі виконати і половину цього літа, а знаючи чим пахне посудження за контреволюцію, волимо ось так кінчати своє життя.

Наша пчілка вже не слухала далі та чимскоріше опустила цю жахливу країну!... **Ст. В-к.**

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Купуйте тільки найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

З НАЙЛС, ОГАЙО.

Колядували на Український Народний Дім у Вороблику корол.

По 3 роках безупинної праці свідомих Воробличан тут в Америці, дано велику просвітню підмогу селам Воробликам. Села ожили, пробуджено їх з вікового сну темноти. Спільна праця в Кружку „С. Господаря“, Амат. Гуртку й Рух. Товаристві триває безупину.

В 1936 р. Кружок „С. Господ.“ влаштував дитячий садок, котрий провадила українська учителька п. Марія Клішівна.

Свята Евангелія.

На 12 сторінці нашого часопису помістили ми клішу, щоб кожний наш Читач бачив, як виглядає одна з найцінніших під теперішню пору книжок — саме **СВЯТА ЄВАНГЕЛІЯ Господа нашого Ісуса Христа,** зладжена на основі грецького тексту; апробована гр.-кат. Митрополичим Ординаріятом до ч. 5384.

Ця найкраща книга християнської родини, видрукована великими, читкими черенками на гарному папері, обіймає 458 сторін друку і 15 образів кисти Петра Холодного з Іконостасу в каплиці Богословської Академії у Львові; в картоновій оправі коштує 10 зл., для закордону 2 ам. доляри. До набуття в усіх українських книгарнях або просто у Видавництві: **„Українська Преса“, Львів, Косцюшка 1 а.**

—o—

ДРУКАРСЬКА ПОМИЛКА:

У вступній статті в 10(82) числі „Нашого Лемка“, перша сторінка, у статті п. н. „Важне для селян довжників“, треба справити при кінці першого уступу замітку, що довжник може скористати з добродійства закону та на основі новел до цего закону з 14. квітня 1937 року **аж до дня 31. грудня 1940 року** (помилково надруковано 1934 р.).

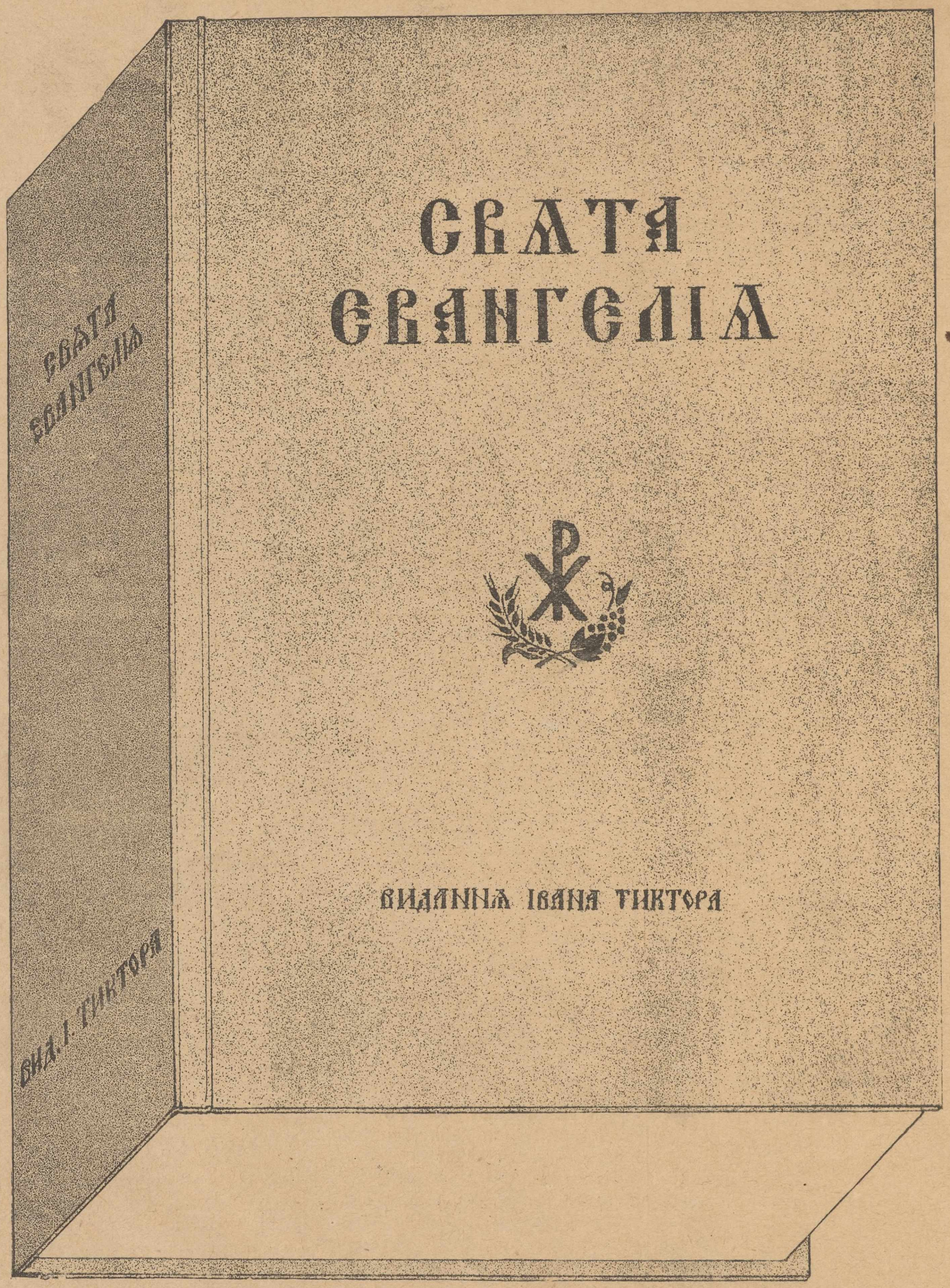

Так виглядає **СВЯТА ЕВАНГЕЛІЯ** Господа нашого Ісуса Христа в українській мові, апробована гр. кат. Митрополичим Ординаріятом до ч. 5384. Ця книга на гарному папері обіймає 458 сторін друку і 15 образів кисти Петра Холодного. **В картоновій оправі коштує зл. 10. — Замовляти у Видавництві „Українська Преса“, Львів, Косцюшка 1 а.**

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. **РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.**

Подвійне число з року

Наш Ремко

РІК IV. Ч. 12 (84)

Львів, 15-го червня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Новинки

З цим числом висилаємо розрахункові перекази та прохаємо висилати передплату на другий піврік. Хто винен за перший піврік і книжки, нехай вишле довжок разом з передплатою. Окремо прохаємо наших Передплатників закордоном теж поспішитися з висилкою нашої належитости, бо тепер для нас найтяжчий час.

Великий політичний процес почався у Львові проти 15 молодих українців (ок), обвинуваченых за приналежність до Організації Українських Націоналістів.

Як це назвати? „Український Бескид", що виходить у Перемишлі подає такий сумний факт. В селі Слухині коло Хирова, де мешкає 6 чи 7 польських родин, а решта українці, трапився випадок, який нагадує часи Зельмана. В селі є церква, але священика нема, отже з Хирова приїзджає до села о. Ольшанський. Підчас Великодня цей священик приїхав до Слухині освятити паски, а місцеві члени „Стшельца" замкнули церкву і не хотіли впустити пароха ані селян до храму божого, мовляв, це польська святиня, а не українська. І священик вернувся до Хирова, не відправивши Богослуження. О. Ольшанський віддав ту справу до суду і зухвалі вибрики непочитальних типів знайдуть епільог у судовім процесі.

Щаслива мати. У Дембіці коло Тарнова Марія Матлокова вродила нараз трьох хлопчиків і всі вони здорові. Батько тих трьох хлопчиків має тільки два морги землі, мати має 18 літ і щойно перед роком вийшла заміж.

Захотіла свіжого коровая. До парохіяльного уряду в Ряшеві прийшла за метрикальним витягом 107-літня Магда Недзялкова, що хоче вчетверте вийти замуж. Цікаве, як старий її жених.

Велика повітряна битва. Перед кількома днями відбулася недалеко Мадриду велика битва літаків, в якій взяло участь 60 літаків з обидвох сторін. Перемогли літаки народньої армії, які зістрілили 15 червоних літаків, між ними 5 тяжких бомбовозів. Була це найбільша летунська битва, яку колинебудь дотепер зведено.

Інспекційна подорож. Станиславівський воєвода генерал Паславський відвідав у часі своєї подорожі українську господарсько-садівничу школу Товариства „Просвіти" в Милованні.

Московська газета „Правда" знову пише, що в большевії зростає релігійність; зачинаються наново прощі, трапляються чудесні уздоровлення. Але чи не пишеться воно знову на те, щоб викликати нову нагінку на вияву побожности, що ще лишилася з давніх часів?

Справа виїзду родин до Канади. Виїзди родин з показовим капіталом до Канади в цім році вже не відбудуться. Контингент на рік 1937 в цілости вичерпаний і тому ті, що бажалиб виїхати до Канади з родинами, мусять чекати до чергового року.

Не вільно затаювати девіз! Канадійський реемігрант Іван Боднар разом з жінкою Осипою і донькою вертався до Канади. Дня 13. травня ц. р. при митній ревізії найшли в жінки Боднара 2.130 долярів, що не були зголошені митним органам і не мали дозволу девізової комісії на вивіз. Гроші найдено зашиті в поясі. Реемігрантку Боднар арештували, а її чоловіка і доньку залишили на волі. Згідно з девізовими постановами гроші будуть сконфісковані. Подаємо цей факт як осторогу для всіх емігрантів, що бажають тайком вивозити гроші. Зацікавлені в еміграції повинні за всіми інформаціями зголошуватися на адресу: Еміграційний Дім, Львів, Вишневецьких ч. 4.

Вступайте в члени „Відродження"! Річна вкладка — 50 сот. Читайте й поширюйте видання „Відродження".

Розстріляли трьох священників. Як повідомляють із Риги, большевики розстріляли недавно трьох православних священників, Івана Смірнова, Константина Скворцова і Миколу Івашкевича. Вони втікли з концентраційного табору, що находиться біля фінсько-російського кордону.. Большевики зловили їх і засудили на смерть. В концентраційному таборі держали їх за „шпигунство в користь капіталізму".

Гарні порядки. Часописи подають вістку з Бесарабії, що в Сороках (купелева місцевість) установили на березі ріки два скорострільні, щоб не допустити до переходу на другий бік Дністра, до большевицького „раю" та навідворот. Правда приємно?!

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Пашу й збіжжя
висліди Вашої цілорічної праці й одинокі засоби на життя обезпечуєте від огню тільки в українському
Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20.

Сільські листоноші в Польщі. Дня 13. травня ц. р. польське Міністерство пошт і телеґрафів видало розпорядок про введення служби сільських листоношів, які мусять виконувати службу і в селах, де нема пошти та де дотепер розносили пошту лише раз у тиждень. Від дня 1. липня почне свою роботу 1.200 нових листоношів, які будуть мати урядові шапки, трубку, до скликування людей та револьвери для оборони перед нападами. Міністерство виготовило 4.500 нових поштових скринок, які розмістять у найглухіших селах. Знову в далеких від міст селах одержать листоноші ровери або коня. Пошту мусять нові листоноші розносити кожного дня. — Може вже не будуть „губитися“ подорозі українські часописи...

Ніяка війна, ніякий голод, ніяка зараза не є для українського народу така небезпечна, як гріх білої смерти. Гріх білої смерти, інакше гріх згонювання плоду і страняння мати дітей приносять страшні наслідки для кожного народу, доводить народи до повної загибелі. Бережімся страшного національного самогубства.

Величавий здвиг рідношкільної молоді. Дня 6. червня український Львів переживав радісну хвилину. Це „Рідна Школа“ уладила на площі „Сокола Батька“ „Свято Молоді“ — великий здвиг рідношкільної молоді. До вправ стануло 1.500 хлопців та дівчат з ріжних шкіл: Львова, Тернополя, Яворова, Самбора. Свято розпочалося святочними вправами під звуки молитви „Боже Єдиний Великий“. Опісля забави, гагілки, вправи, співи тягнулося до пізного вечера, викликуючи серед тисячних мас видців подив і признання. Видців було коло 10.000.

Зїзд Общества Качковського відбувся 27. травня у Львові, в салі Народнього Дому. З поданого звіту на зборах довідуємося, що це московське товариство має заледви 100 недіяльних читалень та одержує від уряду щороку 1 тисяч злотих підмоги. Врешті самі члени управи цього нікому вже непотрібного „общества“ признають, — що їх ціхує неробство та ще гірша язва пасожитування на народній ниві.

Українська господиня, яка купує вироби кооперативної фабрики **„Суспільний Промисл“**, саме: солодову каву **„Пражінь“** і цикорію **„Луна“**, повинна тішитися, що її гріш не йде намарне в руки чужих фабрикантів, бо недавно закупив „Суспільний Промисл“ у Львові за сто тисяч злотих великий фабричний будинок.

В день Зелених Свят зложіть даток на Українських Інвалідів.

Безприкладна самоволя учительки. „Українські Вісти“ (115 ч.) подають, що в селі Туринську, біля Команьчі учителка, Ядвіга Подгурска не вчить українських дітей того, що шкільна програма вимагає, лише в жахливий спосіб побиває українських школярів і знущається над ними, приказує їм говорити замісць нашого християнського поздоровлення Слава Ісусу Христу — Нєх бендзє похвальони. Недавно ученика Матія так побила, що аж мати мусіла рятувати свою дитину перед вовчими пазурами злобної „професорки“. До того ще пані Ядвіга викрикувала за матірю побитого хлопчика такими згіршаючими обидливими та простацькими словами й то в присутности шкільної дітвори, що лише міський вуличник мігби змірятися зі словесністю „научицелькі“. Що на це скаже шкільн. інспекторат у Сяноці?

Як жиди помагають собі. Зі статистики, оголошеної польсько-палестинською палатою, за минулий рік переслали палестинські жиди своїм своякам у Польщі запомоги у висоті 50 міліонів злотих. Цікаве скільки українці з Америки переслали своїм братам у Галичині.

Де подівається наші адвокати. У містечку Змигороді, що майже довкруги окрилене нашими селами має свої канцелярії трьох жидів-адвокатів. У минулому році трапився був навіть такий випадок, що жид-адвокат Гросфельд образив одного нашого священика та не перепросив його; дотого всі три жиди адвокати живуть собі досить вигідно з нашого й польського селянина (дехто каже „луплять скіру, аж мило“, чи це дійсне, не наша річ); натомісць для нас важна справа, що в нас багато молодих і здібних але безробітніх адвокатів, та до Змигороду ніхто не приходить. Припустім, що четвертий адвокат не мав би тут багато праці (та важніше „доходу“), одначе якби таки прийшов свій і був би совісний — напевно не згине з голоду! Треба лише негайно по приході повідомити всіх дооколишніх священиків і солтисів у селах, тоді напевно праця буде; впрочім зовсім не зашкодить повідомити й польські села, бо кожний радше піде до адвоката християнина, як до жида. Врешті й польські священики потребують часто правної помочі. Тому безробітний добродію меценасе „пайташку“ в руки й до Змигороду, — не пожалуєте!

—х—

Др. Степан Ванчицький

Устрій та права громад.

ПЕРЕХОВУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ГОТІВКИ

В останніх роках були ми свідками численних процесів, де виступали як обжаловані війти, їх заступники або громадські секретарі, що відповідали за присвоєння громадської готівки. Неодин з них може не бувби допустився провини, якщо була би під рукою каса, до якої можнаби зложити готівку. „Гріш круглий — тай котиться“. Тому вище згаданий розпорядок міністр. внутр. справ містить постанову у парагр. 51., що готівку громади треба переховувати у громадській позичково-щадничій касі, комунальній щадничій касі, П.К.О. або **за згодою повітового виділу у приватній позичково-щадничій кооперативі**. Можна отже громадською готівкою скріпити оборот української кооперативи.

СОЛТИС

Має він виконувати все, що ухвалить громадська рада або що поручить йому війт.

Він заряджує майном, добром і підприємствами громади, стягає доходи в хосен громади, веде касу й рахунки, репрезентує громаду на зовні, а саме виступає у громадських справах супроти влади і приватних осіб, на основі правосильних рішень громадської ради приймає і звільняє громадських урядовців та виконує надзір над їхнім діянням, в часі повені, пожежі чи іншого наглого нещастя потягає мешканців громади до безплатних робіт. Солтис і 2 членів громадської ради або 2 членів господарської комісії підписують повновласти й всякі грамоти у справах, де громада приймає на себе обовязки супроти третих осіб, при чому треба помістити у повновласти чи ін-

шій грамоті рішення громадської ради, евентуально також рішення повітового виділу, якщо воно булоби тоді потрібне.

Перед мешканням солтиса повинна бути таблиця з написом „солтис“ і таблиця для оголошень, а на громадському домі вивішується таблицю з написом „громадська канцелярія“. У громадах Лемківщини, що належать до львівського воєвідства, можуть громадські ради ухвалити, що написи мають бути двомовні: польський та український (парагр. 22 розп. міністер. внутр. справ з 29/I. 1937 і арт. 2 закона з 31/VII. 1934 Вдз. 73 поз. 724.).

Солтисові належиться за виконування уряду така місячна нагорода:

до 5 км. при числі 100 мешк. 5 зл.
„ 100—200 мешк. 7 „
„ 200—400 „ 10 „
„ 400—1000 „ 15 „
„ 1000—2000. „ 20 „
„ понад 2000. „ 30 „

При віддаленні від гмінного уряду: — винагорода буде вища:

від 5 до 10 км. 15%
від 10 до 20 км. 20%
понад 20 км. 25%

але при числі мешканців у громаді понад 1000, виносить підвижка тільки 10 прп., 15 прц., 20 прц. — Це є найвища нагорода, яку може громадська рада ухвалити. У громадах, що мають великі маєтки або підприємства може бути винагорода підвищена до 50 прц. Винагорода є платна місячно **з долу**.

КОМІСІЇ

Громадська рада покликує ріжні комісії. Споміж них є найважніща ревізійна комісія. Вона складається з 3 до 5 членів, що вибирають собі предсідника й секретаря. Ця комісія контролює грошеву та господарську діяльність солтиса бодай раз у квартал. Вона провірює, чи солтис господарить згідно з бюджетом і рішенням громадської ради, провірює щороку рахункові замкнення і здає звіти громадській раді. Війт і повітовий виділ можуть покликати ревізійну комісію до переведення ревізії зложення звіту з ревізії та уділення виясснень.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Невеликі права прислугують українцям у самоврядних усганових, але українці не вміють і цих прав для себе використати.

Права нашої мови у громадських і гмінних установах, повітових радах і воєвідських виділах спираються на законі з 31/7 1924 Вдз. 73. поз. 724 і виконному розпор. ради міністрів з 24/9 1924 Вдз. 85, поз. 820.

Згідно з постановою арт. 1 цього закона — внутрішньою та зовнішньою мовою урядування всіх громадських урядів на землях, які замешкуємо, навіть по тих громадах, де живуть тільки українці, є польська мова. Тому всі громадські уряди, навіть ті, що перед уставанням цього закона вели урядуваня поукраїнськи, мають вести ціле своє канцелярійне діловодство по польськи та мають уживати польської мови у переписці з державною владою і з державними та самоврядними урядами. Одначе громадська рада може ухвалити, що громадська управа (солтис) буде переписуватися з іншими самоврядними урядами, саме з іншими громадами, повітовими та воєвідськими виділами — українською мовою.

Громадські, повітові та воєвідські виділи й ради, їхні підприемства та всякі установи, як шпиталі, школи, дорогові заряди і т. п. на території львівського, тернопільського та станиславівського воєвідства є обвязані приймати письменні подання та устні домагання чи заяви від українців в українській мові. Українцям вільно у цих установах говорити поукраїнськи, урядники не можуть вимовлятися тим, що не розуміють української мови.

Вище наведені самоврядні установи є обовязані відповідати двома мовами: українською й польською, управи сільських громад мають відповідати виключно поукраїнськи.

У нарадах сільських і міських, повітових і воєвідських рад можна вживати української мови на рівні з польською.

Із засідань цих рад можна списувати протоколи побіч польської також в українській мові, але тільки на основі рішення тих рад. Таксамо усякі написи та оголошення можна виготовляти у двох мовах на основі рішення ради.

Як жив і працював Іван Франко.

Іван Франко уродився 1856. року в селі Нагуєвичі дрогобицького повіту, в домі селянина-коваля. Батько його розумів значіння освіти й післав малого Івася до шкіл. В школі вибився молодий Франко своїми здібностями понад своїх товаришів. Головно відзначився незвичайно бистрою памятю й замилування до книжок. Вже в семій клясі мав свою власну гарну книгозбірню й писав вірші та оповідання. Дещо пізніше, як двадцятькільказлітній студент здобув собі своїми творами велике признання й славу. У своїх віршах і оповіданнях описував важке, невільниче життя народу, оспівував лиху долю українського селянства й робітництва та взивав до боротьби. За це зненавиділа його тодішня австрійська влада й всякі пани та підпанки. Три рази кидали його до тюрми й переслідували всякими способами, але не зломили великого духа.

Письменницька творчість Франка й уся його народня праця дуже велика й всестороння. Він був великим у праці.

Помер 26. травня 1916 року по тяжкій недузі. Перед своєю смертю побачив ще бодай частинне здійснення своїх мрій, побачив Українське Січове Стрілецтво.

Сьогодні за його славне імя йде боротьба, бо різні партійки та партійні спекулянти хотіли би з його величезних заслуг скувати для себе власний політичний капітал. Навіть большевики пробують опоганювати його велике імя, роблючи з нього комуніста. Але за короткі їх руки. Франко остане раз на завжди гейби Мойсеєм цілого українського народу, бо він провадив його до волі серед найбільшого упадку й пониження та показав зневіреній масі рабів шлях до волі.

—x—

Чи ви вже подбали, щоб ваші діти вчилися з українських шкільних читанок і букварів?

ЯК куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА“
Української фабрики Кооперативи „Будучність“ у Тернополі

Основи національної сили української Лемківщини.

Національна свідомість, організованість, солідарність і праця це угольні підпори українства Лемківщини!

Нація, переходячи тернистим шляхом своєї історії, якщо має остоятись і не пропасти, то своє збірне життя мусить вона сперти на трівких і непорушних основах. В противному разі, розпорошена, несвідома й розбита, мусить вона улягти іншим, сильнішим від себе, національним потугам, мусить зійти до рівня цілковитої немочі й безсилля та вкінці мусить стати почвою, пригожою для розросту чужонаціональної експанзивности і сили.

Щож належить кожному, дбаючому про себе народові чинити, щоб відсунути від себе марево такої грізної небезпеки й цілковитої, національної заглади?.. **Треба консолідацію й розвиток своєнаціональних сил сперти безумовно на чотирьох, незрушимих основах, саме: на національній свідомости, організованости, солідарности і праці** Таке якраз завдання стоїть перед українською суспільністю взагалі, та зокрема перед українським громадянством Лемківщини.

І так першзавсе **необхідна українській Лемківщині зріла, ясна, жива, і загальна, українська, національна свідомість!.** До набуття, поширення й поглиблення цеї свідомости треба стреміти всіми існуючими, легальними засобами, які лише стоять до наших услуг і розпорядимости... Як хліб насущний потрібний до піддержання нашого тілесного життя, так устне освідомлювання, так **живе і писане, українське національне слово, так українська читанка і книжка, українська молитва і пісня, є конечні до здорового прокормлення і розросту нашої національної душі!..** Як кожний з посеред нас знає, який його рідний батько й яка мати, як кожний памятає, яке його імя й назвище, так кожний з нас лемків повинен знати, памятати, розуміти, та на случай потреби і доказати, **що він українець, що є членом великого і численного Українського Народу!..** Цього Народу, що має не тільки своє рідне і прекрасне, національне імя, але **і свою власну, рідну культуру, свою традицію, свою національну славу, своїх великих і святих Мужів та Героїв і свою старинну та багату історію!..**

Вже раз вкінці і раз на завжди треба нам всім лемкам, а не тільки тим, що вже в українській національній свідомости поступили, рішучо, загально і невідклично відгородитися під кожним оглядом від отруйного, московського дурману, від чужого нам і дикого азійсько-монгольсько-фінського племени Москви, яке так невдячно, так страшно і так відражаючо записалося і дальше записується в нашій рідній, національній історії!.. З Москвою нас рішучо не лучило, не лучить, ані не вяже нічо, **хиба лише ті нашою кровю обильно зрошені кайдани**, якими Москалі — **там за Збручем** — безпощадно сковували й дальше у своїй страшній каторзі сковують і поневолюють наш нарід!...

Відсі теж затрясене тут на Лемківщині москвофільство, цей відражаючий символ нашого національного поневолення над Дністром, є тут тим **хороботворчим бакцилем,** який тут тільки підточує й ослаблює наш національний організм!.... Цю недугу належить і можна найскорше вилічити через **загальне поширення української, національної свідомости, освіти і культури на Лемківщині!...**

За свідомістю повинна слідувати і **наша збірна організованість — і то організованість на всіх ділянках культурно-національного й економічного життя.** Організованість ця мусить — річ природня — міститися строго в рямках обовязуючих державних законів, та повина обіймати такі ділянки, як освіту, рідну школу, господарство, купецтво, спорт, та всі інші роди громадянсько-суспільних товариств і організацій. **Організованість,** якщо тільки буде мудро переведена і вміло проваджена, **навчить нас Лемків національної карности і праці, послуху для законного проводу і власти, громадянської дисципліни і збірного пожиття,** одним словом, **навчить нас всіх потрібних нам національних чеснот** і прикмет... Національна організованість є для нас конечна тимбільше, що через неї ростуть тепер у сили і потужніють всі народи!... Тепер уже майже всюди довкруги „чути залізний крок міцьних і здисциплінованих рядів“!...

З організованістю лучиться теж і **солідарність...** Що це значить?... То значить, що **ми Українці-Лемки повині виступати одним збитим фронтом, одною лавою тоді, коли йде про добуття належних нам, легальних, національних користей, або про оборону слушних, прислугуючих нам законно, національних прав!..** Якщо у нас була би така солідарність, то при. не затуманювано б наших дітей якоюсь недоладною ляпаниною криничанської троханівщини, та не засипували б наших українських, парохіяльних урядів пережитками згнилої, устроняцької етимольогії!... Не сміє рішучо бути у нас розпорошення, роздріблення й розчленуваня наших національних сил й енергії, бо це нас тільки ослаблює, обезвладнює і розбиває!... Нам треба необхідно скупчення нашої збірної волі стремлінь в одній точці, в одному напрямі — і в цьому стремлінні не сміє бути ніяких виїмків, ніяких виломів, ніяких відхилів між нами!... **Добро нашої української, гр.-кат. Церкви і Нації — ось це начальнье правило нашого збірного національного ділання життя!** Треба нам доконне вирвати з коренем той болючий, **московський чирак** що то причепився тут здорового організму нашої Церкви, та намагається спараліжувати і знищити наші національні сили і спинити — з т. зв. „устроня“ —наш національний розвиток і поступ!...

Вкінці четвертим, угольним філярем нашої національної сили і потуги на Лемківщині має бути **праця!... І то солідна, витривала, чесна й ідейна, жертвенна і щира, та безупинна праця для нашої української, гр.-кат. Церкви і народу на Лемківщині!...** А яка праця?... Праця в Католицькій Акції, як співучасть світських в релігійнім апостольстві Церкви для релігійно-морального піднесення Народу!... Дальше!... Праця в „Просвіті“, в українських кооперативах; праця в громадських організаціях нашого жіноцтва; пряця в спортово-пожежних товариствах і т. д.!...

Та в тих наших працях і трудах хай нас піддержує надія на краще і щасливіше майбутне, **хай нас кріпить віще, животворне слово нашого національного Півця і Пророка Тараса Шевченка:**

„Не вмірає душа наша,
Не вмірає, воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої
І слова живого“!...

——o——

Сумерк риманівської Адміністрації.

Від часу, як церковну управу Лемківщини перебрав новий, т. зв. „администратор", о. Др. Яків Медвецький, **відтоді устала на Лемківщині всяка, місійна праця у властивому, модерному розумінні цього слова.** Тимчасом за часів Перемиської, Церковної Влади ця спасенна, благородна практика здобула вже була собі на Лемківщині повне право горожанства. Не було вже майже лемківського села, де— при співучасти першорядних місіонарів — проповідників нашої Церкви — не уряджувано би духовної місії **з обильним, релігійним хісном для народу.** З великою набожністю й пошаною принимали вірні приїзджаючого тут при тих і при численних, інших нагодах, **свойого Сяніцького Епископа,** і Перемиського Владику - Ординарія в одній особі, та радо слухали Його пастирських закликів, наук і напімнень.

Відтак бл. п. о. Др. Василь Масцюх, перший урядуючий, апост. адміністратор Лемківщини ще якось ту практику продовжував і сам навіть лично звізитував цілий ряд наших парохій на Лемківшині. Значить, виконував ще якотако свій архипастирський обовязок. Інша річ, що вже не мав ніякого успіху на Лемківщині... але робив, що міг.

Одначе з приходом о. Медвецького до Риманова-Живця **місійна праця на Лемківщині,** не знаходячи від його ніякої підтримки, ініціятиви, підприємчивости, ні почину, **зівсім переривається!...** Через цілих, довгих вісім місяців, від липня, 1936 р. до квітня, 1937 р. **нарід не почув ані словечка якоїсь духовної науки, ані навіть короткого привітання** зі сторони свойого „нового", церковного зверхника і „пастиря". Духовних місій по парохіях, які є так потрібні й конечні для оживлення й піддержання релігійного й церковного духа в народі, вже тут майже зовсім тепер не уряджується — так, як би тут вже ані віри, ані релігії, ані католицизму не було потрібно!...

Що більше? Зі своєї резиденції в Риманові-Живці вже цілком ніде на світ не показується, **ані теж жадних канонічних візитацій, ані відвідин парохій не уряджує!...** Отже нарід не має ані можности, ані нагоди бачити, або почути „свойого" нового, церковного зверхника — так, як це було за Перемиської, Церковної Влади!... Що більше?.... **Навіть на Різдвяні Свята ц. р. ані кілька, хочби найгірше зліплених, слів святочних желань вірні не почули!....** А що варта перемішане сильно російщиною („себя", „меня") його великодне „слово" — з пересторогою перед мнимими „вовками в овечій шкірі, котрі то" — мовляв — „в своїх бесідах, книжках і часописах подають нездоровий корм, але отрую для душі", (а під котрими сам автор найлучше знає — і ми знаємо, — кого, кого то він розумів!...), вже не варта навіть і згадувати!... Ми раді були би знати, чи не мав тут таки на думці українців, українсько-катол. священників та українсько-катол. видань на Лемківщині?! А як не їх, то кого?!...

Кромі цього не може змилити, ані приспати нашої уваги факт, **що не вийшло з Риманова ніяке послання, ані навіть, хочби короткий, розпорядок** що до торжественности відправ, як це буває в наших Дієцезіях, і то ані з нагоди празника **Христа-Царя** в дні 25. X., 1936 року, ані з нагоди празника **св. священномуч. Йосафата,** (котрого „русскіе" так завзято ненавидять!...), в дні 29. XI., 1936 р., ані з нагоди **Непорочного Зачаття Пре Діви Марії́ч,** в дні 22. XII., 1936 року,. **З черги про великого подвижника св. Унії, Митрополита Йосифа Венянина Рутського, Риманів відай нічого не знає, згл. не хоче знати,** бо в припадаючій тепер 300-літній річниці смерти, цього великого Митрополита **ніякої участи не брав, ні не бере!...** Дальше!... На унійні торжества та зїзд, уряджені в днях 22—25. XII., 1936 р. у Львові в честь Митрополита Рутського, з Риманова не було вже кому приїхати, ані навіть кого післати(?)!... **За те було кому взяти участь у концерті в честь схизматика Пушкіна дня 7. IV., 1937 р. у Сяноці, або в „русскім", кооперативнім зїзді осіню, 1936 р. у Королівському Вороблику!...** Там можна було здобутися на активність, але в унійних справах, то ні!.. З цеї обставини найкраще бачимо, в якому то напрямі йдуть справдішні бажання і тенденції Риманова.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Як живуть наші брати українці в Канаді.

Українські переселенці в Канаді є своєю кількістю, по анґлійцях і французах, третьою нацією в цій країні. У Вінніпеґу кожна десята людина говорить по українськи, а вірніше сказавши, кожна шеста людина, бо й жиди там уживають українську мову. До неї ввійшло багато анґлійських слів, що встигли вже „зукраїнізуватися", як напр. я філюю — почуваюся, муфувати — перепроваджуватись і т. д. Її словник (засіб слів) поширився, але й змінився її наголос, особливо в молоді, в третій нашій ґенерації, що також має інакшу вимову. Для прикладу, наше „ж" переходить в „ш"; вимовляють „шид", замісць „жид".

Українську мову плекають в Канаді головно наші Інститути (в Саскатуні й Едмонті), що виховують молодь на добрих українських патріотів. А про національне освідомлення й взагалі про орґанізоване громадянське життя дбають „Народні Доми" (відповідають нашим просвітянським читальням), що стали засновуватись, почавши від 1916. року й сьогодні вони є зразком освітніх орґанізацій також для інших народностей в Канаді. Лежать вони так, щоб могли обслуговувати наших фармерів, що живуть розсипано на широких просторах (канадійських преріях). Народні Доми є деревляні, що взагалі є типічним для канадійського будівництва. Вони є побудовані звичайно не при якійсь оселі, а на „чистому полі", щоб бути в осередку всіх осель, приблизно в радіюсі аж 150 кільометрів.

Ціле внутрішнє уладження Народніх Домів є патріотично-вихо-

Продовження на 11 стор.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

— Я вже про те вуйні Митрисі говорив. Воно, знаєте, якби ви віддали Марьку за мене, я пішовби завтра до пана і сказав, що я засватав Марьку й випросив у нього, щоб не йшла до двора. А ви знаєте, що я панови життя врятував. Чи не добре воно так?

Але не так сталося, як того хотів Васька.

Коли Сипко збирався відповідати Васькові, ген з ліса увігнався пустуном у ніч золотий сміх Марьки. Побушував по обійстю й поплив собі. Від ліса йшов гомін розмови і кроків. За хвилину заскрипіли ворота й на обійстя впали дві тіні. Одна — це була Марька, другої ніхто не пізнавав. Пізнали її, коли наблизилась. Був це Юрко Цюпа, що пас за Церговою на полонині вівці всіх довколичних хуторян, а між ними й вівці Сипка.

— Ов, а тебе що приводить Юрку від овець? Не стало меринді?

— Слава Йсу, та де там. Надибав Марьку ген під Церговою. Вона розказала мені все, що тут накоїли ці панські хомути і злість мене зібрала, тай прийшов. — О, хайби на мене були попали з таким. Ніодин живий не вийшов би. Попамяталиб!

— Го, го, який ти моцний... — бовтнув Васька. Він навіть потім жалував того.

А Юрко Цюпа був собі чоловяга здоровий. Високий як ялиця, широкоплечий, руки мясисті, а долоня як добра миска. Пастух твердий був. Це знали неодні. І гайдуки знали. Все літо сидів на полонині, щоб дальше від двора, бо ненавидів його, а зимою жив ген у Барвінку, де гайдуки й пан рідко бували. Сказати правду, його боялись, а гайдуки говорили, що він зі збійниками заводиться. Тут треба б ще одне доповісти. Марька якось інакше дивилась на Юрка, як на других хлопців, і від часу, (це було в тамту неділю), коли Юрко поцілував її так ненадійно і вона обомліла в його тугих раменах — сходилися. Мріяли про своє щастя. І сьогодні вмовились були на стрічу над потоком під Церговою.

Митриха в хаті почула на дворі гамір і вийшла знову з хати. На часину придушила іскру, яку кинув Васька, а яка могла вже в той час розвести пожежу. Вона пізнала голос Марьки й Юрка. Підійшла до доньки і пригорнула її до себе.

— Доню моя!...

Сипко мовчав. Ставало душно. У душний настрій ночі вривалась таємна пісня бескидських борів і ладилась сказати правдиве своє слово: Я могутнію, я росту. Мій спів співають ваші душі.

— Що сталось вуйно? — спитав Юрко.

— Що сталось?... І глухо прогомоніли дальші її слова: Пан наказали Марьку до двора, до покоїв дати.

— Що??... Ні, Марька не піде! — на це Юрко.

Марька стояла спокійно.

— Що не піде. Як гайдуки прийдуть, то що зробиш? Візьмуть і все — вмішався знову Васька. І цю іскру не всилі був ніхто вже придусити. Таємний гомін лісу мостив свій шлях почерез дужу поставу Юрка своїм блискучим співом.

Васька бачив свого суперника і працював цілим своїм мозком, щоб знівечити його відвагу й впертість. Хотів відвернути увагу всіх від тої гутірки. Але воно було надто болюче, щоб так легко

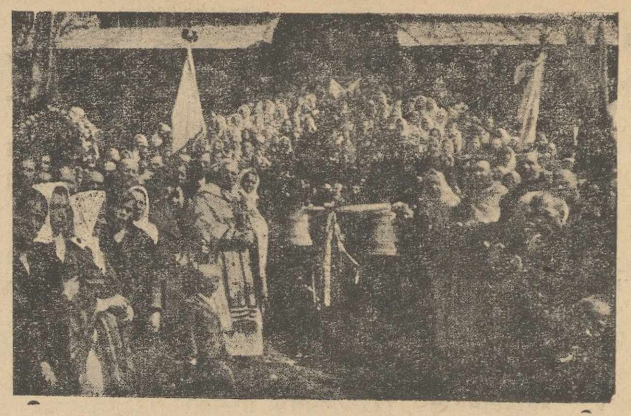

Посвячення дзвонів у церкві в Улючі.

можна було пройти повз, як це холодно, з вичисленням умів зробити Васька „Гнида".

Як Васька тільки вимовив ті слова, Юрко підійшов до нього і сердито аж крикнув:

— Ти хто такий, що пхеш свій ніс у не своє діло? А відвернувшись до Марьки спитав:

— Марько, що він за один? Може сватати тебе прийшов?

— Та не знаєш, Юрку, хто то? Не пізнаєш Ваську, що в пана в гайдуках був, а тепер є стражником у панському лісі.

Васька мовчав і не давав відповіди на питання Юрка. Вважав, що відповідь могла б знівечити його пляни. Він за всяку ціну хотів докінчити начате діло. Відвернувся до старого Митра й пошепки продовжував свій торг.

— Ну як, ви вуйку думаєте? Можу йти завтра до пана просити за Марьку?

— Та я знаю, — і відвернувшись до Марьки спитав: Марько, чуєш, Васька хоче завтра йти до пана за тебе просити, щоб тебе до двора не брали.

— А йому яке діло до мене? І так його жінкою не стану.

— Ти, слухай, гайдуку панський, я тобі вже раз казав: чого пхаєш ніс туди — де не треба?

— А чого ти пхаєш... і не докінчив..

— Ади — і долоня як миска прилипла до Васькового обличчя так здорово, що Васька покотився на землю.

— Видиш, гайдуку панський, що мій ніс ліпший за твій...

— Ха, ха, ха — засміялась Марька, аж сміх гомоном відбився від бескидських гір і борів.

— Це маєш за твій паршивий ніс. А вставай, най ти ще вціджу за тих усіх хрещених, що їм ти пересолив життя, як гайдучив під панською полою. На, на, на — за кривого Петра, якого ти окалічив, а то за того лицаря, якому пхнув кинджал у спину, а то за синці на спинах лемків. А то — і тут узяв збитого на квашу Васька й жбурнув ним через тин — за сватьбу до Марьки. Збирай кости і втікай, абим тебе остатний раз тут видів, ти підлий гаде!

Юрко був червоний. О, цього гада він собі пригадав. Памятав його гайдучу роботу. Тепер дав йому за всіх, за старих Сипків і за Марьку.

Коли ще сапів від напруги, а всі сиділи застиглі в оторопінні того, що скоїлось, ген з темині охриплим голосом, з піднесеним пястуком у сторону Сипкового хутора, грозив „Гнида":

— Того ті не дарую, ти збійнику, а з тобою, збійнице порахуюсь у дворі.!

Ще тої самої ночі був Васька у Сьліви в дворі.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Гамри, українське сільце в кітловині над рікою Вислоком, віддалене 3 км. від своєї парохії в Полавах (коло Новотанця на південній захід від Буківська, в Сяніцькій окрузі), шкільні діти з Гамер ходять до школи в Тарнавці, віддаленої 4 км.

Гачів, це початкова німецька оселя на магдебурському праві, звана первісно Гартсфельд, відома вже зі судових документів у 1457 році; сьогодні польська оселя у Березівщині.

Гвоздянка, дочерне село (число українців неустійнене) Близянки (5 км.) в Стрижівщині, з українською греко-католицькою церквою св. Косми й Дамяна, збудованою в 1625 році.

Гвозниця, друге дочерне село без церкви, віддалене 2 км. від своєї парохії Близянка.

Гижне, сільце („дубецького ключа“, відоме з поділу в 1441 році) в Динівщині.

Гирова, українське село (українців 656) віддалене 7 км. від Дуклі з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1870 році. (Більша половина села перейшла на православія). До залізниці в Іваниці (Івонич) 21 км.

Гірки, село в Сяніцькій окрузі, віддалене від Ялина 9 км., записане в судових документах з 1464 року, до Сянока біля 20 км.

Гладишів, українське село, віддалене 21 км. від Горлиць, пошта в місті, у селі церква збудована в 1936 р. заходом і трудами Впр. о. Андрія Злупка, українського місцевого Душпастирія-пароха. Стара деревляна церква в Гладишеві згоріла в 1914 р. Гладишів — одна з найдавніших українських осель у західніх Карпатах; про початки села ніде немає записків, ані місцеве населення не знає важніших переказів, цікаві записки про збійника Сипка, що шугаював у Горличчині (Др. Т. Курило: Лемківські збойники, Перемишль 1935).

Гломча, велике українське село в долині Сяну з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богородиці, збудованою в 1859 році, віддалене 16 км. на північ від Сянока, від пошти в Мриголоді 2 км, відоме ще в княжих часах (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Глибоке, гірське село наче горішний кінець українського села Синева, віддалене 6 км від Риманова та 25 км від Сянока, українці греко-католики належать до парохії в Синеві. У Глибокому вимуровано великий костел у 1935-6 р., (старий деревляний костел з цінними старинними іконами збурено), населення римо-катол. обряду, в давніших часах перші поселенці та двірська служба належали до парохії в Риманові. Село Глибоке, на південь. схід від Риманова, було поселене на німецькім праві; тутешній солтис Михайло згадується в коросненських судових записках під 1445 р. (Кс. суд. сіль. І. стор. 208 ч. 1865). Ядвига, вдова по Андрієві солтисові з Глибокого, пізвала 15. XI. 1470 р. його синів Клима та Івана, тодішних солтисів у Глибокім, перед вищий німецький суд у Сяноці (АГЗ. XVI 3249). (М. Кордуба: Зах. пограниче Галицької Держави між Карпатами та долішним Сяном. Записки Н. Т. Ш. т. CXXXVIII—CXL. Львів 1925).

Глудно, українське велике село (1458 українців греко-католиків), віддалене 19 км від Березова, 12 км від залізниці в Динові з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1899 році, відновленою в 1931 р. (Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р. Н. П. Барсов: Географія Начальной Лѣтописи, вид. 2. Варшава 1885 р.).

Головинці, сільце в Короснянській окрузі, злучене за посередництвом давніх (з часів 1869 р.) здобутків з польським етнографічним клином у напрямі до Дуклі, відоме в 1462 р. з поділу перед сяніцьким судом коросненського війта Івана половиною його дідичного майна солтиства в місті Коросні та млина в селі Головинці (Гловєнка). (Прохаска: У справах займання Руси через В. Казимира., том VI. 1892).

Голучків, дочерне українське село, віддалене від парохії Тиряви Сільної 6 км з українською греко-католицькою, деревляною церквою св. Параскевії, збудованою в XVIII сторіччі, відновленою в 1912 році; до 1791 року як самостійна парохія, прилучена зразу до Семушевої та відтак у 1813 році разом з Семушевою до парохії Тиряви Сільної; до Сянока 16 км.

Горлиці, підгірське місто, відоме в дуже далекій старині з ріжних історичних документів (Кодекс Капітули Краківської, том II. Краків 1883., В. Колпачкевич: Про західні межі київської держави в X. сторіччі. Львів 1935., о. Роман Прислопський: Примір латинізаторської гакати на рубежах Галицької Руси, Перемишль 1902., Іван Петрович: Сандецька Русь, Львів 1893).

Граб, українське село, віддалене 49 км від Ясла, 30 км від Змигороду, 14 км від Крампної (пошта), з українською грекокатолицькою церквою св. Косми й Даміяна, збудованою в 1809 році. Село побудоване в гірській кітловині при чехословацькому (українсько-закарпатському промежі) кордоні; відоме в давніх часах, перша історична вістка про Граб записана в 1633 р. У 1820 році основано в Грабі першу школу. (Дуже цінна та цікава хроніка о. З. Флюнта, бувшого пароха Грабу.)

Грабівка, дочерне село Ялина з українською греко-католицькою церквою св. О. Николая, збудованою в 1864 р., віддалене від парохії 3 км до залізниці в Дубрівці Руській 12 км. Давніше (до 1801 р.) Грабівка була самостійною парохією.

Грабівниця Старенська, записана в саніцьких актах під 1435 і 1441 рр., віддалена від Ялина 6 км, у Сяніцький землі. (Шематизм Перемиської Єпархії з 1879 р., Перемишль 1879 р.).

Грибів, приналежне містечко до парохії Більцарева, у Новосандецькій окрузі (автор „лемківського“ Шематизму з 1936 р., Львів 1936, о. Степан Ядловський пише (стор. 36), що містечко Грибів і в польській мові задержує первісну назву Грибів, а не Гржибуф та це вказує, що колись там переважали українці (так читаємо в рукописі). Інші історичні джерела: кс. В. Сарна: Повстання організації костела латин. на Руси галиць. Львів 1892.

(Далі буде).

Большевицький морд селян.

Як большевики видерли землю з рук господарів.

Прихід большевиків до влади в Росії означиться колись в історії людства, як панування збоченців і злочинців. Ця збиранина вже на другий день по захопленні державного апарату зорієнтувалася, що вдержатись зможе вона на поверхні тільки під тією умовою, що винищить усі ліпші первні народу, згл. народів. До тієї цілі вжито чекістів, випробованих ще в добі революційної зеврюхи у вимордовуванні не тільки шляхти, але й інтеліґенції взагалі. То ж вистарчало мати в той час білі руки, щоби бути розстріляним.

Помилявся б той, хто думав би, що большевикам ішло тільки про „білоручки“. Ще Ленін зрозумів, що найбільшу перешкоду при **заводжуванні комунізму ставитиме мужик.** У цьому опирався він не тільки на власній обсервації, але і на марксівській літературі взагалі. Теоретики марксизму завжди твердили, **що без вирвання селянинові „малпячої любови до землі“ не можна і мріяти про введення комунізму. Тимто як тільки вироблено плян пятирічки, зараз почався отой єдиний в історії людства морд хліборобської верстви.**

Пятирічка означала в практиці вивласнення селянина з власної землі й даху. При тій нагоді розстріляли на місці найбільш „упертих кулаків“, а що їх було далеко більше ніж на перший погляд здавалося, примінено до них ще й інші „кари за перепони при вводжуванні“ комуністичного раю. Такими карами сталися концентраційні табори. Кажуть, що вигадав їх сам оберчекіст Дзержиньскі, який представив на засіданні Центрального Комітету штудерний плян, по якому вороги большевизму мали бути творити на далеких землях перші піонірські стації большевизму, що його вони так страшно мали ненавидіти.

На практиці оказалися концентраційні табори перевозовим товариством з вершин життя на доли смерти. При цій нагоді осягають большевики три цілі за одним махом:

1) **винищування „небажаних первнів“,** яке проходить безспостережно і не виглядає як явний морд.

2) **Визискання робучої сили цих на смерть засуджених.**

3) **Створення відстрашаючого** прикладу для решти населення, якщо воно хотілося б увільнити від кровавих деспотів.

Всі три цілі мають майже ту саму вартість в розбудові соціялістичного будівництва, хоч деколи одна з них набирає особливого значіння. Витворені панщиною на ціле життя економічні умовини причинилися не тільки до розбудови каналів, але і до вирубу великих шматів лісу, якого дерево можна було кинути на світовий ринок і витворити т. зв. демпінґ. Цей демпінґ почав пожирати щораз більші запотребування, які при шаленій смертности в концентраційних таборах не можна було заспокоїти. Тимто розпочинаються по Росії дивні **„лови на людей“,** щоб заповнити проріділі ряди. Ніхто не може при цьому подумати, що тут йшло про „кулаків“ „капіталістів“ та інших ворогів пролетаріяту. Ні, совєтські навіть часописи інформують, що виселено робітників і селян, які мали ту єдину прикмету, що не подобалися большевицьким володарям, бо були міцні й розумні та могли при якійсь нагоді бути небезпечними для збоченців і менше-вартісних володарів.

Отже ж подумайте, Читачі, чи всі наші статті, в яких розкривали ми гидь большевицької зарази, юдину роботу большевицької посестри москвофільства, — чи ці статті писали ми отак лише собі, чи на те, щоб перестерегти Вас і Ваші села перед злобою большевицько-жидівських агентів?

Знаємо, що Ви всі з нами одногідні, тому виполюйте у Ваших селах московське хабаззя, женіть проч жидо-комунарських пророків; зате всі разом горніться до культурної корисної праці.

Всі купують і вживають
тільки
цикорію й солодову каву **„ЛУНА“**
і підмінку кави **„ПРАЖІНЬ“**
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
ЛЬВІВ

Не знают, што творять.

(Вороблицьким говором).

— Скараня Боской, што ся тепер діе! Німа неділенькі, ани сьвята без обрізи Боскої х церкви.. Як сьвіт сьвітом, а Вороблик Воробликом, ник ниґда х церкви так не хіхотав, як тепер. А днесь то маво ся не стекли, так ґівки а найбільше хвопчиска Бога ображали... А ци виображаш си чвеку, ци хто до того довюв? Сам ксендз. Я сама, Боже даруй, тілько ем днесь нагрішила, што піду гин на сомой дно до пекла!...

— Повів, же не вільно читати „Нашего Лемка“, бо ґріх смертельни, а хто юш до тепер читав, то аби ся висповідав, бо — повідат — Сьвятий Отец заборонив читати комуністични ґазети...

Ой Боже! „Наш Лемко“ а комуністи... Мавом не пуква зо сьміху. І ціва церков як рикне...

Боже! Боже! Но, чого нич не мовиш, цись оґлух? Повіч, штом мава робити?

Так тиркава Югаска до свого мужа, як пришва єдної неділі з церкви домів і знимава з себе сьвяточні вахи. А же в баби пвач під вертхом, далі ґрик...

— Небиво як небіщик еґомосць, то били анґев не чвек!... Не до теперішнего пудва... Як стали на казаня, то як місийонар, аж ся серце радуваво. А тепер ходимо до дому Божево ґрішити...

І еще барзі ґеба ґ бек, аж слези наземлю кап-кап...

Тото юш до рошти рознервуваво Михава, котрий од рана читав Письмо Сьвятих; повожив ксьонж-зет. ку на полицю, одвожив до столика окуляри і рек:

— Тихо будь, бабо! Пришвась домів, то не ґвавтуй, ено рихтуй повуденок і для нас і худоба ричит, бо юш пів другої.

— А як хочеш чути мою пораду, то як майш Бога ображати — помолься щиро й терп, або іди аж на пятой сево! Церков не тепер.

— А ґвасьні же так! До Боська піду, до Синева піду, а до Вороблика хибаль хтовди, як буде слуга Божий, а не москевскі комисар...

— Но, видиш. Панбіг більше терпів і о нас не забуде! Ага, як приде твій брат Митро, то му повіч, жеби перестав аґітувати за сьвангелицков віров, бо то не наша віра ено обча... Я піду по полудни до Кружка, дашто почитати з ґа-

На захід від Сянока між латинськими селами є українське село Ялин. У селі пишається українська греко-католицька церква, школа (утраквістична) і кооператива „Єдність“, читальня „Просвіти“ та по передвоєнному тов. „Січ“ сьогодні лише ленти остались. Зверхній вигляд села не вказує на перший погляд про велику культуру села; між хатами мало садів, за те росохаті верби та чорні вільхи закривають, щоб сонечко не зайшло у вікно. Церква побудована перед сто роками, побіч український Народній Дім, збудований в 1929 р. Читальню „Просвіти“ засновано ще перед світовою війною, у 1912 році, тоді теж і „Січ“ зачала працювати і брати участь у різних вправах та торжествах. По війні дивна дрімота захопила село й довела до закриття читальні в 1933 році. При житті залишилася лише кооператива „Єдність“, заснована в 1927 році, головно працею та заслугами бл. п. Василя Малика, який продовж довгих років завзято — але розумно й успішно протиставився місцевим шахраям жидам. За його вмілим зазивом і проводом у 1925 році переведено в селі голосування (плебісцит) проти корчем; усі свідомі громадяни голосували за знесенням шинку так, що негайно влада забрала „вишинк“ і заборонила продавати зорілку. Але вперта жидівська пявка нехотіла так легко відорвати своїх савок від дійної корови (уявіть собі любі брати, що за гидке насіння ці жидівські пявиці — прилізе чортове насіння — біс його знає, з яких сторін, розсядеться в селі та ти його годуй своєю кровю — як за панщини, бо він „мойше пан“ і має копу пейсатих бахурів, — чи не сором, що така наволоч гніздиться по наших селах?!), тому жид „крамік“ собі закладає. Одначе непохитні селяни не пішли до жида (славно!), лише заложили свою кооперативу „Єдність“, що розвивається досьогодні.

Правда — найшлися ще в селі два „сиромудрі івани“, що хотіли валити рідну кооперативу (таких безхарактерних годує ще — на жаль — наша лемківська земличка десь і в Щавнику, Репеді, Ванівці, Лабовій, що крамарювали в кооперативах і „дос гарде“ манко наторочили, або собі хати за ощадженний гріш (!) побудували — про такого люди пошепки оповідають у Репеді). Врешті люди в селі добре бачили, як приватники їх дорібком багатіють, тому всі купують у своїй кооперативі, бо вона ділиться чистим доходом зі своїми членами. Також на місці, де торчала смердюча жидівська коршмиця, сьогодні вимурована школа, а на другому великий український Народній Дім. У 1936 році засновано читильню „Просвіти“ імени Тараса Шевченка, при читальні мужеський хор та аматорський гурток. Продовж короткого часу відбулися 3 вистави, 5 танкових забав, 3 реферати, прочитано 74 книжки; гарно, але трохи мало. Слід на будуче менше бавитися, а більше працювати.

ЯСЛО.

Під сучасну пору живе в місті Яслі 50 українців-заточенців. До найближчого українського села поверх 3 милі, тому в неділі або свята ці наші брати в Яслі не мають нагоди вислухати нашого українського греко-католицького Богослуження. Вправді приїздив декоди до Ясла наш український греко-католицький Душпастир з поблизької парохії зо своїм дяком, одначе такого торжественного характеру, як саме у Світлий второк (4. травня ц. р.) не мало давно в Яслі ніяке наше українське Свято. Завдяки старанням громадянина Костя Іванини, що в пройдешньому році заїхав аж до Вороблика, щоб заспокоїти свою душевну тугу до нашого обряду та релігійних практик, та других наших одиниць відбулося в Яслі, у цьому дні торжественне наше Богослуження. Співану Службу Божу відправив у парохіяльному костелі Впр. о. Михайло Горечко з Цеклинської Волі зі знаним уже на Лемківщині українським церковним хором з Боднарки. Треба було бачити торжественне розположення й радість на лицях наших Братів, щоб оцінити та відчути всеньку красу нашого найкращого під кожним оглядом українського греко-католицького Богослуження; до того пережити ще кілька літ на заточенні, тоді кожний зрозуміє, які безмежні вартости дає наша свята Хвала Божа.

Один з приявних на цій відправі пише нам, що не міг налюбуватись співом, що разом з незвичайно торжественними словами й святочною повагою нашого священика зливався серед чужого елементу й сірої буденщини, до того ще в чужій святині, у таку гармонію, що його серце напувалося почуттям надземського щастя. Слова „Христо Воскрес“ зворушували приявних до сліз, до того, що деякі, що чомусь живуть у мішаному подружжі, наявно побачили, яку велику втрату втрату через свою легкодушність, чи може нерозвагу принесли рідному народові. Зокрема величаво вийшло кінцеве „Христо Воскрес“ та надсподівано бравурно могучий католицький гимн „О, спомагай нас“. Слід згадати, що нашому Богослуженні прислухувалися місцеві поляки, що з великим захопленням обсервували наш цінний обряд, зокрема спів. Тож і не дивне, як деякі священики бельгійці часто приймають наш обряд, бо його краса нічим не дасться заступити.

Свій.

Замітка: Хв. Редакцію „Неділі“ прохають наші громадяни в Яслі передрукувати цей допис.

РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЬЧІ

Свідомі українські молодці з Радошиць: Іван Сторошко, Іван Паращак, Гриць Ярош, Михайло Шапочка й Анрей Майкович ходили дня 7. І. 1937 р. у своїй громаді по коляді на „Рідну Школу“. Вони мали повновласть до збірки від Головної Управи „Рідної Школи“, стверджену у старостві. Збірка була отже леґальна і призначена для нашого дуже заслуженого Товариства „Рідна Школа“, що в сяніцькому повіті розвиває широку освітню діяльність через свої бібліотеки, дитячі садки й виклади. Це не подобалося місцевим темнякам. Старші москвофіли підюдили свою молодь і вона під проводом Юрка Кузя, Дмитра Майковича, Тимка Драгущака, Онуфрія Лапігуски, Михайла Рудика і Стефана Сливки

Здорову і завсіди свіжу вудженину товщі мясо поручає
ЦЕНТРОСОЮЗ
в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

напала на українських колядників. Напасники — гірш від комуністів — поломили при цьому хрест, що його несли українські колядники, подерли одіж на колядниках, побили їх важко та деяких вкинули у воду. Справа опинилася в суді в Буківську, який усіх напасників сказав на кару по 2 місяці арешту.

Покривджених українських молодців заступав адвокат з Буківська др. Володимир Константинович, в апеляційному поступованні адвокат зі Сянока, др. Степан Ванчицький.

Не знати, чи є ще деінде такі дураки, як у Радошицях, що вірять кацапським недобиткам з Лубкова, які покланялися колись Миколаєві II-ому, а тепер Сталінові I-ому?

ВАНІВКА, ПОВ. КОРОСНО.

Не знати звідки, а кажуть, що з сусідної Корчини, заплентався до Ванівки мазур і отворив склеп з вудженини й мясом. Очевидно числив на широке попертя і на людську глупоту. Треба признати, що обчислення його вдалися. Вже минув рік, як інтерес йому йде та, хоч хорі штуки бє і з них мясо продає, то для „русіна“ вистарчить. Але не тільки то йому вдалося, сам гандель, але повелося йому і друге обчислення. Вже знайшов і дівчину і родичів і грунт (або гроші) і весілля готове! А наш бідняга такого щастя не має! У Ванівці добре жити!! Лише треба вродитися шляхтіцом! **Іван Капка.**

ЛІСЬКА ХРОНІКА

Заходом членів читальні „Просвіти“ у **Берізці** відбувся в квітні концерт у честь Тараса Шевченка. Дбайливе виконання всіх точок програми, як теж виступ усіх членів хору в гарних народніх строях, вказувало на те, що місцеве громадянство, зокрема голова читальні о. кан. Л. Левицький доложили багато труду, щоб це перше свято в честь Шевченка випало якнайкраще. Концерт закінчено національним гимном.

СЯНІК

У цьому році минає 50 літ душпастирської праці Впр. о. Омеляна Константиновича. З цієї нагоди наділено Ювилята крилошанськими відзнаками, в неділю 23. V. ц. р. в сяніцькій, парохіяльній церкві.

У слідуючу неділю, себто 30. V. ц. р., устроїли всі українські товариства Сянока за почином і під проводом „Українського Народнього Дому“ академію у честь Достойного Ювилята. Академія відбулася у домівці читальні „Просвіти“, гарно пристроєній килимами та чатиною. Присутніх коло 150 сяніцьких громадян, членів українських товариств. Національним гимном закінчено академію. По академії відбулося свячене.

Після перерви почалася танкова забава. Вже зорі погасли були, як весела громада вдоволена і кріпка духом розходилася домів.

Усе те пройшло поважно, сердечно і спокійно.

При цій нагоді насувається думка, що Виділ читальні „Просвіти“ повинен подбати про свою власну музику споміж членів. Зібрати кількох українських музик, підовчити їх, зобовязати до цього, що мають грати на кожній імпрезі читальні, а поза тим можуть собі заробляти досхочу — це діло, що дасться здійснити.

ОДРЕХОВА КОЛО ЗАРШИНА

Наше село дуже велике, має поверх 500 хат. Але в селі такі гаразди, що про них аж лячно писати. Найгірше, що наш „панотець“ збратався з певними панами, дав їм ключі від захристії, хоч там не допускає нікого з вірних.

Правда, люди сподівалися, що по приході до села свого священика, та ще й уродженця Лемківщини, інакший лад настане в селі. Одначе вони зовсім завелися, бо о. Михайло Ковальчик не старається ввійти між вірних і протиставитися язві комунізму й безбожництва в селі. Тому теж релігійне життя в селі взагалі не істнує. А якщо прийшлося би дещо сказати про релігійно-моральне життя й поведення молоді та про те, чи, як і що „панотчик“ в тому напрямі робить — то — пожалься Боже! У церкві взагалі ніхто не бачить молоді, за те завсіди повно її у Берка при палюнці, або деінде на „сходинах“ і гульнях.

Егеж, весело крутиться центрифуга на попівстві та грошенята пригортає у завсіди голодний карман!!.... **Недзиньо.**

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ВОЛОСЬКА БЛЯГА

„І. К. Ц.“ наш випробуваний „приятель“ залюбки занимається Лемківщиною, причому його відомости такі, як редакторів льондонського Таймса (відомих з незнання в ділянці географії й історії чужих народів) — про кашубів або куявяків. Ось послухаймо:

„На терені сьогодніщної Лемківщини була давніше пуща. Витяли її поляки, а заможна родина Гладишів закладає від року 1359 села й заселює їх **поляками та волохами**. Населення одержує корисні привілеї, але впродовж століть „рущее“ (стає руським — ред.), бо брак їй костелів і польських шкіл“.

„Курерок“ повинен обовязково якнайскоріше опатентувати свою найновішу теорію в ділянці народознавства. Тільки уявити собі: помішаєш волоха з поляком і виходить „русин“. Автім, це дуже „вивротова“ акція й такі сполуки повинні бути строго заборонені. Коли так вдумуємося в оту нову „курєркову“ теорію, нам насувається здогад чи припадком „куреркові“ редактори не являються наслідком якоїсь підозрілої мішанини....

І ще одно. Зі слів „Курєрка“ виходить, що усюди там, де немає польської школи і костела, зараз виростає якесь інше племя. Тепер ми вже знаємо, чому в Афганістані вкорінились афганці, а в Китою китайці. Панове редактори! Направте негайно всесвітну помилку й заложіть там негайно свої „курєркові“ школи! А для справлення ваших „наукових“ історичних відомостей скажемо вам, що в XIV. столітті не те, що на Лемківщині, але навіть в краківськім, познанськім, чи якімнебудь кореннім польськім воєвідстві ніяких польських шкіл по селах і містечках не було, а мимо того ніякі „русини“ на тих територіях не виплекались. Це мабуть тому, що кляті волохи туди не зайшли.

Панове! Бережіться близької дружби і союзу з волохами, бо ще готові ви всі „зрущитись“.

(„У. В.“ ч. 115).

Наша Сандеччина зблизька.

ЕКОНОМІЧНО - СУСПІЛЬНИЙ ОГЛЯД

Один з найкращих синів здорової Лемківщини, Єронім Анонім написав ще в минулому сторіччі в одній зі своїх повістей дуже характеристичний вступ для лемківської народньої долі. Він каже: Підеш читачу в гори, то побачиш на Лішнянському верху стовп, а на цьому стовпі кусок привязаного сира. Запитаєшся, навіщо цей сир? — Бо вівк з Лішньої каже його щодня привязувати до стовпа, щоб лемко, як йде в поле на роботу, потер собі своє ощипя й не мусів так вічно постити.

Але ми лишім і стовп і сир, та ходім у нашу Сандеччину; подивімся, які тут гаразди. З кожної лемківської хижечки виглядає ця незавидна доля. Стрінемо Лемка або їх гурт, аж серце защемить — невжеж оцей Лемко на віченьки-вічні взяв шлюб зі своєю долею? Та не розвязатися йому?

Знаємо, що перед війною, за небіжки Австрії сонце сходило та заходило, але світ був наростіж отворений. Пригнітала Лемка доля, затісно було його в хижі, або потребував „грошенят“, тоді без великих заходів пращав свою „милейку“, збирався у світ; до „Ваньгер“ (на жнива й молочення)по збіжечко, до Прус по марки, на Україну чи теж до Великопольщі з мазею, або врешті аж до вільної землі Уоншингтона по „талярі“ — їхав, хочби на кінець світа. І звідтам посилав він, помагав вязати своїй „родиноньці“ життєвий кінець з кінцем.

Так бувало. Сьогодні кожна держава забила „дошками“ свій світ і не пускає теж чужинців поза свої межі — кожний має досить своїх безробітніх і голодних.

Сандецький наш брат залишений на ласку своєї землі. Та яка це його земля? Така, як і його доля. Тверда. За цілорічню тяжку працю від свиту до пізної ночі, дрібосенький овес зародить брат брата; стягай пасок на сибірську дірку, бо на засіви бракне, купи на передновок, купуй пашу для худібки, бо не перезимується, або глади - продавай коровеня й пости разом з хмарою дітваків. І так з року-на-рік, без кінця гнете тебе брате лемківська „криза“.

Постороння людина запитається: Та якжеж можеш так видержати?Це жахливе! Еге-ж, що жахливе! Спробуйте дати такі гаразди німецькому, чеському або хочби і французькому газді та нехай харчується так, як сандецький Лемко, напевно скоро „вишпанувався би як дріт“.

А бачите, Лемко твердий і витривалий, бо він уже так зрісся зі своєю долею, що в його аж тоді справжня нужда, як капусти й бараболок (грулів, комперів, бандурок, картопель — є що їсти!) йому забракне.

Та, далебі, сандецький Лемко, хоч як загартований, не видержав би, якщо не скарби його землі.

(Далі буде).

—х—

КОСИ КОСИ

ЗАГРАНИЧНІ, дуже добрі, ГАРАНТОВАНІ в ціні від зл 3.40 до 5.35.

Хто замовить до розпродажі 6 кіс, сему одержує даром. Порто оплачуємо. Замовляти з надісланням завдатку в українській фірмі **„ТОРІН-БЮРО“** Львів, вул. Сикстуська ч. 48.

Докінчення з 5 сторінки.

вуюче. Стіни прикрашені жовто-блакитними прапорами, тризубом й обовязково портретами Шевченка, Франка, Драгоманова, а крім них цілою галерією героїв української національної революції. Відповідні написи під кожним портретом причиняються до популяризації наших визвольних змагань Життя в Нар. Домах починається щойно вечером около 9-ої год., по роботі в господарстві. Виклади й дискусії затягаються пізно до ночі, бо зацікавлення нашими національно-політичними справами незвичайно зростає. Свідомість поглиблюється. Українці в Канаді святкують річно 20—25 наших національних свят. Будують традицію.

Наші переселенці зберігли тут майже всі форми старокраєвого життя. Що правда, їхні форми є англійського типу, але в той час, коли англійці більше дбають про мешкальний будинок, наші люди дають перевагу стайням, що їх навіть малюють. Зрештою, в кожній українській фармі є радіо й телефон.

Їжа залишилась старокраєва. Наш борщ й голубці ввійшли й до англійської кухні. Їдять дуже багато й добре, бо вельми тяжко працюють. Тут й інтеліґенти ніколи не цураються фізичної праці. Розуміється, також в Канаді деякі люди бідують, але ніхто не голодує. Робітники заробляють около 7 долярів денно, вищекваліфіковані 10 дол., а майстри навіть 15 дол. Про старих людей, нездібних уже до праці, та про безробітних дбає держава, уділяючи їм постійні допомоги, не виключаючи й комуністів, що досхочу агітують проти неї.

В Канаді (королівській домінії) здійснилась справжня демократія. Тут хочби й сам президент-міністр живе безпосередно з народом; в залізниці їздить третьою клясою й з кожним громадянином поговорить собі.

Українці в Канаді не винародовлюються, з виїмком тих мішаних подруж, коли англієць жениться з українкою. Німці в таких випадках усі зукраїнізувались. Отже наш елемент є досить відпорний і більше сам асимілює, ніж дається другим асимілювати. Англійці подивляють нашу працьовитість, але не довіряють нашим політичним аспіраціям, а погорджують нашими ренеґатами. Англійський ґубернатор одної провінції, промовляючи недавно, згадав про нашу національну традицію і закінчив свою промову по українськи.

Досі наша еміґрація в Канаді економічно закріплювала свої позиції. Там маємо наш сильний фармерський стан, робітництво й підприємців. Автомайстерні ведуть українці. Всі кращі готелі й ресторації є в українських руках. Також українці є власниками спеціяльних наркотичних дроґерій. Розвивається українська кооперація й організується наше банківництво.

Тепер почався там наш культурний і національно-політичний розвиток. Церква має в нім велике значіння.

Незвичайно багато причинився до поширення національної свідомости славний хор Кошиця, що повернув нашому народові багато вже відчужених, поанґлійщених українців. А завдяки високомистецьким виступам В. Авраменка і його школи так спопуляризувались в Канаді українські танці, що їх ввели навіть до державних англійських шкіл, як обовязкову частину руханки.

ДО ВІДОМА ДИРЕКЦІЇ ПОШТ І ТЕЛЄГР.

У Ванівці є листонош, який не знати з якої причини з Мотовилка став Мотовідляком. Отже той пан Мотовідляк нерадий дуже, чому деякі громадяни передплачують українські часописи — владою дозволені. Тому сам (або хтось за його відомістю) ще раз ці часописи на місци цензорує. Назви „Україна", „український" і т. д. є поперечеркувані, ба, навіть ці назви повидирані.

Запитуємо Хв. Дирекцію Пошт і Телєграфів у Львові, що заміряє зробити з тим паном? Чи листонішом у Ванівці мусить бути Мотовідляк?

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC"

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилається на бажання.

Поширюйте своє знання.

ПІД УВАГУ ЧИТАЛЬНЯМ „ПРОСВІТИ" І ВСІМ ЛЮБИТЕЛЯМ КНИЖКИ.

В нашій Адміністрації можна отримати слідуючі книжки:

ПОВІСТИ І ОПОВІДАННЯ:

	Зол.
ОЛЮНКА, повість	4.00
СОФІЮ ВИБРАВ, повість	4.00
СИЛА ВОЛІ, повість	4.00
ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ, повість	4.00
КУЖІЛЬ І МЕЧ, повість	4.00
КРАСА ЖИТТЯ, оповідання	0.30
ВІВЦІ І ПАСТИРІ,	0.60
ГНІВ. оповідання	3.00
КСТИНИ, опов. з Лемківщини	0.20

ПРАКТИЧНІ ПІДРУЧНИКИ:

НОВА КУХНЯ ВІТАМІНОВА	7.00
БЕЗМЯСНА КУХНЯ	2.75
ПЛЕКАННЯ ДОМ. ЗВІРЯТ	1.20
НА НОВИЙ ШЛЯХ, госп. пор.	3.00
ВИРІБ ВИН ОВОЧЕВИХ	0.80
БЕТОН У БУДІВНИЦТВІ	0.80
ГІГІЄНА і поміч в наглих випадках	0.60

НАУКОВІ ПІДРУЧНИКИ.

НАУКА СЕКТАНТІВ А КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА	4.00
ІСТОРІЯ ПОЛІТ. ЕКОНОМІЇ	3.00
ПРОСВІТА І ПІЯНСТВО	0.60

РІЖНІ КНИЖКИ:

СМІХ І ПРАВДА, співомовки	3.00
ШТУКА ЖИТТЯ, приписи доброго тону	1.60
ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ, співанник з нотами	3.00
НАРОДНІ ПІСНІ, КОЛОМИЙКИ	0.50
ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ	0.80

ВИШИВКИ І КАРТИНИ:

	Зол.
НАРОДНІ ВИШИВКИ, до хрест. робіт	3.00
УКРАЇСЬКІ ВИШИВКИ, ч. I—II	7.00
МОНОГРАМИ до вишивання	4.00
ЗАПОРОЖЦІ, картина Рєніна	2.00
ПОРТРЕТИ ШЕВЧЕНКА І ФРАНКА по 2.50, пара	5.00
ЛИСТІВКИ на Різдво, Великдень та нар. типи, сотня	6.00

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ:

ПІДРУЧНИК РЕЖІСЕРА	1.50
СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКІ ВЕЧЕРИНКИ	0.80
ДО СХОДУ СОНЦЯ, комедія з лемківського побуту	0.80
ВЕРТЕП, різдв. картина	0.60
МЕСІЯ, різдв. пєса, 3 дії	0.80
ВИФЛЄЄМСЬКА НІЧ, з партитурою	3.00
БАБСЬКІ ЗАБОБОНИ, комедія	0.80
ДАМЯН ЧУПРИНА, з козацького побуту	0.80
ДАНИЛО ЧАРІВНИК, комедія	1.20
ІНСТИТУТКА, драма 3 дії	1.50
ВЕЛИКДЕНЬ, комедія	1.20
КУПЕЦЬКИЙ ХИСТ, комедія	0.80
ХАРЦИЗНИКИ, комедія	0.60
ВЕЧІР У ХУТОРІ, комедія	0.80
ТАКИЙ СВІТ НАСТАВ, жарт на 1 дію	0.60
ЛЮДСЬКІ ЯЗИКИ, комедія	0.80
ЗАМОТАНА СПРАВА, жарт на 1 д.	0.80
У КОЖДОГО РОЗУМ Є, як горілки він не пє	0.80
ПРИГОДИ ВЧАТЬ ЗГОДИ, комедія	1.50
ЗАКЛЯТЕ ДЖЕРЕЛО, пєса 3 дії	1.20
ТОВАРИСЬКІ ГРИ І ЗАБАВИ	1.50
ЛИХО З ЖІНКОЮ, ЛИХО БЕЗ ЖІНКИ	0.60
ЯК КОВБАСА І ЧАРКА, комедія	1.50
ЯКІ ХОРІ ТАКІ ДОКТОРИ, ком.	1.50
ДЕКЛЯМАЦІЇ, МОНОЛЬОГИ, ЖАРТИ, до виголошування зі сцени, по	0.80
ПИЛЬНУЙ СВОЄЇ ХАТИ, жарт 1 д.	0.60
ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ, комедія	1.50
ВЕСЕЛИЙ ВЕЧІР, ч. I—II по	0.80
СМІХ НА СЦЕНІ, монольоґи	0.80
ПЕЩЕНА ДИТИНА, драма, 4 дії	1.50
ПЕРЕШКОДА, комедія 3 дії	1.50
АДАМОВІ СЛЬОЗИ або пяна корова	0.80
ОСТАННЯ ЛЄКЦІЯ, сцен. картина	0.40
ТРИ ГЕРБИ, комедія на три дії	1.80
ТАТУСЬ НА ВІДПОЧИНКУ, жарт	0.80
ПТАШКА ЩАСТЯ, жарт на три дії	1.20
ПІДГІРЯНЕ, мельодрама	1.50
ДЕ БОГА НЕМА, сцен. картина	0.80
ДОВБУШ, нар. драма	2.00
ПОВОРОТ ПІНОКІЯ З АБІСИНІЇ, жарт	0.60
ПІНОКІЙ СВАТОМ, жарт на 3 дії	0.60
ЧУДО СВ. МИКОЛАЯ, 3 дії	0.60
ВЕСНА, сцен. картина на свято весни	0.60
СВЯТИЙ ВЕЧІР, 3 дії	0.30
БУРЛАК СИРОТА, сцен. картина на 3 дії	0.30

Хто замовляє повищі книжки в нашій Адміністрації, причиняється до збільшення матеріяльних засобів нашого видавництва, тим самим до збільшення і поширення нашого часопису, котрий є Вашим приятелем, провідником і помічником у всякій потребі. За побранням почтовим не замовляти, бо тоді дороще коштує, лише треба прислати відповідну квоту з гори, а тоді ми самі оплатимо пошту. — Присилайте гроші з замовленням.

Одинока українська ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди

„ЕТАН"

ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА

вул. Проста 14 а.

Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Кожний може обезпечитися в

„КАРПАТІЇ"

бо навіть за невисоку складку нецілого золотого місячно можна мати життєву обезпеку

в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38.

УВАГА РЕЕМІҐРАНТИ

Продам сім моргову господарку зі всіми забудованнями й живим та мертвим інвентарем, зі зборами, біля хати сад — по приступній ціні. Адреса: Михайло Преца, село Синів, п. Риманів.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить **річна** передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Нові книжки

Др. Ол. Бариляк: НАРОДНА ТОРГОВЛЯ—УЧИТЕЛЬКА ПРАЦІВНИКІВ ТОРГОВЛІ. Львів, 1937., стор. 48 зі світлинами. Накладом Народньої Торговлі.

Антін Гаврилко: СИЛЬНІ ЛЮДИ. Львів, 1937. Кооперативна бібліотека ч. 13, стор. 24

Я. Ярославенко: КОЛИ ТИ ЛЮБИШ РІДНИЙ КРАЙ. Видання Муз. Накл. „Торбан" у Львові. Ціна 50 сот. Це дуже бадьора пісня на мішаний хор, уложена до слів М. Вороного. Уклад пісні доволі легкий, тому радо співатимуть її всі так сільські, як і міські хори. Ця пісня, повинна увійти в програму кожного концерту. **К. М.**

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ". Річна передплата лише **4 зл.** Замовлення посилайте на адресу: **„СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича ч. 2.**

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. **РЕДАГУЄ КОЛЄҐІЯ.**

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 12 (84)

Львів, 15-го червня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Новинки

З цим числом висилаємо розрахункові перекази та прохаємо висилати передплату на другий піврік. Хто винен за перший піврік і книжки, нехай вишле довжок разом з передплатою. Окремо прохаємо наших Передплатників закордоном теж поспішитися з висилкою нашої належитости, бо тепер для нас найтяжчий час.

Великий політичний процес почався у Львові проти 15 молодих українців (ок), обвинувачених за приналежність до Організації Українських Націоналістів.

Як це назвати? „Український Бескид", що виходить у Перемишлі подає такий сумний факт. В селі Слухині коло Хирова, де мешкає 6 чи 7 польських родин, а решта українці, трапився випадок, який нагадує часи Зельмана. В селі є церква, але священика нема, отже з Хирова приїзджає до села о. Ольшанський. Підчас Великодня цей священик приїхав до Слухині освятити паски, а місцеві члени „Стшельца" замкнули церкву і не хотіли впустити пароха ані селян до храму божого, мовляв, це польська святиня, а не українська. І священик вернувся до Хирова, не відправивши Богослуження. О. Ольшанський віддав ту справу до суду і зухвалі вибрики непочитальних типів знайдуть епільог у судовім процесі.

Щаслива мати. У Дембіці коло Тарнова Марія Матлокова вродила нараз трьох хлопчиків і всі вони здорові. Батько тих трьох хлопчиків має тільки два морги землі, мати має 18 літ і щойно перед роком вийшла заміж.

Захотіла свіжого коровая. До парохіяльного уряду в Ряшеві прийшла за метрикальним витягом 107-літня Магда Недзялкова, що хоче вчетверте вийти замуж. Цікаве, як старий її жених.

Велика повітряна битва. Перед кількома днями відбулася недалеко Мадриду велика битва літаків, в якій взяло участь 60 літаків з обидвох сторін. Перемогли літаки народньої армії, які зістрілили 15 червоних літаків, між ними 5 тяжких бомбовозів. Була це найбільша летунська битва, яку колинебудь дотепер зведено.

Інспекційна подорож. Станиславівський воєвода генерал Паславський відвідав у часі своєї подорожі українську господарсько-садівничу школу Товариства „Просвіти" в Милованні.

Московська газета „Правда" знову пише, що в большевії зростає релігійність; зачинаються наново прощі, трапляються чудесні уздоровлення. Але чи не пишеться воно знову на те, щоб викликати нову нагінку на вияву побожности, що ще лишилася з давніх часів?

Справа виїзду родин до Канади. Виїзди родин з показовим капіталом до Канади в цім році вже не відбудуться. Контингент на рік 1937 в цілости вичерпаний і тому ті, що бажалиб виїхати до Канади з родинами, мусять чекати до чергового року.

Не вільно затаювати девіз! Канадійський реемігрант Іван Боднар разом з жінкою Осипою і донькою вертався до Канади. Дня 13. травня ц. р. при митній ревізії найшли в жінки Боднара 2.130 долярів, що не були зголошені митним органам і не мали дозволу девізової комісії на вивіз. Гроші найдено зашиті в поясі. Реемігрантку Боднар арештували, а її чоловіка і доньку залишили на волі. Згідно з девізовими постановами гроші будуть сконфісковані. Подаємо цей факт як осторогу для всіх еміґрантів, що бажають тайком вивозити гроші. Зацікавлені в еміґрації повинні за всіми інформаціями зголошуватися на адресу: Еміґраційний Дім, Львів, Вишневецьких ч. 4.

Вступайте в члени „Відродження"! Річна вкладка — 50 сот. Читайте й поширюйте видання „Відродження".

Розстріляли трьох священників. Як повідомляють із Риги, большевики розстріляли недавно трьох православних священників, Івана Смірнова, Константина Скворцова і Миколу Івашкевича. Вони втікли з концентраційного табору, що находиться біля фінсько-російського кордону.. Большевики зловили їх і засудили на смерть. В концентраційному таборі держали їх за „шпигунство в користь капіталізму".

Гарні порядки. Часописи подають вістку з Бесарабії, що в Сороках (купелева місцевість) уставили на березі ріки два скорострільи, щоб не допустити до переходу на другий бік Дністра, до большевицького „раю" та навідворот. Правда приємно?!

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Пашу й збіжжя
висліди Вашої цілорічної праці й одинокі засоби на життя обезпечуєте від огню тільки в українському
Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20.

Сільські листоноші в Польщі. Дня 13. травня ц. р. польське Міністерство пошт і телєграфів видало розпорядок про введення служби сільських листоношів, які мусять виконувати службу і в селах, де нема пошти та де дотепер розносили пошту лише раз у тиждень. Від дня 1. липня почне свою роботу 1.200 нових листоношів, які будуть мати урядові шапки, трубку, до скликування людей та револьвери для оборони перед нападами. Міністерство виготовило 4.500 нових поштових скринок, які розмістять у найглухіших селах. Знову в далеких від міст селах одержать листоноші ровери або коня. Пошту мусять нові листоноші розносити кожного дня. — Може вже не будуть „губитися“ подорожі українські часописи...

Ніяка війна, ніякий голод, ніяка зараза не є для українського народу така небезпечна, як гріх білої смерти. Гріх білої смерти, інакше гріх згонювання плоду і страняння не мати дітей приносять страшні наслідки для кожного народу, доводить народи до повної загибелі. Бережімся страшного національного самогубства.

Величавий здвиг рідношкільної молоді. Дня 6. червня український Львів переживав радісну хвилину. Це „Рідна Школа“ уладила на площі „Сокола Батька“ „Свято Молоді“ — великий здвиг рідношкільної молоді. До вправ стануло 1.500 хлопців та дівчат з ріжних шкіл: Львова, Тернополя, Яворова, Самбора. Свято розпочалося святочними вправами під звуки молитви „Боже Єдиний Великий“. Опісля забави, гагілки, вправи, співи тягнулося до пізного вечера, викликуючи серед тисячних мас видців подив і признання. Видців було коло 10.000.

Зїзд Общества Качковського відбувся 27. травня у Львові, в салі Народнього Дому. З поданого звіту на зборах довідуємося, що це московське товариство має заледви 100 недіяльних читалень та одержує від уряду щороку 1 тисяч злотих підмоги. Врешті самі члени управи цього нікому вже непотрібного „общества“ признають, — що їх ціхує неробство та ще гірша язва пасожитування на народній ниві.

Українська господиня, яка купує вироби кооперативної фабрики **„Суспільний Промисл“,** саме: солодову каву **„Пражінь“** і цикорію **„Луна“**, повинна тішитися, що її гріш не йде намарне в руки чужих фабрикантів, бо недавно закупив „Суспільний Промисл“ у Львові за сто тисяч злотих великий фабричний будинок.

В день Зелених Свят зложіть даток на Українських Інвалідів.

Безприкладна самоволя учительки. „Українські Вісти“ (115 ч.) подають, що в селі Туринську, біля Команьчі учителка, Ядвіга Подгурска не вчить українських дітей того, що шкільна програма вимагає, лише в жахливий спосіб побиває українських школярів і знущається над ними, приказує їм говорити замісць нашого християнського поздоровлення Слава Ісусу Христу — Нех бендзє похвальони. Недавно ученика Матія так побила, що аж мати мусіла рятувати свою дитину перед вовчими пазурами злобної „професорки“. До того ще пані Ядвіга викрикувала за матірю побитого хлопчика такими згіршаючими обидливими та простацькими словами й то в присутности шкільної дітвори, що лише міський вуличник мігби змірятися зі словесністю „научицелькі“. Що на це скаже шкільн. інспекторат у Сяноці?

Як жиди помагають собі. Зі статистики, оголошеної польсько-палестинською палатою, за минулий рік переслали палестинські жиди своїм своякам у Польщі запомоги у висоті 50 міліонів злотих. Цікаве скільки українці з Америки переслали своїм братам у Галичині.

Де подівається наші адвокати. У містечку Змигороді, що майже довкруги окрилене нашими селами має свої канцелярії трьох жидів-адвокатів. У минулому році трапився був навіть такий випадок, що жид-адвокат Гросфельд образив одного нашого священика та не перепросив його; дотого всі три жиди адвокати живуть собі досить вигідно з нашого й польського селянина (дехто каже „луплять скіру, аж мило“, чи це дійсне, не наша річ); натомісць для нас важна справа, що в нас багато молодих і здібних але безробітніх адвокатів, та до Змигороду ніхто не приходить. Припустім, що четвертий адвокат не мав би тут багато праці (та важніше „доходу“), одначе якби таки прийшов свій і був би совісний — напевно не згине з голоду! Треба лише негайно по приході повідомити всіх дооколишніх священиків і солтисів у селах, тоді напевно праця буде; впрочім зовсім не зашкодить повідомити й польські села, бо кожний радше піде до адвоката християнина, як до жида. Врешті й польські священики потребують часто правної помочі. Тому безробітний добродію меценасе „пайташку“ в руки й до Змигороду, — не пожалуєте!

—x—

Др. Степан Ванчицький

Устрій та права громад.

ПЕРЕХОВУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ГОТІВКИ

В останніх роках були ми свідками численних процесів, де виступали як обжаловані війти, їх заступники або громадські секретарі, що відповідали за присвоєння громадської готівки. Неодин з них може не бувби допустився провини, якщо була би під рукою каса, до якої можнаби зложити готівку. „Гріш круглий — тай котиться“. Тому вище згаданий розпорядок міністр. внутр. справ містить постанову у парагр. 51., що готівку громади треба переховувати у громадській позичково-щадничій касі, комунальній щадничій касі, П.К.О. або **за згодою повітового виділу у приватній позичково-щадничій кооперативі.** Можна отже громадською готівкою скріпити оборот української кооперативи.

СОЛТИС

Має він виконувати все, що ухвалить громадська рада або що поручить йому війт.

Він заряджує майном, добром і підприємствами громади, стягає доходи в хосен громади, веде касу й рахунки, репрезентує громаду на зовні, а саме виступає у громадських справах супроти влади і приватних осіб, на основі правосильних рішень громадської ради приймає і звільняє громадських урядовців та виконує надзір над їхнім діянням, в часі повені, пожежі чи іншого наглого нещастя потягає мешканців громади до безплатних робіт. Солтис і 2 членів громадської ради або 2 членів господарської комісії підписують повновласти й всякі грамоти у справах, де громада приймає на себе обовязки супроти третих осіб, при чому треба помістити у повновласти чи ін-

шій грамоті рішення громадської ради, евентуально також рішення повітового виділу, якщо воно булоби тоді потрібне.

Перед мешканням солтиса повинна бути таблиця з написом „солтис“ і таблиця для оголошень, а на громадському домі вивішується таблицю з написом „громадська канцелярія“. У громадах Лемківщини, що належать до львівського воєвідства, можуть громадські ради ухвалити, що написи мають бути двомовні: польський та український (парагр. 22 розп. міністер. внутр. справ з 29/I. 1937 і арт. 2 закона з 31/VII. 1934 Вдз. 73 поз. 724.).

Солтисові належиться за виконування уряду така місячна нагорода:

до 5 км.	при числі 100 мешк.	5 зл.
„	100—200 мешк.	7 „
„	200—400 „	10 „
„	400—1000 „	15 „
„	1000—2000. „	20 „
„	понад 2000. „	30 „

При віддаленні від гмінного уряду: — винагорода буде вища:

від 5 до 10 км.	15%
від 10 до 20 км.	20%
понад 20 км.	25%

але при числі мешканців у громаді понад 1000, виносить підвижка тільки 10 прп., 15 прц., 20 прц. — Це є найвища нагорода, яку може громадська рада ухвалити. У громадах, що мають великі маєтки або підприємства може бути винагорода підвищена до 50 прц. Винагорода є платна місячно **з долу**.

КОМІСІЇ

Громадська рада покликує ріжні комісії. Споміж них є найважніща ревізійна комісія. Вона складається з 3 до 5 членів, що вибирають собі предсідника й секретаря. Ця комісія контролює грошеву та господарську діяльність солтиса бодай раз у квартал. Вона провірює, чи солтис господарить згідно з бюджетом і рішенням громадської ради, провірює щороку рахункові замкнення і здає звіти громадській раді. Війт і повітовий виділ можуть покликати ревізійну комісії до переведення ревізії, зложення звіту з ревізії та уділення вияснень.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Невеликі права прислугують українцям у самоврядних установах, але українці не вміють і цих прав для себе використати.

Права нашої мови у громадських і гмінних установах, повітових радах і воєвідських виділах спираються на законі з 31/7 1924 Вдз. 73. поз. 724 і виконному розпор. ради міністрів з 24/9 1924 Вдз. 85, поз. 820.

Згідно з постановою арт. 1 цього закона — внутрішньою та зовнішньою мовою урядування всіх громадських урядів на землях, які замешкуємо, навіть по тих громадах, де живуть тільки українці, є польська мова. Тому всі громадські уряди, навіть ті, що перед виданням цього закона вели урядування поукраїнськи, мають вести ціле своє канцелярійне діловодство попольськи та мають уживати польської мови у переписці з державною владою і з державними та самоврядними урядами. Одначе громадська рада може ухвалити, що громадська управа (солтис) буде переписуватися з іншими самоврядними урядами, саме з іншими громадами, повітовими та воєвідськими виділами — українською мовою.

Громадські, повітові та воєвідські виділи й ради, їхні підприємства та всякі установи, як шпиталі, школи, дорогові заряди і т. п. на території львівського, тернопільського та станиславівського воєвідства є обвязані приймати письменні подання та устні домагання чи заяви від українців в українській мові. Українцям вільно у цих установах говорити поукраїнськи, урядники не можуть вимовлятися тим, що не розуміють української мови.

Вище наведені самоврядні установи є обовязані відповідати двома мовами: українською й польською, управи сільських громад мають відповідати виключно поукраїнськи.

У нарадах сільських і міських, повітових і воєвідських рад можна вживати української мови на рівні з польською.

Із засідань цих рад можна списувати протоколи побіч польської також в українській мові, але тільки на основі рішення тих рад. Таксамо усякі написи та оголошення можна виготовляти у двох мовах на основі рішення ради.

Як жив і працював Іван Франко.

Іван Франко уродився 1856. року в селі Нагуєвичі дрогобицького повіту, в домі селянина-коваля. Батько його розумів значіння освіти й післав малого Івася до шкіл. В школі вибився молодий Франко своїми здібностями понад своїх товаришів. Головно відзначився незвичайно бистрою памятю й замилування до книжок. Вже в семій клясі мав свою власну гарну книгозбірню й писав вірші та оповідання. Дещо пізніше, як двадцятькількалітній студент здобув собі своїми творами велике признання й славу. У своїх віршах і оповіданнях описував важке, невільниче життя народу, оспівував лиху долю українського селянства й робітництва та взивав до боротьби. За це зненавиділа його тодішня австрійська влада й всякі пани та підпанки. Три рази кидали його до тюрми й переслідували всякими способами, але не зломили великого духа.

Письменницька творчість Франка й уся його народня праця дуже велика й всестороння. Він був великим у праці.

Помер 26. травня 1916 року по тяжкій недузі. Перед своєю смертю побачив ще бодай частинне здійснення своїх мрій, побачив Українське Січове Стрілецтво.

Сьогодні за його славне імя йде боротьба, бо різні партійки та партійні спекулянти хотіли би з його величезних заслуг скувати для себе власний політичний капітал. Навіть большевики пробують опоганювати його велике імя, роблючи з нього комуніста. Але за короткі їх руки. Франко остане раз на завжди гейби Мойсеєм цілого українського народу, бо він провадив його до волі серед найбільшого упадку й пониження та показав зневіреній масі рабів шлях до волі.

—х—

Чи ви вже подбали, щоб ваші діти вчилися з українських шкільних читанок і букварів?

Як куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА“
Української фабрики Кооперативи „Будучність“ у Тернополі

Основи національної сили української Лемківщини.

Національна свідомість, організованість, солідарність і праця це угольні підпори українства Лемківщини!

Нація, переходячи тернистим шляхом своєї історії, якщо має остоятись і не пропасти, то своє збірне життя мусить вона сперти на тривких і непорушних основах. В противному разі, розпорошена, несвідома й розбита, мусить вона улягти іншим, сильнішим від себе, національним потугам, мусить зійти до рівня цілковитої немочі й безсилля та вкінці мусить стати почвою, пригожою для розросту чужонаціональної експанзивности і сили.

Щож належить кожному, дбаючому про себе народові чинити, щоб відсунути від себе марево такої грізної небезпеки й цілковитої, національної заглади?.. **Треба консолідацію й розвиток своєнаціональних сил сперти безумовно на чотирьох, незрушимих основах, саме: на національній свідомости, організованости, солідарности і праці** Таке якраз завдання стоїть перед українською суспільністю взагалі, та зокрема перед українським громадянством Лемківщини.

І так першзавсе **необхідна українській Лемківщині зріла, ясна, жива, і загальна, українська, національна свідомість!.** До набуття, поширення й поглиблення цеї свідомости треба стреміти всіми існуючими, легальними засобами, які лише стоять до наших услуг і розпорядимости... Як хліб насущний потрібний до піддержання нашого тілесного життя, так устне освідомлювання, так **живе і писане, українське національне слово, так українська читанка і книжка, українська молитва і пісня, є конечні до здорового прокормлення і розросту нашої національної душі!..** Як кожний з посеред нас знає, який його рідний батько й яка мати, як кожний памятає, яке його імя й назвище, так кожний з нас лемків повинен знати, памятати, розуміти, та на случай потреби і доказати, **що він українець, що є членом великого і численного Українського Народу!..** Цього Народу, що має не тільки своє рідне і прекрасне, національне імя, але **і свою власну, рідну культуру, свою традицію, свою національну славу, своїх великих і святих Мужів та Героїв і свою старинну та багату історію!..**

Вже раз вкінці і раз на завжди треба нам всім лемкам, а не тільки тим, що вже в українській національній свідомости поступили, рішучо, загально і невідклично відгородитися під кожним оглядом від отруйного, московського дурману, від чужого нам і дикого азійсько-монгольсько-фінського племени Москви, яке так невдячно, так страшно і так відражаючо записалося і дальше записується в нашій рідній, національній історії!.. З Москвою нас рішучо не лучило, не лучить, ані не вяже нічо, **хиба лише ті нашою кровю обильно зрошені кайдани**, якими Москалі — **там за Збручем** — безпощадно сковували й дальше у своїй страшній каторзі сковують і поневолюють наш нарід!...

Відсі теж затрясене тут на Лемківщині москвофільство, цей відражаючий символ нашого національного поневолення над Дністром, є тут тим **хороботворчим бакцилем,** який тут тільки підточує й ослаблює наш національний організм!.... Цю недугу належить і можна найскорше вилічити через **загальне поширення української, національної свідомости, освіти і культури на Лемківщині!...**

За свідомістю повинна слідувати і **наша збірна організованість — і то організованість на всіх ділянках культурно-національного й економічного життя.** Організованість ця мусить — річ природня — міститися строго в рямках обовязуючих державних законів, та повинна обіймати такі ділянки, як освіту, рідну школу, господарство, купецтво, спорт, та всі інші роди громадянсько-суспільних товариств і організацій. **Організованість,** якщо тільки буде мудро переведена і вміло проваджена, **навчить нас Лемків національної карности і праці, послуху для законного проводу і власти, громадянської дисципліни і збірного пожиття,** одним словом, **навчить нас всіх потрібних нам національних чеснот** і прикмет... Національна організованість є для нас конечна тимбільше, що через неї ростуть тепер у сили і потужніють всі народи!... Тепер уже майже всюди довкруги „чути залізний крок міцьних і здисциплінованих рядів"!...

З організованістю лучиться теж і **солідарність...** Що це значить?... То значить, що **ми Українці-Лемки повині виступати одним збитим фронтом, одною лавою тоді, коли йде про добуття належних нам, легальних, національних користей, або про оборону слушних, прислугуючих нам законно, національних прав!..** Якщо у нас була би така солідарність, то при. не затуманювано б наших дітей якоюсь недоладною ляпаниною криничанської троханівщини, та не засипували б наших українських, парохіяльних урядів пережитками згнилої, устроняцької етимольогії!... Не сміє рішучо бути у нас розпорошення, роздріблення й розчленуваня наших національних сил й енергії, бо це нас тільки ослаблює, обезвладнює і розбиває!... Нам треба необхідно скупчення нашої збірної волі стремлінь в одній точці, в одному напрямі — і в цьому стремлінні не сміє бути ніяких виїмків, ніяких виломів, ніяких відхилів між нами!... **Добро нашої української, гр.-кат. Церкви і Нації — ось це начальнье правило нашого збірного національного ділання життя!** Треба нам доконче вирвати з коренем той болючий, **московський чирак**, що то причепився тут здорового організму нашої Церкви, та намагається спараліжувати і знищити наші національні сили і спинити — з т. зв. „устроня" —наш національний розвиток і поступ!...

Вкінці четвертим, угольним філярем нашої національної сили і потуги на Лемківщині має бути **праця!... І то солідна, витривала, чесна й ідейна, жертвенна і щира, та безупинна праця для нашої української, гр.-кат. Церкви і народу на Лемківщині!...** А яка праця?... Праця в Католицькій Акції, як співучасть світських в релігійнім апостольстві Церкви для релігійно-морального піднесення Народу!... Дальше!... Праця в „Просвіті", в українських кооперативах; праця в громадських організаціях нашого жіноцтва; пряця в спортово-пожежних товариствах і т. д.!...

Та в тих наших працях і трудах хай нас піддержує надія на краще і щасливіше майбутнє, **хай нас кріпить віще, животворне слово нашого національного Півця і Пророка Тараса Шевченка:**

„Не вмірає душа наша,
Не вмірає, воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої
І слова живого"!...

—o—

Сумерк риманівської Адміністрації.

(Т. зв. „апостоліческій администратор" не виконує ніякої, місійної праці на Лемківщині!.. — Духова мерзота запустіння залягла наші милі лемківські гори!...)

Від часу, як церковну управу Лемківщини перебрав новий, т. зв. „администратор", о. Др. Яків Медвецький, **відтоді устала на Лемківщині всяка, місійна праця у властивому, модерному розумінні цього слова.** Тимчасом за часів Перемиської, Церковної Влади ця спасенна, благородна практика здобула вже була собі на Лемківщині повне право горожанства. Не було вже майже лемківського села, де— при співучасти першорядних місіонарів — проповідників нашої Церкви — не уряджувано би духовної місії **з обильним, релігійним хісном для народу.** З великою набожністю й пошаною принимали вірні приїзджаючого тут при тих і при численних, інших нагодах, **свойого правного, Сяніцького Епископа,** і Перемиського Владику-Ординарія в одній особі, та радо слухали Його пастирських закликів, наук і напімнень.

Відтак бл. п. о. Др. Василь Масцюх, перший урядуючий, апост. адміністратор Лемківщини ще якось ту практику продовжував і сам навіть лично звізитував цілий ряд наших парохій на Лемківщині. Значить, виконував ще якотако свій архипастирський обовязок. Інша річ, що вже не мав ніякого успіху на Лемківщині... але робив, що міг.

Одначе з приходом о. Медвецького до Риманова-Живця **місійна праця на Лемківщині,** не знаходячи від його ніякої підтримки, ініціятиви, підприємчивости, ні почину, **зівсім переривається!...** Через цілих, довгих вісім місяців, від липня, 1936 р. до квітня, 1937 р. **нарід не почув ані словечка якоїсь духовної науки, ані навіть короткого привітання** зі сторони свойого „нового", церковного зверхника і „пастиря". Духовних місій по парохіях, які є так потрібні й конечні для оживлення й піддержання релігійного й церковного духа в народі, вже тут майже зовсім тепер не уряджується — так, як би тут вже ані віри, ані релігії, ані католицизму не було потрібно!...

Що більше? Новий т. зв. „администратор" зі своєї резиденції в Риманові-Живці вже цілком ніде на світ не показується, **ані теж жадних канонічних візитацій, ані відвідин парохій не уряджує!...** Отже нарід не має ані можности, ані нагоди бачити, або почути „свойого" нового, церковного зверхника — так, як це було за Перемиської, Церковної Влади!... Що більше?.... **Навіть на Різдвяні Свята ц. р. ані кілька, хочби найгірше зліплених, слів святочних желань від „нового" т. зв. „администратора" вірні не почули!...** А що варта перемішане сильно російщиною („себя", „меня") його великоднє „слово" — з пересторогою перед мнимими „вовками в овечій шкірі, котрі то" — мовляв — „в своїх бесідах, книжках і часописах подають нездоровий корм, але отрую для душі", (а під котрими сам автор найлучше знає — і ми знаємо, — кого, кого то він розумів!...), вже не варта навіть і згадувати!... Ми раді були би знати, чи т. зв. „администратор" не мав тут таки на думці українців, українсько-катол. священників, та українсько-катол. видань на Лемківщині?! А як не їх, то кого?!...

Кромі цього не може змилити, ані приспати нашої уваги факт, **що не вийшло з Риманова ніяке послання, ані навіть, хочби короткий, розпорядок** що до торжественности відправ, як це буває в наших Дієцезіях, і то ані з нагоди празника **Христа-Царя** в дні 25. X., 1936 року, ані з нагоди празника св. **священномуч. Йосафата**, (котрого „русскіе" так завзято ненавидять!...), в дні 29. XI., 1936 р., ані з нагоди **Непорочного Зачаття Пре Діви Марії**, в дні 22. XII., 1936 року.,. **З черги про великого подвижника св. Унії, Митрополита Йосифа Венянина Рутського, Риманів відай нічого не знає, згл. не хоче знати,** бо в припадаючій тепер 300-літній річниці смерти, цього великого Митрополита **ніякої участи не брав, ні не бере!...** Дальше!... На унійні торжества та зїзд, уряджені в днях 22—25. XII., 1936 р. у Львові в честь Митрополита Рутського, з Риманова не було вже кому приїхати, ані навіть кого послати(?)!... **За те було кому взяти участь у концерті в честь схизматика Пушкіна дня 7. IV., 1937 р. у Сяноці, або в „русскім", кооперативнім зїзді осіню, 1936 р. у Королівському Вороблику!...** Там можна було здобутися на активність, але в унійних справах, то ні!.. З цеї обставини найкраще бачимо, в якому то напрямі йдуть справдішні бажання і тенденції Риманова.

Відтак про католицьку Акцію, котра прецінь так пекучо придалася б і на Лемківщині, **в Риманові ані не думають...** Бо і на що нашим „твердим" тої Акції, коли для них ближчі „тверді" рубрики й російське православя!... Думають за те про общество Качковського, (приміром Чорноріки, Криниця), про збанкротований банк „Бескид", покої, вигоди, готелі й ресторани, та скоре перенесення до Сянока!...

Тимчасом цілий ряд українських священників — припинених, шикованих і позбавлених дотації!... **Цілий ряд парохій занедбаних,** довший час необсаджених, або позбавлених своїх душпастирів!... Вірні кількох сіл, ображені та покривджені партійною політикою Риманова, **перестали зовсім ходити до церкви, а декотрі вже і дітей не хрестять!...** По селах шириться згіршення, невірство і комунізм!... Православні ані не думають вже тепер вертатися до Унії... Словом, духовий пустар і мерзота запустіння заливають тепер нашу Лемківщину!....

А тимчасом спертий на большевицькій системі, конфіденціоналізму й огидного донощицтва Риманів, котрий апробовані нашими Церковними Властями місячники та молитвенники („Місіонар", „Господу помолімся") називає **„шовіністичними", та карає за їх поширення,** спить, виконує слухняно й очайдушно погубні пляни своїх безсовістних дорадників, шпарує капітали й відпочиває!... І коли врешті скінчиться трагедія нашої бідної Лемківщини?!...

—х—

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

— Я вже про те вуйні Митрисі говорив. Воно, знаєте, якби ви віддали Марьку за мене, я пішовби завтра до пана і сказав, що я засватав Марьку й випросив у нього, щоб не йшла до двора. А ви знаєте, що я панові життя врятував. Чи не добре воно так?

Але не так сталося, як того хотів Васька.

Коли Сипко збирався відповідати Васькові, ген з ліса увігнався пустуном у ніч золотий сміх Марьки. Побушував по обійстю й поплив собі. Від ліса йшов гомін розмови і кроків. За хвилину заскрипіли ворота й на обійстя впали дві тіні. Одна — це була Марька, другої ніхто не пізнавав. Пізнали її, коли наблизилась. Був це Юрко Цюпа, що пас за Церговою на полонині вівці всіх довколичних хуторян, а між ними й вівці Сипка.

— Ов, а тебе що приводить Юрку від овець? Не стало меринді?

— Слава Йсу, та де там. Надибав Марьку ген під Церговою. Вона розказала мені все, що тут накоїли ці панські хомути і злість мене зібрала, тай прийшов. — О, хайби на мене були попали з таким. Ніодин живий не вийшов би. Попамяталиб!

— Го, го, який ти моцний... — бовтнув Васька. Він навіть потім жалував того.

А Юрко Цюпа був собі чоловяга здоровий. Високий як ялиця, широкоплечий, руки мясисті, а долоня як добра миска. Пастух твердий був. Це знали неодні. І гайдуки знали. Все літо сидів на полонині, щоб дальше від двора, бо ненавидів його, а зимою жив ген у Барвінку, де гайдуки й пан рідко бували. Сказати правду, його боялись, а гайдуки говорили, що він зі збійниками заводиться. Тут треба б ще одне доповісти. Марька якось інакше дивилась на Юрка, як на других хлопців, і від часу, (це було в тамту неділю), коли Юрко поцілував її так ненадійно і вона обомліла в його тугих раменах — сходилися. Мріяли про своє щастя. І сьогодні вмовились були на стрічу над потоком під Церговою.

Митриха в хаті почула на дворі гамір і вийшла знову з хати. На часину придушила іскру, яку кинув Васька, а яка могла вже в той час розвести пожежу. Вона пізнала голос Марьки й Юрка. Підійшла до доньки і пригорнула її до себе.

— Доню моя!...

Сипко мовчав. Ставало душно. У душний настрій ночі вривалась таємна пісня бескидських борів і ладилась сказати правдиве своє слово: Я могутнію, я росту. Мій спів співають ваші душі.

— Що сталось вуйно? — спитав Юрко.

— Що сталось?... І глухо прогомоніли дальші її слова: Пан наказали Марьку до двора, до покоїв дати.

— Що??... Ні, Марька не піде! — на це Юрко.

Марька стояла спокійно.

— Що не піде. Як гайдуки прийдуть, то що зробиш? Візьмуть і все — вмішався знову Васька. І цю іскру не всилі був ніхто вже придусити. Таємний гомін лісу мостив свій шлях почерез дужу поставу Юрка своїм блискучим співом.

Васька бачив свого суперника і працював цілим своїм мозком, щоб знівечити його відвагу й впертість. Хотів відвернути увагу всіх від тої гутірки. Але воно було надто болюче, щоб так легко

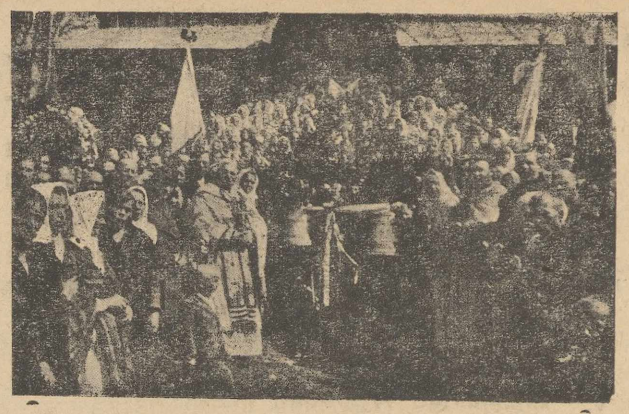

Посвячення дзвонів у церкві в Улючі.

можна було пройти повз, як це холодно, з вичисленням умів зробити Васька „Гнида".

Як Васька тільки вимовив ті слова, Юрко підійшов до нього і сердито аж крикнув:

— Ти хто такий, що пхеш свій ніс у не своє діло? А відвернувшись до Марьки спитав:

— Марько, що він за один? Може сватати тебе прийшов?

— Та не знаєш, Юрку, хто то? Не пізнаєш Ваську, що в пана в гайдуках був, а тепер є стражником у панському лісі.

Васька мовчав і не давав відповіди на питання Юрка. Вважав, що відповідь могла б знівечити його пляни. Він за всяку ціну хотів докінчити начате діло. Відвернувся до старого Митра й пошепки продовжував свій торг.

— Ну як, ви вуйку думаєте? Можу йти завтра до пана просити за Марьку?

— Та я знаю, — і відвернувшись до Марьки спитав: Марько, чуєш, Васька хоче завтра йти до пана за тебе просити, щоб тебе до двора не брали.

— А йому яке діло до мене? І так його жінкою не стану.

— Ти, слухай, гайдуку панський, я тобі вже раз казав: чого пхаєш ніс туди — де не треба?

— А чого ти пхаєш... і не докінчив..

— Ади — і долоня як миска прилипла до Васькового обличчя так здорово, що Васька покотився на землю.

— Видиш, гайдуку панський, що мій ніс ліпший за твій...

— Ха, ха, ха — засміялась Марька, аж сміх гомоном відбився від бескидських гір і борів.

— Це маєш за твій паршивий ніс. А вставай, най ти ще вціджу за тих усіх хрещених, що їм ти пересолив життя, як гайдучив під панською полою. На, на, на — за кривого Петра, якого ти окалічив, а то за того лицаря, якому пхнув кинджал у спину, а то за синці на спинах лемків. А то — і тут узяв збитого на квашу Васька й жбурнув ним через тин — за сватьбу до Марьки. Збирай кости і втікай, абим тебе остатний раз тут видів, ти підлий гаде!

Юрко був червоний. О, цього гада він собі пригадав. Памятав його гайдучу роботу. Тепер дав йому за всіх, за старих Сипків і за Марьку.

Коли ще сапів від напруги, а всі сиділи застиглі в оторопінні того, що скоїлось, ген з темінні охриплим голосом, з піднесеним пястуком у сторону Сипкового хутора, грозив „Гнида":

— Того ті не дарую, ти збійнику, а з тобою, збійнице порахуюсь у дворі.!

Ще тої самої ночі був Васька у Сьліви в дворі.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Гамри, українське сільце в кітловині над рікою Вислоком, віддалене 3 км. від своєї парохії в Полавах (коло Новотанця на південній захід від Буківська, в Сяніцькій окрузі), шкільні діти з Гамер ходять до школи в Тарнавці, віддаленої 4 км.

Гачів, це початкова німецька оселя на магдебурському праві, звана первісно Гартсфельд, відома вже зі судових документів у 1457 році; сьогодні польська оселя у Березівщині.

Гвоздянка, дочерне село (число українців неустійнене) Близянки (5 км.) в Стрижівщині, з українською греко-католицькою церквою св. Косми й Дамяна, збудованою в 1625 році.

Гвозниця, друге дочерне село без церкви, віддалене 2 км. від своєї парохії Близянка.

Гижне, сільце („дубецького ключа", відоме з поділу в 1441 році) в Динівщині.

Гирова, українське село (українців 656) віддалене 7 км. від Дуклі з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1870 році. (Більша половина села перейшла на православія). До залізниці в Іваниці (Іванич) 21 км.

Гірки, село в Сяніцькій окрузі, віддалене від Ялина 9 км., записане в судових документах з 1464 року, до Сянока біля 20 км.

Гладишів, українське село, віддалене 21 км. від Горлиць, пошта в місті, у селі церква збудодвана в 1936 р. заходом і трудами Впр. о. Андрія Злупка, українського місцевого Душпастиріяпароха. Стара деревляна церква в Гладишеві згоріла в 1914 р. Гладишів — одна з найдавніших українських осель у західніх Карпатах; про початки села ніде немає записків, ані місцеве населення не знає важніших переказів, цікаві записки про збійника Сипка, що шугаював у Горличчині (Др. Т. Курило: Лемківські збойники, Перемишль 1935).

Гломча, велике українське село в долині Сяну з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богородиці, збудованою в 1859 році, віддалене 16 км. на північ від Сянока, від пошти в Мриголоді 2 км, відоме ще в княжих часах (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Глибоке, гірське село наче горішний кінець українського села Синева, віддалене 6 км від Риманова та 25 км від Сянока, українці греко-католики належать до парохії в Синеві. У Глибокому вимуровано великий костел у 1935-6 р., (старий деревляний костел з цінними старинними іконами збурено), населення римо-катол. обряду, в давніших часах перші поселенці та двірська служба належали до парохії в Риманові. Село Глибоке, на південь. схід від Риманова, було поселене на німецькім праві; тутешній солтис Михайло згадується в коросненських судових записках під 1445 р. (Кс. суд. сіль. І. стор. 208 ч. 1865). Ядвига, вдова по Андрієві солтисові з Глибокого, пізвала 15. XI. 1470 р. його синів Клима та Івана, тодішних солтисів у Глибокім, перед висший німецький суд у Сяноці (АГЗ. XVI 3249). (М. Кордуба: Зах. пограниче Галицької Держави між Карпатами та долішним Сяном. Записки Н. Т. Ш. т. CXXXVIII—CXL. Львів 1925).

Глудно, українське велике село (1458 українців греко-католиків), віддалене 19 км від Березова, 12 км від залізниці в Динові з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1899 році, відновленою в 1931 р. (Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р. Н. П. Барсов: Географія Начальной Лѣтописи, вид. 2. Варшава 1885 р.).

Головинці, сільце в Короснянській окрузі, злучене за посередництвом давніх (з часів 1869 р.) здобутків з польським етнографічним клином у напрямі до Дуклі, відоме в 1462 р. з поділу перед сяніцьким судом коросненського війта Івана половиною його дідичного майна солтиства в місті Коросні та млина в селі Головинці (Гловєнка). (Прохаска: У справах займання Руси через В. Казимира., том VI. 1892).

Голучків, дочерне українське село, віддалене від парохії Тиряви Сільної 6 км з українською греко-католицькою, деревляною церквою св. Параскевії, збудованою в XVIII сторіччі, відновленою в 1912 році; до 1791 року як самостійна парохія, прилучена зразу до Семушевої та відтак у 1813 році разом з Семушевою до парохії Тиряви Сільної; до Сянока 16 км.

Горлиці, підгірське місто, відоме в дуже далекій старині з ріжних історичних документів (Кодекс Капітули Краківської, том II. Краків 1883., В. Колпачкевич: Про західні межі київської держави в X. сторіччі. Львів 1935., о. Роман Прислопський: Примір латинізаторської гакати на рубежах Галицької Руси, Перемишль 1902., Іван Петрович: Сандецька Русь, Львів 1893).

Граб, українське село, віддалене 49 км від Ясла, 30 км від Змигороду, 14 км від Крампної (пошта), з українською грекокатолицькою церквою св. Косми й Даміяна, збудованою в 1809 році. Село побудоване в гірській кітловині при чехословацькому (українсько-закарпатському промежі) кордоні; відоме в давніх часах, перша історична вістка про Граб записана в 1633 р. У 1820 році основано в Грабі першу школу. (Дуже цінна та цікава хроніка о. З. Флюнта, бувшого пароха Грабу.)

Грабівка, дочерне село Ялина з українською греко-католицькою церквою св. О. Николая, збудованою в 1864 р., віддалене від парохії 3 км до залізниці в Дубрівці Руській 12 км. Давніше (до 1801 р.) Грабівка була самостійною парохією.

Грабівниця Старенська, записана в саніцьких актах під 1435 і 1441 рр., віддалена від Ялина 6 км, у Сяніцький землі. (Шематизм Перемиської Єпархії з 1879 р., Перемишль 1879 р.).

Грибів, приналежне містечко до парохії Більцарева, у Новосандецькій окрузі (автор „лемківського" Шематизму з 1936 р., Львів 1936, о. Степан Ядловський пише (стор. 36), що містечко Грибів і в польській мові задержує первісну назву Грибів, а не Гржибуф та це вказує, що колись там переважали українці (так читаємо в рукописі). Інші історичні джерела: кс. В. Сарна: Повстання організації костела латин. на Руси галиць. Львів 1892.

(Далі буде).

Большевицький морд селян.

Як большевики видерли землю з рук господарів.

Прихід большевиків до влади в Росії означиться колись в історії людства, як панування збоченців і злочинців. Ця збиранина вже на другий день по захопленні державного апарату зорієнтувалася, що вдержатись зможе вона на поверхні тільки під тією умовою, що винищить усі ліпші первні народу, згл. народів. До тієї цілі вжито чекістів, випробованих ще в добі революційної зеврюхи у вимордовуванні не тільки шляхти, але й інтеліґенції взагалі. То ж вистарчало мати в той час білі руки, щоби бути розстріляним.

Помилявся б той, хто думав би, що большевикам ішло тільки про „білоручки". Ще Ленін зрозумів, що найбільшу перешкоду при **заводжуванні комунізму ставитиме мужик.** У цьому опирався він не тільки на власній обсервації, але і на марксівській літературі взагалі. Теоретики марксизму завжди твердили, **що без вирвання селянинові „малпячої любови до землі" не можна і мріяти про введення комунізму. Тимто як тільки вироблено плян пятирічки, зараз почався отой єдиний в історії людства морд хліборобської верстви.**

Пятирічка означала в практиці вивласнення селянина з власної землі й даху. При тій нагоді розстріляли на місці найбільш **„упертих кулаків"**, а що їх було далеко більше ніж на перший погляд здавалося, примінено до них ще й інші „кари за перепони при вводжуванні" комуністичного раю. Такими карами сталися концентраційні табори. Кажуть, що вигадав їх сам оберчекіст Дзєржиньскі, який представив на засіданні Центрального Комітету штудерний плян, по якому вороги большевизму мали би творити на далеких землях перші піонірські стації большевизму, що його вони так страшно мали ненавидіти.

На практиці оказалися концентраційні табори перевозовим товариством з вершин життя на доли смерти. При цій нагоді осягають большевики три цілі за одним махом:

1) **винищування „небажаних первнів"**, яке проходить безспостережно і не виглядає як явний морд.

2) **Визискання робучої сили цих на смерть засуджених.**

3) **Створення відстрашаючого** прикладу для решти населення, якщо воно хотілося б увільнити від кровавих деспотів.

Всі три цілі мають майже ту саму вартість в розбудові соціялістичного будівництва, хоч деколи одна з них набирає особливого значіння. Витворені панщиною на ціле життя економічні умовини причинилися не тільки до розбудови каналів, але і до вирубу великих шматів лісу, якого дерево можна було кинути на світовий ринок і витворити т. зв. демпінґ. Цей демпінґ почав пожирати щораз більші запотребування, які при шаленій смертности в концентраційних таборах не можна було заспокоїти. Тимто розпочинаються по Росії дивні **„лови на людей"**, щоб заповнити проріділі ряди. Ніхто не може при цьому подумати, що тут йшло про „кулаків" „капіталістів" та інших ворогів пролетаріяту. Ні, совєтські навіть часописи інформують, що виселено робітників і селян, які мали ту єдину прикмету, що не подобалися большевицьким володарям, бо були, міцні й розумні та могли при якійсь нагоді бути небезпечними для збоченців і менше-вартісних володарів.

Отже ж подумайте, Читачі, чи всі наші статті, в яких розкривали ми гидь большевицької зарази, юдину роботу большевицької посестри москвофільства, — чи ці статті писали ми отак лише собі, чи на те, щоб перестерегти Вас і Ваші села перед злобою большевицько-жидівських агентів?

Знаємо, що Ви всі з нами однозгідні, тому виполюйте у Ваших селах московське хабаззя, женіть проч жидо-комунарських пророків; зате всі разом горніться до культурної корисної праці.

Всі купують і вживають
тільки
цикорію й солодову каву **„ЛУНА"**
і підмінку кави **„ПРАЖІНЬ"**
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ

Не знают, што творять.

(Вороблицьким говором).

— Скараня Боской, што ся тепер діє! Німа неділенькі, ани сьвята без обрези Боскої х церкви.. Як сьвіт сьвітом, а Вороблик Воробликом, ник ниґда х церкви так не хіхотав, як тепер. А днесь то маво ся не стекли, так ґівки а найбільше хвопчиска Бога ображали... А ци виображеш си чвеку, ци хто до того довюв? Сам ксендз. Я сама, Боже даруй, тілько ем днесь нагрішила, што піду гин на сомой дно до пекла!...

— Повів, же не вільно читати „Нашего Лемка", бо ґріх смертельни, а хто юш до тепер читав, то аби ся висповідав, бо — повідат — Сьвятий Отец заборонив читати комуністични ґазети...

Ой Боже! „Наш Лемко" а комуністи... Мавом не пуква зо сьміху. І ціва церков як рикне...

Боже! Боже! Но, чого нич не мовиш, цись оґлух? Повіч, штом мава робити?

Так тиркава Югаска до свого мужа, як пришва едної неділі з церкви домів і знимава з себе сьвяточні вахи. А же в баби пвач під верхом, далі ґ рик...

— Небиво як небіщик єґомосць, то били анґев не чвек!... Не до теперішнього пудва... Як стали на казаня, то як місийонар, аж ся серце радуваво. А тепер ходимо до дому Божево ґрішити...

І еще барзі бзба ґ бек, аж сльози наземлю кап-кап...

Тото юш до рошти рознервуваво Михава, котрий од рана читав Письмо Сьвятих; повожив ксьонжку на полицю, одвожив до столика окуляри і рек:

— Тихо будь, бабо! Пришвась домів, то не ґвавтуй, єно рихтуй повуденок і **для нас** і худоба ричит, бо юш пів другої.

— А як хочеш чути мою пораду, то як майш Бога ображати — помолься щиро й терп, або іди аж на пятой сево! Церков не театер.

— А твасьні же так! До Боська піду, до Синева піду, а до Вороблика хибаль хтовди, як буде слуга Божий, а не москевскі комисар...

— Но, видиш. Панбіґ більше терпів і о нас не забуде! Ага, як приде твій брат Митро, то му повіч, жеби перестав аґітувати за сванґелицков віров, бо то не наша віра єно обча... Я піду по полудни до Кружка, дашто почитати з ґазет.

На захід від Сянока між латинськими селами є українське село Ялин. У селі пишається українська греко-католицька церква, школа (утраквістична) і кооператива „Єдність“, читальня „Просвіти“ та по передвоєнному тов. „Січ“ сьогодні лише ленти остались. Зверхній вигляд села не вказує на перший погляд про велику культуру села; між хатами мало садів, за те росохаті верби та чорні вільхи закривають, щоб сонечко не зайшло у вікно. Церква побудована перед сто роками, побіч український Народній Дім, збудований в 1929 р. Читальню „Просвіти“ засновано ще перед світовою війною, у 1912 році, тоді теж і „Січ“ зачала працювати і брати участь у різних вправах та торжествах. По війні дивна дрімота захопила село й довела до закриття читальні в 1933 році. При житті залишилася лише кооператива „Єдність“, заснована в 1927 році, головно працею та заслугами бл. п. Василя Малика, який продовж довгих років завзято — але розумно й успішно протиставився місцевим шахраям жидам. За його вмілим зазивом і проводом у 1925 році переведено в селі голосування (плебісцит) проти корчем; усі свідомі громадяни голосували за знесенням шинку так, що негайно влада забрала „вишинк“ і заборонила продавати зорілку. Але вперта жидівська пявка нехотіла так легко відорвати своїх савок від дійної корови (уявіть собі любі брати, що за гидке насіння ці жидівські пявиці — прилізе чортове насіння — біс його знає, з яких сторін, розсядеться в селі та ти його годуй своєю кровю — як за панщини, бо він „мойше пан“ і має копу пейсатих бахурів, — чи не сором, що така наволоч гніздиться по наших селах?!), тому жид „крамік“ собі закладає. Одначе непохитні селяни не пішли до жида (славно!), лише заложили свою кооперативу „Єдність“, що розвивається досьогодні.

Правда — найшлися ще в селі два „сиромудрі івани“, що хотіли валити рідну кооперативу (таких безхарактерних годує ще — на жаль — наша лемківська земличка десь і в Щавнику, Репеді, Ванівці, Лабовій, що крамарювали в кооперативах і „дос гарде“ манко наторочили, або собі хати за ощаджений гріш (!) побудували — про такого люди пошепки оповідають у Репеді). Врешті люди в селі добре бачили, як приватники їх дорібком багатіють, тому всі купують у своїй кооперативі, бо вона ділиться чистим доходом зі своїми членами. Також на місці, де торчала смердюча жидівська коршмиця, сьогодні вимурована школа, а на другому великий український Народній Дім. У 1936 році засновано читильню „Просвіти“ імени Тараса Шевченка, при читальні мужеський хор та аматорський гурток. Продовж короткого часу відбулися 3 вистави, 5 танкових забав, 3 реферати, прочитано 74 книжки; гарно, але трохи мало. Слід на будуче менше бавитися, а більше працювати.

ЯСЛО.

Під сучасну пору живе в місті Яслі 50 українців-заточенців. До найближчого українського села поверх 3 милі, тому в неділі або свята ці наші брати в Яслі не мають нагоди вислухати нашого українського греко-католицького Богослуження. Вправді приїздив декоди до Ясла наш український грекокатолицький Душпастир з поблизької парохії зо своїм дяком, одначе такого торжественного характеру, як саме у Світлий второк (4. травня ц. р.) не мало давно в Яслі ніяке наше українське Свято. Завдяки старанням громадянина Костя Іванини, що в пройдешньому році заїхав аж до Вороблика, щоб заспокоїти свою душевну тугу до нашого обряду та релігійних практик, та других наших одиниць відбулося в Яслі, у цьому дні торжественне наше Богослуження. Співану Службу Божу відправив у парохіяльному костелі Впр. о. Михайло Горечко з Цеклинської Волі зі знаним уже на Лемківщині українським церковним хором з Боднарки. Треба було бачити торжественне розположення й радість на лицях наших Братів, щоб оцінити та відчути всеньку красу нашого найкращого під кожним оглядом українського греко-католицького Богослуження; до того пережити ще кілька літ на заточенні, тоді кожний зрозуміє, які безмежні вартости дає наша свята Хвала Божа.

Один з приявних на цій відправі пише нам, що не міг налюбуватись співом, що разом з незвичайно торжественними словами й святочною повагою нашого священика зливався серед чужого елементу й сірої буденщини, до того ще в чужій святині, у таку гармонію, що його серце напувалося почуттям надземського щастя. Слова „Христо Воскрес“ зворушували приявних до сліз, до того, що деякі, що чомусь живуть у мішаному подружжі, наявно побачили, яку велику втрату втрату через свою легкодушність, чи може нерозвагу принесли рідному народові. Зокрема величаво вийшло кінцеве „Христо Воскрес“ та надсподівано бравурно могучий католицький гимн „О спомагай нас“. Слід згадати, що нашому Богослуженні прислухувалися місцеві поляки, що з великим захопленням обсервували наш цінний обряд, зокрема спів. Тож і не дивне, як деякі священики бельгійці часто приймають наш обряд, бо його краса нічим не дасться заступити.

Свій.

Замітка: Хв. Редакцію „Неділі“ прохають наші громадяни в Яслі передрукувати цей допис.

РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЬЧІ

Свідомі українські молодці з Радошиць: Іван Сторошко, Іван Паращак, Гриць Ярош, Михайло Шапочка й Анрей Майкович ходили дня 7. І. 1937 р. у своїй громаді по коляді на „Рідну Школу“. Вони мали повновласть до збірки від Головної Управи „Рідної Школи“, стверджену у старостві. Збірка була отже легальна і призначена для нашого дуже заслуженого Товариства „Рідна Школа“, що в сяніцькому повіті розвиває широку освітню діяльність через свої бібліотеки, дитячі садки й виклади. Це не подобалося місцевим темнякам. Старші москвофіли підюдили свою молодь і вона під проводом Юрка Кузя, Дмитра Майковича, Тимка Драгущака, Онуфрія Лапігуски, Михайла Рудика і Стефана Сливки

Здорову і завсіди свіжу вудженину товщі мясо поручає
ЦЕНТРОСОЮЗ
в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

напала на українських колядників. Напасники — гірш від комуністів — поломили при цьому хрест, що його несли українські колядники, подерли одіж на колядниках, побили їх важко та деяких вкинули у воду. Справа опинилася в суді в Буківську, який усіх напасників сказав на кару по 2 місяці арешту.

Покривджених українських молодців заступав адвокат з Буківська др. Володимир Константинович, в апеляційному поступованні адвокат зі Сянока, др. Степан Ванчицький.

Не знати, чи є ще деінде такі дураки, як у Радошицях, що вірять кацапським недобиткам з Лубкова, які покланялися колись Миколаєві Ііому, а тепер Сталінові Ііому?

ВАНІВКА, ПОВ. КОРОСНО.

Не знати звідки, а кажуть, що з сусідної Корчини, заплентався до Ванівки мазур і отворив склеп з вудженини й мясом. Очевидно числив на широке попертя і на людську глупоту. Треба признати, що обчислення його вдалися. Вже минув рік, як інтерес йому йде та, хоч хорі штуки бе і з них мясо продає, то для „русіна“ вистарчить. Але не тільки то йому вдалося, сам гандель, але повелося йому і друге обчислення. Вже знайшов і дівчину і родичів і грунт (або гроші) і весілля готове! А наш бідняга такого щастя не має! У Ванівці добре жити!! Лише треба вродитися шляхціцом! **Іван Капка.**

ЛІСЬКА ХРОНІКА

Заходом членів читальні „Просвіти“ у **Берізці** відбувся в квітні концерт у честь Тараса Шевченка. Дбайливе виконання всіх точок програми, як теж виступ усіх членів хору в гарних народніх строях, вказувало на те, що місцеве громадянство, зокрема голова читальні о. кан. Л. Левицький доложили багато труду, щоб це перше свято в честь Шевченка випало якнайкраще. Концерт закінчено національним гимном.

СЯНІК

У цьому році минає 50 літ душпастирської праці Впр. о. Омеляна Константиновича. З цеї нагоди наділено Ювилята крилошанськими відзнаками, в неділю 23. V. ц. р. в сяніцькій, парохіяльній церкві.

У слідуючу неділю, себто 30. V. ц. р., устроїли всі українські товариства Сянока за почином і під проводом „Українського Народнього Дому“ академію у честь Достойного Ювилята. Академія відбулася у домівці читальні „Просвіти“, гарно пристроєній килимами та чатиною. Присутніх коло 150 сяніцьких громадян, членів українських товариств. Національним гимном закінчено академію. По академії відбулося свячене.

Після перерви почалася танкова забава. Вже зорі погасли були, як весела громада вдоволена і кріпка духом розходилася домів.

Усе те пройшло поважно, сердечно і спокійно.

При цій нагоді насувається думка, що Виділ читальні „Просвіти“ повинен подбати про свою власну музику споміж членів. Зібрати кількох українських музик, підовчити їх, зобовязати до цього, що мають грати на кожній імпрезі читальні, а поза тим можуть собі заробляти досхочу — це діло, що дасться здійснити.

ОДРЕХОВА КОЛО ЗАРШИНА

Наше село дуже велике, має поверх 500 хат. Але в селі такі гаразди, що про них аж лячно писати. Найгірше, що наш „панотець“ збратався з певними панами, дав їм ключі від захристії, хоч там не допускає нікого з вірних.

Правда, люди сподівалися, що по приході до села свого священика, та ще й уродженця Лемківщини, інакший лад настане в селі. Одначе вони зовсім завелися, бо о. Михайло Ковальчик не старається ввійти між вірних і протиставитися язві комунізму й безбожництва в селі. Тому теж релігійне життя в селі взагалі не істнує. А якщо прийшлося би дещо сказати про релігійно-моральне життя й поведення молоді та про те, чи, як і що „панотчик“ в тому напрямі робить — то — пожалься Боже! У церкві взагалі ніхто не бачить молоді, а те завсіди повно її у Берка при наліонці, або деінде на „сходинах“ і гульнях.

Егеж, весело крутиться центрифуга на попівстві та грошенята пригортає у завсіди голодний карман!!.... **Недзиньо.**

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ВОЛОСЬКА БЛЯҐА

„І. К. Ц.“ наш випробуваний „приятель“ залюбки занимається Лемківщиною, причому його відомости такі, як редакторів льондонського Таймса (відомих з незнання в ділянці географії й історії чужих народів) — про кашубів або куявяків. Ось послухаймо:

„На терені сьогоднішної Лемківщини була давніше пуща. Витяли її поляки, а заможна родина Гладишів закладає від року 1359 села й заселює їх **поляками та волохами**. Населення одержує корисні привілеї, але впродовж століть „рущее“ (стає руським — ред.), бо брак їй костелів і польських шкіл“.

„Курєрок“ повинен обовязково якнайскоріше опатентувати свою найновішу теорію в ділянці народознавства. Тільки уявити собі: помішаєш волоха з поляком і виходить „русин“. Автім, це дуже „вивротова“ акція й такі сполуки повинні бути строго заборонені. Коли так вдумуємося в оту нову „курєркову“ теорію, нам насувається здогад чи припадком „курєркові“ редактори не являються наслідком якоїсь підозрілої мішанини....

І ще одно. Зі слів „Курєрка“ виходить, що усюди там, де немає польської школи і костела, зараз виростає якесь інше племя. Тепер ми вже знаємо, чому в Афганістані вкорінились афганці, а в Китою китайці. Панове редактори! Направте негайно всесвітну помилку й заложіть там негайно свої „курієркові“ школи! А для справлення ваших „наукових“ історичних відомостей скажемо вам, що в XIV. столітті не те, що на Лемківщині, але навіть в краківськім, познанськім, чи якімнебудь кореннім польськім воєвідстві ніяких польських шкіл по селах і містечках не було, а мимо того ніякі „русини“ на тих територіях не виплекались. Це мабуть тому, що кляті волохи туди не зайшли.

Панове! Бережіться близької дружби і союзу з волохами, бо ще готові ви всі „зрущитись“.

(„У. В.“ ч. 115).

Наша Сандеччина зблизька.

ЕКОНОМІЧНО - СУСПІЛЬНИЙ ОГЛЯД

Один з найкращих синів здорової Лемківщини, Єронім Анонім написав ще в минулому сторіччі в одній зі своїх повістей дуже характеристичний вступ для лемківської народньої долі. Він каже: Підеш читачу в гори, то побачиш на Лішнянському верху стовп, а на цьому стовпі кусок привязаного сира. Запитаєшся, навіщо цей сир? — Бо війт з Лішньої каже його щодня привязувати до стовпа, щоб лемко, як йде в поле на роботу, потер собі своє ощипя й не мусів так вічно постити.

Але ми лишім і стовп і сир, та ходім у нашу Сандеччину; подивімся, які тут гаразди. З кожної лемківської хижечки виглядає ця незавидна доля. Стрінемо Лемка або їх гурт, аж серце защемить — невжеж оцей Лемко на віченьки-вічні взяв шлюб зі своєю долею? Та не розвязатися йому?

Знаємо, що перед війною, за небіжки Австрії сонце сходило та заходило, але світ був наростіж отворений. Пригнітала Лемка доля, затісно було його в хижі, або потребував „грошенят“, тоді без великих заходів пращав свою „милейку“, збирався у світ; до „Ваньгер“ (на жнива й молочення)по збіжечко, до Прус по марки, на Україну чи теж до Великопольщі з мазею, або врешті аж до вільної землі Уоншингтона по „талярі“ — їхай, хочби на кінець світа. І звідтам посилав він, помагав вязати своїй „родиноньці“ життевий кінець з кінцем.

Так бувало. Сьогодні кожна держава забила „дошками“ свій світ і не пускає теж чужинців поза свої межі — кожний має досить своїх безробітніх і голодних.

Сандецький наш брат залишений на ласку своєї землі. Та яка це його земля? Така, як і його доля. Тверда. За цілорічню тяжку працю від свиту до пізної ночі, дрібосенький овес зародить брат брата; стягай пасок на сибірську дірку, бо на засіви бракне, купи на передновок, купуй пашу для худібки, бо не перезимується, або глади - продавай коровеня й пости разом з хмарою дітваків. І так з року-на-рік, без кінця гнете тебе брате лемківська „криза“.

Постороння людина запитається: Та якжеж можеш так видержати?Це жахливе! Еге-ж, що жахливе! Спробуйте дати такі гаразди німецькому, чеському або хочби і французькому газді та нехай харчується так, як сандецький Лемко, напевно скоро ,,вишпанувався би як дріт“.

А бачите, Лемко твердий і витривалий, бо він уже так зрісся зі своєю долею, що в його аж тоді справжня нужда, як капусти й бараболок (грулів, комперів, бандурок, картопель — є що їсти!) йому забракне.

Та, далебі, сандецький Лемко, хоч як загартований, не видержав би, якщо не скарби його землі.

(Далі буде).

—х—

КОСИ КОСИ

ЗАГРАНИЧНІ, дуже добрі, ГАРАНТОВАНІ в ціні від зл 3.40 до 5.35.

Хто замовить до розпродажі 6 кіс, сему одержує даром. Порто оплачуємо. Замовляти з надісланням завдатку в українській фірмі **„ТОРІН-БЮРО“** Львів, вул. Сикстуська ч. 48.

Чи вільно священикові їсти в часі відправи церковних Богослужень?...

Католицький священник у часі, коли відправляє церковне Богослуження, **не може і не сміє споживати ніяких напитків ані потрав.** Він має лише причащатися в часі Служби Божої, одначе св. Причастія — це не матеріяльна, але духова пожива, це хліб для душі, а не для тіла... Тимчасом жадних, матеріяльних потрав, ні напитків в часі відправи церковних Богослужень йому рішучо принимати не вільно. Цей закон обовязує строго всіх католицьких священників.

Тільки під високим протекторатом одного, одинокого, лемківського устроня, де то диктують свою „найвищу“ волю, та переводять свої „найблагородніші“ проекти і пляни Їх Блаженство Кир „Коронний“, обовязують відай, як все, відмінні практики і звичаї. Бо, поминаючи вже поголоски, (бо люди звичайно ріжно плетуть, говорять й оповідають), що там тільки в неділю правиться Службу Божу, а не в будні, та що там тільки десь раз всього служив візник до Служби Божої, бо поза тим служить хто інший, (хочемо найщиріше вірити, що це неправда!...), **був від 1914 до 1929 р. в Шклярах такий поганий зничай, що Кир „Коронний“ таки їли і пили в часі відправи Богослужень.**

Саме, як уже відправили Службу Божу, тоді часто „блаженство“ йшли перед тетрапод серед церкви правити парастас. розуміється, біг пес через овес, бо богато річей опускали... Тимчасом у захристії вже кава, хлібець з маслом, або з шинкою, (цього вже напевно не знаємо), чекали готові на споживача. Відправивши свої части (єктенії), Кир „Коронний“, як це ще і дотепер в Шклярах люди оповідають, лишили дяка самого співати серед церкви, **а самі, убрані у всі священничі ризи, йшли до захристії і там їли і пили.** Відтак вертали на церкву і, відмурмотівши свої дальші части, знова йшли до захристії і **„жерли“.** (Бо люди жертям цю чинність називали...). То саме повторялося ще кілька разів, доки скінчився таким способом горенько співаний парастас!...

Питаємо тепер „пресвітлих“, оншодянсько-устроняцьких правників, догматистів, літургістів і теольогів, **після яких то рубрик це відбувалося, та до якого обряду це належить?...** Або після яких то літургійних рубрик має право служити о. Яківові до Служби Божої не мущина, а хто інший?... Може би так Кир „Коронний“ це пояснив, або доказав, що це неправда?...

—х—

„Коронний дзєкан...“ співає!...

Кир „Коронний дзєкан“ був відай першим, котрий довідався про видання устроняцько-московського „указу“, яким перед самими майже цьогорічними, Великодніми Святами, припинено в уряді і в чині наймолодшого українця-Радника т. зв. апост. адміністрації, Впр. о. Степана Ядловського, пароха в Полянах Суровичніх на Лемківщині. ВСІ ЛЮДИ, — І ДУХОВНИКИ, І МІРЯНИ, ЗВУТЬ ЦЕ ЗАГАЛЬНО РОЗБОЄМ НА ГЛАДКІЙ ДОРОЗІ!... Тимчасом для „Коронного“, котрий вже від довшого часу, ріжними способами й інтриґами, підготовляв знищення згаданого, українського священника. Лемка, принесло це припинення НЕБУВАЛУ ВТІХУ, ВДОВОЛЕННЯ І РАДІСТЬ!...

А ця його радість така була поривающа і велика, що навіть сатана не має більшої, коли вдасться йому зловити невинну, людську душу в сіти своєї покуси і пекольного ярма. Тому і не дивниця, що пересяклий чувством цеї справдішньої, діявльської радости КИР „КОРОННИЙ“ СПАЦЕРУВАВ СОБІ ТОДІ ВТІШНО ПО СВОЇЙ КОМНАТІ І З ЦЕЇ ОДУРМАНЮЮЧОЇ РАДОСТИ СПІВАВ!... Відтак поїхав до Волтушової і перед одною особою хвалився, що вже здійснилися ЙОГО ДАВНІ, НАЙГАРЯЧІШІ, ЗАДУШЕВНІ БАЖАННЯ, СТРЕМЛІННЯ І МРІЇ, бо о. Ядловський вже суспендований...

Тепер могло би здаватися, що вже спочиває на ляврах цей — (т. зн. Кир „Коронний“) — незрівнаний прямо роздувач, покровитель й опікун братньої ненависти, ворожнечі й незгоди на Лемківщині... Одначе люди з цілої Риманівщини кажуть, що при „окончаніи жизни“ будуть і йому самому, АЛЕ ВЖЕ ПЕКОЛЬНОЇ СПІВАТИ; а ті самі демони, котрим він тут так ревно і так вірно служить, пірвуть його чорну душу й ЗАНЕСУТЬ НА „ЛОНО“ ЛЮЦИПЕРА, щоб його там „нагородити“, як співтворцл і поглибителя сьогоднішньої, моральнодухової руїни Лемківщини!... Тільки не знати, після яких рубрик це відбудеться.

ДО ВІДОМА ДИРЕКЦІЇ ПОШТ І ТЕЛЄГР.

У Ванівці є листонош, який не знати з якої причини з Мотовиляка став Мотовідляком. Отже той пан Мотовідляк нерадий дуже, чому деякі громадяни передплачують українські часописи — владою дозволені. Тому сам (або хтось за його відомістю) ще раз ці часописи на місци цензорує. Назви „Україна", „український" і т. д. є поперечеркувані, ба, навіть ці назви повидирані.

Запитуємо Хв. Дирекцію Пошт і Телєграфів у Львові, що заміряє зробити з тим паном? Чи листоношом у Ванівці мусить бути Мотовідляк?

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC"

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилається на бажання.

Поширюйте своє знання.

ПІД УВАГУ ЧИТАЛЬНЯМ „ПРОСВІТИ" І ВСІМ ЛЮБИТЕЛЯМ КНИЖКИ.

В нашій Адміністрації можна отримати слідуючі книжки:

ПОВІСТИ І ОПОВІДАННЯ:

	Зол.
ОЛЮНКА, повість	4.00
СОФІЮ ВИБРАВ, повість	4.00
СИЛА ВОЛІ, повість	4.00
ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ, повість	4.00
КУЖІЛЬ І МЕЧ, повість	4.00
КРАСА ЖИТТЯ, оповідання	0.30
ВІВЦІ І ПАСТИРІ,	0.60
ГНІВ. оповідання	3.00
КСТИНИ, опов. з Лемківщини	0.20

ПРАКТИЧНІ ПІДРУЧНИКИ:

НОВА КУХНЯ ВІТАМІНОВА	7.00
БЕЗМЯСНА КУХНЯ	2.75
ПЛЕКАННЯ ДОМ. ЗВІРЯТ	1.20
НА НОВИЙ ШЛЯХ, госп. пор.	3.00
ВИРІБ ВИН ОВОЧЕВИХ	0.80
БЕТОН У БУДІВНИЦТВІ	0.80
ГІГІЄНА і поміч в наглих випадках	0.60

НАУКОВІ ПІДРУЧНИКИ.

НАУКА СЕКТАНТІВ А КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА	4.00
ІСТОРІЯ ПОЛІТ. ЕКОНОМІЇ	3.00
ПРОСВІТА І ПІЯНСТВО	0.60

РІЖНІ КНИЖКИ:

СМІХ І ПРАВДА, співомовки	3.00
ШТУКА ЖИТТЯ, приписи доброго тону	1.60
ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ, співанник з нотами	3.00
НАРОДНІ ПІСНІ, КОЛОМИЙКИ	0.50
ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ	0.80

ВИШИВКИ І КАРТИНИ:

	Зол.
НАРОДНІ ВИШИВКИ, до хрест. робіт	3.00
УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ, ч. I—II	7.00
МОНОГРАМИ до вишивання	4.00
ЗАПОРОЖЦІ, картина Реніна	2.00
ПОРТРЕТИ ШЕВЧЕНКА І ФРАНКА по 2.50, пара	5.00
ЛИСТІВКИ на Різдво, Великдень та нар. типи, сотня	6.00

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ:

ПІДРУЧНИК РЕЖІСЕРА	1.50
СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКІ ВЕЧЕРИНКИ	0.80
ДО СХОДУ СОНЦЯ, комедія з лемківського побуту	0.80
ВЕРТЕП, різдв. картина	0.60
МЕСІЯ, різдв. песа, 3 дії	0.80
ВИФЛЄЄМСЬКА НІЧ, з партитурою	3.00
БАБСЬКІ ЗАБОБОНИ, комедія	0.80
ДАМЯН ЧУПРИНА, з козацького побуту	0.80
ДАНИЛО ЧАРІВНИК, комедія	1.20
ІНСТИТУТКА, драма 3 дії	1.50
ВЕЛИКДЕНЬ, комедія	1.20
КУПЕЦЬКИЙ ХИСТ, комедія	0.80
ХАРЦИЗНИКИ, комедія	0.60
ВЕЧІР У ХУТОРІ, комедія	0.80
ТАКИЙ СВІТ НАСТАВ, жарт на 1 дію	0.60
ЛЮДСЬКІ ЯЗИКИ, комедія	0.80
ЗАМОТАНА СПРАВА, жарт на 1 д.	0.80
У КОЖДОГО РОЗУМ Є, як горілки він не пе	0.80
ПРИГОДИ ВЧАТЬ ЗГОДИ, комедія	1.50
ЗАКЛЯТЕ ДЖЕРЕЛО, песа 3 дії	1.20
ТОВАРИСЬКІ ГРИ І ЗАБАВИ	1.50
ЛИХО З ЖІНКОЮ, ЛИХО БЕЗ ЖІНКИ	0.60
ЯК КОВБАСА І ЧАРКА, комедія	1.50
ЯКІ ХОРІ ТАКІ ДОКТОРИ, ком.	1.50
ДЕКЛЯМАЦІЇ, МОНОЛЬОГИ, ЖАРТИ, до виголошування зі сцени, по	0.80
ПИЛЬНУЙ СВОЄЇ ХАТИ, жарт 1 д.	0.60
ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ, комедія	1.50
ВЕСЕЛИЙ ВЕЧІР, ч. I—II по	0.80
СМІХ НА СЦЕНІ, монольоги	0.80
ПЕЩЕНА ДИТИНА, драма, 4 дії	1.50
ПЕРЕШКОДА, комедія 3 дії	1.50
АДАМОВІ СЛЬОЗИ або пяна корова	0.80
ОСТАННЯ ЛЄКЦІЯ, сцен. картина	0.40
ТРИ ГЕРБИ, комедія на три дії	1.80
ТАТУСЬ НА ВІДПОЧИНКУ, жарт	0.80
ПТАШКА ЩАСТЯ, жарт на три дії	1.20
ПІДГІРЯНЄ, мельодрама	1.50
ДЕ БОГА НЕМА, сцен. картина	0.80
ДОВБУШ, нар. драма	2.00
ПОВОРОТ ПІНОКІЯ З АБІСИНІЇ, жарт	0.60
ПІНОКІЙ СВАТОМ, жарт на 3 дії	0.60
ЧУДО СВ. МИКОЛАЯ, 3 дії	0.60
ВЕСНА, сцен. картина на свято весни	0.60
СВЯТИЙ ВЕЧІР, 3 дії	0.30
БУРЛАК СИРОТА, сцен. картина на 3 дії	0.30

Хто замовляє повищі книжки в нашій Адміністрації, причиняється до збільшення матеріяльних засобів нашого видавництва, тим самим до збільшення і поширення нашого часопису, котрий є Вашим приятелем, провідником і помічником у всякій потребі. За побранням почтовим не замовляти, бо тоді дороще коштує, лише треба прислати відповідну квоту з гори, а тоді ми самі оплатимо пошту. — Присилайте гроші з замовленням.

Одинока українська ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди

„ЕТАН"

ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА

вул. Проста 14 а.

Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Кожний може обезпечитися в

„КАРПАТІЇ"

бо навіть за невисоку складку нецілого золотого місячно можна мати життєву обезпеку

в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38.

УВАГА РЕЕМІГРАНТИ

Продам сім моргову господарку зі всіми забудованнями й живим та мертвим інвентарем, зі зборами, біля хати сад — по приступній ціні. Адреса: Михайло Преца, село Синів, п. Риманів.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл. виносить річна** передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

, Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Нові книжки

Др. Ол. Бариляк: НАРОДНА ТОРГОВЛЯ—УЧИТЕЛЬКА ПРАЦІВНИКІВ ТОРГОВЛІ. Львів, 1937., стор. 48 зі світлинами. Накладом Народньої Торговлі.

Антін Гаврилко: СИЛЬНІ ЛЮДИ. Львів, 1937. Кооперативна бібліотека ч. 13, стор. 24

Я. Ярославенко: КОЛИ ТИ ЛЮБИШ РІДНИЙ КРАЙ. Видання Муз. Накл. „Торбан" у Львові. Ціна 50 сот. Це дуже бадьора пісня на мішаний хор, уложена до слів М. Вороного. Уклад пісні доволі легкий, тому радо співатимуть її всі так сільські, як і міські хори. Ця пісня, повинна увійти в програму кожного концерту. **К. М.**

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ". Річна передплата лише **4 зл.** Замовлення посилайте на адресу: **„СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича ч. 2.**

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. **РЕДАГУЄ КОЛЄГІЯ.**